

Miloš „lnky“ Pikala

HOVORY

ozvena nevyhoviteľného medzi človekom a Bohom

VIII

zima 2021/2022

Úvod

Tieto texty sú ôsmou časťou Hovorov zo zimy morového COVID-ového roku Pána 2021 a 2022.

Samotný text je upravovaný len minimálne, z podstatnej časti ostáva tak, ako bol zapísaný počas adorácií. Text neprešiel ani žiadnou jazykovou korektúrou. Berte to ako ďalšiu súčasť autenticity toho, čo čítate.

Neberte ho preto, prosím, ako teologický traktát s precízne vycizelovanými formuláciami. Sú to slová, vety, ktoré vznikali tak ako vznikali, počas modlitby a hľadania na Pána. Ak by sa Vám aj náhodou zdalo, že si možno niektoré časti akoby odporujú – neodporujú si 😊. To len kresťanstvo, ktoré žijeme a Boh, s ktorým žijeme, sú paradoxné v samej svojej podstate. V Bohu však aj to, čo sa môže na prvý pohľad javiť ako protirečivé, nachádza svoje prekvapivé zjednotenie.

Jednotlivé kapitoly na seba nejako veľmi nenadväzujú. Sú zaznačené v takom poradí, v akom vznikali. Každá je svojim spôsobom samostatná. Predsa však možno niekomu príde užitočné čítať ich v takom poradí, v akom napísané sú.

Obsah

ÚVOD	2
KEDY ZANIKNE EGO?	8
PÔST A KOMÔRKA NEVESTY	9
NIČ MENŠIE AKO SVÄTOSŤ NESTAČÍ	11
KLERIKALIZMUS JE SYMPTÓM AJ PRÍČINA	14
STAČÍ ZMENIŤ JEDNO... A BDIEŤ	16
INKLUZÍVNOSŤ	18
TOPÍME SA V JEDNOTLIVOSTIACH...	21
JEDNOTA JE VIAC, NEŽ VEĽKOSŤ ČI MALOSŤ!	23
POKUŠENIE ZNAMENÁ...	25
KONTEMPLÁCIA, ODVAHA, BDELOSŤ, UČENIE SA A NOVÉ SRDCE	27
NEMÁME PREČO BYŤ PREKVAPENÍ SVETOM	29
UVOĽNENOSŤ ZDIEĽANIA SA	32
MAŤ S JEŽIŠOM VŠETKO SPOLOČNÉ	34
HRIECH AKO NEDOSTATOK BDELOSTI	36
TAK KRÁSNE - A TAK BLÍZKO!	39
AKO TO CELÉ ZAČAŤ?	40
LEN JEDNO MIESTO PRE ŽIVOT	42
NEZÁLEŽÍ NA NIČOM, OKREM...	44
OSOBA, NIE TEÓRIA (KĽÚČ K EUCHARISTII)	45
PRI PRAMENI...	47

ČRIEPKY I	49
HRIECH JE ZANEDBÁVANIE	53
KDE INDE BY MALO BYŤ NAŠE MIESTO...	56
VÍZIA – BEZ NEJ TO NEJDE	57
CHVÁLA PROSTÉHO KONANIA II	59
UHOL POHĽADU BOŽÍCH SYNOV A DCÉR	62
ČÍM OBŤAŽUJEME BOHA?	64
NAČO HĽADAŤ INÉ CESTY,...	67
PÔST	69
VIERA JE RADOŠŤ	70
ZÁZRAK KOMUNITY	72
MYSTICIZMUS, GNOSTICIZMUS,...	73
MILOŠŤ STAVIA NA PRIRODZENOSTI	76
ZOMRIEŤ A ZNOVA SA NARODIŤ...	78
RAJ PRE POKUŠENIE	79
ČINNÁ MYSTIKA	82
SPOKOJNOSŤ, PRÍTOMNOSŤ, DOKONALOSŤ, PRÚDENIE	84
ČRIEPKY II	86
NIE JE MOŽNÉ POZNAŤ TO A NECHCIEŤ TO	88
NAVONOK, SLOBODNÍ, ZVNÚTRA	90
PREČO JE NA ZAČIATKU PÚŠŤ	92
SPRAVODLIVOSŤ SAMA NESTAČÍ	94
NA VONKAJŠOM USPORIADANÍ LEN MÁLO ZÁLEŽÍ...	97

JEŽIŠ AKO KREŠŤAN – ČO HO NÍM ROBILO?	99
SCHOPNOSŤ VĎAČNE PRIJÍMAŤ KRITIKU	101
DÔCHODOK, ALEBO SEN?	102
VIDIEŤ PÁNA TAM, KDE JE, ALEBO POČIATOK SPOLOČENSTVA	106
UMÝVANIE V KRSTE	108
ZJEDNODUŠOVANIE, O TO IDE	109
OD SLOV K SLOVU	110
NIE, ČO UROBÍME, ALE ČÍM SA STANEME	112
BLAHOSLAVENÍ CHUDOBNÍ	113
ZVOLIŤ SI DOBRO, O TOM TO CELÉ JE	115
AKÍ BLÁZNI SME TO LEN BOLI	117
BYŤ DOKONALE DOBRÝM VYŽADUJE DOBRÝM BYŤ.	119
NIE VZOPÄTIE, ALE UVOĽNENOSŤ	121
ODMENA DOBRÉHO SRDCA	123
BEZ ZBYTOČNÝCH SLOV A GEST	124
ČRIEPKY III	127
NAOZAJ SA TO S NAMI DEJE!	130
SEDIEŤ S BOHOM NA SVADBE	132
V BOHU NÁJDEME TO, ČO SAMI HĽADÁME A UCTIEVAME	134
AK ZANECHÁME ZLO, OSTANE UŽ LEN DOBRO	135
PRIEZRAČNOSŤ DOBRA A PRAVDY	137
KREŠŤANSTVO JE VEC VÁŠNE...	139
NIČ NÁM NEMÔŽE UBLÍŽIŤ	143

BOD, V KTOROM SA VŠETKO ZBIEHA...	146
NEMÔŽEŠ NIKOHO SPASIŤ ANI ZACHRÁNIŤ	147
CIRKEV, TO NIE JE VEC TECHNIKY	149
OMILOSTENÝ HRIEŠNIK, KTORÝ DOSTAL DRUHÚ ŠANCU	152
NOVÝ ZAČIATOK	155
TRVAJÚCA ŠANCA	157
SVÄTOSŤ JE SPONTÁNNOSŤ SKUTOČNÉHO	160
ZRANITEĽNOSŤ JE CENA...	162
NEHOVOR, ŽE NEBUDEŠ SVÄTÝ!	165
MOJE TELO SÚ...	167
SYNDRÓM VYHORENIA?	169
ČO MAJÚ SPOLOČNÉ KREŠŤANSTVO A IDEOLÓGIE?	170
ČRIEPKY IV	173
KTO UVERÍ A DÁ SA POKRSTIŤ...	176
SI MOJE VŠETKO.	178
NA SVETE JE TOĽKO BOLESTI A UTRPENIA...	180
NAVYKNÚŤ SI BYŤ SEBOU	182
PRAVDA A ZRANITEĽNOSŤ	184
PRAVDA VÁS VYSLOBODÍ	186
SLOBODA BYŤ NAVONOK ČÍMKOĽVEK	188
BEZ ZDIEĽANIA ZOMIERAME	190
CESTA CHLEBA	192
UMENIE PROSTÉHO BYTIA	193

AKÁ JE TVOJA SUPERSCHOPNOSŤ?	195
ZANECHAŤ KVÔLI INÉMU	197
ČÍM SA LÍŠI LÁSKA OD PÝCHY	199
MÔŽE BYŤ LÁSKA ROVNAKO TVRDÁ AKO NENÁVISŤ?	201
ČRIEPKY V	203
PROSTO MAŤ RÁD ĽUDÍ	206
SOTVA ČLOVEK OPUSTÍ BOHA,...	208
ZAČÍNA TO ZMLKNUTÍM	210
KEĎ VŠETKO UMLKNE, OSTANE LÁSKA	212
BOŽIA KRÁSA A NAŠE NAOZAJ	214
PUSTIŤ, ABY SI MOHOL CHYTIŤ	216
MALÁ JEŽIŠOVA LEKCIA PÔSTU A MODLITBY	217
NEBOJUJ S TÝM, ČO MÁŠ ZANECHAŤ	218
KEĎ OSTÁVA UŽ LEN JEDNO A OSTATNÉ JE ZABUDNUTÉ	220
AKO TO UROBIŤ, ABY ĽUDIA UVERILI?	222
SRDCOM POKOJA JE POKOJ SRDCA	224
NIKDY SA TO NESKONČÍ, PRAVDA?	227
SI OCHOTNÝ TO UROBIŤ? NAOZAJ MILUJEŠ?	230
TÁ HROZNÁ CHUDOBA ZLA...	232
PREČO BOH DOKÁŽE ZACHRÁNIŤ	234
ČRIEPKY VI	237
SLOVNÍČEK A VYSVETLIVKY	240

Kedy zanikne Ego?

Keď prežije, pochopí,... že všetko je jedno. V Bohu je všetko jedno. A vydeliť sa z tejto jednoty - akokoľvek, majetkom, postavením, slávou, mocou, zápasom, čímkoľvek - znamená stať sa sirotou, ostať stratený... zatratený. Navždy stratený. Navždy vylúčený - sám sebou. Navždy sám a neúplný. V tom tragédia Ega je.

Nie, nemyslím tu žiaden *panteizmus*, žiaden *zen*, nič podobné. Len to, čo pochopil Pavol a vyslovil v tej jednej vete: "*V ňom žijeme, hýbeme sa a sme*" (Sk 17, 28), či v tejto: "*Jeden je Boh a Otec všetkých, ktorý je nad všetkými, preniká všetkých a je vo všetkých*" (Ef 4, 6) a "*ktorý pôsobí všetko vo všetkých*" (1 Kor 12, 6).

Nie je to niečo, čo sa dá len tak opísať. Vlastne sa to vôbec nedá opísať a slová "v Bohu je všetko jedno" sú rovnako prázdne ako akékoľvek iné - v porovnaní s touto skúsenosťou. Ba ani zažiť sa nedá len tak. Je to čosi, čo nás presahuje a pohlcuje. Čosi, čo nám pripadá byť na dosah ruky a predsa kilometre ďaleko. Jednoduché a vo svojej jednoduchosti akoby neobsiahnuteľné, sústo veľké ako hora, a mravec, ktorý hľadá spôsob, ako ho do seba pojať. Ale jedno vieme - v poznaní a prijatí a osvojení si tohto je cieľ, zmysel, riešenie, naplnenie, dovŕšenie, uskutočnenie všetkého. Alebo inak - Nebo.

Všetci sme jeden. Všetko je jedno. A v tejto jednote nachádzame samých seba a nepotrebujeme sa vydeľovať, pretože sme pochopili, že *kto takto, vydelením sa, nájde seba, stratí seba, ale kto stratí stratí seba pre túto jednotu v Kristovi, nájde seba* (porov. Mt 10, 39). Ego sa rozplynie a zanikne a zomrie - a my ostaneme, vylúpnutí z jeho škrupiny a oslobodení k plnosti bytia v Bohu.

Stolička, na ktorej sedím. Kameň, ktorý hladím. Vzduch, ktorý dýcham. Človek, s ktorým sa rozprávam. Všetko je plné Boha. Všetko je plné Svetla. Hriech ho nemôže premôcť, temnota nemôže pohltiť Svetlo. Len sa vydeliť. Vydeliť a ostať mŕtvou.

Pôst a komôrka nevesty

"Ked' sa najedli, Ježiš sa opýtal Šimona Petra: "Šimon, syn Jánov, miluješ ma väčšmi ako títo?"" (Jn 21, 15)

Miluješ ma viac, ako títo? Miluješ ma viac, ako toto - všetko?

Milujem... ale naozaj? *"Áno, Pane, ty vieš, že ťa mám rád"* (Jn 21, 15). Ale mám? Viem to ja?

Tu nastupuje pôst. Nie ako prejav bolesti, smútku, kajania sa. Nie. Stáva sa nástrojom lásky. Nevesta si sadá ku dverám a čaká na svojho Ženícha... Neje. Nepije. Nikam nejde. Sedí a čaká. Hodina míňa hodinu. Deň nahrádza deň. Okolo prúdi život. Volá. Láka. Pod', vstaň. Čo tu sedíš ako hlúpa? Ženícha niet! Nikto neprichádza! Pod', tu je veselo, zábava, jedlo a pitie, pečeň a pivo a hudba a tanec! Pod', dievča, pridaj sa! Pridáš sa?

Tu sa rodí láska. Tu duša spoznáva, čo miluje. Koho miluje. Nakoľko miluje. Lebo Ženich pôjde, prejde okolo, a teda *"aby vás ten deň prekvapil ako zlodej"* (1 Sol 5, 4), *"lebo príde ako osídlo na všetkých, čo bývajú na povrchu celej zeme. Preto bdejte celý čas"* (Lk 21, 35-36)! Čo teda miluješ? Koho miluješ? Ženícha - alebo jedlo a pitie? Ženícha - alebo hudbu a tanec? Ženícha - alebo svet? Budeš bdieť - kvôli Nemu? V pôste, v samote, v tichu, v mlčaní modlitby, ktorá sama je túžobným očakávaním? On si nechal pre

Teba prebodnúť ruky a nohy a za tým ešte omnoho viac. Znesieš ty pre Neho toto? Túto trošku? *"Šimon, syn Jánov, miluješ ma väčšmi ako toto všetko?"* (porov. Jn 21, 15).

Pôst vyjaví. Púšť vyjaví. Mlčanie vyjaví. *"Lebo ešte chvíľku, celkom krátku, a ten, ktorý má prísť, príde, nebude meškať"* (Hebr 10, 37), aj *"ak sa oddiali, čakaj naň, ved' určite príde a nezmešká"* (Abak 2, 3)! *"Ale nájde Syn človeka vieru na zemi, keď príde"* (Lk 18, 8)? Nájde túžbu, nájde lásku - nájde Nevestu, čakajúcu a bdejúcu, pripravenú pre Ženícha, vyzerajúcu Ho z dverí a nie obklopenú pijanmi a rozpálenú vínom?

Pôst. Modlitba. Mlčanie. Púšť. Jedno či tam alebo tu, jedno či v drsnej divočine alebo v kancelárii uprostred úľa sveta. Na tomto mieste si nás Ženich nájde. Na tomto mieste my nájdeme Ženícha. Tu sa vyjaví pravda - tu sa vytvára pravda. Láska, tá skutočná, *"viera, omnoho vzácnejšia ako pominuteľné zlato, ktoré sa tiež skúša ohňom"* (1 Pt 1, 7).

Vypni mobil, net... hudbu... zlož slúchadlá... odlož pochúťky... vyved' svoju dušu na púšť. Skús, vyskúšaj, sám seba, či miluješ. Či miluješ tak, aby si čakal na Milovaného, tam, von, za hradbami mesta, kde len vietor tíško šumí a piesok sa presýpa a hviezdy odmeriavajú na svojich dráhach kvapky nádeje.

Nič menšie ako svätosť nestačí

Žijeme dobu, ktorá velebí pokrok, vynikajúcosť, oceňuje expertov, očakáva špičkovú kvalitu.

Nie, že by tomu inokedy bolo inak, ale dnes aj doba nám pripomína, že u kňazov to platí tiež. Nič menej, než svätosť a k tomu kompetentnosť na túto službu nestačí. A o nič menšie by nám ani ísť nemalo.

Lekári, vedci, tí všetci vedia, že škola je len začiatok. Štúdium pokračuje a pridáva sa k tomu prax. Teologická fakulta a seminár sú tiež iba začiatok. Štúdium nikdy nekončí. Aj u kňaza sa k nemu pridáva, alebo aspoň má pridať, prax - nielen pastoračná, ale aj modlitby, bdenia, pôstu... Obzvlášť u nás, západných, kde celibát je norma a kde teda kňaz má od počiatku vytvorené podmienky a aj naznačenú cestu mnícha a pustovníka, hoci zvláštnym spôsobom a uprostred ľudí a v službe ľuďom. Možno jedna z najväčších ľstí diabla je pokus zmeniť ho na *úradníka*.

Mních. Pustovník. Boží muž. Svätec. Mystik. Svedok Boha uprostred sveta. Toto je vari viac a dôležitejšie, než to, aby bol "blízky ľuďom" v zmysle, že sa im snaží navonok podobať a byť ako oni. Pre niektorých ľudí môže byť takýto kňaz osídлом, keď ich len utvrdí v ich ľahostajnosti a priemernosti, lebo ved', hľa, pozrite, ved' aj pán farár sú normálny obyčajný svetský človek ako my! A ostatní necítia potrebu zaujímať sa o niekoho, kto je v zásade rovnaký, ako všetci ostatní ľudia okolo nich - možno nekláje, neopíja sa, ale inak je rovnaký...

Ježiš bol iný. Úplne iný. A mal okolo seba zástupy. Ľudia cítili, že je iný, Boží, *"žasli nad jeho učením, lebo ich učil ako ten, čo má moc, a nie ako ich zákonníci"* (Mt 7, 28-29), *"prišli ho počúvať a dať sa uzdraviť zo svojich neduhov. A ozdraveli aj tí, ktorých trápili nečistí duchovia. A každý zo zástupu sa usiloval dotknúť sa ho, lebo vychádzala z neho sila a uzdravovala všetkých"* (Lk 6, 18-19).

Sám Ježiš hovorí, že toto musí byť a má byť základ aj pre pastoračnú prácu nás, kňazov a biskupov. Hovorí: *"Hľa, ja na vás zošlem, čo môj Otec prisľúbil. Preto zostaňte v meste, kým nebudete vystrojení mocou z výsosti!"* (Lk 24, 49). A keď sa tak stalo, čítame: *"Oni sa rozišli a všade kázali. Pán im pomáhal a ich slová potvrdzoval znameniami, ktoré ich sprevádzali"* (Mk 16, 20). Pavol píše: *"Rozhodol som sa, že nechcem medzi vami viesť nič iné, iba Ježiša Krista, a to ukrižovaného. A bol som u vás slabý, bojzlivý a veľmi prestrašený. Moja reč a moje ohlasovanie nespočívajú v presvedčivých a múdrych slovách, ale v prejavoch Ducha a moci, aby sa vaša viera nezakladala na ľudskej múdrosti, ale na Božej moci"* (1Kor 2, 2-5).

Byť kňazom znamená byť Božím mužom. Toto je prvá a hlavná kvalifikácia. Nie nadarmo je patrónom kňazov Ján Mária Vianney a dodnes spomínáme na lietajúceho Jozefa Kupertínskeho, hoci na jeho isto múdrejších a vzdelanejších profesorov sme už dávno zabudli... A cestu k tomu naznačuje práve od počiatku Cirkvi tak cenený dar celibátu - mníšskeho zasvätenia, povedzme si to rovno. Farár je mních a fara je jeho pustovňa.

Tu mi prichádza na myseľ synodálny model Cirkvi, ku ktorému nás upriamuje pápež v týchto dňoch. Stačí sa pozrieť na Ježiša a apoštolov, napríklad tu: *"Judáš mal mešec, preto si niektorí mysleli, že mu Ježiš povedal: "Nakúp, čo budeme potrebovať na sviatky," alebo aby dal niečo chudobným"* (Jn 13, 29) a ešte pred tým: *"V prvý deň sviatkov Nekvasených chlebov, keď zabíjali veľkonočného baránka, povedali mu jeho učeníci: "Kde ti máme ísť pripraviť veľkonočnú večeru?""* (Mk 14, 12). Dokonca to

vidieť aj tu: *"hovorili [Ježišovi]: "Pane, pozri, tu sú dva meče." On im povedal: "Stačí.""* (Lk 22, 38). Apoštoli fungujú veľmi samostatne, nie je to Ježiš, ktorý by sa mal a musel starať o každodenný život a beh učenickej komunity. Jeho úloha je iná, byť učiteľom.

Podobne to vnímajú aj apoštoli po Turiciach, keď pri onom spore vravia: *"Nie je správne, aby sme my zanedbávali Božie slovo a obsluhovali pri stoloch. Preto si, bratia, vyhlíadnite spomedzi seba sedem osvedčených mužov, plných Ducha a múdrosti, a na túto úlohu ustanovíme ich. My sa budeme celkom venovať modlitbe a službe slova." Táto reč sa páčila celému zhromaždeniu...* " (Sk 6, 2-5).

Cirkev, konkrétne v tomto prípade farnosť, funguje sama od seba, ako spoločenstvo, synodálne, beží a žije sama od seba, nepotrebuje, aby sa o ňu v tomto smere niekto stále staral, viedol za rúčičku, opatroval, poháňal,... Každý v nej má svoje miesto, svoju, funkciu, zodpovednosť. Aj kňaz - byť *Božím mužom*, svätcom, plným Ducha, ktorý sa úplne venuje modlitbe a službe slova, plný múdrosti a Ducha od Boha, *mních a pustovník* uprostred ľudu, opravdivý *pontifex*, most medzi Kristom a ľuďmi, sám Kristus, ktorému akoby len prepožičiaval svoje telo, aby On v ňom a cez neho sa dotýkal ľudí a hovoril, *"ved' to už nie vy budete hovoriť, ale Duch vášho Otca bude hovoriť vo vás"* (Mt 10, 20). Toto je úloha a miesto, ktoré má vo farnosti farár. Muž ktorému žiari tvár ako Mojžišovi od času stráveného pred Bohom. A nemusí sa báť. Ľudia poznajú, keď je niečo skutočné, pravé a naozaj Božie. Nájdu ho a prídu, áno, zástupy.

Klerikalizmus je symptóm aj príčina

Klerikalizmus len odráža hlbokú krízu viery.

Neveríme, že by farnosť, diecéza mohli byť skutočnou komunitou skutočne veriacich a zodpovedných bratov a sestier a naozaj žiť synodálne. Preto nech všetko radšej riadi a o všetko sa stará a o všetkom rozhoduje farár či biskup.

Neveríme, že by Duch a svätosť mohli fungovať. Preto viac ako na kňazský seminár a modlitbu sa spoliehame na fakultu, prednášky a vedomosti, to je niečo, čo máme v moci, naše, o to sa opierajme.

Jednoducho, netrúfame si spoľahnúť sa na Krista, Jeho prísľuby, na Božiu moc a na Ducha. Stále je tu pokušenie stať sa z Cirkvi ľudskou organizáciou, ktorá sa nemusí spoliehať na "nevyspytateľného Boha", ale na seba a svoje vlastné schopnosti, zdroje, zručnosti. Závisieť od seba, nie od Boha. Boh, samozrejme, môže napomôcť, to iste, Božia pomoc je vždy vítaná, zázraky tiež nejaké bodnú - ale v zásade akoby sme sa snažili byť od toho nezávislí. Fakulta prevážila nad kňazským seminárom, kongresy a sympóziá nad modlitbovými vigíliami a bdeniami, aktivity a podujatia nad spoločenstvom, duchovným životom, vonkajšia príslušnosť nad vnútorným obrátením. Toto je znak krízy - nie Cirkvi, ale ľudí v nej, nás, a aj to nie všade vo svete, len v niektorých častiach sveta. Tam, kde sa možno aj nám prihodilo to, čo píše Pavol, hoci teraz by nám to skôr asi pripomenul sám Kristus: "*Už ste sa nasýtili, už ste zbohatli. Začali ste kral'ovať bez nás...*" (1 Kor 4, 8). Nie nadarmo Ježiš na jednej strane o Cirkvi uisťuje: "*Ty si Peter a na tejto skale postavím svoju Cirkev a pekelné brány ju nepremôžu*" (Mt 16, 18), na druhej

strane nás, jej údov, sa pýta: "*Ale nájde Syn človeka vieru na zemi, keď príde*" (Lk 18, 8)?

Výsledkom je, že miesto spoločenstva Cirkvi plného Ducha na ceste do Neba tu máme neochotnú partu ľudí, pre ktorých sa klerici ako nejakí cirkusanti snažia vyrábať aktivity a atrakcie, aby ich prilákali do svojho *šapitá*, pardon, kostola...

Je asi príznačné, že pápež nás pozýva v týchto dňoch nielen uvažovať o *synodalite* v Cirkvi, ale aj počúvať Ducha Svätého. Počúvať Ducha Svätého! Nie usporiadať kongres, sympóziu, konferenciu, nejaký ďalší učený seminár o kríze v Cirkvi (ktorá v Cirkvi vždy bola, je a bude). *Počúvať Ducha Svätého!* To je, čo? Ak nám to znie revolučne alebo divne alebo dokonca nevieme, ako vlastne niečo také v praxi urobiť, no tak potom máme fakt vážny problém!

Naozaj sa dokážeme spoliehať na Ducha? Naozaj dokážeme prijať farnosť ako spoločenstvo a spolu s ním žiť a kráčať po ceste uvádzania do kresťanského života namiesto toho, aby sme im iba ponúkali podujatia a aktivity a lamentovali, prečo na ne nechodia? A nahradiť tieto aktivity a podujatia skutočným duchovnom? Skutočným kresťanstvom? Životom? Duchom? Cirkvou?

Stačí zmeniť jedno... a bdiieť

"Daj si teda pozor, aby svetlo, čo je v tebe, nebolo tmou. Ak bude celé tvoje telo vo svetle a ani jedna jeho časť nebude vo tme, celé bude jasné, ako keď ťa lampa ožiari svojím svetlom." (Lk 11, 35-36)

Všetko sa odvíja od srdca, onoho stredu a ťažiska nášho Ja. A srdce sa odvíja od viery, identity, od toho: *Kto som.*

Stačí zmeniť toto, srdce - a zmení sa všetko, *ako keď v prehrávači vymeniš CD-čko a zrazu z neho ide úplne iná hudba.* Nezmeň srdce - a nezmení sa nič.

Preto Pavol tak nalieha: *"Ak... vo svojom srdci uveríš, že Boh ho vzkriesil z mŕtvych, budeš spasený. Lebo srdcom veríme na spravodlivosť..."* (Rim 10, 9-10). Veď dar ospravodlivenia sa prejavuje v tom, že sa spravodlivými naozaj stávame, ako píše Ján, že *"podľa tohto sa dajú rozoznať Božie deti od detí diablových: kto nekoná spravodlivo, nie je z Boha"* (1Jn 3, 10) a *"ak viete, že je spravodlivý, vedzte, že každý, kto koná spravodlivo, z neho sa narodil"* (1Jn 2, 29). A ako by to bolo možné bez premeny srdca? A ako by mohlo srdce byť premenené bez toho, aby samo uverilo? Preto podmienka *uveriť srdcom* - a výsledkom je nová identita.

Ak rozjímanie je bránou k uvereniu srdcom, potom bdenie je nástrojom jeho udržania. Lebo návyk Ega je silný a sprvu ani nevieme, ako a čo vlastne znamená byť synom Boha, je nám to nové a cudzie. *Sme ako vodič nákladiaku, ktorý sa cez noc stal šoférom limuzíny nejakého lorda či vojvodu. Auto, to je najmenej - ale uniforma, správanie sa, hovorenie,*

vystupovanie, všetky tieto veci sú mu nové a cudzie a sprvu, kým si navykne, musí si dávať stále pozor a ani na chvíľu nepoľaviť, aby neskĺzol do toho starého hoci len nejakým slovom, gestom, reakciou, alebo opomenutím niečoho. A takto musí, až kým si na to nové nezvykne a nestane sa to naozaj aj takto navonok jeho prirodzenosťou. Takto musíme sprvu aj my sami bdiť, kým si aj navonok navykneme byť deťmi Boha - a bdiť i náš srdcom, lebo aj ono má návyk, návyk Ega a tiež ľahko sklzáva do starej identity.

Bdej nad tým, aby tvoje srdce bolo v každej chvíli *srdcom syna*. Aby si ním naozaj *bol*. Aby si podľa toho práve tu a práve teraz hovoril a konal a zachoval sa - ako syn svojho Otca. Tu, v tejto jednej konkrétnej chvíli a situácii. Práve tu a práve teraz. Aby si si, svoje srdce, v prvom rade navykol na to, byť tým. Toto je kľúčové. Zmeň srdce, zmení sa všetko, ako aj Ježiš hovorí, že dobré semeno Kráľovstva, "*sú tí, čo počúvajú slovo, zachovávajú ho v dobrom a šľachetnom srdci a s vytrvalosťou prinášajú úrodu*" (Lk 8, 15). Vidíš tú postupnosť? Slovo evanjelia. Srdce, ktoré ho prijme tým, že mu uverí. A ovocie potom už prichádza bezmála samo od seba, "*či spí alebo vstáva, v noci či vo dne, semeno kľíči a rastie a on ani o tom nevie. Zem sama od seba prináša úrodu: najprv steblo, potom klas a napokon plné zrno v klase*" (Mk 4, 27-28).

Viera sa teda prejavuje a uskutočňuje bdelosťou. Preto "*prebud' sa, ty, čo spíš, vstaň z mŕtvych a bude ti svietiť Kristus*" (Ef 5, 14). Preto "*bdejte a modlite sa, aby ste neprišli do pokušenia*" (Mt 26, 41) - opustiť pravú identitu a vrátiť sa k starej (čo aj učeníci presne o pár hodín urobili, pretože namiesto bdenia *pospali*).

Viera nie je niečo jednorazové, niečo ako "dňa piateho apríla dvetisícdvadsiateho som uveril v Krista ako v osobného Spasiteľa a už som veriaci človek nadosmrti"... Viera je *stávajúca sa*, ako vravieval Rahner. Je to stav bytia. Identita. Musí sa neustále udržiavať a sprvu viac, než keď sa už stane návykom a aj potom, pretože viera nie je nikdy vyčerpaná, rastie a

prehlbuje sa a to je podstata duchovného života a rastu s synovstve. Vždy pred nás postaví nové veci, nové hlbiny, nové výzvy. Bez bdlosti sa vytratí a zanikne, úplne rovnako, ako akýkoľvek iný návyk alebo zručnosť, ak ich prestaneme používať. Ako tí, o ktorých píše Apoštol: *"K čomu sme už dospeli, toho sa držme! ... Lebo mnohí, o ktorých som vám často hovoril a teraz aj s plačom hovorím, žijú ako nepriatelia Kristovho kríža"* (Flp 3, 16.18).

Som syn Boha, môjho Otca a vznešeného Kráľa a Panovníka, Svätého. Tu, na zemi, v cudzine sveta, Ho reprezentujem. Môj postoj, každé moje gesto, slovo, reakcia, skutok, spôsob života - všetko je sledované svetom viditeľným i neviditeľným, všetko je mojím posolstvom o mojom Otcovi. Vyslanec Kráľa vo svete. Je to pre mňa nová vec, úplne nová. *Ako pre toho šoféra*. Musím si sám na seba dávať pozor, aby som tým naozaj bol. Nielen hral, ale bol. A keď bol, aj správaj sa, hovoril, konal. Musím - *bdieť*. Bdieť a navyknúť si, že tým naozaj *som*. Uveriť srdcom. Veriť srdcom. Viera srdca je bdlosť a bdlosť je viera srdca.

Inkluzívnosť

Dnes pomaly mantra. *"Inklúzia znamená začlenenie a akceptovanie každého na báze rešpektovania rovnej hodnoty a dôstojnosti všetkých ľudí,"* poučí nás internet. Dá sa robiť dvomi spôsobmi.

Ten prvý vidíme v knihe Makabejcov: *"Kráľ Antiochus vydal rozkaz pre celé kráľovstvo, že všetci majú splynúť v jeden národ a každý má opustiť svojrázne zvyky"* (1Mak 1, 43). Takto nejako si to predstavujú súdruhovia z Európskeho parlamentu, ktorí to posledne skúsili cez návrh na svoje vnútorné smernice o komunikácii. *"Smernice určené pre zamestnancov*

eurokomisie okrem iného plánovali nahradit' slovné spojenie „vianočné obdobie“ spojením „obdobie sviatkov“. Takisto navrhovali vyhýbať sa osloveniam, ktoré nie sú rodovo neutrálne, napríklad „slečna“, „pani“, ako aj ďalším výrazom. Ako približuje taliansky denník *Il Giornale*, eurokomisia v návrhu napríklad odporúčala svojim zamestnancom, aby nepoužívali mená spájané s jedným náboženstvom. Takže namiesto vety „Mária a Ján sú medzinárodnou dvojicou“ treba povedať „Malika a Július sú medzinárodnou dvojicou“ (postoj.sk). Parlament ako celok návrh zamietol, však súdruhovia to zjavne nevzdali. „Je jasné, že tieto smernice si vyžadujú viac práce,“ povedala jeho autorka eurokomisárka Dalliová a dodala, že prehodnotený dokument bude brať do úvahy vznesené pripomienky.

Ten druhý vidíme u Ježiša: "Pod'ťe ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení, a ja vás posilním. Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom; a nájdete odpočinok pre svoju dušu. Moje jarmo je príjemné a moje bremeno ľahké" (Mt 11, 28-30) a inde: "Mám aj iné ovce, ktoré nie sú z tohoto ovčince. Aj tie musím priviesť a budú počuť môj hlas; a bude jedno stádo a jeden pastier" (Jn 10, 16).

Ten prvý spôsob je pokusom rozpustiť svet v akejsi základnej ničote, kde nič nie je a preto nič nemôže nikoho uraziť - toto slovo je dnes pomaly mantrou, každý je vo svojej neistote a vykorenenosti všetkým strašne urazený a rozrušený. Len kdesi v pozadí - pri počutí mena *Malika* - nás napadne, či tým čímsi, kam máme všetci nejako vplynúť, nebude nakoniec Islam a prečo dokument neodporúča, aby poslanci mená ako *Muhammad Ali* nahradili napríklad takým *Maxim Alan*...

Ten druhý spôsob naopak vedie k naplneniu, spája ľudí tým, že im ponúka skutočnú plnosť a zavŕšenie všetkého, čím kto je, *asi podobne ako vrchol Mount Everestu, na ktorom sa zbiehajú a nachádzajú svoje naplnenie a zavŕšenie všetky cesty a trasy a výstupy naň, jedno kto ako kedy a kadiaľ sa tam vydal.*

Prvá cesta chce dosiahnuť inkluzívnosť cez úplné vyprázdnenie a zanechanie všetkého (teda ak).

Tá druhá naopak cez naplnenie a završenie všetkého.

Už Orwell vo svojom diele 1984 ukázal, že ak zmeníme jazyk a vyradíme z neho isté pojmy a ľudia ich nebudú poznať, nedokážu o daných veciach ani hovoriť a ani uvažovať. *Nedávno som niečo podobné zažil v škole, jeden žiak sa snažil čosi povedať a po chvíli to vzdal so slovami "neviem to vyjadriť" - nemal na to slovnú zásobu, nepoznal slová, ktorými by to vedel vyjadriť a pomenovať.* V kresťanstve sa nám to už deje a mnohé presné a stáročiami cizelované termíny - ospravedlnenie, ospravodlivenie, posvätenie, svätosť, milosť, askéza, kontemplácia, Nebo, Peklo,... - dnes už sú pre ľudí, aj kresťanov, nezrozumiteľné a neznáme alebo s úplne iným a pokrúteným významom. Ak zo svojho jazyka odstránime *slová*, označujúce realitu - napríklad v zmysle spomenutého návrhu prestaneme hovoriť "dámy a páni" ale len "milí kolegovia" a vynájdem v jazyku novú koncovku, v ktorej človek už nebude "on a ona", ale "to" (ako sa, myslím, práve deje vo Francúzsku) - potom časom zabudneme aj na danú *realitu*. A aj ak nás niečo napadne, nebudeme mať pojmy na jej označenie a ani slová na jej diskutovanie s ostatnými... Nádherne dokonalá totalita.

Čo to značí pre nás, ktorí ešte stále máme radšej to, čo je skutočné a nemienime sa toho vzdávať?

- Chystajme sa na mučenie - príde a možno už čoskoro.

- Učme sa nezabudnúť a nenechať sa ohlúpiť - začínam chápať, prečo Rod Dreher tak naliehavo vyzýva k obnoveniu klasického vzdelávania, ktoré dáva taký dôraz na filozofiu, logiku, kritické myslenie, ale aj poznanie faktov, histórie, koreňov (a nielen tzv. "kľúčových kompetencií"), na všetko to, čo je spoľahlivou hrádzou voči ideológii, ktorá sa sem snaží vtlačať a pre

ktorú sú ľudia nenavyknutí myslieť a neznalí faktov ani histórie ľahkou korisťou. *Nedávno som našiel na FB skupinu, ktorá vysvetľuje, že civilizovaný svet má svoje korene v Afrike a že to boli Afričania, ktorí zachránili Európu z "temného stredoveku" (zas ten mýtus) a priniesli jej svetlo civilizácie... Kto tomu môže uveriť? No, človek, ktorý nemá vedomosti a nenaučil sa myslieť. Podľa niektorých nepochybne ideálny občan EÚ...*

- Vynaložme všetky sily na to, aby nakoľko to závisí od nás, fungoval ten druhý spôsob, ktorého srdcom je Cirkev, Božie Kráľovstvo na zemi, prvotina Neba na zemi, kde toto naplnenie a Život skutočne sú, len ako vraví už Ježiš, "*tesná je brána a úzka cesta, čo vedie do života, a málo je tých, čo ju nachádzajú*" (Mt 7, 14) - aby ju teda s našou pomocou čo najviac ľudí našlo!

Topíme sa v jednotlivostiach...

... a uniká nám podstata, vízia. Kresťanstvo je vo svojej podstate *mystické*, Cirkev je *mystická*, kňazi sú *mystagógovia*, nie úradníci či pragmatickí zákonníci.

Tou víziou je *jednota*, spojenie v dokonalom Dobre, v Bohu, ktorý je plnosťou a završením všetkého. Zjavuje sa v pôste a jednoduchosti, na pustine a v mlčaní, kde tichne *vlastnenie* a začína *bytie*.

Sex - nie je to akoby filozofia tela? Výkrik tela, túžba po jednote, splynutí? V manželskej zmluve sa k tomu blíži ale - stále je tu ona čiara, trhlina, hranica, jedno telo, ale stále dvaja, dve osoby, dve mysle... A tak vzdycháme aj my, stále viac a viac a túžime, dychtíme po okamihu, keď táto hranica zmizne a jednota dosiahne svoju dokonalosť - vo Večnosti, v Bohu...

Dovtedy sa učíme, navykáme si na takúto jednotu s Bohom - lebo v nej a skrze ňu sa uskutoční aj tá ostatná jednota. Medzi nami. So všetkým stvorenstvom.

Dá sa to opísať? Slovom? Obrazom? Hudbou? Ťažko. Dá sa to len byť. Len samo bytie, sama realita je dosť výrečná. A tak sa učíme *byť*. Aby sme rečou bytia mohli akosi zdieľať, odovzdať to ďalej.

Stratiť všetko - to je cena za to, prijať neoceniteľné a nezaplatiteľné od Neho v Ňom. "*Preň som všetko stratil.... aby som získal Krista a našiel sa v ňom*" (Flp 3, 8-9).

Ako inak by sme mohli byť už tu na zemi medzi sebou spojení v Jedno Telo ak nie v tejto jednej vízii, skúsenosti, túžbe, sne, láske? Na počiatku zvažujeme veľkosť a malosť, dôležitosť a poníženosť, ale časom, v tejto jednote, začíname chápať, že na ničom z toho nezáleží a všetky tieto slová a pojmy sa rozplývajú a miznú - v Jedinom!

Jednota je viac, než veľkosť či malosť!

Dokonalosť je vtedy, keď už nie je žiadna otázka prvého či posledného miesta, kde sa už nik nepýta na veľkosť ani na malosť, ale kde je už iba jednota a zdieľanie. Nič viac. Dokonalosť je za tamtým všetkým.

Veľkosť a malosť majú zmysel len vtedy, ak sa ešte stále porovnávame. Sú to pozostatky sveta, posmrtné krčie Ega. Keď svet ešte len opúšťame, musíme si zvoliť malosť, aby sme mohli prijať Božiu Veľkosť. Inak uvažovať ešte nedokážeme.

Ale v Nebi už takéto porovnávanie neexistuje. V Bohu nič také neexistuje. A čím viac tam vstupujeme, tým viac si uvedomujeme, že táto Jednota a Zdieľanie všetkého v Trojici, dokonalá, lebo svätá, prostá sebestva a teda aj každej závidi, porovnávania, súperenia, je viac než akýkoľvek koncept veľkosti a malosti, prvenstva či posledného miesta.

V tejto jednote všetko je všetkých a všetci sú všetkým. Tak, ako to odhalil o sebe a Otcovi Ježiš: *"On [Duch Svätý] ma oslávi, lebo z môjho vezme a zvestuje vám. Všetko, čo má Otec, je moje. Preto som povedal, že z môjho vezme a zvestuje vám"* (Jn 16, 14-15). Všetko Otcovo je Ježišovo a všetko Ježišovo je Ducha Svätého a všetko toto patrí Otcovi. Všetko je všetkých. Akékoľvek vydeľovanie sa stráca zmysel a nemá viac miesta v tejto Jednote. Ona je všetkým. Ona je viac.

Kým sa porovnávame a kým sa vydeľujeme a kým sa hráme na väčších a menších a prvých a posledných a na dôležitejších a obyčajnejších, dovtedy medzi nami táto jednota byť nemôže. Dovtedy sme stále svetskí. Vlastne ju

ešte ani nevidíme ani nepoznáme. Tak, ako o nej píše Ján, že *"kto nemiluje, nepoznal Boha, lebo Boh je láska"* (1Jn 4, 8). Boh je láska a ovocím lásky je táto jednota, lebo láska *"je zväzkom dokonalosti"* (Kol 3, 14). Kým túto jednotu lásky nepoznáme, stále nám ide o seba a riešime svoje Ego a svoju vlastnú dôležitosť, aj pred samým Bohom a v samej Cirkvi. Ale keď konečne spoznáme Boha a veľkosť a krásu lásky tvoriacej takúto jednotu, už viac nedokážeme a ani nevidíme zmysel v tom byť naďalej takto svetskí!

Až keď teda odložíme všetko toto a zvolíme si miesto toho túto jednotu lásky, kde všetci sú všetkým a všetko je všetkých, začíname žiť Boží Život a stávame sa Kráľovstvom.

Takto sa o to Cirkev pokúsila od samého prvého dňa: *"Množstvo veriacich malo jedno srdce a jednu dušu. A nik z nich nehovoril, že niečo z toho, čo mal, je jeho, ale všetko mali spoločné. Apoštoli veľkou silou vydávali svedectvo o zmŕtvychvstaní Pána Ježiša a na všetkých spočívala veľká milosť"* (Sk 4, 32-33) - pretože v tejto jednote oni boli Boží a aj všetko Božie bolo ich. Ešte v tom neboli dokonalí, napríklad *"keď počet učeníkov rástol, Helenisti začali šomrať na Hebrejov, že pri každodennom obsluhovaní zanedbávajú ich vdovy"* (Sk 6, 1) - ale vedeli, o čo ide, čo chcú, čomu sa učia, kadiaľ a kam vedie Cesta.

Toto musíme pochopiť srdcom, musíme si to nechať ukázať Duchom. Nedá sa to porozumieť zo slov a z logiky. V nej môžeme porozumieť, že by to tak malo byť - ale až v Duchu a srdcom môžeme pochopiť a spoznať, že to tak naozaj je, pochopiť nielen princíp, ale samú realitu. Čo nás znova vracia k tomu, že rozjímanie a neskôr vnútorná modlitba a otvorenosť Duchu je to, bez čoho sa nijako nezaobídeme.

Je to ako stavba krištáľovej katedrály, kde všetci pracujú a nosia a stávajú a ukladajú a nikto nehľadí na seba ani na druhých, nikto nikoho nesúdi ani sa s nikým neporovnáva, lebo všetkých zachvátila stavebná horúčka a sú

úplne pohltení katedrálou a jej krásou a k nej sú upnutí a každý zo seba dáva všetko a to najlepšie, spoločne pracujú a jediné, na čom im záleží a čo ich naplňa hlbokou radosťou je, že katedrála rastie. A touto katedrálou je práve Božie Kráľovstvo, čiže Boží trojičný život, čiže táto Svätá Jednota.

Každý miluje. Každý dáva všetko. Všetko je všetkých a všetci sú jeden, Kristus a sám Boh je súčasť a podstata tejto Svätej Jednoty. Toto je Cirkev. Toto je Nebo. Boh sa neporovnáva s človekom a človek sa neporovnáva s Bohom, ale obaja sú Jeden. Z milosti sú rovní v tejto Jednote Boha. *Boh sa stal človekom, aby sa človek stal bohom.* Preto je to milosť, pretože už ani sama otázka *zásluh* viac v tejto jednote neexistuje. Všetci sú všetkým, všetko je všetkých. Všetko je dar, každý je darcom, nikto nie je cudzí. Nič viac ani nič menej v tom nie je. Ba ani *viny* už viac niet, pretože je odpustená - v tejto jednote, ktorá sama je prijatím a odpustením rovnako, ako je milosrdenstvom s dávaním.

"Toho, kto zvíťazí, posadím vedľa seba na mojom tróne, ako som aj ja zvíťazil a zasadol som s mojím Otcom na jeho tróne. Kto má uši, nech počúva, čo Duch hovorí cirkvi." (Zjv 3, 21-22)

Pokušenie znamená...

... opustiť realitu. Fakty. To, čo je skutočné.

Môže to byť kvôli lenivosti, pohodlnosti. Môže to byť zo strachu. Môže to byť kvôli nedostatku nádeje, neschopnosti či skôr nechote dúfať a nádejať sa. Môže to byť kvôli žiadostivosti a túžbe po veciach tela a sveta. Ale vždy to znamená opustiť to, čo je skutočné, kvôli tomu, čo je neskutočné. Často

ani nie vymyslené. Často si ani nič nevymýšľame. Len prosto konáme, akoby reality nebolo.

Toto je hriech. Žiť *neskutočné* namiesto *skutočného*. Opustiť skutočné. Opustiť rozum kvôli pocitom a náladám a pudom a žiadostivosti. Vypnúť vôľu, ovládanú rozumom a nechať sa týmto všetkým unášať. Vedieť dokonca, že to nie je len dobré a správne, ale prosto to nechať tak.

Ak svätosť je uvoľnenie sa od tohto všetkého a prosté poddanie sa realite, potom hriech je tiež niečo podobné - kapitulovanie a poddanie sa, lenže nie realite, ale telu, Egu. Svätosť sa poddáva tomu, čo je objektívne. Hriech tomu, čo je subjektívne. Podstatou svätosti je racionálnosť. Hriech je naopak iracionálny, poháňaný žiadostivosťou a strachom vo všetkých ich podobách.

Ostať v tom, čo je skutočné. Zastaviť sa. Stíšiť. Prosto byť. Náklady, pocity, túžby, predstavy, to všetko dať stranou. Stíchnuť. Prosto byť. V tom, čo je skutočné. Realita prosto je. Nie je tu na to, aby práve teraz niečo robila, spôsobovala, aby v nás vyvolávala nálady alebo nám dávala niečo pocítiť. Niekedy je súčasťou reality zážitok, vskutku extáza mystická. Inokedy nie. Stále je to ale tá istá trvajúca realita. Ostať v nej, prosto ostať - aj tu bez nárokov a očakávaní na nejaké "špeciálne efekty" - je liek na pokušenie každého druhu. Nie pocity. Nie pudy. Rozum a vôľa. Rozum, vôľa a prosté bytie.

Aj keď, predsa v tom jeden pocit je - pocit domova. Pokoja. Spočinutia. *Ako keď prejde búrka a nastane ticho. Ešte možno nie slnko. Ešte nie ľudia a letné šantenie. Len ticho. Pokoj. Domov. Prijatie.*

Svätosť je bytím, ktoré môžeme skutočne žiť. Hriech je ilúziami, za ktorými sa márne ženieme. V pokoji číreho bytia je krása svätosti a v ňom je aj jej ľahkosť. Čo už môže byť ľahšie, než prosto byť? Uvoľniť sa a byť, v tom,

čo je skutočné, v Tom, ktorý Je Skutočný? Lhké a krásne a prosté, taká svätosť je.

Kontemplácia, odvaha, bdelosť, učenie sa a nové srdce

Nové srdce - nové, pretože sa ním odvažujeme novú identitu detí Boha prijať a skutočne sa nimi stať. To je niečo naozaj prevratné. Revolúcia. Nové narodenie. *Zomretie a vstanie z mŕtvych* ako nový človek.

Niekedy si myslíme, že to už robíme - ale v skutočnosti o tom iba uvažujeme. Predstavujeme si to, možno v rozjímaní, hovoríme o tom Bohu v modlitbe. Ale v skutočnosti to neurobíme. Ešte nie. Srdce ostáva staré.

Jeden z dôvodov sú naozaj vychodené cesty a návyky, ktoré máme. Ak sa vrátíme do starého prostredia, vrátia sa aj ony. Znova sa objavia stará lenivosť, súdenie, porovnávanie, cynizmus, arogancia, všetko toto staré v nás. Ani nezbadáme a sme zase, kde sme boli.

Ak nemáme luxus rehoľníkov, kde sa vstúpením do kláštora mení aj vonkajšok (a možno aj nie a chudák novic zbadá, že v kláštore, hlavne tých nových, vládne svetská architektúra internátu a čo je horšie, aj svetský duch), musíme ho nahradiť bdelosťou. *"Vnímaj moje slová, syn môj, a nakloň ucho k mojim výrokom! Nespúšťaj oči z nich, chráň si ich v hĺbke*

srdca! ... Veľmi stráž svoje srdce, lebo z neho (vyvierajú) žriedla života" (Prísl 4, 20-21,23), vraví Písmo a má pravdu.

Kontemplácia stojí na samom počiatku toho všetkého – je to *hľadanie na Pána*, v ktorom poznávame a sme uchvacovaní nesmrteľnou krásou, plnou slávy, ktorú vidíme nie očami, ale zjavuje nám ju Duch, ako vraví aj Písmo, že *"s odhalenou tvárou hľadáme ako v zrkadle na Pánovu slávu a Pánov Duch nás premieňa na taký istý, čoraz slávnejší obraz"* (2 Kor 3, 18). Bez hľadania na Pána, bez tejto *kontemplácie* by nebolo to ostatné možné. A čo je to ostatné?

Odvaha stať sa novým človekom - a teda zvoliť si, prijať nové srdce od Pána, tak, ako nám bolo už v krste darované. To je prvé. Prestať o tom len uvažovať a snívať a predstavovať si to a začať tým byť. *"Lebo ako telo bez ducha je mŕtve, tak je mŕtva aj viera bez skutkov"* (Jak 2, 26).

Bdiť, to je druhé. Strážiť srdce, aby neskĺzlo späť do starých návykov. Aspoň sprvu istá miera ústrania a mlčania pomôže. A tiež to, k čomu nabáda Písmo: *"Bďte a modlite sa, aby ste neprišli do pokušenia. Duch je síce ochotný, ale telo slabé. Bez prestania sa modlite"* (Mk 14, 38; 1Sol 5, 17). Modlitba - to je bdelosť smerom k Bohu, k Otcovi a k Bratovi a Učiteľovi a spoločenstvo s Ním. Bez modlitby, ktorá je viac stavom ktorý trvá, než niečím, čomu sa v nejakom čase venujeme, žiadna skutočná bdelosť neexistuje. Ved' On je základom, na ktorom svoje nové Ja budujeme!

A učiť sa. To je tretie. Lebo sprvu to budeme žiť a konať hrozne neumelo a nemotorne. Ako malé deti a tým veru v Božom synovstve aj sme. Vlastne nám je cudzie všetko, pretože všetko v nás je ešte staré a svetské, dokonca aj také veci, ako tón hlasu, artikulácia, naučené slová a frázy, ale aj myslenie, pohľad na veci, postoje, gestá, správanie sa a naučené reakcie, úplne všetko. Musíme sa odznova naučiť byť novými ľuďmi, *"obliecť si nového človeka,*

ktorý je stvorený podľa Boha v spravodlivosti a pravej svätosti" (Ef 4, 24). Asi ako človek, ktorý sa po ťažkom úraze nanovo učí chodiť a hovoriť.

Takto sa v Bohu stávame skutočne dospelými. Dospelými deťmi Otca. Je čas odložiť hračky a nechať za sebou pieskovisko sveta a vyrásť, vojsť do sveta dospelých, Božieho sveta, Otcovho Domu.

Nemáme prečo byť prekvapení svetom

"Žehnajte tých, čo vás prenasledujú — žehnajte a nepreklínajte!" (Rim 12, 14)

"Lebo hoci som slobodný voči všetkým, stal som sa sluhom všetkých, aby som čím viacerých získal. Pre Židov som sa stal akoby Židom, aby som získal Židov. Pre tých, čo sú pod zákonom, bol som akoby pod zákonom — hoci sám som nebol pod zákonom — , aby som získal tých, čo boli pod zákonom. Pre tých, čo boli bez zákona, bol som akoby bez zákona — hoci bez Božieho zákona som nebol, ale bol som pod Kristovým zákonom — , aby som získal tých, čo boli bez zákona. Pre slabých som sa stal slabým, aby som získal slabých. Pre všetkých som sa stal všetkým, aby som zachránil aspoň niektorých." (1Kor 9, 19-22)

Cieľom je jednota. "Zjednotiť v Kristovi ako v hlave všetko, čo je na nebi aj čo je na zemi" (Ef 1, 10). Keby to všetko bolo s Bohom v Kristovi už zjednotené, nebolo by potrebné na tom ešte len pracovať.

A ak ľudia a veci okolo nás takto zjednotení v Kristovi s Bohom nie sú - čo nás potom prekvapuje, že rodia ovocie Zlého, ako sú "smilstvo, nečistota, chlipnosť, modloslužba, čary, nepriateľstvá, sváry, žiarlivosť, hnevy, zvady, rozbroje, rozkoly, závisť, opilstvo, hýrenie a im podobné" (Gal 5, 19-21)? Že "ich ústa luhajú a ich pravica je krivoprísažná" (Ž 144, 8)? Že "Božiu pravdu zamenili za lož, uctievali stvorenia a slúžili radšej im ako Stvoriteľovi" (Rim 1, 25)? Keby to nerobili, nebolo by treba na tejto jednote ešte len pracovať, ako vysvetľuje Pavol, keď hovorí: "V Kristovi Boh zmieril svet so sebou a nepočítal ľuďom ich hriechy. A nám odovzdal slovo zmierenia. Sme teda Kristovými vyslancami a akoby Boh napomínal skrze nás. V Kristovom mene prosíme: Zmierte sa s Bohom! Toho, ktorý nepoznal hriech, za nás urobil hriechom, aby sme sa v ňom stali Božou spravodlivosťou. Ako spolupracovníci vás napomíname" (2Kor 5, 19-21; 6, 1).

A preto, "bratia, nedivte sa, ak vás svet nenávidí." (1Jn 3, 13). "Keby ste boli zo sveta, svet by miloval, čo je jeho, ale preto, že nie ste zo sveta, že som si vás ja vyvolil zo sveta, svet vás nenávidí. Spomeňte si na slovo, ktoré som vám povedal: Sluha nie ja väčší ako jeho pán. Ak mňa prenasledovali, budú prenasledovať aj vás; ak zachovávali moje slovo, budú zachovávať aj vaše. Ale to všetko vám budú robiť pre moje meno, lebo nepoznajú toho, ktorý ma poslal" (Jn 15, 19-21), vraví Ježiš. Rôzne podoby má táto nenávisť sveta, od výsmechu cez lži a klamstvá a očierňovanie až po zákernosť, nenávisť a prenasledovanie. Ale inak to byť nemôže, veď "beda však zemi i moru, lebo zostúpil k vám diabol, plný zlosti, lebo vie, že má málo času" (Zjv 12, 12). Nedeje sa nič nečakané ani mimoriadne.

Uprostred toho však stále platí Boží zámer a stále sme jeho spolupracovníci. Tak, ako lekár nie je rozladený z toho, že ľudia okolo neho sú chorí, veď kvôli tomu je lekár, ani my nebud'me rozladení z toho, že svet je zlý a mnohí ľudia nenávidia pravdu - veď preto sme kresťanmi a prihlásili

sme sa pracovať vo *vinici a na roli Pánovej*, ktorou tento svet je. Našou úlohou nie je chrániť ani brániť seba - veď *"kto stratí svoj život pre mňa a pre evanjelium, zachráni si ho"* (Mk 8, 35), uisťuje Ježiš a *"keď vás hanobia pre Kristovo meno, ste blahoslavení, lebo Duch slávy a Boží na vás spočíva"* (1Pt 4, 14) - ale pracovať na tejto jednote.

Preto Ježiš hovorí: *"Neodporujte zlému. Ak ťa niekto udrie po pravom líci, nadstav mu aj druhé. Tomu, kto sa chce s tebou súdiť a vziať ti šaty, nechaj aj plášť. A keď ťa bude niekto nútiť, aby si s ním išiel jednu míľu, chod' s ním dve. Tomu, kto ťa prosí, daj, a neodvracaj sa od toho, kto si chce od teba niečo požičať. Počuli ste, že bolo povedané: "Milovať budeš svojho bližneho a nenávidieť svojho nepriateľa." Ale ja vám hovorím: Milujte svojich nepriateľov a modlite sa za tých, čo vás prenasledujú, aby ste boli synmi svojho Otca, ktorý je na nebesiach"* (Mt 5, 39-45) a sám *"Kristus Ježiš prišiel na svet zachrániť hriešnikov"* (1Tim 1, 15) a vysvetľuje, že dokonca aj *"ak niekto počúva moje slová a nezachováva ich, ja ho nesúdim, lebo som neprišiel svet súdiť, ale svet spasit"* (Jn 12, 47).

Tomuto sa musíme učiť aj my. Keby sme boli ľuďmi sveta, nasledovali by sme zákon, ktorý hovorí: *"život za život, oko za oko, zub za zub, ruku za ruku, nohu za nohu, popáleninu za popáleninu, ranu za ranu, hrču za hrču"* (Ex 21, 23-25), lebo *"zákon nie je daný pre spravodlivého, ale pre nespravodlivých a nepoddajných, pre bezbožných a hriešnikov, pre zvrhlých a svetákov, pre otcovrahov a matkovrahov, pre vrahov vôbec"* (1Tim 1, 9) - *"ale ak vás vedie Duch, nie ste pod zákonom"* (Gal 5, 18). Ak nás vedie Duch, máme len jeden cieľ, jednu reakciu na každé zlo, jeden postoj, usilujeme vo všetkom už len o jedno - aby sme boli nástrojom zjednotenia všetkých a všetkého v Kristovi. A tak odumierame starému človekovi v nás, ktorý by zlom a hnevom odplácal zlo a učíme sa byť novými ľuďmi, ktorým Duch hovorí: *"Nedaj sa premôcť zlu, ale dobrom premáhaj zlo"* (Rim 12, 21)! Učíme sa byť svätí, čiže oddelení od sveta a jeho zápasov po vzore

Boha - aby sme si osvojili nástroje, ba viac, postoje a kľúčové vlastnosti Boha, ktorými sú odpustenie a milosrdenstvo lásky ku každému bez rozdielu, aby sme tak dosiahli aj tú druhú svätosť, *dokonalosť v láske*, ako nás Písmo pobáda: "*Usilujte sa o pokoj so všetkými a o svätosť, bez ktorej nik neuvidí Pána*" (Hebr 12, 14).

"Nie vy ste si vyvolili mňa, ale ja som si vyvolil vás a ustanovil som vás, aby ste išli a prinášali ovocie a aby vaše ovocie zostalo; aby vám Otec dal všetko, o čo ho budete prosiť v mojom mene. Toto vám prikazujem: Aby ste sa milovali navzájom." (Jn 15, 16-17)

"Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus. Ale život, ktorý teraz žijem v tele, žijem vo viere v Božieho Syna, ktorý ma miluje a vydal seba samého za mňa." (Gal 2, 20)

Uvoľnenosť zdieľania sa

Hriech je namáhavý, lebo musíme stále o niečo zápasiť a keď to získame, tak si to brániť a chrániť a stále sme o niečo ustarostení.

Čo je prirodzenejšie, než sa uvoľniť, deliť sa, nič nevlastniť a všetko mať? Až tu si uvedomíme, ako nás svet a hriech zmrzачili, keď toto ľahké nám pripadá ťažké a toto prirodzené sa nám javí byť podivné a uvažujeme, či je vôbec na tomto svete niečo také, aj v samej Cirkvi, možné.

Čo vlastne vlastní človek, ktorý si nič neprisvojuje a so všetkým sa samozrejme delí? Sám život. Vlastní život. Vlastní seba. A v spoločenstve, ktoré takto žije, zažíva Ježišove slová: "*Veru, hovorím vám: Niet nikoho, kto by pre mňa a pre evanjelium opustil dom alebo bratov a sestry alebo matku*

a otca alebo deti, alebo polia, aby nedostal stonásobne viac; teraz, v tomto čase, domy, bratov, sestry, matky, deti i polia, hoci s prenasledovaním, a v budúcom veku večný život" (Mk 10, 29-30). Toto je Cirkev. Enkláva, oáza Kráľovstva uprostred sveta, kde sa v jednote lásky žije toto spoločenstvo delenia sa a všetci tvoria skutočnú rodinu, skutočný klan, kde deťom všetci sú otcami a matkami a rodinou a navzájom sú si všetci bratmi a sestrami a Dom každého je domom každého.

A znova, znie nám to utopicky, nereálne, že? Hovoríme si, bolo by to krásne, keby to tak fungovalo, ale... A znovu si uvedomujeme, ako nás hriech doriadil. Prirodzené a krásne veci - a nám pripadajú ako niečo z inej planéty...

Tá zmena sa musí najprv odohrať v nás. My sa musíme prestaviť z "mať" na "byť". Alebo povedané prostejšie, prestať lipnúť na veciach. Prestať lipnúť na veciach a sústrediť sa na samo žitie. Objaviť, že život sám osebe je čosi úchvatné. Že prosto žitý prostý život v Bohu s Bohom, pokojný, kl'udný, bez naháňania sa, bez ustarostenosti, je viac, než toho mnoho mať a vlastniť a držať iba pre seba.

Potom, keď objavíme toto tajomstvo, sme pripravení urobiť to, čo nám Ježiš radí: "*Čo je vnútri, rozdajte ako almužnu a všetko vám bude čisté*" (Lk 11, 41), "*robte si priateľov z nespravodlivej mamony*" (Lk 16, 9)!

Konečne máme čas. Na Boha. V Bohu na seba. A spoločne na druhých. Na ľudí. Bratov, sestry i tých, čo sú mimo. Na stretnutia a vzťahy. Na sám život. Konečne začíname žiť, konečne slobodní.

Život nezávislý na veciach. Život žitý sám v sebe. Sám osebe. Vo vzťahoch a v spoločenstve. Dokonalý v láske a svätý - pričom zisťujeme, že svätosť je niečo úplne prosté a normálne a ľahké, stačí naozaj prestať lipnúť k veciam a k Egu. Stačí sa uvoľniť. Pustiť. Prestať sa naháňať, prestať sa

strachovať, prestať podozrievať jeden druhého, lebo naše srdce je spútané mamonom. Je to naozaj o veľmi jednoduchom objave a jednoduchej zmene spôsobu myslenia. Zmena orientácie - z vlastnenie na *žitie*, zo zhonu za vecami a z ich schraňovania na *vzťahy*, spoločenstvo, stretnutia, zdieľanie. Objavenie tohto bohatstva, tejto krásy, ku ktorej nás Kristus oslobodzuje.

"Lebo koreňom všetkého zla je láska k peniazom; niektorí po nich pachtili, a tak zabúdili od viery a spôsobili si mnoho bolesti. Ale ty, Boží človek, utekaj pred tým a usiluj sa o spravodlivosť, nábožnosť, vieru, lásku, trpezlivosť, miernosť." (1Tim 6, 10-11)

A veci? Vrátia sa - oslobodené ako zakliaty princ, oslobodený bozkom princeznej a my znovu objavujeme, aké to je, byť ako dieťa, žasnúť, vnímať, tešiť sa z vecí prostých a prehliadaných, ako je kráčanie po snehu či oblaky naháňajúce sa po oblohe.

Kresťanstvo je umenie *nič nevlastniť* a predsa *všetko mať*, ako objavil už Pavol, že ako kresťania sú *"ako chudobní, a mnohých obohacujeme, akoby sme nič nemali, a pritom nám všetko patrí"* (2 Kor 6, 10). Jeden z paradoxov kresťanstva.

Mať s Ježišom všetko spoločné

Človek musí najprv žiť, až potom sa môže o svoj život deliť.

"... boli pospolu a všetko mali spoločné" (Sk 2, 44). Prv, než to začne platiť medzi nami v spoločenstve Cirkvi, platí to a aj reálne platiť musí medzi nami

a Ježišom: sme stále pospolu, On i ja, a všetko máme spoločné, lebo sme v Ňom a On v nás, dvaja v jednom Tele, spoločnom Tele. "*Veď poznáte milosť nášho Pána Ježiša Krista, že hoci bol bohatý, stal sa pre vás chudobným, aby ste sa vy jeho chudobou obohatili*" (2Kor 8, 9). On sa stal mnou, aby som sa ja stal Ním a boli tak jedno a všetko mali spoločne! Ako pochopil aj Peter, keď povedal: "*Striebro a zlato nemám, ale čo mám, to ti dám: V mene Ježiša Krista Nazaretského vstaň a chod*" (Sk 3, 6)!

Mierou toho je, nakoľko my patríme Pánovi a nakoľko naše všetko je Ježišovo - skutočne, reálne. Úmerne tomu potom aj všetko Ježišovo sa stáva našim, podľa Jeho vlastných slov: "*Dávajte a dajú vám: mieru dobrú, natlačenú, natrasenú, vrchovatú vám dajú do lona. Lebo akou mierou budete merať vy, takou sa nameria aj vám*" (Lk 6, 38).

Ale je pravda, že všetko toto sa deje v Tele Krista, ktorým je Cirkev - s teda v jej spoločenstve. Nie sú to dva oddelené procesy, skôr dve strany jednej mince. Čím viac sa v Tele Cirkvi spájame s Kristom a máme s Ním všetko spoločné, tým viac sa môžeme s týmto životom a bohatstvom Krista deliť s bratmi a sestrami v spoločenstve Cirkvi. A naopak, čím viac sa takto delíme s bratmi a sestrami v spoločenstve Cirkvi, tam užšie sme v jej Tele spojení aj s Kristom.

Ale je naozaj dôležité, byť s Kristom stále spolu a mať s Ním obojstranne všetko spoločné, aby sme potom to isté mohli žiť a konať aj medzi sebou navzájom v spoločenstve bratov a sestier v tej istej Cirkvi.

Všetko spoločné. Cítíme v tom tú silu? "*Preto odložte všetku nečistotu a akúkoľvek zlobu*" (Jak 1, 21), pretože nič z toho nemôžeme mať s Ježišom spoločné. A potom, "*oblečte si Pána Ježiša Krista; a o telo sa nestarajte podľa jeho žiadosti*" (Rim 13, 14), "*veď viete, že od Pána dostanete za odmenu dedičstvo. Slúžte Pánovi, Kristovi*" (Kol 3, 24) a "*uctievajte sväto Krista, Pána, vo svojich srdciach*" (1Pt 3, 15)! Lebo "*akú účasť má*

spravodlivosť na neprávosti?! Alebo čo má spoločné svetlo s tmou?! Aká zhoda je medzi Kristom a Beliarom?! Aký podiel má veriaci s neveriacim?! A ako súvisí Boží chrám s modlami" (2Kor 6, 14-16)? A tak opustiť to, čo spoločné mať nemôžeme je rovnako dôležité, ako prijať za svoje všetko Kristovo, aby sme to mohli mať spoločné.

Hriech ako nedostatok bdelosti

Je to podobné, ako keď sa niekto rozzúri a je tým tak pohltený, že porobí veci, ničí, možno dokonca zabíja - pričom normálne by tieto veci nikdy neurobil, ba ani na rozum by mu neprišli a keby hej, vzbudili by v ňom hrôzu a odpor.

Bdelosť je, že naplno a vedome sme tým, čím sme, synmi Boha, tu a teraz, vo všetkej jednoduchosti a prostote reality, v Bohu, s Bohom,... Ak týmto sme, svätosť je prirodzená, život je pokojný a krásny, všetko do seba zapadá, všetko má svoj zmysel.

Môže sa ale stať, že nás "unesú" staré návyky, okolie, pudy, čokoľvek. V tej chvíli strácame kontakt s realitou. Akoby sme sa ponorili do nejakého sna. Namiesto reality seba, sveta, Boha sme zrazu v bubline starých návykov, ilúzií, predstáv a s nimi spojených hodnôt, jednoducho sveta. Možno sa ozyva stará beznádej, depresia, zúfalstvo. A dokonca sa objavujú aj oné staré veci ako hnev, závisť, žiadostivosť, strach,... A v tejto bubline, opantaní, omámení, strácame seba, strácame skutočnosť, strácame kontakt a spoločenstvo s Bohom - a zrazu robíme veci, ktoré by nám predtým na

rozum neprišli a keby aj hej, pripadali by nám úplne od veci. Sme doslova vo vleku čohosi iného, čo nás ovládlo.

Skutočná bdelosť nie je o tom, že sa mi strašne chce robiť zlé veci a musím si stále dávať pozor a ovládať sa, aby som ich náhodou neurobil. Tak to bolo v čase Zákona, ktorý nariad'oval niektoré ľahšie veci z Božieho sveta ľuďom žijúcim po ľudsky v tomto svete - *"vieme, že všetko, čo hovorí zákon, hovorí tým, čo sú pod zákonom, aby boli umlčané každé ústa a aby bol celý svet pred Bohom usvedčený z viny"* (Rim 3, 19) - práve tým zistením, že nielen konáme ale dokonca aj túžime po veciach, ktoré sú zlé. A pretože zákon nemôže zmeniť naše vnútro ani naše túžby (a už vôbec nás preniesť do Božieho sveta a zbožštit'), *"zo skutkov podľa zákona nebude pred ním ospravedlnený nijaký človek. Ved' len zo zákona je poznanie hriechu"* (Rim 3, 20).

Skutočná bdelosť je *zotrvať v skutočnom*. Neprepadnúť ilúzii sveta. Neprepadnúť driemote ducha. Byť svojim pravým Ja, ktoré som dostal od Otca v krste. Byť ním v skutočnom svete a skutočnom živote a skutočnej realite, kompletnej, zahŕňajúcej zem i Nebo, časnosť i večnosť, ľudí aj Boha. A hlavne, byť s Bohom, v Bohu, ktorý so mnou je - ako vraví Dávid, *"obklopuješ ma spredu i zozadu a kladiáš na mňa svoju ruku"* (Ž 139, 5) - a teda rovnako byť s Ním a v Ňom.

V tejto bdelosti je hriech v podstate nemožný, jednoducho nedáva vôbec žiadny zmysel, preto Ján hovorí: *"Kto ostáva v ňom, nehreší, nepácha hriech, lebo v ňom ostáva jeho semeno; a nemôže hrešiť, pretože sa narodil z Boha, ale chráni ho ten, ktorý sa narodil z Boha, a Zlý sa ho nedotkne. Vieme, že sme z Boha a celý svet je v moci Zlého. A vieme, že prišiel Boží Syn a dal nám schopnosť poznať toho Pravého. A my sme v tom Pravom, v jeho Synovi Ježišovi Kristovi. On je ten Pravý, Boh a večný život"* (1Jn 3, 6.9; 5, 18-20).

A naopak, predohrou hriechu je vždy vypadnutie z tejto bdlosti, keď duch usína a už nie je v Bohu ale ponára sa späť do šalieb sveta a jeho vírov a hmiel a omámený už nevidí "toho pravého" - a potom, zmätený a náhle bezradný, bez opory, stratený, začne robiť veci, ktoré by mu, keby bdel a stále zotrval v tom skutočnom, vôbec nedávali žiaden zmysel.

"Bdejte a modlite sa, aby ste neprišli do pokušenia! Duch je síce ochotný, ale telo slabé. Preto bdejte celý čas a modlite sa, aby ste mohli uniknúť všetkému tomu, čo má prísť, a postaviť sa pred Syna človeka." (Mt 26, 41; Lk 21, 36)

Bdiť a modliť sa - nie ako činnosť, ale ako stav, v ktorom sme, keď v pokoji, prasto, jednoducho zotrvalme v skutočnom. Je to niečo ako trvajúca adorácia, trvajúca kontemplácia Boha nie vo vytržení, ale v samom prostom bytí. Preto sa spája s vnútorným pokojom a mlčaním poznania a porozumenia.

Sprvu to vyžaduje námahu a úsilie, kým si na to navykneme, lebo staré návyky z čias, keď sme opantaní a omámení svetom žili v jeho preludoch, sú stále v našich *údoch*, ako tomu hovorí Pavol, *telo*, čiže starý človek v nás, je stále ešte slabý a možno aj závislý na svete podobne, *ako alkoholik na fľaške či narkoman na svojej dávke*. Musíme vynaložiť námahu odvyknúť ho od sveta a navyknúť na číru a prostú skutočnosť.

A ozaj, tejto bdlosti Písmo hovorí *viera*.

Tak krásne - a tak blízko!

"Všetci títo umierali vo viere, aj keď nedosiahli to, čo bolo prisľúbené, ale z diaľky to videli a pozdravovali; a vyznávali, že sú na zemi iba cudzincami a pútnikmi, lebo Boh prichystal pre nás niečo lepšie, aby nedosiahli dokonalosť bez nás." (Hebr 11, 13.40)

Je nádherné a opojné hľadiet' na slávu a krásu svätosti Boha, na nádheru a skvelosť Jednoty Trojice, na tú číru oslňujúcu nepoškvrcenosť Boha.

Ale ešte úžasnejšie je, keď zbadáme, že nie je niekde tam, v diaľke, aby sme ju zdola len takto zďaleka obdivovali. V Kristovi skrze krst a Eucharistiu všetka táto krása a sláva a svätosť Boha prichádza k nám, ba viac, vstupuje do nás samých, aby sme tak my sami boli *"Boží dedičia a Kristovi spoludedičia; pravda, ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení"* (Rim 8, 17).

A tak sa plnia slová Krista: *"Ani nepovedia: "Božie kráľovstvo je medzi vami [alebo vo vás - lebo aj tento význam slová v pôvodine majú]" (Lk 17, 21) a na nás samých sa takto naozaj splnili ďalšie slová Písma: "On nás vytrhol z moci tmy a preniesol do kráľovstva svojho milovaného Syna" (Kol 1, 13).*

Táto blízkosť Boha, ktorý je nám blízky všade a vo všetkom a ktorá tu, na zemi, svoj vrchol dosahuje v Eucharistii, je vskutku ohromujúca. Je blaživá. Je... ako to povedať? Vonia domovom, vonia Večnosťou, vonia priateľstvom, aké si medzi ľuďmi nevieme predstaviť, ide od Srdca k srdcu.

Kiež by sme v nej mohli zotrvať už navždy! Ale prečo nie? Ved' k tomu sme pozvaní! Stačí sa jej poriadne *nadýchať*, v adorácii, v kontemplácii - a potom už len "zadržať dych", aby sme sa znova nenadýchali výparov sveta a neudusili v sebe Boží vzduch Života! *Sme tak trochu ako freediveri, potápači do hlbín bez kyslíku, len so zadržaným dychom.* Tiež sa takto ponárame do sveta, plní Boha z modlitby a adorácie a liturgie a sv. prijímania a tiež askézou, pôstom, bdelosťou a mlčaním zadržujeme dych, aby nás neudusil svet.

Svet Kráľovstva, do ktorého nás Ježiš takto vťahuje - je tak iný, odlišný od sveta! Úplne iný! To nie je len o nejakom povrchom "nerobiť zlé skutky a konať dobré skutky" - hoci aj tým sa navonok nutne prejavuje. Je to ale - úplne iný, nový, odlišný spôsob videnia, myslenia, samého bytia, že až človek nenachádza slov na opísanie toho, na čo s bázňou hľadá a sotva po kvapkách dokáže do seba pojiť... Až človek cíti túžbu utiecť kamsi preč, ďaleko od sveta, kdesi *do kartúzy* a tam nerušene sa učiť od prvých neistých krôčikov žiť toto nové - a už rozumie sv. Brunovi i mocnému volaniu dávnej *Skétis!*

Ježiš. Tak blízko, tak blízky. Priateľ. Brat. Dedič spoludediča. Záchranca. Vykupiteľ. Boh. Človek.

Ako to celé začať?

Tú krásu, ktorú nám Boh dáva? *Delením sa.* Prosto, otvorením seba. Svojho vnútra. Života. Začať sa s touto krásou deliť. Hoci aj tým, že sa o nej nebudeme rozpakovať úplne normálne a prirodzene hovoriť. Tak prirodzene, *ako iní hovoria o svojich koničkoch či sobotňajšom nakupovaní.*

Čo ak to niekomu bude vadit'?' Čo ak povie, je o toho tvojho Ježiša a o to Tvoje kresťanstvo nemám záujem? No ale o tom to je. Nie prehovárať, napomínať, naliehať, obracať. Nie. Iba sa *deliť*. Nič viac. "Vieš, keď ja mám takú radosť... Zažil som čosi krásne... Len sa teším, nič viac!" Ale nestačí len pri takýchto slovách ostať. Celý náš postoj musí byť postojom *odpustenia*, tak, aby druhý cítil, že ho naozaj milujeme, bezpodmienečne, takého, aký je, bez ohľadu na to, čo urobí a ako sa k nám správa. Inak by to z našej strany bolo iba pokrytectvo a póza.

A ešte, musí to byť vidieť nielen na našich slovách, ale aj na našom *živote*. Aj to je súčasť onej otvorenosti, zdieľania života - že nehráme divadlo a aj pre inými žijeme spontánne, nie tak, aby sme plnili ich predpokladané očakávania, ktoré si s nami spájajú, ale takí, akí sme, tak, ako to s Bohom žijeme, v radosť a pokoji, ktorý nás plní bez ohľadu na to, či sa nám zo svetského pohľadu deje dobro alebo zlo, či sme v popredí alebo kdesi na konci.

Znova sme pri *autotelickom* živote - či skôr *Teotelickom*... Žijeme z Boha. Konáme z Boha. A *neskrývame* to. Žijeme to prosto, prirodzene, nie umelo, nie násilne, prosto a prirodzene, otvorene a navonok. To je prvý krok delenia. A druhý, že do svojho života, delenia, prijímame každého, kto chce a má o to záujem.

Ale to dokážeme len vtedy, ak naozaj s Bohom žijeme. Ak kresťanstvo je náš život v Bohu, nie súbor čohosi, čo len *dodržiavame*. Hoci aj takéto *praktizovanie* môže byť cestou k takémuto životu.

Nebát sa teda úplne ponoriť do Boha. Nebát sa naplno v Bohu s Bohom Božie žiť - a to otvorene, bez rozpakov, bez falošnej hanby a strachu, čo si pomyslia iní. A Nebát sa deliť o to, čo žijeme. Len deliť. Nič viac. Deliť sa - a prijať tých, ktorí by to chceli žiť s nami. To je všetko.

"... aby ste boli bezúhonní a úprimní, Božie deti bez hany uprostred zvrhlého a skazeného pokolenia, medzi ktorým svietite ako svetlá na svete tým, že sa držíte slova života." (Flp 2, 15-16)

"Ani lampu nezažnú a nepostavia pod mericu, ale na svietnik, aby svietila všetkým, čo sú v dome. Nech tak svieti vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali vášho Otca, ktorý je na nebesiach." (Mt 5, 15-16)

Ak kvetinka nemá vzduch a slnko, uhynie. Ak život nie je žitý skutočne, navonok a zdieľaný, živorí a časom uhynie tiež.

Len jedno miesto pre život

Existuje len jedno miesto pre život, ten život, Boží Život, ktorý vidíme, po ktorom túžime, ktorý od Boha prijímame a ktorý chceme žiť: Cirkev.

V nej všetko existuje tak plno, ako len na zemi môže.

Je tu Hlava, Kristus, ktorý vyučuje cez úrad apoštolov, ktorý koná vo sviatostiach a všetko oživuje svojim Duchom a svojou láskou.

Sú tu bratia a sestry, Ježišova Rodina, ktorí z týchto darov sajú Boží Život ako *dieťa materské mlieko*. A potom v radosi zdieľajú v spoločenstve samých seba, svoje životy, všetko čím sú a čo majú navzájom, pretože po tomto túžia, v tomto je ich rozkoš - v zdieľaní sa v komunite Kráľovstva - a

sú pohltení túžbou a zároveň nádejou na úplné a dokonalé zjednotenie a zdieľanie Neba.

A je tu Otec, nad všetkým Boh, z ktorého všetko vychádza a ku ktorému všetko smeruje.

Kde inde a ako inak by sme mohli žiť tento Život, než tu? Mimo Cirkvi, bez Hlavy, Krista a bez Tela, spoločenstva, sme sirotami a živoríme, chradneme a mnohí veru aj úplne zomierajú... Tak, ako vraví Ježiš: *"Ostaňte vo mne a ja vo vás. Ako ratolesť nemôže prinášať ovocie sama od seba, ak neostane na viniči, tak ani vy, ak neostanete vo mne. ... Ak niekto neostane vo mne, vyhodia ho von ako ratolesť a uschne. Potom ich pozbierajú, hodia ich do ohňa a zhoria"* (Jn 15, 4.6) - a týmto Viničom je Cirkev, pretože Boh Ho *"ustanovil nad všetkým za hlavu Cirkvi, ktorá je jeho telom, plnosťou toho, ktorý naplní všetko vo všetkom"* (Ef 1, 22-23)!

Existuje jedna služba, tá najväčšia, ktorú môžeme preukázať Bohu, sebe, blízkym i svetu - byť Cirkvou, byť jej spoločenstvom. V ňom sú lieky na všetkých choroby a problémy sveta, od nepriateľstva a vojen cez chudobu a biedu až po liek na únavu pozemského života a samú smrť.

Kristus nás vyslal do sveta uskutočniť Otcovi dielo *"zjednotiť v Kristovi ako v hlave všetko, čo je na nebi aj čo je na zemi"* (Ef 1, 10). Toto zjednotenie sa uskutočňuje zdieľaním všetkého medzi nami a Bohom a medzi nami navzájom. A toto zdieľanie sa volá Cirkev - Kristovo Telo, Manželka Baránkova, Nebeský Jeruzalem, samo Nebo, prítomné už teraz na zemi.

Ale v tomto všetkom prvé je objatie, ktorým Kristus objíma osobne každého z nás - a naše rozhodnutie, tiež osobné, patriť už len Kristovi, Ženíchovi.

Nezáleží na ničom, okrem...

Keď vchádzame do Božieho Kráľovstva, začíname chápať, že naozaj na ničom zo sveta nezáleží. Veľkosť, malosť, postavenie, ocenenie, bohatstvo, chudoba, zdravie, choroba, dokonca sám život - na ničom z toho skutočne nezáleží, všetko toto sa stráca v opare kdesi za nami...

Pred nami od otvára nový svet, nová Realita. V nej záleží na jednote, ktorá je zdieľaním, ktoré je z lásky. Láska nepozná rozdiely. Láska nepozná poníženie ani povýšenie, to sú ľudské slová, ktorými ľudia sveta opisujú Božie veci a konanie. Ale láska nič také nepozná. Len vzájomnú výmenu, vzájomné zdieľanie Ja a Ty. V láske panuje rovnosť milujúcich, ktorí milujú celým srdcom a dávajú každý celého seba.

Preto je Božie Kráľovstvo od sveta tak odlišné, iné. Sväté v oboch významoch, oddelenosti a úplnej odlišnosti i dokonalosti, pretože čím viac ho zakúšame, tým viac spoznávame, že naozaj v ňom a nie vo svete je dokonalosť a skutočná krása - a tým viac ho milujeme a smädíme po tom a *"vzdycháme a túžime obliecť si naň [na svoj pozemský príbytok tela] svoj nebeský príbytok"* (2Kor 5, 2).

Naozaj nezáleží na ničom, iba na tejto jednote zdieľania človeka a Boha a potom skrze Boha aj ľudí navzájom. Na ničom inom nezáleží, iba na tomto. Toto je Boží Život, Trojičný život, kde nikto nie je ani prvý ani posledný ani väčší ani menší ale všetci sú Jeden.

Ak takto toto žijeme, potom to žijeme aj v spoločenstve Cirkvi, vo farnosti, v malom spoločenstve v nej. Nikto sa necíti byť malým, nikto sa nesnaží byť

veľkým, nik nepravne byť prvým a nik sa necíti byť posledným, nie je to o tom, kto dáva a kto prijíma, niet viac darcu ani obdarovaného, ostáva iba radosť delenia sa, zdieľania, kde každý dáva všetko, nielen z toho, čo má, ale ešte viac to, čím je a túži dať všetko a čo najviac, celého seba, lebo objavil radosť z dávania samotného a z delenia sa samotného, z jednoty, splynutia, ktoré sa z nich rodí. A tak sa stávame naozaj jedným telom.

Takto sa dáva Boh nám, ľuďom – že v tomto dávaní všetok rozdiel medzi Darcom a obdarovaným sa stráca a ostáva iba jedna veľká a hlboká bytostná jednota lásky, ktorá zdieľa všetkých všetko.

Osoba, nie teória (kľúč k Eucharistii)

V strede je osoba. Osoba Boha, ktorý sa nám stal prístupný, keď sa stal človekom Ježišom Kristom.

Kresťanstvo je potom život s touto Osobou. Nielen vzťah, ale skutočná jednota života, myslenia, skutkov, všetkého - priateľstvom by sme to nazvali, tým najhlbším možným, kde dvaja sú v skutku jeden, dokonale si rozumejú a spoločne žijú a zdieľajú všetko.

Preto Novou Zmluvou nie je kniha, text, zákon, ale Eucharistia, ako o nej hovorí sám Ježiš, keď *"po večeri vzal kalich a hovoril: "Tento kalich je nová zmluva v mojej krvi, ktorá sa vylieva za vás."* (Lk 22, 20). Nie slová, nauky, teórie, ale telo a krv, jednota Ducha i jednota Tela človeka a Boha. Preto sa slovo stalo telom, aby sa človek stal v Ňom duchom, ako aj Písmo svedčí,

že "seje sa porušiteľné, vstáva neporušiteľné; seje sa potupené, vstáva slávne; seje sa slabé, vstáva mocné; seje sa telo živočíšne, vstáva telo duchovné. Ak jestvuje živočíšne telo, jestvuje aj duchovné" (1Kor 15, 42-44).

Žiť Novú Zmluvu znamená žiť Eucharistiu - skutočnú a opravdivú jednotu seba s Bohom v Kristovi, Synovi človeka a Synovi Boha. Žiť Zmluvu, ktorú v Eucharistii prijímame a slávime. Byť skutočne s Kristom druhovia, priatelia, spoločníci, súrodenci, účastníci jeden druhého, dvaja v jednom tele, jedno Telo. Tak, ako to prosto povedal apoštolom: "Pod'ťe za mnou a urobím z vás rybárov ľudí." (Mk 1, 17) a následne ich pozval k niečomu iste viac: "Ostaňte vo mne a ja vo vás" (Jn 15, 4). A znova: "Vy ste vytrvali so mnou v mojich skúškach a ja vám dávam kráľovstvo, ako ho môj Otec dal mne, aby ste jedli a pili pri mojom stole v mojom kráľovstve, sedeli na trónoch a súdili dvanásť kmeňov Izraela" (Lk 22, 28-30), lebo sme s Ním "dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia; pravda, ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení" (Rim 8, 17). Veď sám hovorí: "Už vás nenazývam sluhami,... Nazval som vás priateľmi" (Jn 15, 15).

Vidíme to? Priatelia a druhovia vo všetkom: v práci a námahe, v prenasledovaní a utrpení, druhovia v zbrani i vo víťazstve, spolu oslávení Otcem, pre ktorého spolu dobyli svoje víťazstvo i preliali svoju krv. Tak to je. Nebo je družina priateľov a v boji, námahe a utrpení zocelených i hlboko zrastených druhov a priateľov. Nie tá vymyslená, ale skutočná *Valhala* Boha Živého, sieň Hrdinov nášho Otca v Nebi. Preto ono, "kto vytrvá do konca, bude spasený" (Mt 24, 13)!

Potom spätne dáva zmysel a otvára sa nám aj sama Eucharistia a jej nesmierne bohatstvo, pretože v nej slávime a prijímame to, čo aj skutočne žijeme a konáme a čím sme a teda sa na nás spĺňajú slová Krista: "Prichádza hodina, ba už je tu, keď sa praví ctitelia budú klaňať Otcovi v Duchu a pravde. Lebo sám Otec hľadá takých ctiteľov. Boh je duch a tí, čo sa mu

klaňajú, musia sa mu klaňať v Duchu a pravde" (Jn 4, 23-24). V pravde, lebo čo žijeme, to slávime, niet v tom rozdiel ani rozpor. A v Duchu, lebo "prvý človek, Adam, sa stal živou bytosťou; posledný Adam [Kristus] oživujúcim Duchom" (1Kor 15, 45).

Znova sme pri niečom tak prostom a preto tak hlbokom, pravdivom a krásnom, pri priateľstve, skutočnej jednote dvoch, človeka a Boha. Eucharistia, sväté prijímanie, *communio*, sväté spoločenstvo, ako sa mu správne hovorí, to je skutočná jednota tela a krvi, jednota bytia a života, jednota Boha a človeka v tomto hlbokom priateľstve *druhov v zbrani*, v boji, v námahe, v obeti, v triumfe i v sláve. Preto kto nerozoznáva a nežije hĺbku tohto vzťahu a jednoty samého tela a samej krvi, "*kto je a pije, a nerozoznáva telo, ten si je a pije odsúdenie*" (1Kor 11, 29), lebo slávi niečo, čo nežije dokonca odmieta. A to je podstata rúhania sa Bohu!

Preto tá požiadavka, úplne patriť Pánovi - nie ako otrok majiteľovi, ale ako patrí skutočný priateľ svojmu rovnako oddanému priateľovi.

Pri prameni...

"I budete čerpať vodu s radosťou z prameňov spásy." (Iz 12, 3)

Kde je tento prameň? "*Len sa pozrite na svoje povolanie, bratia, že tu niet veľa múdrych podľa tela ani veľa mocných, ani veľa urodzených. Nech nik neklame sám seba! Ak si niekto z vás myslí, že je v tomto veku múdry, nech sa stane bláznom, aby bol múdry*" (1Kor 1, 26; 3, 18).

Skutočná múdrosť sa rodí z prebývania *pri nohách Učiteľa* ako Mária Lazarovičovie, z trávenia času s Ním. A skutočná moc sa rodí z Ducha, ktorý

prichádza, aby bol v nás. Nie je to nič lacné. Nie je to nejaká prednáška, nejaká vedomosť, čosi, čo sa človek naučí a opakuje alebo výsledok nejakej špekulácie. O tom prvom Kristus hovorí, že *"už nie vy budete hovoriť, ale Duch vášho Otca bude hovoriť vo vás"* (Mt 10, 20). O tom druhom hovorí, že *"z jeho vnútra potečú prúdy živej vody, to povedal o Duchu, ktorého mali dostať tí, čo v neho uverili"* (Jn 7, 38-39). A nakoniec ukazuje, odkiaľ to všetko je a bez čoho nič z toho nie je možné: Len *"ostaňte vo mne a ja vo vás. Ako ratolesť nemôže prinášať ovocie sama od seba, ak neostane na viniči, tak ani vy, ak neostanete vo mne. Ja som vinič, vy ste ratolesti. Kto ostáva vo mne a ja v ňom, prináša veľa ovocia; lebo bezo mňa nemôžete nič urobiť"* (Jn 15, 4-5).

Dnes fakty a logika neznamenajú takmer nič. Aj nám to tak odborníci povedia: žijeme v *postfaktuálnej dobe*, kde nezáleží na faktoch ani na pravde, ale na *pocitoch* a *interpretáciách* a tie si robí každý svoje vlastné podľa toho ako sa mu to páči. Vidíme to. Vieme to. A aj keď sme uverili faktom a aj keď je učenie, ktoré sme prijali od Krista, hlboko logické, predsa toto nie je cesta. Možno preto tá reakcia veľkého Tomáša Akvinského na svoje dielo pár dni pred smrťou, po tom, čo zažil mocný mystický zážitok s Bohom ("Všetko spálte!") - pretože hoci jeho dielo je veľkým pokladom pre veriacich teológov a filozofov, koľko neveriacich ľudí obrátila a k viere priviedla jeho *Summa contra gentiles*?

Pavol to chápal - možno preto, že na rozdiel od apoštolov, ktorí mohli povedať: *"Čo bolo od počiatku, čo sme počuli, čo sme na vlastné oči videli, na čo sme hľadeli a čoho sa naše ruky dotýkali, to zvestujeme: Slovo života"* (1Jn 1, 1) ako Ján, či *"Ved' sme nesledovali vymyslené bájky, keď sme vás oboznámili s mocou a príchodom nášho Pána Ježiša Krista, ale sami sme boli očitými svedkami jeho veleby. On dostal od Boha Otca česť a slávu, keď mu z velebnej slávy zaznel hlas: "Toto je môj Syn, môj milovaný, v ktorom mám zaľúbenie." A tento hlas sme my počuli; zaznel z neba, keď sme boli s*

ním na svätom vrchu" (2Pt 1, 16-18) ako Peter, on sám s Kristom nechodil. Sám svedčí: "Odovzdal som vám predovšetkým to, čo som aj ja prijal..." (1Kor 15, 3). Ale nevadilo mu to. Prečo aj? Nehlásal a ani my nehlásame nejaké dávne minulé veci ani nie nejaké filozofické náuky, založené len na logike. Hlásame živú prítomnosť, mocnú skutočnosť. A tak to Pavol robí: "Moja reč a moje ohlasovanie nespočítali v presvedčivých a múdrych slovách, ale v prejavocho Ducha a moci, aby sa vaša viera nezakladala na ľudskej múdrosti, ale na Božej moci" (1Kor 2, 4-5).

Základom je, byť s Pánom. Byť v Ňom. Byť Ho plný. Druh. Priateľ. Brat. Učeník. Nasledovník. Spoločník. Vo všetkom. Stále. Ostatné sa pridá. Ostatné príde takrečeno samo.

Čriepky I

Keby som to povedal po ľudsky: Pane, Ty buď vykonávateľom mojej pozostalosti. Hľa, urobím, čo viem a dokážem. Ty s tým nalož, ako a kedy usúdiš, aby to prinieslo ovocie, ktoré Ty usúdiš a chceš a zamýšľaš. Amen.

Rozdiel medzi evanjeliom a komunizmom je, že prvé je postavené na transcendentnom Bohu, druhé na materiálnej základni. Prvé sa uskutočňuje jednotou založenou na úplnom darovaní sa v láske, druhé na ilúzií ekonomiky tak silnej, že prekoná sebeckú žiadostivosť každého jedného člena spoločnosti a každému dá zadarmo všetko, po čom len zatúži - čo je absolútne nereálne. Alternatívou potom je už len tuhá organizácia armádneho typu, ako to tušil Trockij, celá krajina ako jeden veľký pracovný láger, kde je všetko nadiktované zhora a všetko na prídel.

Komunizmus dúfa, že sebecko a žiadostivosť človeka ukolí a tak nastolí svoj pozemský raj. Kresťanstvo naopak dúfa, že sebecko a žiadostivosť odstráni, pretože ponúka skutočný Raj, kde viac už nemajú zmysel.

Evanjeliová chudoba je hranica, za ktorou by som už nebol schopný deliť sa, ale stal by som sa núdzny a odkázaný na ťarchu iným. Preto je dobrým symbolom sv. Martin deliaci plášť na dve polovice.

Hornú hranicu definuje Pavol tým, že *"uspokojíme sa s tým, že máme čo jesť a čo si obliecť"* (1Tim 6, 8). Dolnú hranicu potom definuje to, *"aby sme nikomu z vás neboli na ťarchu"* (2Sol 3, 8).

Adorácia - čas prostého bytia, prostého vzťahu, spoločenstva s Kristom, Bratom, Priateľom. Žiadne slová nie sú potrebné, nič. *Keby Ježiš fajčil, povedal by som, že dve fajčky a družné zabafanie si stačia...* 😊

Reálna synodalita vyžaduje tri veci:

1. Viest' ľudí k uvedeniu a obráteniu, čiže evanjelizovať, lebo neveriaci to nemôžem.
2. Katechumenát a uvádzanie do kresťanského života a katechéza dospelých, lebo ako môže mať podiel na Cirkvi človek, ktorý ju ani nepozná a nepozná jej vieru, život, dary, prax?

3. Štruktúru malých spoločností, ktoré slovami Jána Pavla II. "*organizujú a decentralizujú farnosť*" a umožňujú synodalitu skutočne a efektívne žiť.

Musíme sa tým naplniť - krásou, čistotou, svetlom. Byť toho plní. Ako inak, než hľadením na to, kontempláciou? A zanechaním všetkého ostatného?

Vízia, videnie Kráasy musí byť ako Oheň, Svätý oheň, ktorý nás naplní, prepáli, spáli a pretvorí v seba, v nádobu plnú ohňa.

Nezáleží na tom, čo sa práve modlíš a ako. Dôležitý je súzvuk dvoch srdc, tvojho a Božieho, v objatí a spoločnom tanci a spočinutí v Kráase Splynutia v porozumení Lásky.

Kráasa, to je súzvuk, harmónia, zdieľanie jednota - ako ornament, kde všetko je na svojom mieste, všetko do seba zapadá a výsledok je nielen viac, než ktorákôľvek jeho časť, ale i viac, než ich prostý súhrn.

Netreba si to zaslúžiť. Netreba o to prosiť. Netreba Boha nijako prehovárať ani presviedčať. Je to zdarma. Už dané. Neodolateľne. Navždy. Stačí uveriť. Prijat' to a žiť. Uvoľniť sa od strachu a nedôvery, prijat' ti a žiť. Prosto, ako dieťa.

Hriech je zanedbávanie

Toto je podstata hriechu v samom jeho jadre: *"Ničí v srdci človeka lásku. Odvracia človeka od Boha, ktorý je jeho posledným cieľom a jeho blaženosťou, a to tým, že človek dáva prednosť nejakému nižšiemu dobru pred Bohom."* (KKC 1855). Alebo slovami proroka: *"Ved' dvoch ziel sa dopustil môj ľud: mňa opustili, prameň živých vôd, aby si vykopali popraskané cisterny, ktoré vodu udržať nemôžu"* (Jer 2, 13).

Boh je náš Ženich a Manžel. My sme Jeho nevesta a manželka. Hriech je, keď sa manželka stane *pobehlicou*. Keď manžel sedí doma, sám, zabudnutý a opustený - kým manželka behá kdesi čosi po iných - mužoch, krčmách, nákupoch, priateľkách... Toto je podstata hriechu: Že Boh je v našom živote opustený - On, ktorý Je Životom, ktorý Je Nebom, ktorý je našou Alfou i Omegou, Stvoriteľom, Vykupiteľom, Spasiteľom, I naplnením nášho života, každej jednej našej túžby - zatiaľ čo my sa venujeme iným veciam, záujmom, cieľom, záľubám,... A tak hriech je nielen vecou nelásky a nevďačnosti, ale aj hlúposti, pretože len sami sebe tým škodíme.

Tomuto hovorí Terézia Veľká *roztržitosť* - keď sme ešte tomuto neporozumeli a ak hej, ešte sme sa nerozhodli zanechať všetko, aby sme mohli všetkou silou milovať a objat' a doslova si prisvojiť úplne a len svojho Ženicha. Nie je to *nesústredenosť* pri modlitbe, hoci z nej aj ona pramení. Je to *nesústredenosť samotného života*, samotnej vôle, keď *namiesto manželky sme stále iba ľahkou prelietavou pobehličkou, koketujúcou s kdekým ...* A to, že sa večer či ráno v modlitbe na chvíľu pristavíme pri opustenom Manželovi v modlitbe, na tom veľa nezmení...

Takto definuje a opisuje hriech aj Písmo:

"Pán mi povedal v dňoch kráľa Joziáša: "Videl si, čo robila odpadlica Izrael? Chodila na všetky vyššie vrchy a pod každý zelený strom a tam smilnila. Myslel som si: Až toto všetko popácha, vráti sa ku mne, ale nevrátila sa." (Jer 3, 6-7)

"Umŕtvujte teda svoje pozemské údy: smilstvo, nečistotu, vášeň, zlú žiadostivosť a lakomstvo, čo je modloslužba!" (Kol 3, 5)

A takto to zaznieva aj zo slov Krista: *"Keď hospodár vstane a zatvorí dvere a vy zostanete vonku, začnete klopať na dvere a volať: "Pane, otvor nám!" A on vám povie: "Ja neviem, odkiaľ ste!" Vtedy začnete hovoriť: "Jedli sme s tebou a pili, na našich uliciach si učil." Ale on vám povie: "Ja neviem, odkiaľ ste; odíďte odo mňa všetci, čo pášete nepravosť!" (Lk 13, 25-27). V čom je tá nepravosť? Že ich nepozná, nevie, kto a odkiaľ sú. Prečo? Pretože Ho poznali, bol u nich, ale nežili s Ním, nenasledovali Ho. Miesto toho ďalej žili starý život a hľadali iné veci, *smilnili so svetom a telom*, ako by povedalo Písmo. A pretože so Ženíchom nežili, lež nevd'akom Mu doplatili a nezaujmom, ani On ich nepozná, nemá ako a nemá odkiaľ ich poznať, veď za Ním nešli ani s Ním nežili! Možno boli podľa meradiel ľudí dobrí, možno naozaj nikdy nikoho nezabili, neokradli, isto sa aj modlili a na služby Božie chodili. Ale s Ježišom nežili. On sa nestal ich Ženíchom. Oni sa nestali Jeho manželkou. Nenasledovali Ho zo sveta do Jeho Domu, Kráľovstva. Preto ich nepozná. Preto ostávajú von...*

Kresťanstvo je manželstvo. Boha a človeka. Jeho srdcom je láska. Srdcom lásky je zdieľanie všetkého, až tak, že *"budú dvaja v jednom tele. Toto tajomstvo je veľké; ja hovorím o Kristovi a Cirkvi"* (Ef 5, 31-32). A všetko toto začína *pozornosťou*, keď skutočne a reálne začneme byť pozorní a vnímaví k Ženíchovi a srdcom k Nemu upretí, lebo túžime s Ním skutočne žiť. Lebo Ho milujeme. Lebo sme si Ho vyvolili. Nenechávame už viac Ženicha opusteného a zabudnutého. *Z pobehlice sa konečne stávame manželkou.*

Preto "ak niekto prichádza ku mne a nemá v nenávisti svojho otca, matku, ženu, deti, bratov, sestry, ba aj svoj život, nemôže byť mojím učeníkom. A kto ide za mnou a nenesie svoj kríž, nemôže byť mojím učeníkom. ... ani jeden z vás, ak sa nezriekne všetkého, čo má, nemôže byť mojím učeníkom" (Lk 14, 26-27,33), vraví Ježiš. Práve preto - že presne toto robí každý manžel a každá manželka, keď sa zosobášia a opustia svoje rodiny, domy, doterajšie životy, aby odteraz boli verní jeden druhému v novom dome, v novom živote, v novej rodine. Ak to chápeme na tejto rovine, prečo by nám to malo byť divné vo vzťahu k Ženíchovi? A tak, ako nevesta opustí všetkých kvôli tomu jednému, lebo on je nad všetkých, my tiež opúšťame všetko, lebo sme spoznali Krásu Ženícha a Jeho Slávu a túžime po tom, stojí nám to bohato za to, aby sme Ho získali, aby sme celí patrili Jemu a On nám!

"Povedz mi ty, ktorého z tej duše milujem, kde pásavaš, kde odpočívaš cez poludnie, aby som sa nemusela potĺkať od stáda ku stádu druhov tvojich. ... Aký si krásny, milý môj, aký pôvabný!" (Veľp 1, 7.16)

"Čuj, dcéra, a pozoruj, nakloň svoj sluch, zabudni na svoj ľud a na dom svojho otca. Sám kráľ zatúžil za tvojou krásou; on je tvoj pán, vzdaj mu poklonu. ... V pestrom rúchu ju vedú ku kráľovi; za ňou ti privádzajú panny, jej družice. Sprevádza ich jasot radostný, tak vstupujú do kráľovského paláca." (Ž 45, 11-12.15-16)

Stojí za to, opustiť všetko kvôli Jednému, upnúť sa všetkou silou, všetkou pozornosťou len na Jedného!

Kde inde by malo byť naše miesto...

... ak nie pri Stvoriteľovi? Spasiteľovi? Veď On je náš život! A to naozaj! Doslovne a vo všetkých rovinách významu tohto slova!

V Kristovi sa nám Boh stal vtelením tak blízky, ako nikdy a viac už ani nie je možné. A v Eucharistii sa nám Ježiš priblížil spôsobom, ktorý prekonáva každé ľudské očakávanie i chápanosť. Blažený, kto Bohu uveril a otvoril sa mu tento Prameň Života a on sa z Neho napil chute samého Neba!

Neexistujú slová a ani nie sú potrebné žiadne slová tam, kde sa Kristus Boh dotýka samého srdca smrteľníka a kde jazykom je samo bytie, sama Realita, sám Boh - *"na počiatku bolo Slovo a Slovo bolo u Boha a to Slovo bolo Boh. ... A Slovo sa telom stalo a prebývalo medzi nami"* (Jn 1, 1.14).

Toto nás pretvára podľa slov Krista, že *"ak sa niekto nenarodí z vody a z Ducha, nemôže vojsť do Božieho kráľovstva"* (Jn 3, 5). Vo vode krstu nás Boh očisťuje a v Chlebe Eucharistie nás Duch zbožšťuje skrze Kristovo Telo. *"A my všetci s odhalenou tvárou hľadáme ako v zrkadle na Pánovu slávu a Pánov Duch nás premieňa na taký istý, čoraz slávnejší obraz"* (2Kor 3, 18). Prebývanie v Kristovi, pri Ňom a s Ním, hľadanie na Neho mení našu myseľ i naše srdce a spolu so *zbožšťujúcou milosťou Ducha*, ako nazýva *posväcujúcu milosť* Katechizmus, nás pretvára do podoby toho, čo nám už bolo darované.

A kdesi v srdci tejto premeny i nového človeka je *úplná a dokonalá uvoľnenosť*, od všetkého svetského, od všetkého strachu, pre ktorý niet dôvodu, i od všetkej žiadostivosti, pre ktorú už tiež viac nie je dôvod. A

súčasne uvoľnenosť k láske, zdieľaniu sa, tiež bez strachu, tiež bez akejkoľvek bočnej a utajenej žiadostivosti, len prosté delenie sa so sebou v spoločenstve Cirkvi i tam, kde prichádzame. V Kristovi dokážeme byť takto bezstarostne uvoľnení.

Prosto uveriť. Prosto prijať. Prosto to žiť. Prosto to konať. V prostej a preto tak hlbokoj radosti. Kresťanstvo je prosté. Spása je prostá. Nebo je prosté - prosto Boh.

Vízia – bez nej to nejde

Je dôležité mať ju stále pred očami, v srdci. Veď kresťanstvo nie je o zriekaní sa, ale o nadobúdaní. Pôst alebo chudoba, delenie sa, to nie sú veci, na ktoré by sme pozerali ako na nejakú povinnosť alebo ako na nejaké bolestivé odopieranie si niečoho, čo by sme radi. Sú to len vedľajšie efekty toho, za čím ideme, čím sme uchvátení, po čom túžime a čo chceme: svätosť. Tá najnádhernejšia vec pod slnkom. Dokonalé spojenie *sebaaktualizácie* Maslowa a *transcendencie* Franka v dokonalom *vzťahu* Waldingera.

Ak sa táto vízia a krása a rozkoš z jej dosahovania a žitia stratí, ostane len zákon, príkaz, pravidlo, samo osebe bez zmyslu a s ním ťažká povinnosť: Musím sa postiť? Musím sa modliť? Úplne rovnako, ako inde znie: Musím sa učiť? Musím cvičiť? Musím...?

Sú ľudia, ktorí si myslia, že ak toto budú robiť, raz sa za odmenu dostanú do Neba. A sú ľudia, ktorí si myslia, že to robiť nemusia a aj tak sa dostanú do Neba, lebo Boh je predsa dobrý. A nakoniec sú kresťania, ktorí do Neba idú a vchádzajú a takmer si možno ani nevšimli, ako toto všetko robia, pretože

im to pripadá samozrejme a prirodzené, je to normálna súčasť ich tak vzrušujúcej cesty.

V samej svojej podstate, myslím, je táto vízia identitou. Viem, kto som. Syn Boha. Viem, kde som doma. V Nebi. Viem, čo je mojím životom. Svätosť, dokonalosť, zdieľanie. A viem, čo sa mi páči - týmto byť!

A tak jednoducho týmto už len som. Uvoľnene. Úplne uvoľnene. Nie je v tom stres ani strach ani nič podobné. Veď ma nečaká súd, ani ma Boh ale nejaký otrokár nenúti bičom k niečomu neprirodzenému. Naopak, On ma k tomuto oslobodili, aby som takto mohol žiť, v pokoji, voľne, tešiť sa z toho v každom okamihu, užívať si to. Nie je v tom žiaden strach. Žiaden stres. Žiadne napätie. Prосто tým som, prosto toto a takto žijem, prosto tam smerujem, domov. Veď sme synovia a dcéry Boha. Boh je nám Otcom. Nebo Domovom.

Kde by sa tu mohol ešte skrývať nejaký strach či stres? Ako v podobenstve: *"Otec povedal svojim sluhom: "Rýchlo prineste najlepšie šaty a oblečte ho! Dajte mu prsteň na ruku a obuv na nohy! Privedte vykrmené teľa a zabite ho. Jedzme a veselo hodujme"* (Lk 15, 22-23). To prvé sa už udialo, pri našom krste. To druhé sa už chystá. A kým sa tak stane, servíruje nám náš starší Brat *občerstvenie* - Telo a Krv, Eucharistiu.

Nebo môj domov už je, nemusím si ho najprv nejako získať či zaslúžiť. Ani svätosť nie je nijaký strašný nadľudský výkon, ktorý ak nezvládne, skončím v Pekle a ak zvládnem, tak za odmenu budem v Nebi, kde to už viac robiť nebudem musieť. Svätosť je nebeský blažený život Neba a je skvelé, že ju môžeme žiť už teraz, že Nebo je v našom živote a takto prítomné už teraz, že sme síce stále vo svete, ale aspoň už nie zo sveta. Preto sa na úplný odchod zo zeme do Neba tak tešíme - lebo už vieme, ale to tam je (a ešte omnoho lepšie)!

Ak sa v prítomnosti Boha cítiš doma a v bezpečí, je to dobré znamenie. Ale fakt doma. Fakt v bezpečí. Uvoľnene, v pokoji, jednoducho... doma.

Chvála prostého konania

II

Mnohí mi v onen deň povedia, hovorí Ježiš - a bude im to nanič. Skutky zavážia, nie slová.

Mnohí dnes len hovoríme. *Facebook, sympózia, konferencie, semináre*, to je naše. *Knihy* píšeme. Ale konáme? Čo vlastne konáme? Veď *hovorenie* sa stalo synonymom pre modlitbu, *čítanie kníh* pre duchovný život. Nie je to tak?

Čítame o spoločenstve a rodine svätých, pokývame hlavou, že hej, je to vec veľká a krásna a aj by sme mali - ale je to ťažké, viete? Preto sa nám to nedarí... vlastne to ani neskusáme... ale čítali sme o tom, to hej, sme predsa ľudia duchovní!

Prečo si vlastne myslíme, že je to ťažké? Nehovorí Ježiš: "*Veru, hovorím vám: Niet nikoho, kto by pre mňa a pre evanjelium opustil dom alebo bratov a sestry alebo matku a otca alebo deti, alebo polia, aby nedostal stonásobne viac; teraz, v tomto čase, domy, bratov, sestry, matky, deti i polia, hoci s prenasledovaním, a v budúcom veku večný život*" (Mk 10, 29-30)? Veď je to náramne výhodné, či nie? Veď hej, povieme, ale viete... no... veď naozaj, bolo by to pekné... - a radšej už nahlas nedodáme ono "keby to tak naozaj bolo"... Lenže nie je. Tak to je, že? Tak tomu veríme, že? Toto je naša

skutočná viera - že totiž neveríme. Vo svete to tak nefunguje. Ježiš nehovorí o svete. Hovorí o Cirkvi, o synoch a dcérach Boha, o Cirkvi. Ale my Ho a Jeho slová pomeriavame svetom a ľuďmi bez Ducha, nami - a preto nám znejú len ako pekná rozprávka. A rozprávka je na čítanie, na hovorenie, nie na to, aby sme jej verili a konali podľa nej. Tak blúdime v kruhu a slová zamieňame za skutky a čítanie za život.

Bol raz jeden muž, ktorý sadil stromy. Prosto išiel a zaradil strom. Jeden. Potom druhy. Tretí. Ostatní medzitým o ekológii diskutovali. Konferencie poriadali. On sadil. Vždy jeden strom a za ním ďalší. Po čase po tamtých ostali hrubé zborníky. Po ňom les... Nie je to tak aj so životom s Bohom?

"Predniesol im ešte iné podobenstvo: "Nebeské kráľovstvo sa podobá horčičnému zrnku, ktoré človek vzal a zasial na svojej roli. Ono je síce najmenšie zo všetkých semien, ale keď vyrastie, je väčšie než ostatné byliny a je z neho strom, takže prilietajú nebeské vtáky a hniezdia na jeho konároch." (Mt 13, 31-32)

Semienko. Jeden človek. A s ním ešte jeden. *"Lebo kde sú dvaja alebo traja zhromaždení v mojom mene, tam som ja medzi nimi"* (Mt 18, 20), vysvetľuje Ježiš. Semienko. Smiešne mŕňavé. Ale živé. Živé na rozdiel od slov a zborníkov. Na jednom metri štvorcovom, v jedinom okamihu prítomnosti. Plameň. Svetlo. *"Lampu nezažnú a nepostavia pod mericu, ale na svietnik, aby svietila všetkým, čo sú v dome. Nech tak svieti vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali vášho Otca, ktorý je na nebesiach"* (Mt 5, 15-16). Malá je lampa, drobný je plameň - ale je. A tak vydáva svetla viac, než celý veľký tmavý dom naokolo a sama ho osvetľuje a ani všetka veľkosť a výzdoba a bohatosť domu nemá v sebe to, čo jedna lampa, jeden plameň - život, svetlo.

"Nájde Syn človeka vieru na zemi, keď príde" (Lk 18, 8)? Nájde takýchto dvoch - keď práve prichádza? Dvoch ľudí? Dve rodiny? Semienko žijúce

Kráľovstvo? Nielen o ňom hovoriace - ak vôbec? Ježiš to predsa hovorí tak priamo a jasne! Prečo si myslíme, že ak chceme dostať, čo *sľubuje*, cesta k tomu je *nekonať*, čo hovorí, lebo veď to sa nedá, lebo veď Ježiš - čo? Nevie, čo hovorí? Je mimo? Tak si to myslíme, hoci navonok to nepovieme, sme predsa veriaci ľudia a to sa nepatrí, nahlas takto hovoriť! Ale inak áno, hovorí veci, lenže svet je iný a inak to v reále funguje, prikazuje veci, ale my to samozrejme nikdy nemôžeme dokázať, sme na to moc slabí a krehkí, škoda sa o to vôbec snažiť... Ale ak je mimo v ceste, ako Mu môžeme veriť, keď hovorí o jej cieľi? Možno preto na pohreboch tak nariekame...

Prostí ľudia sú tí kresťania. Prosto veria, prosto idú, prosto urobia - aj bez sympózia a konferencie. Prosté konanie. Prostý skutok viery, jeden a potom ďalší a za ním ďalší, *ako tie stromy*. Malé, ale skutočnejšie, než všetky slová. Malé, ale jeden za druhým. Prosté konanie. Prostý život. Prostá dôvera. Prostý Ježiš, prostý Boh. "*Keď vystúpili na breh, videli rozloženú pahrebu a na nej položenú rybu a chlieb. Ježiš im povedal: "Doneste z rýb, čo ste teraz chytili!" Šimon Peter šiel a vytiahol na breh sieť plnú veľkých rýb. Bolo ich stopäťdesiattri. A hoci ich bolo toľko, sieť sa nepretrhla. Ježiš im povedal: "Pod'zte jesť!" A nik z učeníkov sa ho neodvážil spýtať: "Kto si?", lebo vedeli, že je to Pán. Ježiš pristúpil, vzal chlieb a dával im; podobne aj rybu"* (Jn 21, 9-13). V Chráme v tom čase vari zneli trúby a šumeli žalmy a rabíni viedli diskusie a prednášali *midráše*, lenže Boh sedel pri ohni na brehu jazera a jedol na pahrebe opečené rybu a chlieb s partičkou prostých, zemitých Galilejčanov...

Kedysi bol aj v Chráme, ale našiel iba slová. A tak išiel tam, kde našiel semienko prostých skutkov a ponúkol im toto tak prosto skutočné spoločenstvo namiesto prchavých zvukov a slov múdrych, "*lebo múdrosť tohoto sveta je pred Bohom bláznovstvom. Veď je napísané: "On chytá múdrych v ich chytráctve" a zasa: "Pán pozná myšlienky múdrych a vie, aké sú márne."*" (1Kor 3, 19-20).

Opustiť svet slov. Objaviť svet skutkov. Chvála prostého konania! Šiel a urobil, a úplne to stačilo: *"Istý človek mal dvoch synov. Prišiel k prvému a povedal mu: "Syn môj, choď dnes pracovať do vinice!" Ale on odpovedal: "Nechce sa mi." No potom to oľutoval a šiel. Išiel k druhému a povedal mu to isté. Ten odpovedal: "Idem, pane!" Ale nešiel. Kto z týchto dvoch splnil otcovu vôľu?" Odpovedali: "Ten prvý."* (Mt 21, 28-31). Prosto byť. Prosto konať. Neriešili, tam na brehu Jazera, osudy sveta. Prosto boli. Prosto sedeli. Prosto jedli chlieb a rybu. Stačilo na to, aby boli s Pánom. Treba niečo viac, než byť s Ním? Proste tak, až vari naivné - a mocnejšie i múdrejšie ako celý svet!

Uhol pohľadu Božích synov a dcér

Vo filme Hrdina je budúcemu cisárovi ešte len budúcej Číny prinesené kaligrafické dielo, ktoré obsahuje jediný znak: "Pod Nebesami". Panovník je ním uchvátený, lebo z neho konečne pochopí, čo je poslaním dobrého vládca: starať sa o všetko, čo je "pod Nebesami"...

"Kto je ako Pán, náš Boh, čo tróni na výsostiach, a predsa dbá o všetko nepatrné na nebi i na zemi? Z prachu dvíha chudobného a zo smetiska povyšuje bedára." (Ž 113, 5-7)

Človek hľadá úzkoprso, sleduje svoje ciele a záujmy, pramálo sa stará o všetkých a o všetko. Boh nie. Boh hľadá na záujmy každého a všetkého a berie ich za svoje vlastné - z lásky a aj preto, že sám pre seba nepotrebuje nič nadobúdať, brániť ani nič podobné, lebo všetko má a nik Mu nemôže nič

vziať. Áno, žije v *dostatku a bezpečí*. Namiesto sebeckva miluje. Stará sa. O všetko.

Ako budúci bohovia sa učíme tomu istému pohľadu. Boh nám daroval ten istý dostatok a hojnosť, veď *"keď on vlastného Syna neušetril, ale vydal ho za nás všetkých, akože by nám s ním nedaroval všetko"* (Rim 8, 32)!? *"Ved' ste zomreli a váš život je s Kristom ukrytý v Bohu. A keď sa zjaví Kristus, váš život, vtedy sa aj vy zjavíte s ním v sláve"* (Kol 3, 3-4). A toto nám už nik nemôže vziať ani nás o to pripraviť, ak sa len my sami toho nezriekneme. Dal nám tak aj rovnakú *istotu* a bezpečie. Sme teda ako Boh. Môžeme milovať ako On, lebo nás urobil ako Seba.

A tak sa učíme uhlu pohľadu *bohov*. V malom, ako vraví Písmo: *"bol si verný nad málom, ustanovím ťa nad mnohým"* (Mt 25, 21)... Nemáme Božiu schopnosť starať sa a strážiť záujmy a dobro *všetkého všade*, ale len *niečoho niekde* - toho, čo je tu a teraz, okolo nás. Ale v tomto malom môžeme napodobniť to, čo robí Boh vo veľkom - úplne rovnako, *ako to robia deti, keď napodobňujú detsky a v malom svojich rodičov*.

Učíme sa nebyť ustarostení o seba, lebo Pán sa o nás stará. Miesto toho sa učíme novému pohľadu: *"Hľadajte teda najprv Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť a toto všetko dostanete navyše"* (Mt 6, 33). Božie Kráľovstvo, v ktorom vládne spravodlivosť pre všetkých - nie trestajúca, ale tá, ktorá každému dáva a zaisťuje to, čo je jeho najväčším dobrom, tak, ako to robí Boh ktorý *"sám je spravodlivý a... ospravedlňuje"* (Rim 3, 26).

Boh sa stará o nás, aby sme sa my po Jeho vzore starali o druhých. Je naším Otcom a v Kristovi Bratom, aby sme my po Jeho vzore boli otcami a matkami a bratmi a sestrami ľuďom a nielen ľuďom, ale všetkému "pod nebom". Učíme sa byť dobrými správcami a ochrancami ľudí a sveta a tak konečne naplniť úplne prvý príkaz Boha človeku: *"I vzal Pán, Boh, človeka a umiestnil ho v raji Edenu, aby ho obrábal a strážil"* (Gn 2, 15). Učíme sa

byť bohmi a hľadiť na svet a na všetko a vidieť to tak, ako Boh. A tak, ako Boh je večná Prítomnosť, aj my sa učíme mať tento pohľad v prítomnosti, čiže práve tu s práve teraz a práve v tomto - a tak po kúskoch stále.

"Kým som bol s nimi, ja som ich zachovával v tvojom mene, ktoré si mi dal. Ochránil som ich a nikto z nich sa nestratil ... a pre nich sa ja sám posväčujem, aby boli aj oni posvätení v pravde." (Jn 17, 12.19)

Čím obťažujeme Boha?

"Pán znovu takto prehovoril k Achazovi: "Žiadaj si znamenie od Pána, svojho Boha, či už hlboko v podsvetí a či hore na výsostiach!" Ale Achaz vrazil: "Nebudem žiadať a nebudem pokúšať Pána." Riekol teda (Izaiáš): "Počujteže, dom Dávidov! Či vám je málo obťažovať ľudí, že obťažujete ešte aj môjho Boha? Preto vám sám Pán dá znamenie: Hľa, panna počne a porodí syna a dá mu meno Emanuel!" (Iz 7, 10-14)

Unavovať. Obťažovať. Skúšať trpezlivosť. Toto sú tri spôsoby prekladu hebrejského slova z pôvodiny. Čím Achaz unavoval a obťažoval Boha? Paradoxne, aspoň podľa jeho vlastných slov tým, že nechcel Boha obťažovať.

Boh prichádza. Chce dávať. Chce sa deliť. Chce pozdvihnúť človeka. Chce byť jeho Otcom a prijať ho za syna. Chce to urobiť z čirej lásky, zadarmo, jednoducho preto, že to tak chce. Kvôli sebe. Lebo sa Mu to tak páči. Pre nás je to dobrodenie, obrovské, vskutku nepredstaviteľné. Ale Boh sa rozhodol, že to tak chce a že to tak urobí sám zo seba a kvôli sebe, lebo to tak On sám chce.

Aký postoj by sme mali zaujať voči Bohu? Možno nás v prvej chvíli napadne zdráhať sa ako Achaz. Vlastne je to taká hra medzi nami, ľuďmi: *Ja niekomu ponúknem niečo - službu, pomoc, dar, - lebo sa to tak patrí a odo mňa očakáva, ale až tak veľmi sa mi do toho zase nechce. On to vie a tak sa zdráha, hovorí, že to je veľa a to nemôže prijať, lebo je slušné takto reagovať. A tak ja ustúpim, navonok vari aj sklamane, ale vnútri vlastne celkom rád a spokojný, že to urobiť alebo dať nemusím. A tak som si zachoval tvár a pritom nemusel toho veľa obetovať. Podobných vecí je medzi nami ľuďmi veľa, ako keď sa pri pozdravení slušne pýtame "Ako sa máte?" a pritom nečakáme, že ten druhý sa naozaj rozrozpráva, skôr krátku a slušnú odpoveď asi ako "Ďakujem, dobre, nestážujem si..."*

Lenže čo ak narazíme na niekoho, kto to myslí vážne? Napríklad na Boha?

Potom ho naše zdráhanie sa obťažuje a unavuje. Vlastne ho naše zdráhanie sa uráža, pretože ho ním obviňujeme z pokrytectva, že tiež len hrá túto *hru na zachovanie tváre*. Pritom on naozaj chce dávať, zadarmo, skutočne, z lásky a s radosťou - a teraz ešte musí zápasiť o to, aby bedár, ktorý jeho dar naozaj potrebuje, vôbec dar prijal. Zápasiť s jeho presvedčením, lebo bedár si myslí, že ak dar odmietne, tak darca bude spokojnejší, než keby od neho dar prijal, lebo veď viete, lakomstvo, lenivosť, každý je radšej, keď sa nemusí namáhať ani niečo dávať, nie?

V pokryteckom svete sme si vymysleli pravidlá, podľa ktorých je slušné dar či pomoc ponúknuť a rovnako slušné je aby to ten druhý odmietol, alebo sa aspoň hodne zdráhal a tak mu poskytol možnosť nič nedat' ani neurobiť, aké vyzerat' pritom slušne a ochotne - *veď ja som aj chcel, aj som sa ponúkol, ale nechcel...* Ale Boh nie je pokrytec. Božie Kráľovstvo nie je plné falše ani pretvácky. Keď Boh dáva, dáva skutočne. A ak Ho milujeme, tak Jeho Dar prosto prijmem. Bez zdráhanie a bez všetkých tých *tančekov* vo svete obvyklých. Namiesto zdráhanie prosto poďakovať a prijať. To je všetko. Vo vzťahu k Bohu je toto vrchol nie svetskej ale božskej slušnosti.

Boh dáva a my prijímame. Obaja celým srdcom. Obaja bez zdráhania. Obaja úplne úprimne. Obaja v radosti. Boh sa raduje, že sa delí a dáva. My sa radujeme, že sme obdarovaní a smiem zdieľať samého Boha.

Ani neviem nájsť slová ako opísať rozkoš už len samej priamosti a otvorenosti a čirej pravosti a pravdivosti a opravdovosti tohto vzťahu. Ako vraví Ježiš, *"vaša reč nech je "áno — áno", "nie — nie". Čo je navyše, pochádza od Zlého"* (Mt 5, 37). Presne takýmto vzťah s Bohom chce byť a zo strany Boha už aj je, *"ved' Boží Syn Ježiš Kristus, ktorého sme u vás hlásali, ja, Silván a Timotej, nebol aj "áno" aj "nie", ale v ňom bolo iba "áno". Lebo všetky Božie prisľúbenia, koľko ich je, v ňom sú "áno", a preto je skrze neho aj naše "amen" Bohu na slávu"* (2Kor 1, 19-20). Už len to, že je tu niekto, s kým môžeme mať takýto vzťah, v ktorom sa nemusíme tváriť "slušne" a kde nemusíme hľadať "vhodné slová" a kde sa nemusíme kontrolovať ani nič na sebe zakrývať či "nechávať si radšej pre seba", kde môžeme v úplnej pravde takí akí sme stáť pred Bohom vo vzťahu, kde áno znamená áno, chcem znamená chcem, kde je všetko naozaj také ako vyzerá, už len toto je niečo, čo nás naplňuje hlbokou blaženosťou! Žiadne nafúkané nabubrané slová a gestá, prázdne vo svojej okázalosti. Žiadne prehnané city a výlevy. Nič umelé. Žiadna pretváрка zo strachu, že by nejaké nešťastne zvolené slovo či gesto nahnevalo Boha. Len prostá pravosť, prostá priamosť, prostá pravdivosť vo všetkom. Otec a syn. Prvorodený medzi mnohými bratmi.

Preto nás Ježiš vyzýva takto žiť aj medzi sebou - úplne otvorene, pravo, priamo, "áno - áno, nie - nie", pretože čokoľvek nadto, akákoľvek pretváрка, všetko, čo mení a krúti význam slov a gest a skutkov a teda aj samotný vzťah, kde jedno sa hovorí a iné myslí, všetko toto je už nie Božie, ale svetské, od Zlého! My však túžime po pravom vzťahu v skutočnej pravde, pravosti! Aj medzi sebou! Žiť aj vzájomne to, čomu nás učí Otec a Jeho Syn a náš Brat, Ježiš! Keď niekto dáva, tak preto, že sa tak úprimne a sám v sebe

rozhodol, "tak, ako si umienil v srdci; nie zo žiaľu ani z donútenia, lebo veselého darcu Boh miluje" (2Kor 9, 7) a on sa naozaj teší, že môže dať a naozaj chce dať - a my s rovnakou radosťou prijímame, prosto, vďačne, s rovnakou radosťou, bez nejakých okolkov a tak. Opak by bol smrtiaci pre nás aj pre spoločenstvo:

"Aj istý muž, menom Ananiáš, predal so svojou manželkou Zafirou pozemok a s vedomím manželky si stiahol z utržených peňazí a len istú časť priniesol a položil apoštolom k nohám. Peter povedal: "Ananiáš, prečo ti satan naplnil srdce, aby si luhal Duchu Svätému a stiahol z peňazí za pozemok? Azda nebol tvoj, kým si ho mal? A keď si ho predal, nebolo v tvojej moci, čo si zaň dostal? Prečo si prepožičal svoje srdce na túto vec? Neluhal si ľudom, ale Bohu!" Len čo Ananiáš počul tieto slová, padol a skonol; a všetkých, čo to počuli, zmocnil sa veľký strach." (Sk 5, 1-5)

Pokojne si mohol pozemok nechať. A keď ho už predal, spokojne si mohol časť peňazí zaň ponechať, otvorene, navonok, nikto by mu nič nevytkol. V tomto nebol problém - ale v lži, klame, pokrytctve, v nedôvere Bohu i spoločenstvu, v pretváрке! Nie lakomstvo, ale lož ho stála život...

Načo hľadať iné cesty,...

... ak nás Boh na niektorú konkrétnu naliehavo volá? Nie je jednoduchšie poddať sa, uvoľniť a ísť tam, kam nás tiahne Duch?

Ak nás napríklad Boh volá k spočínutiu adorácie, k tomu hlbokému pokoji, kde všetko utícha a všetko sa zastavuje a ostáva len samo nahé bytie v prítomnosti Jestvujúceho - prečo by to malo skončiť, keď vstaneme od

svätostánku a vrátíme sa doprostred sveta? Činnosť tela predsa nemusí prekážať tomu, aby duša ostávala nehybnou v Bohu!

Božie cesty sú veľmi jasné a Boh nás na ne aj jasne volá a vedie. Problém je, že väčšinou máme vlastné predstavy o tom, kadiaľ by sa malo ísť. Alebo nás lákajú a držia veci, ktoré by sme na tej Božej ceste prinajmenšom sčasti alebo na čas museli opustiť, ten starý zažitý stereotyp. Alebo nám cesta pripadá dlhá a chceli by sme skratku a ovocie na jej konci hneď teraz. Ak sa ale uvoľníme, zrazu zistíme, že tá Božia cesta pred nami je tak jasná, ako *vysvietená dráha letiska*. Aj keď je možno v našom živote hmla a vidíme len jej začiatok a nie koniec, ale ten vidíme úplne jasne. A ak sa na ňu vydáme, zaplaví nás hlboký pokoj. Áno, Božie cesty sú prosté, účinné a prinášajú pokoj do srdca človeka.

Áno. Prosto sa uvoľniť. Bez strachu, bez pochyb prosto ísť po Božej ceste. Akonáhle zahodíme za hlavu chmúry Ega, jeho strachy a vášne a žiadostivosť, jeho rozpoltenosť, zrazu je všetko jasné, jednoduché, krásne, pokojné, - Božie!

"*Ťažko ti proti ostňu sa vzpierat'...*" (Sk 26, 14)

Vlastne to chce len byť uvoľnený, v každej chvíli prosto len konať to, k čomu nás vedie Duch, nehládať iné, neutekať od toho preč, zotrvať v tom. Ako vraví Ježiš, "*zvelebujem ťa, Otče, Pán neba i zeme, že si tieto veci skryl pred múdrymi a rozumnými a zjavil si ich maličkým*" (Mt 11, 25)! Predpokladom je, že naše srdce stále zotráva v Pánovi, "*s očami upretými na Ježiša, pôvodcu a završiteľa viery*" (Hebr 12, 2), lebo On sám hovorí: "*Ostaňte vo mne a ja vo vás. Ako ratolesť nemôže prinášať ovocie sama od seba, ak neostane na viniči, tak ani vy, ak neostanete vo mne. Ja som vinič, vy ste ratolesti. Kto ostáva vo mne a ja v ňom, prináša veľa ovocia; lebo bezo mňa nemôžete nič urobiť*" (Jn 15, 4-5). Aké prosté, že?

Boh ukáže cestu. Tu a teraz pre túto chvíľu. A ak ju prijmem celým srdcom, tu a teraz a v tejto chvíli, pokoj a radosť zaplavia srdce a rozleje sa Boží jas. Žiaden strach. Žiadne ohľady na ohľady sveta. Žiadne okolky. Žiadna žiadostivosť. Len pokoj, svetlo, jas. Len Boh.

Môj je tento meter štvorcový. Moja je táto minúta. Môj je tento skutok. Všetko ostatné je Božie, je na Ňom.

Pôst

Ak jedlo a pitie a hodovanie je duchom sveta, potom pôst je niečo ako kotva Neba, brána Neba, svet a život *anjelský*, ako vraví sv. Atanáž.

Potom samotný pocit pôstu je dôležitý. Ak jedlo pôsobí ako narkóza, potom pôst je naopak nástrojom bdelosti, zobúdzania sa zo sveta.

Ak odstránime všetko a stíchne všetko, ostane len čistá realita, čisté bytie - Kristus a logika Evanjelia, ktorá sa v tej chvíli zjavuje ako to, čím je: jediná skutočná a opravdivá logika sveta, života, všetkého. Pôst je základom, bázou tohto odstraňovania. Pôst je mlčaním tela a prerastá do mlčania duše, v ktorom môže znieť a odhaliť sa Slovo, Kristus, Boh.

Preto pôst nie je diéta, ale je vždy spojený s mlčaním a s modlitbou, ktorá je počúvaním v tomto Tichu.

Viera je radosť

Skutočne veriť, že "v Kristovi Boh zmieril svet so sebou a nepočítal ľudom ich hriechy. A nám odovzdal slovo zmierenia" (2Kor 5, 19) a teda nie je ani rozhnevaný pomstiteľ, ani neoblomný sudca - a veru jedno i druhé si zasluhujeme! - ale milosrdný a odpúšťajúci Boh, ktorý hľadá svoje stvorenia, nečaká, kým k Nemu prídu ale sám sa poníži a priam doprosuje, aby sme sa vrátili a zmierili - "Sme teda Kristovými vyslancami a akoby Boh napomínal skrze nás. V Kristovom mene prosíme: Zmierte sa s Bohom!" (2Kor 5, 20), vraví Pavol Apoštol - ako by nás to mohlo, ak to vieme a uverili sme tejto zvesti, nechať chladnými?

Skutočne uveriť, že "Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby nezahynul nik, kto v neho verí, ale aby mal večný život" (Jn 3, 16) - a tento Večný Život nie je nič iné, než sám život Boha, účasť na Jeho prirodzenosti a teda zbožštenie? Boh sa stal človekom, aby sa človek stal bohom! Ako by nás toto zistenie mohlo nechať chladnými?

Skutočne uveriť, že Boh sa rozhodol urobiť nás svojimi deťmi a byť našim Otcom a stáť pri nás a na našej strane, ako vraví Písmo: "Ak niekoho z vás ako otca poprosí syn o rybu, vari mu dá namiesto ryby hada? Alebo ak pýta vajíce, podá mu škorpióna? Keď teda vy, hoci ste zlí, viete dávať dobré dary svojim deťom, o čo skôr dá nebeský Otec Duchu Svätého tým, čo ho prosia!" (Lk 11, 11-13), a vari "Boh neobráni svojich vyvolených, čo k nemu volajú dňom i nocou, a bude k nim nevšímavý? Hovorím vám: Zaraz ich obráni" (Lk 18, 7-8)! "Čo teda na to povieme? Ak je Boh za nás, kto je proti nám? Keď on vlastného Syna neušetril, ale vydal ho za nás všetkých, akože by nám s ním nedaroval všetko!?" (Rim 8, 31-32) - ak toto vieme, ako by nás to mohlo nechať chladnými?

Žijeme v istote a v bezpečí, pretože *"ak ste teda s Kristom vstali z mŕtvych, hl'adajte, čo je hore, kde Kristus sedí po pravici Boha! Myslite na to, čo je hore, nie na to, čo je na zemi! Ved' ste zomreli a váš život je s Kristom ukrytý v Bohu. A keď sa zjaví Kristus, váš život, vtedy sa aj vy zjavíte s ním v sláve"* (Kol 3, 1-4). Náš život, poklad, dedičstvo, všetko toto je bezpečne uložené tam, kde *"ich neničí ani mol', ani hrdza a tam sa zlodeji nedobývajú a nekradnú"* (Mt 6, 20). Pred nami je nádherná a skvelá budúcnosť detí a dedičov Boha. Ako by nás toto vedomie mohlo nechať chladnými?

A akoby to nestačilo, táto *"nádej nezahanbuje, lebo Božia láska je rozliata v našich srdciach skrze Ducha Svätého, ktorého sme dostali"* (Rim 5, 5), už teraz! Ako by mohol nejasať a neplesať ten, v kom sama Láska Boha je už teraz rozliata a sám Duch v ňom už reťaz prebýva akoby sladký rukojemník a ručiteľ budúcej Slávy? A tak *"aj my sami, čo máme prvotiny Ducha, aj my vo svojom vnútri vzdycháme a očakávame adoptívne synovstvo, vykúpenie svojho tela"* (Rim 8, 23) a *"veríte a jasáte nevýslovnou radosťou, plnou slávy, že dosahujete cieľ svojej viery — spásu duší"* (1Pt 1, 8-9)!

Nie, naozaj nie je možné uveriť a prijať Boží Dar a ostať chladný, nejasať, neplesať, nehovoriť! Preto blahej pamäti pápež Pavol VI. hovorí, že *nie je možné, aby niekto uveril Evanjeliu a nestal by sa aj sám jeho hlásateľom!* Práve pre toto! Nie je možné naozaj tomu uveriť, prijať to, zažiť to - a mlčať, nekričať o tom do celého sveta, plní radosti a vďačnosti a úžasu a ohromenia! Nie, naozaj to nie je možné!

Svet sa kymáca, ale kríž pevne stojí, hlása heslo rehole kartuziánov. Toto je dôvod našej radosti. Nič svetské. Svet sám osebe dáva len málo dôvodov k radosti a plesaniu. Naša radosť k nám prúdi a naspäť smeruje k zdroju, ktorý presahuje svet i pozemský život a preto *"vaše srdce sa bude radowať a vašu radosť vám nik nevezme"* (Jn 16, 22). Amen!

Oboje súvisí. Hovorením navonok a otvorene rastie viera aj skúsenosť Pána - a naopak, s rastom viery i tejto skúsenosti v nás rastie potreba, nutkanie hovoriť a spievať a tancovať od radosti a šťastia! *"Lebo ak svojimi ústami vyznávaš: "Ježiš je Pán!" a vo svojom srdci uveríš, že Boh ho vzkriesil z mŕtvych, budeš spasený. Lebo srdcom veríme na spravodlivosť a ústami vyznávame na spásu. Ved' Písmo hovorí: "Nik, kto v neho verí, nebude zahnaný.""* (Rim 10, 9-11). A tak sa učme hovoriť, aby sme verili - a viera nech nás osloboditeľov k hovoreniu, k hlásaniu i plesaniu!

Zázrak komunity

Životom Boha, životom Neba, životom Cirkvi - lebo všetko to je jedno, Cirkev je aj Telo Krista, Boha, aj Nebo, nebeský Jeruzalem - je zdieľanie. To je podstata lásky. Zdieľanie.

Prvé je zdieľanie sa s Bohom. V Kristovi sa Boh spojil s každým jedným z nás a zdieľa s nami víziu nás samých v dokonalosti a svätosti, ktorá je jedinečná, každý sme v tomto neopakovateľný originál a každý sme povolání stvárniť v sebe Boha Krista úplne vlastným a jedinečným spôsobom. No a my odpovedáme tým, že zdieľame s Bohom samých seba a nechávame, aby nás Boh takto stvárňoval do tejto jedinečnej formy a podoby svätosti a sami na tom radostne pracujeme a s ešte väčšou pasiou to aj navonok, otvorene, bez okúňania a bez nejakého ostychu žijeme a užívame si, naplno tým sme, prúdime tým.

V spoločenstve Cirkvi sa potom navzájom obohacujeme, dopĺňame, učíme sa vzájomnej synergii a jednote v týchto jedinečnostiach každého z nás. Zdieľame medzi sebou navzájom každý svoju jedinečnosť, svoj dar, svoju charizmu, delíme sa o skúsenosť svojej cesty, učíme a obohacujeme sa jeden

od druhého. Už sme pochopili a porozumeli, že žiadne súdenie, porovnávanie sa ani súperenie ani nič podobné nemá zmysel, pretože naša spása sa neodvíja od toho, akí sme v porovnaní s inými, ale od toho, či my sami tým našim vlastným a jedinečným spôsobom dovedieme z Božej milosti k dokonalosti naše vlastné zdieľanie sa s Kristom Bohom a v ňom schopnosť toto všetko dať, darovať, zdieľať s bratmi a sestrami a svojom spôsobom potom aj so všetkými ľuďmi.

Preto je komunita Cirkvi jedinečná a zázračná, pretože v Kristovi sme naplno sebou aj naplno spoločenstvo, slobodní a súčasne zjednotení a oboje úplne naplno. Jednota nebráni slobode, ale podporuje ju. Sloboda nebráni jednote, ale vytvára ju skutočnú a opravdivú, hlbokú a vnútornou, nielen povrchnú. A v nej nachádzame povzbudenie a oporu k tomu s odvahou a radosťou byť každý sebou - čiže tým, k čomu nás volá Pán, tým jedinečným obrazom a odrazom Krista, ktorý On sám s nami zdieľa, aby sme sa v ňom spojili a zjednotili s Ním.

Mysticismus, gnosticismus,...

Ježiš hovorí úplne jasne a priamo, že *"kde sú dvaja alebo traja zhromaždení v mojom mene, tam som ja medzi nimi"* (Mt 18, 20), pretože sám Otec Ho *"ustanovil nad všetkým za hlavu Cirkvi, ktorá je jeho telom, plnosťou toho, ktorý naplňa všetko vo všetkom"* (Ef 1, 22-23). Kristus je prítomný v Tele Cirkvi a preto *"každý duch, ktorý vyznáva, že Ježiš Kristus prišiel v tele, je z Boha"* (1Jn 4, 2) a naopak, *"vyšlo do sveta mnoho zvodcov, ktorí nevyznávajú, že Ježiš Kristus prišiel v tele. To je zvodca a antikrist"* (2Jn

1, 7), hovorí Ján a varuje: "*Dávajte si pozor, aby ste neprišli o to, na čom ste pracovali, ale aby ste dostali plnú odmenu*" (2Jn 1, 8)!

Toto je pokušenie gnosticizmu: Hľadať Krista bez Tela, mimo Tela, len "duchovne" - ale nie podľa Písma, pre ktoré *duchovné* rovná sa *Božie, božské*, ale podľa platónskej filozofie, kde *duch* rovná sa *opak hmoty*, niečo nehmotné, netelesné.

Ak tomuto pokušeniu prepadneme, hľadáme Krista tam, kde nie je - mimo Jeho Tela. Namiesto *mystiky*, ktorá kvitne tam, kde ľudia skutočne žijú v bratskom spoločenstve Tela Kristovho a majú účasť na všetkej Jeho moci a daroch, sa pachtíme za akýmsi *mysticizmom*, založeným na pocitoch, pretože namiesto Krista v Tele sa upíname k sebe a k ilúzií netelesného gnostického "Krista". Alebo sa jednoducho prepadneme do *formalizmu*, kde viera rovná sa iba názor, abstraktná myšlienka, nevtelená a preto neskutočná.

Ale prečo by sme to mali robiť a hľadať miesto stretnutia a spoločenstva s Kristom tam, kde nie je, keď On sám nám povedal tak jasne, kde to je a ako sa to robí?

"*A Slovo sa telom stalo a prebývalo medzi nami*" (Jn 1, 14) - a Telom aj ostalo, aby sme my mohli prebývať v Ňom. Toto je dar Vtelenia! Je to tak jednoduché a prosté: Si v Tele, si v Kristovi, si v Nebi. Nie si v Tele, nie si v Kristovi, nie si v Nebi. Rozhodni sa, kde chceš žiť: či ostať vo svete a mimo Tela, alebo sa presťahovať do Krista a žiť s Ním v Tele, ako sám nalieha: "*Ostaňte vo mne a ja vo vás. Ako ratolesť nemôže prinášať ovocie sama od seba, ak neostane na viniči, tak ani vy, ak neostanete vo mne. ... Ak niekto neostane vo mne, vyhodia ho von ako ratolesť a uschne. Potom ich pozbierajú, hodia ich do ohňa a zhoria*" (Jn 15, 4,6) - a Ján o týchto nešťastníkoch hovorí otvorene a bez obalu: "*Deti moje, je posledná hodina. A ako ste počuli, že príde antikrist, tak teraz vystúpilo mnoho antikristov. Z*

toho poznávame, že je tu posledná hodina. Spomedzi nás vyšli, ale neboli z nás. Lebo keby boli z nás, boli by zostali s nami, veď my máme spoločenstvo s Otcom a s jeho Synom Ježišom Kristom" (1Jn 2, 18-19; 1, 3).

Ježiš nám jasne a presne povedal, kde je. Jasne a presne nám povedal, kde Mu môžeme slúžiť, keď znova hovorí o tom istom svojom Tele, že *"čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili"* (Mt 25, 40). On a Jeho Telo sú jeden Kristus, neexistuje Kristus bez Tela, On a Jeho Telo sú jedna Osoba, jeden Syn Boha aj syn človeka, vtelený - preto akýkoľvek človek *"keby ani cirkev nechcel poslúchnuť, nech ti je ako pohan a mýtnik"* (Mt 18, 17), lebo nepočúva Krista.

Preto aj sama viera je skutkom a *"ako telo bez ducha je mŕtve, tak je mŕtva aj viera bez skutkov"* (Jak 2, 26), pretože ak niečo nezahŕňa život, telo, konanie, tak je to len netelesná ilúzia gnostikov, nie viera kresťanov, ktorí boli Kristom v tele vykúpení, v Kristovom Tele sú spasení, Kristovým Telom sú sýtení a tak dušou i telom celí a skutočne žijú Boží Život detí Boha podľa slov Písma: *"Draho ste boli kúpení. Oslavujte teda Boha vo svojom tele"* (1Kor 6, 20)! Len skutočný život a skutočné skutky v jednote skutočného Krista, v Jeho skutočnom Tele, spoločenstve Cirkvi, nás aj skutočne spájajú s Kristom, dávajú nám skutočný Život a uvádzajú nás do skutočného Neba!

Je to teda ako aj všade inde. K duši sa Kristus prihovára slovami a Duch Svätý jej zjavuje Božie tajomstvá. Telom a skutkami potom prijímame, veríme, žijeme a konáme to, čo bolo duši ukázané a čo sme mysl'ou prijali. A všetko toto nás nakoniec vedie do skutočného, viditeľného, konkrétneho a hmatateľného spoločenstva a jednoty Cirkvi, Kristovho skutočného Tela, v ktorom skutočne dosahujeme spásu a Večný Život *"tou novou a živou cestou, ktorú nám otvoril cez oponu, to jest cez svoje telo"* (Hebr 10, 20).

Alebo veríme telom, alebo vôbec. Alebo žijeme Nebo s Kristom v Tele, alebo vôbec. "Vnútro je na povrchu", pretože Slovo sa stalo Telom.

Ak toto vieme, sme blahoslavení. Ak to žijeme, sme spasení.

Milost' stavia na prirodzenosti

Strach je nahradený vierou. Žiadostivosť radostnou nádejou. A uvoľnenosť je láska. Lebo skutočná láska nie je cit. Skutočná láska je prosté a uvoľnené žitie toho, čo sme od Boha prijali a čím nás urobil a my sme si to zamilovali a prosté rovnako slobodné, bezstarostné a uvoľnené delenie sa s tým s tými, ktorých milujeme.

Boží Život, ktorý nám Boh daroval, je spolovice zázračný Dar spoločenstva s Bohom. Ale spolovice je celkom prirodzeným životom oslobodeným práve od strachu, žiadostivosti a z nich plynúceho sebecka a pýchy s ich neustálym súdením, porovnávaním sa, súperením a všetkým ostatným. Je to prirodzený život žitý v radostnej slobode dôvery a viery, nádeje a pasie lásky, na ktorý potom nadväzuje (a on sám nás k tomu uschopňuje) nadprirodzený Boží Život od Boha a v Bohu, ktorého podstatou je tá istá uvoľnenosť a sloboda lásky.

Milost' stavia na prirodzenosti. Prirodzená zmena života a myslenia a našej osobnosti spôsobená uverením je tak základom pre prijatie toho nadprirodzeného, božského. Prechod od podobnosti Bohu k opravdivej jednote s Bohom a Životu v Bohu. "*Lebo ak sme s ním zrástli a stali sa mu*

podobnými v smrti" hriechu nedôvery a beznádeje, strachu a žiadostivosti, sebeckva a pýchy, "tak mu budeme podobní aj v zmŕtvychvstani" (Rim 6, 5), "lebo sme zomreli tomu, čo nás držalo v zajatí, aby sme tak slúžili po novom, v Duchu, a nie po starom, podľa litery" (Rim 7, 6), keď nám musel Zákon zvonku nanucovať, čo je dobré, lebo nám to bolo cudzie.

John Powell SJ píše, že láska sú tri kroky: *opora, povzbudenie* k rastu a *výzva* urobiť krok smerom k tomuto rastu, konať. Vierou prijímame, že Boh je naozaj na našej strane, Spasiteľ, Vykupiteľ, že sa o Neho môžeme oprieť a spoľahnúť sa na Neho. Nádej je prijatie faktu, že Boh si želá náš rast a slobodu, chce synov a nie sluhov, až tak, že z nás robí bohov. A láska je potom radostné prijatie Božej výzvy a volania ísť a urobiť to, byť tým, stať sa bohmi, žiť nádheru svätosti a dokonalosti v Bohu. Žiadna neistota. Žiaden strach. Prosté a radostné žitie a konanie tohto. Preto viera je skutok. Preto skutky sú normou a kritériom, ako vraví Ježiš: "*Hľa, prídem čoskoro a moja odplata so mnou; odmením každého podľa jeho skutkov*" (Zjv 22, 12).

Aj preto "*skutkami dosahuje viera dokonalosť*" (porov. Jak 2, 22). Život musí byť žitý, inak to nie je život. Viera musí byť konaná, inak to nie je viera. Kresťanstvo nie je nejaká filozofia. Je to život. Je to skutok. Je to identita, bytie. Nové stvorenie, ako vraví Pavol.

Byť spasený znamená byť zbožštený a to znamená byť ako Boh, žiť to, čo Boh a konať to, čo Boh. K prvému nás uschopnil *krst*, do druhého nás vŕahuje *Eucharistia* a schopnosť tretieho nám dala *birmovka*. Už len vierou to prijať a s pasiou lásky sa tým stať, žiť to a konať. Ako inak by bolo možné darovanú spásu prijať, než takto? Ale všetko toto sa rodí z viery, ktorá je hlbokým, dôverným, priateľským spoločenstvom s Bohom a tento vzťah a spoločenstvo je onou *skalou*, na ktorej je tak pevne a isto postavený náš nový život.

Zomrieť a znova sa narodiť...

Doslova. Nie telom, ale životom. Osobnosťou. Obrátenie je naozaj "nové stvorenie" (Gal 6, 15), znamená "obliecť si nového človeka, ktorý je stvorený podľa Boha v spravodlivosti a pravej svätosti" (Ef 4, 24) a to nie je možné bez zomretia starému. Preto "kto sa bude usilovať zachrániť si život, stratí ho, a kto ho stratí, získa ho" (Lk 17, 33), "lebo kto zomrel, je ospravedlnený od hriechu" (Rim 6, 7). Tak veľká a úplná je novosť, ku ktorej nás povolal Boh!

Vzťahy. Návyky. Reakcie. Postoje. Spôsob hovorenie. Spôsob myslenia. Túžby a ciele. Niekedy možno aj nejaké vonkajšie veci - bydlisko, zamestnanie,... možno častejšie nejaké to odstrihnutie sa od internetu, sociálnej siete, virtuálneho sveta všeobecne a prebudenie sa do skutočnej a prostej reality... - ale tieto vnútorné veci sú podstatné, omnoho hlbšie a vari aj náročnejšie. Ale treba to urobiť. "Musíte sa znova narodiť" (Jn 3, 7), prízvukuje Ježiš.

Je to, akoby sme na okamih zastavili vlak nášho života. Potom z neho vystúpili. Starý vlak odchádza, mizne v diaľke. Náhle je všade okolo ticho, nič sa nehýbe, sme sami uprostred širej pustiny, nič, než vietor a tráva a piesok a víriaci prach... Pár dní chôdze odtiaľ na nás čaká nový vlak. Ten od Boha. Nastupujeme doň. A potom pomaly, odznova, nanovo sa vlak začína rozbiehať, ale už nový, s novými spolucestujúcimi a po novej koľaji. Ale to druhé nejde bez toho prvého. Bez zastavenia a vystúpenia.

Musíme to urobiť. Inak sa to nedá.

Raj pre pokušenie

Rajom pokušenia je neistota. Rozpoltená myseľ, ktorá nie že nemá, ale skôr sa ešte nerozhodla pre jasnú víziu, jasný cieľ a jasnú predstavu cesty k nemu.

Znamená to, že aj vieme, čo máme robiť, lenže akosi nám to pripadá také akoby nereálne: to ako naozaj by som mal začať toto robiť, takto žiť, toto všetko zmeniť? Nejde to aj inak, bez toho? *Podobne ako iní nakupujú z internetu zázračné tabletky na chudnutie bez námahy*, často aj my hľadáme nejaké zázračné náhrady za skutočný duchovný život a za skutočné obrátenie.

Alebo to odkladáme: dobre, od zajtra do toho idem. Dnes už je neskoro, to treba od rána a naplno... Cítíme sa plní nadšenia, ako to od zajtra všetko zmeníme. A môžeme dopadnúť ako *ono francúzske holičstvo, kde tridsať rokov na stene visel nápis: Od zajtra striháme zadarmo...*

"Kto položí ruku na pluh a obzerá sa späť, nie je súci pre Božie kráľovstvo" (Lk 9, 62). To nie je zo strany Ježiša odmietnutie, len konštatovanie. *Asi ako keď horský vodca povie, že kto nemá riadnu obuv s lano, nie je vystrojený na výstup, na ktorý sa chystajú.*

Obrátenie začína vari vtedy, keď konečne prijmem, že cesta tu je a treba ju prejsť, žiadne skratky na nej nie sú, čas sa kráti a Kráľovstvo čaká. Keď to konečne zoberieme vážne a zodpovedne a nie s tým takým, že "však sa už len nad nami Pán Boh nejako zmiluje" - ale prečo by mal a hlavne ako by vôbec mohol nám dať niečo, čo nám nestojí za to, aby sme sa namáhali a sme leniví za tým ísť? A nakoniec,...

... sama cesta je našou prípravou a tréningom na život v Kráľovstve. Pracujeme, ale nie preto, že by Kráľovstvo záviselo od našej práce, ale preto, aby sme prácou prijali privilégium byť druhmi Boha v Jeho diele a súčasne aby sme sa my menili do Jeho podoby. Ako ktosi trefne povedal, *otázka nie je, či sa iní spasia, ak im nebudeš hlásať evanjelium, ale či sa ty spasiš, ak to robiť nebudeš*. Ak netúžime vydať sa na cestu Kráľovstva, ako by sme mohli potom žiť samo Kráľovstvo, po ktorom netúžime a na ktoré nie sme pripravení?

Obrátenie prosto znamená, že sa rozhodneme, že do Neba chceme a cestu doň vezmeme vážne a začneme sa jej rovnako vážne venovať: vydelíme si na to čas, energiu, zdroje a prostriedky (áno, aj peniaze), prosto do toho vážne investujeme nie ako do bočnej záľuby, ale ako do životnej priority. Je to presne ten istý krok a rozdiel, ktorý odlišuje *rekreačného a profesionálneho športovca*, napríklad. Obrátenie znamená, že sme sa z *rekreačného* sympatizanta Krista stali Jeho profesionálnymi nasledovníkmi a žiakmi - na vlastné náklady, aj v tomto vcelku podobne, *ako mnohí športovci, ktorí si na svoj cieľ zarábajú reklamou, ako osobní tréneri, zháňajú si sponzorov, aby potom toto všetko investovali do svojho tréningu a do pretekania*. Byť obráteným kresťanom je veľmi podobné.

Mnohí si myslíme, že tréning ani učenie sa ako kresťania nepotrebujeme a ak, tak len tak na okraj, *keď dôležitejšie svetské veci starosti, dokonca záľuby dovoľia...* Že Božie milosrdenstvo nahradí nie to, čo je nad naše sily a schopnosti, ale našu pohodlnosť, lenivosť a stálu lásku k veciam tohto sveta. Čo ale nefunguje a ani nemôže. Pokojne môžeme byť kňazmi, biskupmi, rehoľníkmi a pritom ešte stále byť takto neobrátení ľudia.

Čo chcem? Ako to môžem získať? Ako to celé funguje, kadiaľ ide cesta? Vážne to chcem? Vážne do toho idem? Až tak, že urobím to svojou životnou prioritou? Vydelím si na to čas, peniaze, energiu? Hoci aj na úkor

iných vecí (čomu sa nevyhneme, deň má len 24 hodín, peňaženka nie je bezodná a ani energie a síl nemáme nekonečne)? Odpovedzme si! Jasne a vážne!

Viem, kto som. Viem, čo chcem. Viem, ako to získam. A viem, že to naozaj chcem. Kým sme v tomto pevní a jasní, akoby nás mohlo dostať nejaké pokušenie?

"A preto, bratia moji milovaní a vytúžení, moja radosť a moja koruna, takto pevne stojte v Pánovi, milovaní!" (Flp 4, 1)

"Buďte triezvi a bdejte! Váš protivník, diabol, obchádza ako revúci lev a hľadá, koho by zožral. Vzoprite sa mu, pevní vo viere!" (1Pt 5, 8-9)

Hej, toto je viera, toto jasné a pevné poznanie a rozhodnutie: *Toto som, toto chcem, toto je moja cesta*. Bodka. Koniec diskusie. Koniec váhania. Čas na skutky. Veď *"nebol náš otec Abrahám ospravedlnený zo skutkov, keď obetoval na oltári svojho syna Izáka? ... Vidíte, že človek je ospravedlnený zo skutkov, a nie iba z viery"* (Jak 2, 21.24). A nie je to nič tajomné ani divné, veď *"ak viete, že [Boh] je spravodlivý, vedzte, že každý, kto koná spravodlivo, z neho sa narodil"* (1Jn 2, 29) - a tak práve týmto konaním sa na nás uskutočňuje a deje Kristom darované *ospravedlivenie* i *znovuzrodenie*. Boh nám dal Ducha a v ňom schopnosť byť spravodlivými. Tým, že začneme tak konať, trénovať to, stavať sa takými, tento dar prijímame.

Dostali sme schopnosť byť svätí a dokonalí. Rozhodli sme sa, že naozaj chceme byť svätí a dokonalí. Preto sme sa vydali na cestu tréningu svätosti a dokonalosti na obraz samého Boha. A pretože to myslíme vážne, vynakladáme na to toľko času, energie a prostriedkov, koľko sa len dá - a v tom ostatnom *"uspokojíme sa s tým, že máme čo jesť a čo si obliecť"* (1Tim 6, 8). Toto je čisté a nerozpoltené srdce. Toto je tá krásne jednoduchá

myslel: *Prosto idem a urobím to. Pekne si to teraz nahlas povedzme: Rozhodol som sa. Chcem byť svätý. Idem byť svätý. Trénujem svätosť. To je môj životný cieľ, moja životná ambícia. Pre to žijem. Tak som sa rozhodol, toto som si zvolil!*

Vnútro je na povrchu, duch prebýva v tele a mám pocit, že od istej hranice niet rozdielu medzi činným a kontemplatívnym životom, pretože kontemplácia dosahuje vrchol v konaní a konanie samo je kontemplatívne a nanajvýš duchovné.

Činná mystika

Kontemplácia musí byť aktívna. Nemôže sa prepadnúť do úniku či snívania – ani nie ona, lež pokusy o ňu. Skutočná kontemplácia znamená *vidieť* a potom *prúdiť* tým, čo vidíme, žiť to, čo vidíme a v tom, čo vidíme.

Veď aj to, čo sledujeme a hľadáme, nie sú nejaké pocity, ale sám život. Život žitý, konaný. Život nie je pocit. Ani zážitok. Život, to je samo bytie, sama skutočnosť. Byť živý, skutočne žiť... byť slobodný... bez strachu, uvoľnený... – to nie je nič, čo by sme nazvali pocitom. Nie je to ani nejaká nálada. Je to bytie. Stav bytia. No a týmto byť, *prúdiť*, je kontemplácia. Skutočná mystika.

Veď aj to, čo sledujeme a hľadáme, nie sú nejaké pocity, ale sám život. Život žitý, konaný. Život nie je pocit. Ani len nejaký zážitok. Život, to je samo bytie, sama skutočnosť.

A ak tento život je žitý s Bohom, v Bohu, s otvorenými očami i srdcom, kedy vidíme nie povrch ale vnútro, kedy vonkajší svet, ktorý vidíme očami,

vidíme srdcom ako Boží a naplnený Jeho Prítomnosťou, potom sa na nás splnilo slovo Písma: "*Prebud' sa, ty, čo spíš, vstaň z mŕtvych a bude ti svietiť Kristus*" (Ef 5, 14).

Avšak "*ak sa tvoje oko zakalí, bude celé tvoje telo vo tme*" (Mt 6, 23). Ak sme zaslepení žiadostivosťou a strachom, potom nedokážeme vidieť. Musíme najprv všetko odložiť. Nie prekonať. Prosto odložiť. Odložiť nabok všetko svetské, aby sa naše túžby a schopnosti upnuli k tomu jedinému, čo nám ostane, k Bohu, k Realite - a aby sme tak spoznali, že "*Boh sám stačí*", úplne a vrchovato, ako vraví veľká Terézia. Je to pustenie, uvoľnenie, poddanie, vyprázdnenia sa od všetkého ostatného. Vzdanie seba i sveta, aby sa za tým všetkým zjavil Boh, veď "*ja som svoju dušu upokojil a utišil. Ako nasýtené dieťa v matkinom náručí, ako nasýtené dieťa, tak je moja duša vo mne*" (Ž 131, 2).

"*Ked' som slabý, vtedy som silný*" (2Kor 12, 10), hovorí Pavol. Keď takto prijmem seba v malosti a slabosti a vzdáme túžbu po svetskej veľkosti a dôležitosť a všetko, samých seba, vložíme a zveríme Bohu, Boh vezme toto všetko do svojej ruky a postará sa aby všetko prinieslo ovocie v pravom čase na pravom mieste a pravým spôsobom.

V tomto tichu a pokoji srdca, ktoré sa prebralo z horúčky sveta, sa Boh k nám približuje ako Priateľ, ako Druh. Ako Ženích. Či skôr my Ho takto objavujeme, pretože On tu takto bol vždy. Viac netreba slov. Ostáva prosté spoločné bytie.

"*Človek sa stáva Bohom, pretože miluje všetko to, čo miluje Boh.*" (sv. Klement Alexandrijský)

"*Skutočné obrátenie spočíva v tom, že už sami nechceme vôbec nič. ... Večné slovo zaznieva jedine v tichu*" (Ján Eckhart) - nie iba vonkajšom tichu či iba

tichu mysle, ale v tichu samého života, bytia, ako o Bohu vraví Pavol: "*Preň som všetko stratil*" (Flp 3, 8).

"*Lebo kto zomrel, je ospravedlnený od hriechu. Ale ak sme zomreli s Kristom, veríme, že s ním budeme aj žiť.*" (Rim 6, 7-8)

Všetko je zrazu Božie. Všetko je živé. Všetko je sviatostné.

Spokojnosť, prítomnosť, dokonalosť, prúdenie

Život tu a teraz, *prúdenie* a dokonalosť (čiže sebaaktualizácia) sú v zásade jedno. Nemôžete naplno *prúdiť* tým, čo práve robíte a žijete, týmto okamihom, ak sa súčasne neusilujete byť najlepší možní. Aj keď slovo *úsilie* to úplne nevystihuje. Skôr ide o to, že tá dokonalosť, čiže *sebaaktualizácia*, z toho vyplýva akosi samozrejme, ak by tam nebola, nebolo by možné ani ono *prúdenie*. Nie je možné prúdiť niečím odfláknutým!

Boh je onou Prítomnosťou, Večnosťou, ktorá sa rozlieva tu a teraz. Svätosť je onou dokonalosťou a *sebaaktualizáciou*, svätosť, ktorá nie je trpným stavom, ale skutkom, činom, životom. A *prúdenie* je láskou, keď z lásky lásku k Bohu v Bohu žijeme a s Ním milujeme všetko, čo On miluje: seba, svätosť, ľudí, stvorenstvo, všetko okrem zla a hriechu. Všetko v prostote a voľnosti evanjeliovej chudoby a bezstarostnosti.

Frommova dilema *byť alebo mať* je hlbšia, než si možno on sám myslel. Zdá sa, že naozaj naplno a skutočne žiť, *prúdiť* životom, môže len ten, kto je úplne slobodný od všetkého a preto môže vskutku celým srdcom bezstarostne a v čirej spokojnej radosti prosto a naplno byť. Nie je to ovocie namáhavého sústredovania sa, úspornej snahy, ale naopak, *zanechania* ostatného, *uvolnenia* sa. Prostého a ľahkého *uvolnenia sa* v prostej viere, nádeji a láske.

Nikto iba *spokojný človek*, úplne spokojný, dokáže takto byť a žiť, naplno tu, naplno teraz. A kde inde by dokonalá spokojnosť mohla byť, než u synov a dcér Boha v Kráľovstve, v samom Bohu? *Spokojnosť* je miazga kresťanského života. Nie v zmysle spokojnosti s priemernosťou či zmierenie sa s hriechom, ale spokojnosť človeka, ktorý našiel onen *poklad na poli*, predal všetko, získal ho a v Bohu už všetko má, nič mi viac nechýba, po ničom viac netúži, ničoho sa už viac neobáva. Práve preto môže zanechať všetok hriech, povrchnosť a nedokonalosť, ktoré vo svete, ktorý tiež nechal za sebou, kedysi žil. Ostáva mu už len *sebaaktualizácia* svätosti a *prúdenie* lásky, ktoré v radosti naplno v Bohu žije.

"Nech je zvelebený Boh a Otec nášho Pána Ježiša Krista, ktorý nás v Kristovi požehnal všetkým nebeským duchovným požehnaním. Ved' v ňom si nás ešte pred stvorením sveta vyvolil, aby sme boli pred jeho tvárou svätí a nepoškvrnení v láske; on nás podľa dobrotivého rozhodnutia svojej vôle predurčil, aby sme sa skrze Ježiša Krista stali jeho adoptovanými synmi." (Ef 1, 3-5)

Toto je mystika. Plné bytie, čiže *svätosť*. Plný život, čiže *láska*. Plná prítomnosť, čiže *Boh*. Mystika je dýchaním a podstatou kresťana. Aspoň by mala byť. Pretože kresťanstvo je život v Bohu a ten iný ako mystický nemôže byť.

Asi naozaj tu mizne dilema medzi *činnosťou* a *kontempláciou*, veď ide o samo bytie. Bytie žité, konané - veď život sa nedá nekonať! - otvorene a navonok, v slobode, prostote, v hlbokej a tichej radosi dieťaťa. A život, ktorý sa tu pred nami rysuje, je tak iný, odlišný, že sprvu máme problém vôbec ho poňať do svojej mysle, tak sa líši od toho, čo sme boli zvyknutí žiť vo svete.

Čriepky II

Niektó to zistí skôr, niektó neskôr: že nedokážem rozprávať, hovoriť, správať sa podľa Boha. Potrebujem sa to naučiť. Potrebujem čas. Ústranie. Pustovňa. Púšťou všetko začína. Obávam sa, že bez tohto začiatku to veľmi nejde.

Demokracia, právo, sú služobníkmi pravdy. Ak opustia pravdu alebo rezignujú na jej poznanie (ako sme práve svedkami), stávajú sa stále viac absurdnými a nakoniec to zničí aj ich samé.

Stáva sa, keď sa niečo pokazí alebo sa človeku zrútia jeho plány, že ho zaplaví veľká radosť - lebo zároveň s tým vie a cíti, že Boh práve berie veci do svojich rúk a podľa svojho plánu.

Žiadna veľkosť ani žiadna malosť, iba zdieľanie a podmienka dať všetko.
Žiadna podriadenosť ani nadradenosť, iba láska. Nie je toto Kráľovstvo
Nebies?

Pracujeme, ale nie preto, že by Kráľovstvo záviselo od našej práce, ale preto,
aby sme prácou prijali privilégium byť druhmi Boha v Jeho diele a súčasne
aby sme sa my menili do Jeho podoby. Ako ktosi trefne povedal, *otázka nie
je, či sa iní spasia, ak im nebudeš hlásať evanjelium, ale či sa ty spasiš, ak
to robiť nebudeš.*

Nato, aby človek naozaj *bol*, musí vskutku zanechať a opustiť všetko, aby
sa tak prítomný okamih pre neho stal všetkým, celým svetom, prítomnou
večnosťou.

Nie je možné poznať to a nechciet' to

Svet je plný vecí, ktoré niekomu vyhovujú a inému nie. Nie je všetko vhodné pre všetkých a nie všetko sa páči všetkým.

S Kristom je to inak. Nieкто by možno namietol, že ani Evanjelium a jeho hodnoty nemusia vyhovovať každému. A iný zase povie, že jemu viac ako omša v kostole dá pobyt v prírode alebo nejaký šport (ako keby sa tieto veci navzájom vylučovali). Lenže Kristus nie je nejaká *mŕtva norma* či príkaz ani kresťanstvo nie je nejaká *sada prikázaní a rituálov!*

"Nech je zvelebený Boh a Otec nášho Pána Ježiša Krista, ktorý nás v Kristovi požehnal všetkým nebeským duchovným požehnaním" (Ef 1, 3), píše Pavol. Duchovným, čiže božským, nie neviditeľným, ako by si toto slovo dnes ľudia najskôr vysvetlili. Nie. Božským a nanajvýš konkrétnym. A všetkým, čiže v ňom Boh dáva úplne všetko, celého seba.

Preto Pavol pokračuje: *"Ved' v ňom si nás ešte pred stvorením sveta vyvolil, aby sme boli pred jeho tvárou svätí a nepoškvrnení v láske; on nás podľa dobrotivého rozhodnutia svojej vôle predurčil, aby sme sa skrze Ježiša Krista stali jeho adoptovanými synmi"* (Ef 1, 4-5) - aby sme sa zbožstili, stali bohmi v Bohu. Čo už len môže byť viac? Lepšie? Ved' byť bohom v Bohu v sebe zahŕňa byť nie niečím, ale všetkým a to v absolútnej plnosti! Preto nie je možné povedať, že by to mohlo niekomu nevyhovovať, pretože všetko dobré a krásne v sebe tento dar obsahuje a v plnej a nekonečnej intenzite, pretože týmto Darom je Boh sám, ktorý toto v sebe od Večnosti má. Preto Pavol zdôrazňuje, že všetko toto je obsiahnuté a nám darované *v Kristovi*.

A tak je to vlastne vec poznania. Preto Pavol zakončuje: "*Nech vám Boh nášho Pána Ježiša Krista, Otec slávy, dá Ducha múdrosti a zjavenia, aby ste ho poznali. Nech osvieti oči vášho srdca, aby ste vedeli, aká je nádej z jeho povolania, aké bohatstvo slávy je z jeho dedičstva vo svätých, a aká nesmierne veľká je jeho moc pre nás veriacich podľa pôsobenia jeho mocnej sily*" (Ef 1, 17-19). Prvé, čo z jeho slov cítiť je, že nie je možné poznať tento Boží Dar a nezamilovať sa doň a nevyvoliť si ho nad všetko ostatné, pretože len On v sebe zahŕňa Boha a v Bohu všetko ostatné. A tak neexistuje nič väčšie a lepšie ako tento Dar, ktorému hovoríme Nebo - a súčasne neexistuje rozpor medzi ním a ostatnými dobrými vecami, pretože on v sebe všetko dobro obsahuje. Vyvoliť si miesto neho nejakú jednu dobrú vec by bolo nepochopiteľným bláznovstvom, *asi ako keby človek opustil hostinu s množstvom jedál kvôli tomu, aby si šiel k pekárovi kúpiť krajec toho istého chleba, ktorý ten istý pekár práve na hostinu dovezol...*

A druhé, že toto poznanie k nám plynie cez Ducha, pretože slová ho nevedia ani vyjadriť ani odovzdať. Slová sú príliš malé na vyjadrenie a opísanie niečoho tak nesmierneho! Len Duch priamo cez srdce, cez vnútorné zjavenie a odhalenie a teda cez bytostnú skúsenosť nám môže dať skutočne poznať a ochutnať tento Dar!

Preto je vari nemožné, ak naozaj najprv uveríme slovám Evanjelia a potom takto v Duchu Svätom spoznáme Boží Dar synovstva v Kristovi, aby sme po ňom nezatúžili celým srdcom, celým bytím, aby sme celý svoj život neodдали Bohu, nie ako nejakú obeť, ale trasúc sa nedočkavosťou a svätou obavou, aby sme azda niečo nezanedbali a nejako sa nepripravili o takýto Dar! Ved' v ňom sme konečne našli nie *niečo*, ale *všetko*!

Preto Kristus je *Slovom*, pretože v ňom sa nám. Oh takto odhalil a v ňom nám takto odhalil svoj Dar, ktorým je Boh Kristus sám.

Navonok, slobodní, zvnútra

"Pozrite, akú veľkú lásku nám daroval Otec: voláme sa Božími deťmi a nimi aj sme." (1Jn 3, 1)

Kristus zmenil samu našu identitu a vierou sme túto novú identitu prijali. Táto identita nás oddelila od sveta, pretože svetu (čiže profánnej ľudskej spoločnosti) je cudzia a naopak, nám sa stal cudzí svet, žijúci a mysliaci iba v úzkych a tesných hraniciach pozemského, bez poznania Krista - Boha, bez poznania Večnosti a Večného Života, bez Božieho Ducha, ktorý nás naplnil, *"preto nás svet nepozná, že nepoznal jeho"* (1Jn 3, 1).

Prvá vec, ktorú musíme urobiť, preto je, *neprispôbovať sa* svetu, rozhodnúť sa oddeliť od sveta v zmysle Pavlovej výzvy: *"nepripodobňujte sa tomuto svetu, ale premeňte sa obnovou zmysľania, aby ste vedeli rozoznať, čo je Božia vôľa, čo je dobré, milé a dokonalé"* (Rim 12, 2) - a to doslova. Sme zvyknutí úplne automaticky prispôbovať sa okoliu, svetu, ako sa vraví, *kto chce s vlkmi žiť, musí s nimi vyť* a my sa chceme *"páčiť ľuďom"* (Gal 1, 10), alebo aspoň sme sa chceli, kým sme vo svete žili. Teraz to však musíme ukončiť. Teraz nám v mysli znejú iné slová: *"Ak sa obrátiš, obrátim ťa, budeš stáť predo mnou; ale oddeliš vzácne od bezcenného, budeš akoby mojimi ústami. Nech sa títo obrátia k tebe, ale ty sa neobracaj k nim! Urobím ťa pre tento ľud pevným múrom kovovým; budú proti tebe bojovať, no nepremôžu ťa, lebo s tebou som ja, aby som ťa spasil a oslobodil, hovorí Pán"* (Jer 15, 19-20). Neznamená to, že sa im staneme nepriateľmi (hoci možno oni nám hej). Ani že sa im odcudzíme (hoci oni možno nám hej), veď sme povolani milovať každého človeka a žiť v pokoji

s každým človekom. Ale ako hovorí Písmo, "dost' bolo času, čo ste predtým strávili podľa žiadostí pohanov: žili ste vo výstrednostiach, v náruživostiach, v opilstve, v obžerstve, v pijatikách a v hanebnom modlárstve. Čudujú sa, že sa už s nimi nevrháte do toho istého prúdu výstredností, a rúhajú sa" (1Pt 4, 3-4). Sledujeme už iné ciele, žijeme inak a iné, lebo náš nový Otec "si nás ešte pred stvorením sveta vyvolil, aby sme boli pred jeho tvárou svätí a nepoškvrnení v láske" (Ef 1, 4). Odteraz sa v každej chvíli prispôsobujeme Bohu, učíme sa s Ním a s našou novou Rodinou v Nebi spievať onú "novú pieseň pred trónom, pred štyrmi bytosťami a pred starcami. A tú pieseň sa nemohol nik naučiť, iba tých stoštyridsaťštyritisíc vykúpených zo zeme. To sú tí, čo sa nepoškvrnili so ženami, lebo sú panici. Tí nasledujú Baránka, kamkoľvek ide. Oni sú vykúpení z ľudí ako prvotiny Bohu a Baránkovi. V ich ústach sa nenašla lož: sú bez škvrny" (Zjv 14, 3-5). Aj ďalej žijeme s vlkmi, však už viac s nimi nevyjeme!

Druhé je: navonok. Otvorene. "Lebo ako telo bez ducha je mŕtve, tak je mŕtva aj viera bez skutkov" (Jak 2, 26). Veriť znamená žiť a konať to, čo sme uverili. Uverili sme, že sme deti Boha a zvolili sme si Večný Boží Život? Potom ako inak by sme mohli toto veriť a prijímať, než že to žijeme a konáme? A ako inak sa dá žiť život a konať skutky a diela synov a dcér Boha, než verejne, otvorene, navonok? Inak to nejde! "Dobrý človek vynáša z dobrého pokladu svojho srdca dobro a zlý človek zo zlého vynáša zlo. Ved' z plnosti srdca hovoria jeho ústa" (Lk 6, 45). "Preto vás prosím ja, väzeň v Pánovi, aby ste žili dôstojne podľa povolania, ktorého sa vám dostalo" (Ef 4, 1). "Každý, kto má túto nádej v neho, usiluje sa byť čistý, ako je on čistý. ... Kto ostáva v ňom, nehreší; kto hreší, ten ho nevidel, ani nepoznal. Deti moje, nech vás nik nezvedie. Kto koná spravodlivo, je spravodlivý, ako je on spravodlivý" (1Jn 3, 3.6-7). A to sa nedá nijako skrývať. Prečo by sme to aj robili? Nebojme sa ani otvorene a verejne hovoriť ako deti Boha, aj o Bohu a našom živote s Ním - tak normálne a prirodzene, ako keď poľovník hovorí o svojej záľube alebo kolega o svojej rodine či priateľ o tom, čo zažil na

dovolenke. "Ak žijeme v Duchu, podľa Ducha aj konajme" (Gal 5, 25). Čo nás privádza k tretej veci:

Tretia vec je: *vnútro*. Táto naša premena musí byť skutočná, vnútorná, nielen nejaká vonkajšia póza. To by bolo pokrytectvo. Divadlo. Niečo umelé. Niekedy to tak vidíme u rôznych sektárov ale aj ešte neobrátенých kresťanov, ktorí sa snažia konať *ako keby* veriacimi boli. Výsledok je často taký, že namiesto lásky v nich je hnev, namiesto služby súdenie, povýšené napomínanie, pyšné a farizejské vydeľovanie sa, ktoré všetkých naokolo otravuje a obťažuje, pretože to v skutočnosti nie je z Boha. Kresťanstvo nie je niečo, čo sa dá robiť a praktizovať. Je to Božie synovstvo, identita. Dá sa tým len stať. A ak sa tým stávame, potom tým naozaj sme, autenticky, prirodzene, uvoľnene, "so všetkou pokorou, miernosťou a zhovievavosťou... v láske" (Ef 4, 2), všetko toto samo od seba, lebo tým jednoducho *sme*, takí prasto *sme*, toto *sme* my. Preto viac pre nás "jeho prikázania nie sú ťažké. Ved' všetko, čo sa narodilo z Boha, premáha svet. A tým víťazstvom, ktoré premohlo svet, je naša viera" (1Jn 5, 3-4), ktorou *sme* túto svoju identitu prijali a úplne sa s ňou stotožnili: "voláme sa Božími deťmi a nimi *aj sme*" (1Jn 3, 1).

Prečo je na začiatku púšť

Izrael na púšti... Ján na púšti... Pavol na púšti... Dokonca Ježiš na púšti... Znova a znova to vidíme. Vždy na počiatku nového. Izrael práve skoncoval s otroctvom a životom otrokov v Egypte a má sa stať slobodným národom. Ján sa od rodičov dozvedel o poslaní, ku ktorému bol ešte pred počatím

vyvolený Bohom a nejako sa ho usiluje do seba poňať. Pavol práve spoznal Krista a Jeho život sa obrátil hore nohami. No a Ježiš práve prijal krst a zazneli nad Ním slová Jeho Otca: "*Ty si môj milovaný Syn, v tebe mám zaľúbenie*" (Mk 1, 11).

Nová identita vyžaduje čas na jej pochopenie a prijatie. Môžeme prepadnúť pokušeniu začať ju nadšene žiť - ale na spôsob starého človeka, bez toho, aby sme porozumeli, čím sme sa vlastne stali, čo to všetko znamená, kam patríme a čím sme a aký život pred nami stojí. Výsledkom je *karikatúra* Božieho syna.

Preto púšť. Čas ústrania a samoty a skrytosti, počas ktorého si ujasňujeme, kým a čím sme sa to stali, čo to znamená, navykáme si na to - aby sme potom v Cirkvi aj vo svete tým mohli byť, normálne, prirodzene, autenticky, nie násilne, umelo ani nie ako karikatúra.

Blažený, kto môže takto odísť do ústrania! My ostatní to musíme zvládnuť "za pochodu". Preto je dôležité, aby sme si počas dňa vytvorili takéto aspoň okamihy púšte - jedno pravidlo vraví, že to má byť *aspoň hodina ticha, samoty a rozjímanie a vnútornej modlitby* (čo je vlastne uvedomovanie si a spočívanie v Bohu a v novej identite, ktorú v Ňom máme) *denne, pol dňa týždenne, jeden celý deň mesačne a jeden týždeň raz ročne.*

Takisto môžeme aj náš bežný deň urobiť viac „púštnym“ tým, že doň vnesieme viac ticha a odstránime veci, ktoré nás rozptyľujú, naplňajú tým starým, svetským, a pritom nie sú nevyhnutné: internet, sociálne siete, televízia,... Časom sa k niektorým môžeme vrátiť, keď zosilnieme a už nás nebudú rozptyľovať a naopak, my budeme tými, ktorí tam vnášajú Krista. K iným sa už nevrátíme, lebo pochopíme ich úplnú zbytočnosť.

Podobne potom aj malé zastavenia a "spamätania sa" počas dňa: modlitba a krátke spytovanie svedomia na poludnie, možno večery na sklonku dňa,

modlitba *examen* pred spaním... aby tak celý deň bol posiaty záchytnými bodmi, ktoré nám pomáhajú ukotviť sa v tejto novej identite, až kým si na ňu nenavykneme a nezžijeme sa s ňou úplne. Potom už bude modlitbou celý náš život, hoci potreba okamihov ticha a samoty ostane. *Je to podobné, ako u malých rastliniek, ktoré sprvu nechávame v skleníku, kým nezosilnejú. Alebo malé stromčeky, ktoré sprvu uväzujeme o tyčku, aby sa nepolámali, až kým nevyrastú a nezosilnejú a potom už sami odolajú aj víchru a búrke.*

Spravodlivosť sama nestačí

"Deti moje, nech vás nik nezvedie. Kto koná spravodlivo, je spravodlivý, ako je on spravodlivý. Kto pácha hriech, je z diabla, pretože diabol hreší od počiatku. A Boží Syn sa zjavil preto, aby zmaril diablove skutky. Kto sa narodil z Boha, nepácha hriech, lebo v ňom ostáva jeho semeno; a nemôže hrešiť, pretože sa narodil z Boha. Podľa tohto sa dajú rozoznať Božie deti od detí diablových: kto nekoná spravodlivo, nie je z Boha; ani ten, kto nemiluje svojho brata." (1Jn 3, 7-10)

Byť spasený znamená byť zbožštený, stať sa v Bohu bohom. Prijatť tento dar od Boha znamená stať sa takým ako Boh, stať sa bohom. A nech Vás nik nezvedie prázdnyimi rečami o tom, že stačí uveriť v Krista ako v "osobného Spasiteľa" či dodržiavať nejaké náboženské veci a úkony či byť iba prosto dobrým človekom!

A čo teda v praxi treba? Ján to zahrňuje do dvoch rozmerov:

Prvým rozmerom je *dokonalosť*. Rozhodnúť sa byť dokonalý vo všetkom. Tak, ako to napríklad tu píše apoštol Pavol: "*Otroci, poslúchajte pozemských pánov s bážňou a chvením z úprimného srdca ako Krista. Neslúžte iba naoko, ako tí, čo sa chcú páčiť ľuďom, ale ako Kristovi služobníci, ktorí z tej duše plnia Božiu vôľu*" (Ef 6, 5-6) a inde: "*Otroci, poslúchajte pozemských pánov vo všetkom a neslúžte iba naoko, ako tí, čo sa chcú páčiť ľuďom, ale z úprimného srdca, v bázni pred Pánom! Čokoľvek robíte, robte z tej duše ako Pánovi, a nie ako ľuďom*" (Kol 3, 22-23)! Služba otroka pánovi? Čo už len má toto spoločné s duchovným životom? A nemalo by kresťanstvo skôr volať otrokov k revolúcii, vzbure, vybojovať si slobodu? Ale ono volá - len vidí inú, dôležitejšiu slobodu a tou je tá od hriechu, čiže od každej nedokonalosti! Dnes by to Maslow nazval *sebaaktualizácia* a Csikszentmihályi *prúdenie* a *autotelický život* a vysvetlili by nám, že je v zásade úplne jedno, kde sme, čo robíme, ak to robíme celým bytím a usilujeme sa byť najlepší možní, akí len v rámci možností byť dokážeme. Že toto je tajomstvo šťastného života. Tak, ako to už pred nimi písali Peter s Pavlom: nezáleží, či ste navonok slobodní alebo otroci, hlavne buďte v tom, v čom ste, najlepší, akí byť dokážete a nie kvôli pánovi, ale kvôli Pánovi, ktorý vás k tomu motivuje, "*ved' viete, že od Pána dostanete za odmenu dedičstvo. Slúžte Pánovi, Kristovi*" (Kol 3, 24)!

Druhým rozmerom je láska. Lebo dá sa byť takto dokonalým a robiť všetko najlepšie, ako dokážeme - ale zahľadení do seba, narcisticky, samoľúbo, ako o takých ľuďoch hovorí Pavol, keď opisuje človeka so "*samoľúbou poníženosťou, uctievaním anjelov a upútavaním pozornosti na to, čo videl, lebo to sa len márne nadíva vo svojom telesnom zmyšľaní*" (Kol 2, 18) a inde opakuje: "*keby som mal dar prorocstva a poznal všetky tajomstvá a všetku vedu a keby som mal takú silnú vieru, že by som vrchy prenášal, a lásky by som nemal, ničím by som nebol. A keby som rozdal celý svoj majetok ako almužnu a keby som obetoval svoje telo, aby som bol slávny, a lásky by*

som nemal, nič by mi to neosožilo" (1Kor 13, 2-3). Nebo je totiž dokonalosť v láske. Dokonalosť žitá pre lásku.

Kvôli láske sa usilujeme o dokonalosť, aby sme mohli byť dokonalí v láske, dokonale si vzájomne slúžiť, dokonale sa darovať, dokonale sa zdieľať a to, čo prinášame do spoločenstva a zdieľame, aby bolo to najlepšie, najkrajšie, najcennejšie, najdokonalejšie, čo máme a čo dokážeme, lebo k tomu nás ženie láska a láska nič menšie nestrpí.

A naopak, dokonalosť a radosť z nej, z *prúdenia* ňou, nás napĺňa túžbou a potrebou ísť a deliť sa s týmto šťastím a radosťou a pasiou života v slobode, voľnosti a dokonalosti! Skutočná láska tak vždy vyžaduje dokonalosť a skutočná dokonalosť zase vždy hľadá zdieľanie samej seba v láske, vo vzťahoch!

Preto, ako hovorí Ján, len spravodlivosť sama, čiže dokonalosť, nestačí. Neexistuje žiadne individualistické kresťanstvo, ktoré by sme si mohli žiť sami. Kresťanstvo rovná sa Cirkev, spoločenstvo lásky, kde platí, že po vzore Krista *"aj my sme povinní dávať život za bratov"* (1Jn 3, 16), pretože toto znamená milovať a láska je podstatou Boha, životom Neba a musí sa stať aj našou podstatou a životom, ak chceme byť bohmi!

Nech nás teda nikto nezvedie! Existuje len jeden spôsob, ako prijať spásu, jedna cesta do Neba: byť dokonalý vo všetkom, čo konáme a konať všetko s láskou, z lásky a pre lásku. Skutočne milovať dokonalosť vo všetkom a skutočne a opravdivo milovať bratov a sestry v Cirkvi, naozaj ich milovať, naozaj celým srdcom, naozaj až tak, že dávame celých seba, sám svoj život im a za nich, tak nám na nich záleží, tak drahí nám sú! Neexistuje iná cesta, iný spôsob ako byť bohom, než naozaj byť bohom, byť ním! A *"ak by vám niekto hlásal iné evanjelium ako to, ktoré ste prijali, nech je prekliaty!"* (Gal 1, 9)

Sú štyri kľúčové vlastnosti Boha:

- *Svätosť* ako oddelenosť od sveta, keď je spokojný sám v sebe a svet mu nemá čo ponúknuť ani On sám vo svete nič nehľadá a o nič neusiluje a ani teda s ľuďmi o nič nezápasí. Táto oddelenosť je predpokladom ostatných troch vlastností:
- *Dokonalosť*, byť najlepším možným.
- *Odpustenie* ako bezvýhradné prijímanie druhého takého, aký je.
- *Milosrdenstvo* ako verná a oddaná láska, zdieľajúca a dávajúca všetko, aj sám život.

Výsledkom je *zdieľanie*, podstata a srdce Života Boha-Trojice.

Cirkev je škola, kde sa ich učíme žiť a takými byť, aby *podobní* Bohu sme mohli byť Jeho Mocou vo sviatosťiach skutočne *zbožšťovaní*.

Na vonkajšom usporiadaní len málo záleží...

"*Otroci, poslúchajte pozemských pánov vo všetkom a neslúžte iba naoko, ako tí, čo sa chcú páčiť ľuďom, ale z úprimného srdca, v bázni pred Pánom! Čokoľvek robíte, robte z tej duše ako Pánovi, a nie ako ľuďom! ... Páni, dávajte otrokom, čo je spravodlivé a slušné; veď viete, že aj vy máte Pána v nebi!"* (Kol 3, 22-23; 4, 1)

"Otroci, poslúchajte pozemských pánov s bážňou a chvením z úprimného srdca ako Krista. Neslúžte iba naoko, ako tí, čo sa chcú páčiť ľuďom, ale ako Kristovi služobníci, ktorí z tej duše plnia Božiu vôľu. A slúžte ochotne, ako Pánovi a nie ako ľuďom. ... A vy, páni, správajte sa k nim takisto a prestaňte sa vyhrážať, veď viete, že aj ich, aj váš Pán je v nebi a on nenadŕža nikomu." (Ef 6, 5-7,9)

Ako kresťania, vôbec nezáleží na nejakom vonkajšom usporiadaní medzi nami. Je jedno, či navonok a formálne sme slobodní, alebo pán a otrok, alebo čokoľvek iné. Ak sme kresťania, potom všade a vo všetkom žijeme medzi sebou vzťahy Cirkvi, čiže vzťahy jednoty a obetavej lásky, ktorá sa dáva a zdieľa všetko. Ako hovorí autor Listu Diognétovi zo samého úsvitu kresťanstva: "[kresťania] obývajú aj grécke, aj barbarské mestá, podľa toho, ako komu určil osud. V obliekaní a strave, ako aj v ostatných oblastiach života sa držia domorodých obyčají, no ukazujú obdivuhodný, ba podľa všeobecnej mienky až neuveriteľný životný postoj. [...] Vydané zákony poslúchajú, a svojím životom prevyšujú zákony."

Dávno predtým, než pod vplyvom kresťanstva bolo otroctvo formálne zanechané, bolo medzi kresťanmi zrušené reálne - práve tým, že vzťah otrok-pán i každý iný vonkajší svetský vzťah bol prevýšený vzťahom bratov a sestier v Tele Kristovom, v Cirkvi. Predstavený nie je pánom ale starostlivým otcom a súčasne bratom a nemusí používať moc a donucovanie, pretože podriadení s tou istou láskou a túžbou po podobnosti Bohu konajú a slúžia "z tej duše ako Pánovi, a nie ako ľuďom" (Kol 3, 23).

Toto je tá skutočná revolúcia, skutočný prevrat, ktorý nezasahuje iba vonkajšok tým, že niečo nastoľuje a vnucuje, ale tým, že mení ľudské srdcia a preto je príčinou zmien, ktoré idú ďaleko za hranicu možností akýchkoľvek svetských zákonov a revolúcií.

Ježiš ako kresťan – čo Ho ním robilo?

Ak sa pozrieme ne Ježiša ako na vzor kresťana - čo uvidíme?

Človeka, ktorý žije to isté, čo ostatní ľudia, nie sú u Neho žiadne mimoriadne zvláštne rituály ani nežije na nejakom zvláštnom mieste ani nejakým zvláštnym spôsobom, ako to bolo napríklad u Jána Krstiteľa - až natoľko, že sa môže na adresu svojich odporcov posťažovať: "*Prišiel Syn človeka, je a pije, a hovoríte: "Hľa, pažravec a pijan, priateľ mýtnikov a hriešnikov!"*" (Lk 7, 34).

To, čo Ho robí zvláštnym, je spôsob *ako* toto všetko žije. To, *kým* v tomto všetkom je. *Kam* v tom všetkom smeruje a o *čo* Mu v tomto všetkom ide. Svätosť, keď podobne ako neskôr napíše Apoštol, "*netúžim po vašich veciach, ale po vás*" (2Kor 12, 14). Odpustenie a milosrdenstvo, čiže láska, keď prijíma aj hriešnikov rovnako, ako ctených rabínov, saducejov, zákonníkov či farizejov. Každého rovnako. Dokonalosť, keď je vo všetkom oddaný Otcovi a vo všetkom zrkadlí Otca, hľadá a robí "*čo sa jemu páči*" (1Jn 3, 22).

Toto nás robí kresťanov. Nie nejaké vonkajšie osobitosti, ale postoj *svätosti*, čiže oddelenosti od sveta, vnútorná, hlboká a skutočná apatheia a bezstarostnosť, pretože sme sa rozhodli opustiť svet a sťahujeme sa do Neba. *Dokonalosť*, o ktorú usilujeme, pretože sa chceme páčiť Otcovi a na ňom nám záleží. *Odpustenie a milosrdenstvo*, pretože o nich je láska a láska je životom našej novej Vlasti, Neba. *Zdieľanie* seba s druhými a túžba po hlbokej jednote, pretože toto je ovocie toho všetkého.

Výsledkom je život, život plný, pokojný, radostný, voľný a slobodný, bez strachu, bez závidi, bez smútku a urážania sa, život dokonalý, anjelský a nebeský, vskutku závideniahodný. Takto žije Cirkev a toto ju robí *spoločenstvom svätých*. Takto žijeme alebo by sme chceli žiť aj my a toto z nás robí kresťanov, ako píše autor Listu Diognétovi z úsvitu kresťanstva: "*Kresťania sa nelíšia od ostatných ľudí ani krajom, ani rečou, ani spôsobom života. Lebo neobývajú vlastné mestá, nepoužívajú nijakú osobitú reč, ani nežijú nejakým nápadným životom. Toto učenie nevynašli oni dajakým rozumovaním alebo úsilím bádavých ľudí, ani nehája ľudskú náuku, ako niektorí. Obývajú aj grécke, aj barbarské mestá, podľa toho, ako komu určil osud. V obliekaní a strave, ako aj v ostatných oblastiach života sa držia domorodých obyčají, no ukazujú obdivuhodný, ba podľa všeobecnej mienky až neuveriteľný životný postoj.*"

Život. Sám život. Život vykúpený. Život uzdravený. Život oslobodený. Radostný. Prostý. Závideniahodný. Toto je dôvod, prečo sme sa kresťanmi stali, cesta a spôsob, akým kresťanmi sme, i cieľ, ku ktorému putujeme a o ktorý usilujeme, aby sme ho obsiahli v plnosti! "*Krstom sme teda s ním boli pochovaní v smrť, aby sme tak, ako bol Kristus vzkriesený z mŕtvych Otcovou slávou, aj my žili novým životom*" (Rim 6, 4). Tento život je naše svedectvo pred svetom a on je naším Evanjelizačným nástrojom, "*lebo zjavil sa život a my sme videli, dosvedčujeme a zvestujeme vám večný život, ktorý bol u Otca a zjavil sa nám*" (1Jn 1, 2).

Bránou doň je viera, že stojí za to. Nádej, že aj my môžeme v Bohu takto slobodne a vykúpené a naplno žiť. Obrátenie, keď sa rozhodneme na Kristovi postaviť svoj život, hodiť za hlavu svetskú žiadostivosť i každý strach a namiesto porovnávania sa, závidi, lakomstva a pýchy prasto a naplno a skutočne konečne žiť, konečne naozaj žiť, konečne naozaj byť, vo všetkej radosti a rozkoši svätosti a dokonalosti, o ktorých sme konečne pochopili, že nie sú bremenom, ale darom, nie putami ale oslobodením!

Schopnosť vd'ačne prijímať kritiku

Schopnosť vd'ačne prijímať kritiku a napomenutia - bez ohľadu na to, od koho prichádzajú, bez ohľadu na to, či sú prednesené milo alebo uštipačne alebo s hnevom či výsmechom - je jeden dobrý ukazateľ toho, že sme už *obrátení kresťania*.

Sme totiž na ceste do Neba, *hriešnici* na ceste za *svätosťou*. Je v nás množstvo zlých a nedokonalých vecí, ktoré musia byť premenené. Vieme to a ochotne a otvorene to priznávame! Ako Jonathan v rovnomennej knižke: "*Rad radom mu blahoželali k obdivuhodnému výkonu. Ich pochvalné slová prijímal skromne: „Som tu nováčik! Je to len začiatok! Ešte sa mám od vás veľa čo učiť!”*"

Túžime po dokonalosti po vzore Otca a preto pozorne sledujeme a počúvame každého, kto nás upozorní na čokoľvek, čo v nás je nedokonalé, alebo nás poučí o čomkoľvek, čo môže byť na tejto ceste užitočné. Je nám jedno, ako nám to povie! Hlavne, že nás na to upozorní a my s tým môžeme niečo urobiť!

Sme ako športovec, ktorý malá v posilovni a nasáva do seba vd'ačne všetku kritiku, poznámky, poučenia od úplne každého a uvažuje nad tým, lebo má len jednu túžbu, byť stále lepší a toto všetko mu v tom môže pomôcť.

Alebo ako mestský zelenáč, ktorý sa rozhodne za zlatej horúčky vybrať na divoké zamrznuté pláne Yuconu, lenže si je vedomý svojej neskúsenosti, ktorá ho môže stať život. Preto lačno počúva, necháva sa poučiť, vd'ačne prijíma kritiku i rady, dokonca aj z posmechu starých skúsených desperátov

ťažší poučenie a poznatky, pretože tam jednoducho chce a čokoľvek, čo mu pomôže uspieť, víta!

Tak je to aj s nami. Netúžime páčiť sa ľuďom ani byť obdivovaní. Nepotrebuje si ani sami pred sebou niečo potvrdzovať a dokazovať. Chvála nás nemá, výsmech nekormúti, kritika neláme. Naopak, všetko pozorne počúvame, nad všetkým vážne uvažujeme, zo všetkého ťažíme poučenie, poznanie, aby sme s pomocou toho dokázali viac s lepšie obstať na svojej ceste za jediným cieľom, ktorý sledujeme a ním je dokonalosť, svätosť, umenie nebeského života anjelov! O to viac, že vieme, aká by bola cesta neúspechu: smrť. Smrť naveky. Preto dobre chápeme Pavlove slová i jeho obavu: "*Bratia, ja si nenamýšľam, že som sa už zmocnil. Ale jedno robím: zabúdam na to, čo je za mnou, a uháňam za tým, čo je predom mnou. Krotím svoje telo a podrobujem si ho, aby som azda, kým iným kážem, sám nebol zavrhnutý*" (Flp 3, 13; 1 Kor 9, 27)

Maslow to opisuje ako pre neho vrcholný stav človeka – *sebaaktualizáciu*, keď veci týkajúce sa nejakej dôležitosti či uznania zo strany ľudí rovnako ako pocitu nejakeho poníženia alebo zhodenia jednoducho už človeka netrápia, pretože je upnutý na svoju túžbu *byť stále lepším, najlepším možným* a bez rozpakov a zbytočných emócií všetko prijíma a využíva na to, aby mu to pomohlo tento cieľ dosiahnuť, pretože to tak chce a toto ho naplňa skutočným šťastím.

Dôchodok, alebo sen?

"Oni sú zo sveta, preto hovoria podľa sveta a svet ich počúva. My sme z Boha. Kto pozná Boha, počúva nás. Kto nie je z Boha, ten nás nepočúva. Podľa toho poznávame Ducha pravdy a ducha bludu." (1Jn 4, 5-6)

Čím je pre nás Nebo?

Môže pre nás byť niečo ako dôchodok. Domov dôchodcov. Miesto, kam sa odoberieme po *skončení* nášho života. Čím dávame najavo, že náš život je tu a teraz. Náš svet a domov je tu a teraz. Smrť znamená všetko toto opustiť. Sme ľudia sveta. Žijeme vo svete po svetsky, túžime po svetských veciach. Nechceme zomrieť. Smrť je tabu, nehovoríme o nej, je to dôvod na smútok a žiaľ.

A môže Nebo pre nás byť náš životný sen, naša túžba a naša vášeň, vytúžený cieľ, ku ktorému smerujeme, o ktorý usilujeme, na ktorý sa tešíme, život pre ktorý sa pripravujeme, ako nabáda Pavol Timoteja: "*Bojuj dobrý boj viery a zmocni sa večného života; ved' doň si povolaný a zložil si pred mnohými svedkami dobré vyznanie*" (1Tim 6, 12), ako to on sám robí: "*Nie že by som ho už bol dosiahol, alebo že by som už bol dokonalý, ale bežím, aby som sa ho niekedy zmocnil, ako sa aj Kristus Ježiš zmocnil mňa. Bratia, ja si nenamýšľam, že som sa už zmocnil. Ale jedno robím: zabúdam na to, čo je za mnou, a uháňam za tým, čo je predo mnou. Bežím k cieľu, za víťaznou cenou Božieho povolania zhora v Kristovi Ježišovi*" (Flp 3, 12-14) a ako sa on sám teší: "*Túžim zomrieť a byť s Kristom, a to by bolo oveľa lepšie*" (Flp 1, 23).

Jedni druhým si pripadajú ako blázni. Tí prví vravia: *Túžiť zomrieť? To je morbídne! Ved' tento svet je taký krásny, v živote je toho toľko pekného! Ved' hej, po smrti nás čaká Nebo, ale aj tak, túžiť po smrti...?* A tí druhí zase hovoria: *Čo? Zotrvať v tomto tieni skutočného života, odblesku skutočného sveta, vo viere miesto videnia a nazerania, vzdialení od Vlasti a Domova, živoriaci namiesto živi len o chvíľu dlhšie, než je nutné? To ako? Prečo? Ved' Otec nás čaká, Domov volá, Rodina očakáva! Čím skôr domov! Čím prv, tým lepšie!*

A tak vskutku, jedni druhých nechápeme, jedni druhých nemôžeme a nedokážeme počúvať, ako hovorí Ján. Pre nás sú oni ľudia, ktorí žijú pozemskými banalitami a považujú ich za dôležité a ignorujú to, čo je predsa to podstatné, krásne, nádherné, skutočný Život, skutočný Svet, skutočnú Realitu, dokonca to, čo robia, robia na jej úkor! A zase pre my nich sme fanatici, ktorí to preháňajú (to pre tých, ktorí aspoň trochu Krista prijímajú), dokonca úplní nebezpeční blázni a vari aj narušení, ktorí uprednostňujú "imaginárny svet" a "imaginárneho kamaráta" pred realitou skutočného sveta!

Samozrejme, vieme teoreticky pochopiť a porozumieť, prečo ten druhý myslí a koná tak, ako to robí - aspoň my ich hej, lebo sme kedysi takí boli. Oni nás však už zväčša nie, lebo im chýba naša skúsenosť a poznanie Budúceho sveta. Preto Ján hovorí o nich: Kto má podobnú skúsenosť a túžbu a ambíciu ako my, bude nás s radosťou počúvať, keď o tom hovoríme. A kto takto nie je z Boha, nedokáže nás naozaj ani počúvať, pretože mu chýba naša skúsenosť, nedokáže rozumieť, čo žijeme a kým sme a v rámci jeho poznania mu to bude stále vychádzať ako šialenstvo, bláznovstvo, fanatizmus, morbídnosť, niečo, čomu sa on sám hlboko vnútorne vzpiera a je mu to odporné.

Čo môže toho druhého nalomiť a otvoriť zvesti Evanjelia? Aj na to nám Ján dal návod: "*Zjavil sa život a my sme videli, dosvedčujeme a zvestujeme vám večný život, ktorý bol u Otca a zjavil sa nám*" (1Jn 1, 2). Je to jeden z paradoxov kresťanstva, že totiž tí, ktorí smädia po Nebi, dokážu na zemi žiť šťastnejší a radostnejšie a plnšie než tí, ktorí považujú svet za svoj domov a bojujú navzájom o svetské veci. Veď Večný Život sa v nás rozlieva už teraz a už teraz môžeme a naozaj aj žijeme nebesky! A toto je to hlavné svedectvo, prvé Evanjelium, ktoré zvestujeme už len tým, že sme "*Božie deti bez hany uprostred zvrhého a skazeného pokolenia, medzi ktorým svietite ako svetlá na svete tým, že sa držíte slova života*" (Flp 2, 15-16). A potom, keď

takto prebudíme v druhých smäd, môžeme im začať aj hovoriť o studni a ceste k nej, ako vraví Exupéry.

Ale toto je naozaj známka a dôkaz nášho obrátenia a našej viery: že srdcom, celým srdcom sme už teraz presťahovaní do Neba, že srdcom už teraz patríme Nebu a žijeme v Nebi, skutočne a naozaj! *Tu*, v Nebi, sme doma - a *tam*, na zemi, ešte nakrátko žijeme v tele... Preto "*žijeme, pravda, v tele, ale nebojujeme podľa tela*" (2Kor 10, 3). Preto sme plní radosti, preto sa tešíme na smrť, lebo vieme, že kto teraz v Nebi už žije, v Nebi už aj navždy ostane - a to je dôvod veľkej radosti! "*V láske niet strachu, a dokonalá láska vyháňa strach*" (1Jn 4, 18) - a našou láskou a vášňou je Otec, Brat, Rodina, Domov, Nebo! Preto už teraz žijeme nebesky - duchom, dušou i telom, celým bytím!

Pre ľudí sveta omša, liturgia, je obrad, rituál, niečo, čoho sa možno zúčastňujú, lebo sa to má... Pre nás je to sladké rande s Nebom, návšteva Neba, ktorá k nám do sveta prišla, okamih blaženosti a spoločenstva s oslávenou Rodinou, s Otcom skrze Brata v Duchu.

Už teraz prosto doma v Nebi nebeský život žiť. Pretože Otec nás už "*vytrhol z moci tmy a preniesol do kráľovstva svojho milovaného Syna*" (Kol 1, 13)! Už v Nebi sme. Už sme doma. Srdcom už sme. A telo sa časom pridá, keď príde čas nášho slávneho odchodu zo sveta domov!

Celé je to o tom: *Chceš žiť v Nebi? Tak pod' a ži v Nebi! A ostaň v ňom už navždy!* A znakom toho je, že "*keď som pri tebe, nič pozemské ma neteší*" (Ž 73, 25). Dôležitosť? Moc? Sláva? Uznanie? Majetok? Čokoľvek? Už veru nie. Toto už je za nami!

Vidieť Pána tam, kde je, alebo počiatok spoločenstva

Cirkev, jej konkrétne spoločenstvo, sa rodí v okamihu, keď si uvedomíme, že náš brat, náš spolufarník, pokrstený ako my, je údom Krista, Telom Krista, v ňom je prítomný Kristus a on takto je Kristom. A ak sme v Krista uverili a ak Krista skutočne milujeme a ak hľadáme spôsob, ako Mu lásku prejavíť, oplatiť, ako Ho milovať - a toto vieme! - potom je nám to jasné, tak krištáľovo jasné, ako len môže byť. "*Ved' kto nemiluje brata, ktorého vidí, nemôže milovať Boha, ktorého nevidí*" (1Jn 4, 20), pretože neviditeľný Boh sa v Kristovi odel telom nášho brata!

A tak podľa slov Písma, "*kto sa bude chcieť stať medzi vami veľkým, bude vašim služobníkom. A kto bude chcieť byť medzi vami prvý, bude sluhom všetkých*" (Mk 10, 43-44), lebo "*veru, hovorím vám: Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili*" (Mt 25, 40), vraví Ježiš.

A keď sa nájdú "*dvaja alebo traja zhromaždení v mojom mene*" (Mt 18, 20), pokračuje Ježiš, čiže kde sa nájdú dvaja alebo traja ľudia, ktorí boli pokrstení a ktorí toto vedia, toto veria, toto pochopili, prijali a žijú - tam sa zhmotňuje spoločenstvo Cirkvi a sám Ježiš dosvedčuje, že "*tam som ja medzi nimi*" (Mt 18, 20), lebo sa stali navzájom Jeho Telom.

Od okamihu Vtelenia je svet posvätným miestom, lebo je plný Krista, plný Jeho Kráľovstva, všetko je na dosah a prítomné, už tu a teraz, pretože "je posledná hodina" (1Jn 2, 18). "Je dokonané" (Jn 19, 30). Boží šabbat, Boží Pokoj už nastal, sám Kristus "teraz už čaká, kým mu nebudú jeho nepriatelia položení ako podnožka pod nohy" (Hebr 10, 13) a každý, "kto vošiel do jeho pokoja, aj on si odpočinul od svojich diel ako Boh od svojich. Usilujme sa teda vojsť do onoho pokoja, aby nik nepadol podľa toho istého príkladu neposlušnosti" (Hebr 4, 10-11). A ako inak, než "tou novou a živou cestou, ktorú nám otvoril cez oponu, to jest cez svoje telo" (Hebr 10, 20) - a ním je Jeho Cirkev a v nej konkrétne spoločenstvo bratov a sestier, konkrétny brat, konkrétna sestra?

Preto tak naliehavo Písmo vraví: "My vieme, že sme prešli zo smrti do života, lebo milujeme bratov. Kto nemiluje, ostáva v smrti" (1Jn 3, 14), lebo "kto nemiluje, nepoznal Boha, lebo Boh je láska" (1Jn 4, 8) - nepozná Boha, lebo Ho nedokáže rozlíšiť v Jeho Tele, Cirkvi, v Jeho konkrétnom úde, bratovi a sestre a neporozumel ani podstate a Životu Boha, láske.

Chceš sväto a s láskou uctievať Krista? Je tu, v kostole sedí v lavici vedľa teba a býva v dome na jednej ulici s tebou! Chceš milovať Krista a slúžiť Mu? Tu je, skutočne a opravdivo, tak skutočne a tak opravdivo, ako v samom Chlebe Eucharistie! A si na rozpakoch, ako Mu v tejto podobe slúžiť a uctievať Ho? Potom spomeň, že chce byť "prvorodený medzi mnohými bratmi" (Rim 8, 29). Buď Mu tým najlepším a najobetavejším a najvernejším bratom, súrodencom, priateľom, vrúcny a milujúcim, pripraveným "dávať život za bratov" (1Jn 3, 16). To je skutočná a pravá úcta k Pánovi, naša "duchovná bohoslužba" (porov. Rim 12, 1)! Potom môžeš prísť a sláviť ju v liturgii a zaväziť v jednote Eucharistie, kde Ten, ktorému slúžiš v tele brata v Tele Cirkvi, zbožšťuje v Sebe a svojom Tele teba!

A začať môžeš tým: že sa začneš učiť a navykať si vidieť Pána všade tam, kde naozaj je, telesne prítomný!

Umývanie v krste

Krst je nové narodenie. Krst je preto aj umytie - od nášho starého ja. Sme ako nepodarok. Sformovaní svetom do podoby sveta. A tak umývame seba od seba, lebo v krste sme dostali kúpeľ, ktorý toto môže. A nielen kúpeľ, ale aj *"biele rúcho, aby si sa zaodel"* (Zjv 3, 18), rúcho nového človeka, rúcho syna, *"nového človeka, ktorý je stvorený podľa Boha v spravodlivosti a pravej svätosti"* (Ef 4, 24).

Použiť prijatý krst - práve na toto. Jeho darovanie Bohom je vec okamihu a čirej milosti. Jeho prijímanie a používanie je práca na celý život. O darovaní Písmo hovorí: *"Krstom sme teda s ním boli pochovaní v smrť, aby sme tak, ako bol Kristus vzkriesený z mŕtvych Otcovou slávou, aj my žili novým životom"* (Rim 6, 4). O jeho prijímaní potom hovorí, *"že máte odložiť starého človeka s predošlým spôsobom života, ktorý sa ženie za klamnými žiadosťami do skazy, a obnovovať sa duchovne premenou zmyšľania"* (Ef 4, 22-23). *Je to ako keď sme špinaví a niekto nám dá vaňu plnú horúcej vody, mydlo, ručník a čisté šaty.* Toto je krst. Kúpeľ na zmytie starého a oblečenie si nového.

Preto sú nástrojmi vyzliekania starého *pôst* pre telo a *almužna* pre lakomstvo a majetok a *modlitba* a jej ticho a mlčanie pre dušu a myseľ.

A potom - *obliecť si nové čisté šaty.* Obliečť si nového človeka. Syna. Syna Boha, syna Kráľa. *"Staré sa pomínulo a nastalo nové"* (2Kor 5, 17). Umytý krstom, syn Boha. Byť synom... Je to niečo tak *prosté*. Tak *jednoduché*. Až nám to sprvu pripadá *zložité* - lebo sme ešte nezmyli zo seba komplikovanosť toho starého...

Zjednodušovanie, o to ide

Božie synovstvo na nás čaká v tej najhlbšej prostote, čiže jednoduchosti a priamosti. Ale to sa dá iba vtedy, ak je ho človek plný a Ega prázdny.

Duchovný život je proces zjednodušovania až do bodu, v ktorom sa v Bohu stávame jednoduchí ako Je sám v Sebe Jeden Boh. Preto "*Blahoslavení čistého srdca, lebo oni uvidia Boha*" (Mt 5, 8), preto "*Blahoslavení chudobní v duchu, lebo ich je nebeské kráľovstvo*" (Mt 5, 3).

Ako by sa toto dalo žiť, kým je človek zložitý, plný strachu a žiadostivosti? A ako by človek mohol byť od tohto slobodný, než ako syn Boha, syn Kráľa? A tak, aké prekvapenie, iba syn Boha môže žiť tento život syna Boha. Vierou ho prijímame, aby sme ho v Duchu a v pravde žili, v radosti, ktorá je hĺbkou pokoja. *Oči odtrhnuté od sveta, aby mohli byť upriamené na Boha*, na Otca, od ktorého všetko prijímame, na Syna a nášho Brata, s ktorým to všetko žijeme a na Ducha, v ktorom to žijeme. *Odvrátenie* má zmysel iba vtedy, ak je *obrátением*.

Je to život číreho bytia. Môže ho žiť iba ten, kto srdcom nič nevlastní. Tak, ako vraví On, že "*ani jeden z vás, ak sa nezriekne všetkého, čo má, nemôže byť mojím učeníkom*" (Lk 14, 33) v tomto umení božského bytia!

Nejde tu o žiadne ciele. Tento život nám bol už darovaný spolu s identitou synov Boha. Stačí ho už len žiť. Cieľom je prosto ho žiť. Byť tým vnútri a prosto tým byť, prosto to žiť. Ostatné - telo, vzťahy, všetko - sa časom pridá, alebo odpadne, príde na to. Ale je to už len dôsledok. Neusilujeme o nič

vonkajšie. Všetko už bolo darované, všetko už je. Stačí byť. Stačí žiť. Sme spasení a zbožštení a stačí sa spasenými a zbožštenými stať.

Od slov k Slovu

Písmo je plné príbehov. Nie je to encyklopédia ani súhrn a kompendium vieroučných poučiek. Je to kniha dejín. Dejín Božej lásky k človeku. A keď ho človek číta, vzráha sa v ňom túžba a smäd po samom Bohu, po tom, koho vidí v pozadí každej stránky Písma.

A Boh nám vychádza v ústrety. *"Slovo sa telom stalo a prebývalo medzi nami. A my sme uvideli jeho slávu, slávu, akú má od Otca jednorodný Syn, plný milosti a pravdy"* (Jn 1, 14). Ba viac, *"pri večeri vzal Ježiš chlieb a dobrorečil, lámal ho a dával učeníkom, hovoriac: "Vezmite a jedzte: toto je moje telo.""* (Mt 26, 26). Preto Jeho zmluva s nami nie je listina ani kniha. *"Po večeri vzal kalich a hovoril: "Tento kalich je nová zmluva v mojej krvi. Toto robte, kedykoľvek ho budete piť, na moju pamiatku.""* (1Kor 11, 25).

Otcovia vraveli, že človek musí prejsť cez vyprahnutú púšť Božích slov, aby sa dostal k Živému Božiemu Slovu, keď hovorili o *lectio divina*, ktoré nástrojom takejto cesty je. No a presne toto je naša túžba: prejsť cez slová, za slová až k živej skutočnosti, *"lebo ony sú len tieňom budúcich vecí, no skutočnosť je Kristus"* (Kol 2, 17), *"On nás urobil súcich za služobníkov Novej zmluvy, a nie litery, ale Ducha; lebo litera zabíja, kým Duch oživuje"* (2Kor 3, 6).

Opona sa roztrhla, Nebo sa otvorilo a sám Kristus sa stal sviatosťou Božej spásy v Tele Cirkvi a prostredníctvom jej sviatostí nám dáva to, o čom Písmo iba hovorí. Preto naplnením slov je Slovo, Kristus - a vrcholom všetkého

Božieho slova nie je kniha a písmeňá, ale Cirkev, ktorá je Telom Slova, a v nej sviatosti, v ktorých je toto Slovo "živé... , účinné a ostrejšie ako každý dvojsečný meč; preniká až po oddelenie duše od ducha a kĺbov od špiku a rozsudzuje myšlienky a úmysly srdca. A niet tvora, ktorý by bol preň neviditeľný. Všetko je obnažené a odkryté pred očami toho, ktorému sa budeme zodpovedať" (Hebr 4, 12-13).

A tak v Tele Cirkvi, plní Ducha vo sviatostiach "hľadáme ako v zrkadle na Pánovu slávu" (2Kor 3, 18) a v ňom spoznáваме, kto sme a nachádzame aj svoju pravú podobu, pretože ona je Jeho obrazom. Tu konečne a opravdivo spoznáваме Boha, už nie z písmen a slov, ale ako hovorí Kristus, Slovo: "Otca nepozná nik, iba Syn a ten, komu to Syn bude chcieť zjaviť" (Mt 11, 27). Slová nevedia opísať Boha, iba zjavenie Krista človeku, keď Slovo hovorí nie k ušiam, ale priamo k srdcu, toto zjavuje Otca.

Ale tak ako Kristus preniká všetko, celý svet, "lebo v ňom žijeme, hýbeme sa a sme, ako to aj niektorí z vašich básnikov povedali: "Ved' aj jeho pokolenie sme." (Sk 17, 28), očistené oko ho dokáže vidieť všade a vo všetkom - oko schopné vidieť, lebo je uzdravené zo strachu a žiadostivosti a sebeckta a súdenia a porovňávania a zápasenia a všetkého, čo ho zakaluje a robí slepým. Dokonca "ani sám seba nesúdim" (1Kor 4, 3) - lebo aj to je, myslím, jeden prejav pýchy a samolúbosti, keď v modlitbe alebo liturgii sledujeme seba, že akí sme, či to dostatočné prežívame a tak.

Ak toto všetko necháme tak a len číro sme, číro konáme, číro hovoríme a číro hľadáme, náhle objavujeme a konečne vidíme Toho, Ktorý nikdy pri nás neprestal byť. Len sme Ho nevideli. A ani On nás nesúdi, iba s láskou a starostlivosťou pravého Otca nám naliehavo hovorí: synu, "ani ja ťa neodsudzujem. Chod' a už nehreš" (Jn 8, 11) - "... aby si videl" (Zjv 3, 18)!

Nie, čo urobíme, ale čím sa staneme

Nejde o to, čo presne urobíme. Dôležité je, čím sa staneme. Staneme tak skutočne a isto, že už nie je žiadne pokušenie - tak samozrejme, *ako bežného človeka ani nenapadne upáliť sa alebo vyskočiť z okna na poschodí.*

Nebo znamená stať sa nezvratne dobrým - a to znamená rovnako úplne a nezvratne zanechať akýkoľvek hriech, akékoľvek zlo, akékoľvek sebecko, nepriateľstvo, závišť, hnev, všetko. Tak, ako to predpokladajú aj úplné odpustky, ktoré sú úplným uzdravením z hriechu za logickú a nevyhnutnú cenu: *úplne sa zrieknuť akejkoľvek náklonnosti k akémukoľvek hriechu, aj ľahkému!* Ako by sme mohli v Nebi byť a žiť, ak by sme toto rozhodnutie urobili a netúžili celým srdcom takýto byť?

Jednoducho, alebo to milujeme a celou silou sa takí stávame, alebo nie a potom Nebo nie je pre nás. Jednoduché ako facka. Ako hovorí sv. Klement Alexandrijský, *človek sa stáva bohom, keď miluje všetko to, čo miluje Boh.* Nejde o tom čosi dodržať, alebo sa v ničom premôcť, aké na jednej strane si zamilovať slobodu *apatheie* a *bezstarostnosti* Božieho dieťaťa a rovnako život postavený na *odpustení, milosrdenstve, zdieľaní* lásky a jej jednote - a to všetko v uvoľnenosti toho, komu je to normálne, prirodzené, užíva si to, miluje a vychutnáva. Bez prvého druhé nie je možné. Bez druhého prvé nemá zmysel - a je vlastne iba ilúziou, veď nemôže veriť a spoliehať sa, že je synom Boha, kto v tej istej chvíli synom Boha byť nechce!

Toto je podstata obrátenia, onoho *prest'ahovania sa*. Už nie svet, ale Nebo. Preto už viac žiadne zlo. Žiadne. V žiadnej podobe. Nikdy a nijako. Za

žiadnych okolností. Nič na tom nemôže nič zmeniť, pretože to už viac nezáleží od nikoho a od ničoho, len od nás, a my sme sa už *rozhodli!*

Blahoslavení chudobní

Chudobný v duchu, to je človek, ktorý naozaj srdcom opustil všetko pre Krista a teda sa nevyhýba ani chudobe. Vlastne čo sa srdca týka, chudobným už je. Nemá problém mať i nemať, byť bohatý alebo chudobný, ako Pavol, keď píše, že *"viem žiť skromne a viem aj oplývať. Všade a všetko som sa už naučil: byť sýty aj hladovať, mať hojnosť i núdzu trieť"* (Flp 4, 12) - pretože na ničom z toho už nezáleží. Tak či onak - všetko toto ostalo za nami, keď sme si namiesto toho vyvolili Krista.

Veci prichádzajú, veci odchádzajú, Kristus, život s Ním a práca s Ním ostávajú. Sami v sebe sme chudobní a nič vonkajšie na tomto postoji nič nemení. Majetok, postavenie, vplyv, všetko toto sú len obyčajné nástroje toho, kto už srdcom všetko toto dávno opustil a zvolil si jednoduchosť dieťaťa a Boha. Čokoľvek z týchto vecí je tak v našom živote niečo "navyš", nadbytok, ku ktorému sa už naše srdce neviaže, pretože ho už nezaujímá. Ak ho prijíma, tak len ako nástroj - svojho poslania a nejaký ten "desiatok" z neho aj na prežitie svojho pozemského tela, ktoré zvyčajne ešte niečo z toho potrebuje, mať *"čo jesť a čo si obliecť"* (1Tim 6, 8).

Preto Lukáš dokonca úplne vynecháva ono "v duchu" a rovno píše: *"Blahoslavení chudobní, lebo vaše je Božie kráľovstvo"* (Lk 6, 20). Vonkajšok nič nemení na vnútornom postoji chudoby, ktorá už pre nás nie je nedostatkom vecí, po ktorých túžime, ale slobodou od vecí, ktoré už viac nepotrebujeme a sú nám ako také nadbytočné, hoci niektoré, kvôli telu, ešte

nakrátko užitočné a potrebné. Ale aj tie v čo najmensej miere, aby zbytočne nezaťažovali.

A znova, neplatí to len o veciach, ale o všetkom svetskom, čo sa dá získať a vlastniť - postavenie, moc, uznanie, sláva, všetko. Ak treba, vieme s týmito vecami narábať - *možno podobne, ako nejaký agent pracujúci v prestrojení alebo človek využívajúci drahé firemné zariadenie pri svojej práci* - ale sami osebe už sme za tým, pre nás samých už tieto veci nič neznamenajú. Objavili sme a vyvolili sme si rozkoš číreho *bytia* v Bohu a nemáme v úmysle vrátiť sa späť k týmto *veciam*. Bez ohľadu na vonkajšok, v srdci sme my sami v sebe čo do vecí sveta chudobní, nič neznamenajúci a o nič svetské neusilujúci.

A tak v starom svete žijeme už Nebo a v starom ešte stále smrteľnom tele žijeme už nový nesmrteľný život synov a dcér Boha, život anjelov, život ducha. Navonok všetko akoby po starom, vnútri však už všetko úplne nové. Stávame sa tak v tomto podobní Kristovi, ktorý sa *navonok stal podobný nám, aby sme sa zase my vnútorne stali podobnými Jemu*, ako vraví vianočná liturgia. Toto je miesto nášho stretnutia so Záchrancom, ktorý sa Vtelením znížil k nám, aby nás v Sebe, svojom Tele, vyzdvihol k Sebe. Ale nebolo by to možné, keby sa v našom srdci neudialo to, čo Ježiš hovorí ako neobíditeľnú podmienku: "*ani jeden z vás, ak sa nezriekne všetkého, čo má, nemôže byť mojím učeníkom*" (Lk 14, 33).

Zvoliť si dobro, o tom to celé je

Zvoliť si dokonalé dobro. Viac! Zamilovať si dokonalé dobro! Stojaci na Skale Boha, Krista, si zvoliť a zamilovať dokonalé dobro. Úplne a nezvratne. Odmietnuť každé zlo - pretože je to zlo. Pretože žiadne zlo nemôže priniesť dobro. Nijako. Zlo neplodí dobro. Prečo by sme teda mali chcieť zlo? Trpieť zlo? Niet dôvodu.

Sme tu na to, aby sme to pochopili. Je len dobro. Jedno dobro. Univerzálne. Dobro pre iného je dobrom aj pre mňa - a ak nie, nie je to dobro, ale zlo. A rovnako dobro pre mňa je a musí byť dobrom aj pre druhého, inak to tiež nie je dobro ale zlo. Svätci to pochopili. Mučeníci to pochopili. V ráde Reality - celej, tej Božej - to platí úplne. Iba svet, sám v sebe zlý hoci ako dobro sa tváriaci, nás presviedča, že ilúzia dobra, po ktorej oblúžení túžime, sa dá dosiahnuť zlom a na úkor druhého. Ale je to lož.

Zlo vždy ublíži. Každému. Ak to ublíži inému, ubližuje to súčasne aj mne. A ak to ublíži mne, zasiahne to aj druhých. Preto to rozhodnutie zanechať zlo. Bezvýhradne. Bezpodmienečne. Nekompromisne. Budeme konať chyby - ale nikdy to nesmie byť rozhodnutie ku zlu. A keď nechtiac zlo urobíme, tak je tu pokánie, v ktorom to priznáme a zlo zavrhneme a viac už to isté nezopakujeme. Inak by to nebolo pokánie. Je to učenie sa. Učíme sa, čo je zlo, aby sme ho mohli zanechať. Učíme sa, čo je dobro, aby sme si ho mohli celým srdcom vyvoliť a zamilovať.

O toto v živote ide. Boh na konci *zotrie každú slzu* a všetko môže byť a bude uzdravené a premenené. Jediné, čo nemôže urobiť za nás, je toto rozhodnutie: "*Nenávidíte zlo a milujete dobro*" (Am 5, 15). "*Hľa, dnes som*

predložil pred teba život i šťastie a smrť i nešťastie a prikazujem ti, aby si miloval Pána, svojho Boha, kráčal po jeho cestách" (Dt 30, 15-16). O toto v živote ide. O toto rozhodnutie. O to, či si vyvolíme a celým srdcom zamilujeme dobro a odmietneme úplne všetko a každé zlo, alebo sa rozhodli ponechať si zlo aj za cenu toho, že obetujeme Nebo a život s Bohom... O tom to je. To je všetko. Zmysel života, Vesmíru a vôbec.

Preto žiadne kompromisy, žiadne koketovanie so zlom, žiadne vyjednávanie, žiadna zhovievavosť, žiadna náklonnosť k hriechu. Je *"ako revúci lev a hľadá, koho by zožral"* (1Pt 5, 8). Je ako náказа, morová rána, smrteľný jed a *"v deň, keď by si z neho jedol, istotne zomrieš"* (Gn 2, 17). Ved' sme už aj boli! To len Boh, *"hoci sme boli pre hriechy mŕtvi, oživil nás s Kristom — milosťou ste spasení — a s ním nás vzkriesil a daroval nám miesto v nebi v Kristovi Ježišovi"* (Ef 2, 5-6). Ako by sme mohli znova opakovať tú istú chybu, ten istý omyl? Preto *"kto ostáva v ňom, nehreší"* (1Jn 3, 6) - lebo už spoznal dobro i zlo a stal sa takým ako Boh. Druhý raz už zlo nezvolí - tak, ako ho nikdy nezvolí Boh, ktorý *"je svetlo a niet v ňom nijakej tmy"* (1Jn 1, 5).

Jednoducho len uveriť, že dobro je dobré a nakoniec prinesie dobro. A zlo je naozaj zlé a nakoniec prinesie iba zlo, bolesť, smútok,... smrť. Prosto tomu konečne uveriť. Prestať špekulovať a dúfať v nemožný opak. Ak dáme zlu miesto, časom nás pohltí úplne, ako mor, ako kyselina, ako oheň. To je Peklo, miesto, ktoré začalo ako *"anjel svetla"* (2Kor 11, 14), vábivo ako *ovocie Raja*, ale nakoniec pohltilo samo seba a ostala len nekonečná nenávisť z nekonečnej bolesti a nekonečná bolesť z nekonečnej nenávisti. Preto sa musíme zla zrieknuť, striasť, očistiť aj od jeho najmenšej smietky. Žiadne zlo nie je primalé ani neškodné. Preto *"nenávid'te zlo a milujte dobro"* (Am 5, 15), *"nenávid'te zlo, lipnite k dobru"* (Rim 12, 9)! Neexistuje kompromis!

A na ničom inom okrem tejto voľby a tohto rozhodnutia nezáleží.

"On im povedal: "Myslíte si, že títo Galilejčania boli väčší hriešnici ako ostatní Galilejčania, keď tak trpeli? Nie, hovorím vám, ale ak nebudete robiť pokánie, všetci podobne zahyniete. Alebo si myslíte, že tí osemnásti, čo na nich padla veža v Siloe a zabila ich, boli väčší vinníci ako ostatní obyvatelia Jeruzalema? Nie, hovorím vám, ale ak nebudete robiť pokánie, všetci zahyniete podobne."" (Lk 13, 2-5)

"Vnútorne pokánie je radikálne preorientovanie celého života, návrat, obrátenie sa k Bohu celým srdcom, zanechanie hriechu, odvrátenie sa od zla spojené s odporom k zlým skutkom, ktorých sme sa dopustili. Zároveň zahŕňa v sebe túžbu a rozhodnutie zmeniť život s nádejou na Božie milosrdenstvo a s dôverou v pomoc Božej milosti. Toto obrátenie srdca sprevádza spasiteľná bolesť a spasiteľný zármutok, ktoré cirkevní Otcovia nazvali animi cruciatus (trýzeň duše), compunctio cordis (skrušenosť srdca). Bez neho skutky pokánia zostávajú neplodné a klamné." (KKC 1431 a 1430)

Akí blázni sme to len boli

"Ale čo mi bolo ziskom, kvôli Kristovi pokladám za stratu. A vôbec všetko pokladám za stratu pre vznešenosť poznania Krista Ježiša, môjho Pána. Preň som všetko stratil a pokladám za odpadky, aby som získal Krista" (Flp 3, 7-8)

"Aj my sme kedysi boli nerozumní a neposlušní. Blúdili sme, slúžili všelijakým žiadostiam a rozkošiam, žili sme v zlobe a závisti." (Tít 3, 3)

Keď precitneme, keď nám Pán dá pohliadnuť... zrazu sme sami nad sebou zarazení, ako sme to len mohli - naháňať sa za toľkými všelijakými pozemskými vecami, slúžiť im, mrhať na ne tak vzácny čas... nazývať ich záľubami, pachtieť po nich... koľko času nám zabral internet, to večné a vždy márne hľadanie čohosi, klábosenie v četoch o čomsi a všadeprítomné komentovanie a súdenie všetkého... akú váhu sme dávali jedlu a pitiu a obliekaniu... verejnej mienke ľudí, najrôznejším fantáziám... A pritom "*potrebné je len jedno*" (Lk 10, 42)! Len jedno má cenu, len jedno je hodné túžby, len na jednom záleží, len jedno má v sebe skutočné dobro a krásu: Jeden. On. Boh. Kristus, "*Jednorodný Syn, plný milosti a pravdy*" (Jn 1, 14), ktorý "*je zhora, zostupuje od Otca svetiel, u ktorého niet premeny ani tieňa zmeny*" (Jak 1, 17).

Ako sme to len mohli, toto nevidieť a za tamtým sa pachtieť a ešte to mať za niečo dôležité, hodné času, pozornosti, úsilia, dokonca na úkor Boha samotného? Boli sme... smiešni? Skôr "*biedny, poľutovaniahodný, chudobný, slepý a nahý*" (Zjv 3, 17).

Pôst, chudoba - tak sa tomu hovorí vo svete, ale inak sloboda a jej prostá jednoduchosť - sa ako u Františka stávajú vzácnymi a dôvernými spoločníkmi. Cestou do Života, "*aby som sa ho niekedy zmocnil, ako sa aj Kristus Ježiš zmocnil mňa*" (Flp 3, 12). A to ostatné stráca moc ako človek, ktorý po plese odloží šaty a masku a ostane len obyčajný všedný človečik, žiadna víla, žiaden kráľ. Ostáva Kristus Boh, skutočný, pravý, jediný. Ako sme len mohli byť tak slepí, že sme toto nevideli? Šťastná púšť, raj duše!

Byť dokonale dobrým vyžaduje dobrým byť.

Byť dokonale dobrým vyžaduje dobrým *byť*. Nielen sa tak správať. Nielen tak konať. Takým *byť*.

Znova sme pri viere, ktorá je identitou. Pri kresťanstve, ktoré je Božím synovstvom. Je potrebné do seba túto identitu naťahať. Nasat'. Alebo - pretože nám už bola v krste daná - prosto sa k nej uvoľniť.

Pri pomyslení, uvedomení toho, "som syn Boha", má hneď napadnú myšlienky ako: teraz sa musím stať takým, správať sa tak, konať toto... - ale to je slepá ulička a scestie! V skutočnosti sa stačí iba uvoľniť. Od strachu. Od obáv. Od žiadostivosti. Uvoľniť sa. To, čo ostane, je nová identita. A tá je dokonale dobrá - pretože nemá na zlo žiaden dôvod!

Ak takto synmi Boha sme, sme dobrí. Nepotrebuje sa o nič usilovať, stačí nám úplne prosto byť, čím sme. Ak sme bez Ega, bez jeho strachov a žiadostivostí, bez jeho neustálej závisti a porovnávaní sa a zápasenia, potom nám naozaj stačí úplne normálne, prirodzene, spontánne byť - ako hovorí Ján: "*Kto sa narodil z Boha, nepácha hriech, lebo v ňom ostáva jeho semeno; a nemôže hrešiť, pretože sa narodil z Boha*" (1Jn 3, 9). Ako hovorí Augustín: "*Miluj a rob, čo chceš*", pretože, ako pokračuje, *z tohto koreňa nemôže vyrásť nič, len dobro*. A ak v nás niet ani žiadostivosti, ani strachu, ostáva naozaj iba láska. Preto Boh Je Láska. Preto aj nám "*dal moc stať sa Božími deťmi: tým, čo uverili v jeho meno*" (Jn 1, 12) a už ich viac nesužuje ani sebecká chtivosť, ani strach. Preto máme moc byť láskou ako On Je Láskou.

A tak znova vidíme, že tento život svätosti a dokonalého Dobra nevyžaduje námahu, ani vzopätie sa, miesto toho vieru a poddanie sa Božie láske, uvoľnenie sa Božích synov a dcér.

Bez Boha a mimo Boha ako Otca nie je možná takáto uvoľnenosť. A zase, táto uvoľnenosť viery a lásky otvára pred nami úplne nový spôsob života, úplne novú skúsenosť života i vzťahu s Bohom. Vidíme to aj v Písme:

Najprv sú bezbožníci, ktorí "*Boha sa neboja*" (Ž 55, 20).

Potom sú spravodliví, ktorí žijú podľa Zákona, lebo "*sa boja prikázania nášho Boha*" (Ezdr 10, 3) a sú "*bohabojní*" (Mal 3, 16).

A nakoniec prichádza Evanjelium a s ním láska medzi Bohom a človekom ako medzi Otcom a synom a "*v láske niet strachu, a dokonalá láska vyhádza strach, lebo strach má v sebe trest, a kto sa bojí, nie je dokonalý v láske*" (1 Jn 4, 18). Stali sme sa synmi. Boh Otcom. Nebojíme sa Boha, že by nás zavrhol. Nebojíme sa ani, že by nás podrazil alebo sklamal. V tom spočíva viera, ktorá je láskou: "*Máme dôveru k Bohu a dostaneme od neho všetko, o čo len budeme prosiť, lebo zachovávame jeho prikázania a robíme, čo sa jemu páči*" (1 Jn 3, 21-22), lebo sme Jeho synmi a on našim Otcom. Tak ako Ježiš, keď svedčí, že "*ten, ktorý ma poslal, je so mnou. Nenechal ma samého, lebo ja vždy robím, čo sa páči jemu*" (Jn 8, 29). Sme synmi, stali sme sa v tejto slobode uvoľnenosti dobrými – a tak, nech konáme čo konáme, vždy je to to, čo sa Bohu páči.

Nie vzopätie, ale uvoľnenosť

Keby svätosť bola ovocím vzopätia sa, potom by bola jednak neustálou drinou a námahou, jednak niečím neprirodzeným. Svätosť však musí byť normálna a prirodzená!

Svätosť je ovocím viery, ktorá je, ako upozorňuje Tresmontant, *porozumením!* Znamená zmenu myslenia. Zmenu identity. Uverili sme, že Boh je náš Otec. Uverili sme, že Nebo je náš Domov. Uverili sme, že nie je dôvod na žiaden strach - z ľudí, zo sveta, ale ani z Boha. Už nie. Prijali sme Ducha Svätého a okúsili prvotiny Života a spoznali sme, že už všetko máme, že už niet po čom viac túžiť. Už len osvojiť si naplno to, čo sme už dostali.

Napätie, vzopätie, námaha - nie sú vari ovocím toho, keď sa usilujeme žiť a konať inak, ako veríme? Chceme milovať Boha ako Otca a pritom sa Ho bojíme ako sudcu a nedôverujeme Mu, že naozaj stojí a bude stáť na našej strane. Chceme žiť ako nebeskí ľudia, a pritom necítíme Nebo ako svoj domov a naopak, cítime sa doma na zemi a túžime po pozemských veciach a milujeme pozemské veci. Svätosť je pre nás cudzia, neprirodzená, v istom zmysle vnútená strachom z odsúdenia a zatratenia. Nie div, že hľadáme jej minimalistickú verziu, ktorá by na záchranu postačila: Stačí uveriť v Krista ako v osobného Spasiteľa? Treba k tomu ešte v nedeľu ísť do kostola a vyspovedať sa? Alebo stačí, ak nikoho nezabijem a nič veľké neukradnem a z ostatného sa vyspovedám?

Skutočná svätosť sa rodí z viery. Znamená žiť a konať to, čomu veríme, o čom sme úplne samozrejme presvedčení, byť tým, za čo sa sami v sebe úplne

samozrejme považujeme. Preto je uvoľnenosťou. Nepotrebuje v tomto smere námahu.

Môže konať namáhavé veci - úplne rovnako, ako športovec podstupuje namáhavé tréningy a ešte namáhavejšie preteky, - ale sama o sebe nevyžaduje o nič väčšiu námahu, než vyžaduje u športovca byť tým, čím je, športovcom. Tak ako pre neho je prirodzené športovať, lebo športovcom je, pre veriaceho človeka je prirodzené žiť a konať sväto, lebo takým prosto je, je synom Boha a svätosť úplne samozrejme zodpovedá tomu, čím je.

Preto "nik, kto sa narodil z Boha, nehreší, ale chráni ho ten, ktorý sa narodil z Boha, a Zlý sa ho nedotkne" (1Jn 5, 18), pretože "každý, kto má túto nádej v neho, usiluje sa byť čistý, ako je on čistý" (1Jn 3, 3) a nič iné v jeho živote ani nedáva zmysel úplne rovnako, ako nič iné než tréning nedáva zmysel v živote športovca chystajúceho sa na šampionát.

Ján to pochopil a tento vzťah medzi svätosťou s našou novou identitou, ktorú nám Boh daroval v Krste a živí ju v nás v Eucharistii, vyjadril tak jasne, ako sa len dá: "Kto sa narodil z Boha, nepácha hriech, lebo v ňom ostáva jeho semeno; a nemôže hrešiť, pretože sa narodil z Boha" (1Jn 3, 9). A pochopil aj to, že z našej strany je táto nová identita ovocím viery, zmeny myslenia, pretože "všetko, čo sa narodilo z Boha, premáha svet. A tým víťazstvom, ktoré premohlo svet, je naša viera" (1Jn 5, 4). Preto pre veriaceho človeka "jeho prikázania nie sú ťažké" (1Jn 5, 3), lebo ako synovi Boha a dedičovi a obyvateľovi Neba sú mu vlastné a prirodzené.

A preto je svätosť nie ovocím vzopätia sa a námahy starého neveriaceho človeka, ale ovocím uľahčeného uvoľnenia sa nového, skrze vieru zrodeného syna, dcéry Boha, veď znamená len prosto byť, čím sme a konať, čo je nám v tomto novom stave prirodzené. Preto "bez viery je totiž nemožné páčiť sa Bohu" (Hebr 11, 6) a "ak neuveríte, veru neobstojíte" (Iz 7, 9), ale "zomriete vo svojich hriechoch" (Jn 8, 24). Viera je prebudenie,

oslobodenie, uľahčenie, precitnutie, jasot a radosť, pretože je novým životom, konečne slobodným, konečne bez strachu, konečne bez závidi a smädu, konečne doma, konečne v istote, konečne všetko na svojom mieste! Jej ovocím je *"láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, láskavosť, dobrota, vernosť,..."* (Gal 5, 22). Čiže svätosť.

Boh Otec. Ježiš Brat. Cirkev Rodina. Nebo Domov. Duch Svätý Život. Ja syn. Konečne. Doteraz sa môj život odohrával medzi mnou a svetom a Boh stál reálne bokom. Odteraz sa odohráva medzi mnou a Otcom a je to svet, ktorý stojí bokom. V tomto novom vzťahu už niet miesta pre pýchu, sebeckosť, acédiu, nič z toho už nemá logiku, nedáva žiaden zmysel. Ostáva láska a dokonalosť, keď z lásky túžime byť dokonalí pre nášho Otca i pre ľudí, bratov a sestry, a naopak, dokonalosť nás doslova núti zdieľať ju a rozkoš z nej v láske a pomáhať si navzájom v napredovaní k nej. Toto je prirodzené, samozrejme ovocie viery, keď je skutočná. A takto prostá a jednoduchá táto viera je.

Odmena dobrého srdca

Neexistuje nik, s kým by sme sa porovnávali, okrem Boha, ako svedčí Písmo: *"Každý, kto má túto nádej v neho, usiluje sa byť čistý, ako je on čistý. Napodobňujte Boha ako milované deti"* (1Jn 3, 3; Ef 5, 1).

Neexistuje nik, s kým by sme bojovali o čokoľvek, okrem Diabla, ako takisto svedčí Písmo, že *"nás nečaká zápas s krvou a telom, ale s kniežatstvami a mocnosťami, s vládcami tohoto temného sveta, so zloduchmi v nebeských sférach"* (Ef 6, 12).

A ľudia? Ak máme v srdci dobro, sme náchylní vidieť aj v druhých dobro, ktoré v nich je. Kým sa s nimi porovnávame a bojujeme, všímame si v druhých zlo. Keď sme to zanechali a prístupujeme k nim po vzore Boha ako otec, ako matka a súčasne ako priateľ a brat či sestra, potom si všímame dobro, ktoré v nich je. Ved' sme ich neprišli ani súdiť, ani poraziť, aké ujať sa ich a zachrániť ich. A tak naozaj je pravda, že vidíme srdcom. Aké je srdce, taký je aj náš zrak.

Namiesto súdenia a porovnávania nastupuje súcitiť a pochopenie. A namiesto konfliktu a súperenia - aspoň z našej strany a čo sa nás týka - hlboký *"Boží pokoj, ktorý prevyšuje každú chápanosť"* (Flp 4, 7).

"Kto prijme proroka ako proroka, dostane odmenu proroka. Kto prijme spravodlivého ako spravodlivého, dostane odmenu spravodlivého" (Mt 10, 41). Dobrý žije v dobrom svete. Zlý v diabolskom. Svätý v Božom. *"Akou mierou budete merať vy, takou sa nameria aj vám"* (Mt 7, 2).

Bez zbytočných slov a gest

Naša oslava a chvála Boha je a vždy bude nedostatočná, nechcem povedať, že *trápne neprimeraná*.

Cestou ale nie je snažiť sa ju urobiť nejakou veľkolepejšou alebo primeranejšou. Nikdy sa nám to nepodarí. A ani Boh po ničom podobnom netúži a ak naše chvály prijíma, tak len kvôli nám, just ako *otec, ktorý počúva žvatlanie svojho dieťaťa, pretože svoje dieťa miluje, nie preto, že by*

mu toto žvatlanie nejako prispievalo. On sám hovorí: "Načo mi je tymian, ktorý prichádza zo Sáby, a voňavá trst' z d'alekej krajiny" (Jer 6, 20)?

To, po čom Boh túži, je láska. Oddanosť. Nie kvôli Nemu, ale kvôli nám, aby sme v tejto láske mohli Ním byť z Jeho Lásky obdarovaní a zbožštení. Pravou bohoslužbou je, prinášať samých seba *"ako živú, svätú, Bohu milú obeť, ako svoju duchovnú bohoslužbu"* (Rim 12, 1). V tichosti a prostote sa dať Bohu. Tak, ako nás k tomu vyzýva liturgia sv. omše a pripomína nám tak, že ako *kňazský ľud* prinášame Bohu Obetu Jeho Syna a to tak, že sa sami k nej pridávame a sami seba s Kristom takto v láske dávame Bohu a tak sa stávame účastnými tejto Obety. Tým prijímame samo ovocie tejto obety, vykúpenie, ako vraví Písmo: *"Neviete, že vaše telo je chrámom Ducha Svätého, ktorý je vo vás, ktorého máte od Boha, a že nepatríte sebe? Draho ste boli kúpení. Oslavujte teda Boha vo svojom tele"* (1Kor 6, 19-20).

A na toto naozaj nepotrebujeme žiadne veľké slová ani gestá. *"Keď sa modlíte, nehovorte veľa ako pohania. Myslia si, že budú vypočutí pre svoju mnohovravnosť. Nenapodobňujte ich; veď váš Otec vie, čo potrebujete, prv, ako by ste ho prosili"* (Mt 6, 7-8). Miesto prosby sa Mu takto dávame v láske a na to nepotrebujeme dokonca vôbec žiadne slová ani gestá. *Láska sa dáva v tichu*, vraví istý kartuzián a je to tak. Prosté darovanie sa. Prostá oddanosť. Prostá láska. V prostom tichu. V jednoduchosti uvoľnenosti. Prosto Mu patríme. Prosto sme Jeho. On je náš a my Jeho. Nepotrebuje žiadne slová ani gestá jednota, ktorú tvorí samo bytie, sám život, dve bytia, dva životy prepletené vo vzájomnej láske a darovaní sa. Je to sám život a samo bytie a oboje prosto *je*, život ani bytie nespočívajú ani v slovách, ani v gestách, ani v ničom podobnom. Nie je to ani o nejakých citoch či "prežívaní" toho. Je to o prostom bytí. Prosto to a tak sme a žijeme.

Keď sa modlíme spolu alebo keď spolu slávime liturgiu, potrebujeme slová a gestá, aby sme sa aj navonok spojili v slávení. Ale aj tam je podstatné vnútro. Milujem súčasnú liturgiu v jej jednoduchosti a prostote, tak blízku a

podobnú onej *Večeri*, keď Kristus Veľkňaz celebroid Obetu Seba samého, ku ktorej sa v každej omši iba pripájame. Ved' slová a gestá sú tu len na to, aby nás aj navonok spojili v tom, čím neustále sme a čo neprestajne žijeme: ticho a mlčanie skutočného darovania sa, samého bytia, prostej lásky, ktorá prosto miluje a prosto dáva samého seba a prosto žije Dar, ktorý nás presahuje tak, že sa ani nesnažíme ho nejako pochopiť, len ho prijímame dávaním seba v tej prostote, v akej dieťa prijíma lásku a starostlivosť svojho Otca. Nešpekuluje. Nerozumuje. Prosto prijíma. Prosto miluje.

Plynie z toho rozkoš taká veľká, že keby nám ju Pán odhalil ešte trochu viac, zastavila by nám samo srdce blaženosťou. A prečo nie? "*Túžim zomrieť a byť s Kristom, a to by bolo oveľa lepšie*" (Flp 1, 23) - a raz sa tak konečne a naozaj stane!

Vlastne to oboje súvisí. V prostote ticha a mlčania sa v láske dávame - a je to práve uvoľnenosť apatheie a bezstarostnosti viery a nádeje, ktorá v nás utišuje hriechom rozbúrené vnútro a robí nás v nastalom tichu a mlčaní prostého dieťaťa schopnými tohto darovania sa, tejto lásky. Nastáva jednota, hlboká jednota Otca a syna, Ženícha a nevesty, Boha a človeka, v ktorej nás už nedrví tá ohromná velikánskosť a nesmiernosť Boha ani neubíja naša vlastná malosť, bieda, neschopnosť a nemohúcnosť, pretože už je len prostá jednota, už sa Boh a človek stali jeden v tej najobyčajnejšej a preto tak zázračnej prostote lásky.

Ježišu, nauč ma to! Nauč ma tým byť neustále, všade a vo všetkom. Byť! Načo sa starať nad nedostatočnosťou slov a chvál a gest, keď vnútro, sám človek patrí Pánovi? Načo hľadať slová, keď sme našli sám život a potom ho dali Otcovi skrze Syna práve tak ako sa On v Synovi daroval nám - tiež bez slov a gest?

Čriepky III

Keď je človek otrokom žiadostivosti a strachu, uvoľnenosť s poddanie sa ho uvrhne do hriechu. Naopak, ak je vo viere slobodný, to isté uvoľnenie a poddanie ho uvedie do stavu svätosti.

Nejde o to nejaké veci robiť a iné nerobiť, ale to, čo robíme, robiť bez žiadostivosti a strachu, s prijatím v odpustení a darovaním sa vo vernom milosrdenstve a teda v zdieľaní. Čiže nebesky. O tom *spiritualita konania* je.

Duchovný život je o túžbe: Ak po tom naozaj túžiš, vložíš do toho všetko. Ak do toho všetko nevložíš, potom po tom skutočne netúžiš a to niečo, čo si do toho nedal, miluješ a chceš skutočne a viac.

Princíp duchovného života, kresťanstva? Všetko za Všetko. Toť vše: "*Kto stratí svoj život pre mňa, nájde ho*" (Mt 10, 39), vraví Ježiš prosto.

Až keď človek vzdá všetky pozemské túžby a ostane mu len jedna a tou je Ženich, začína konečne skutočne žiť.

Svet sa potáca od problému k problému a my sa znova a znova presviedčame, že existuje len jedno skutočné riešenie a ním je Kristus. Chcete žiť v dobrom a bezpečnom svete? Pomôžte ľuďom okolo vás spoznať a prijať Krista! Chcete, aby vaša rodina bola nádherné a láskyplné miesto plné života? Pomôžte jej spoznať a prijať Krista!

Byť kresťanom znamená vojsť do Božieho sveta a žiť Boží Život. Ale Božím svetom je Kráľovstvo, Cirkev! A Jeho životom je život komunity, spoločenstva v Cirkvi! Ako by sme mohli teda byť kresťanmi mimo spoločenstva Cirkvi? Ak sme mimo zahynieme - tak, ako to On predpovedal: *"Ak niekto neostane vo mne, vyhodí ho von ako ratolesť a uschne. Potom ich pozbierajú, hodia ich do ohňa a zhoria"* (Jn 15, 6). Mimo spoločenstva Cirkvi ostávame mŕtvi - presne takto: *"Kto nemiluje, ostáva v smrti"* (1Jn 3, 14).

Ži štíhly život v tučnom tele a telo sa časom pridá. Ži svätý život plný Ducha v hriešnom tele a aj tu sa telo pridá. Tak to funguje.

Naozaj je to tak, že keď človek prestane súdiť, konečne začína vnímať a odhaľuje sa mu krása, ktorú predtým vôbec nevidel a vidieť ani nedokázal, pretože bol zaujatý súdením.

Ale môžem sa teraz, po tom všetkom, len tak vrátiť k Bohu? Samozrejme, že môžeš! Ale nebude to také nejaké blbé? Samozrejme, že bude! Tak ako sa potom môžem vrátiť? Ako hriešnik, synu, ako hriešnik...!

Nie ostať v starom a premáhať sa, ale presťahovať sa do nového a žiť nové.

Naozaj sa to s nami deje!

Bežci hovoria, že oná bežecká eufória nastáva, až keď človek beží dlhšie ako hodinu.

Niečo podobné začína aj vo vzťahu, živote s Bohom. Boh naozaj mení životy. Boh naozaj koná. Naozaj. Ale až "za čiarou". Až vtedy, keď človek zájde za hranicu, keď je ochotný skutočne urobiť krok viery. Skôr nie. Až keď sa odváži uveriť Bohu a vo viere vykročiť. Ale potom - naozaj sa to stane! To, o čom sme čítali, počúvali u iných, sa zrazu začína diať s nami. Aleluja! A zrazu... zrazu sa Nebo, svätosť stávajú možnými... skutočnými... na dosah. Tu.

Ako potvrdenie, objavuje sa ovocie: "*láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, láskavosť, dobrota, vernosť, miernosť, zdržanlivosť*" (Gal 5, 22-23)... Hovorím, *objavuje sa*. Pretože sa naozaj objavuje. Predtým sme sa o to možno namáhavo usilovali, najskôr bezúspešne. Evanjelium bolo pre nás bremenom. A teraz - s tým novým, čo v nás skrze Boha nastáva, s uvoľnenosťou Božieho synovstva v našej novej Rodine, s našim novým Otcom, sa zrazu toto ovocie začína objavovať naozaj ako *ovocie*. Ako niečo, čo je naozaj iba dôsledkom (a dôkazom) tejto premeny, ktorá sa v nás skrze vieru a skrze Boží Dar v krste daný, deje. Presne, ako povedal Ježiš: " *kto uverí a dá sa pokrstiť, bude spasený*" (Mk 16, 16).

Spomedzi všetkých túžob ostane len táto jedna: "*zjednotiť v Kristovi ako v hlave všetko, čo je na nebi aj čo je na zemi*" (Ef 1, 10). Táto túžba sa ozýva v Písme znova a znova: "*získal si svojho brata*" (Mt 18, 15), "*stal som sa sluhom všetkých, aby som čím viacerých získal*" (1Kor 9, 19), "*Chod'te do celého sveta a hlásajte evanjelium všetkému stvoreniu*" (Mk 16, 15), "*Pod'te*

ku mne všetci" (Mt 11, 28), ... Všetkých získať. Všetkých priviesť do tejto jednoty...

Nové srdce nám dáva nový pohľad - prichádza mi na myseľ krátky text z knihy Richarda Bacha *Čajka Jonathan Livingstone*: "Zrazu ich na okamih všetkých videl takých, akí sú v skutočnosti a to, čo videl, si nielen obľúbil, ale dokonca zamiloval." Náš zrak sa očisťuje. Kde sme kedysi videli cudzích, možno otravných, možno dokonca nepriateľských ľudí a isto nedokonalých, zrazu vidíme deti Boha, možno stratené a ufúľané a doráňané, ale deti Boha. Ba viac, ako hovorí Baden-Powell, zakladateľ Skautského hnutia, dokážeme v nich konečne, nezaslepení Egom, jeho pýchou, sebecktom a závišťou, vidieť dobro v nich ukryté - a pokúsiť sa vytiahnuť ho von, na svetlo, aby rástlo a zosilnelo do svojej krásy. Zrazu je prirodzené odpustiť im a prijať ich takých, akí sú. Zrazu je prirodzené milovať ich a byť im ako otec, ako matka - po vzore Otca. Už to nie je *povinnosť*, ale niečo, čo sa v nás s tým novým, čo v nás Boh robí, zrodilo. Len stačilo uveriť a prekročiť hranicu úzkoprsosti Ega.

Áno, naozaj, *"jeho prikázania nie sú ťažké. Ved' všetko, čo sa narodilo z Boha, premáha svet. A tým víťazstvom, ktoré premohlo svet, je naša viera"* (1Jn 5, 3-4). *"Dobrý človek vynáša z dobrého pokladu dobré veci a zlý človek vynáša zo zlého pokladu zlé"* (Mt 12, 35). Ak je skrze vieru premenené a uzdravené naše srdce, mení sa všetko: hovorenie, život, konanie, správanie, vzťahy, ciele, všetko! Ako precitnutí, prichádzame a prosíme o odpustenie i sami opúšťame a oboje je pre nás ako rajska hudba, ako veľké uľahčenie a oslobodenie. Kým vládlo Ego, bolo to pre nás nadľudsky ťažké, vskutku nemožné. Teraz už nie. Teraz presne naopak!

Aká krásna je svätosť! Aké krásne je dokonalé dobro! Aký nádherný je Boh, život s Ním, v Ňom! Všetko sa vracia späť na svoje miesto. Boží Pokoj sa rozlieva. Majetok stráca svoje čaro. Do stredu sa dostávajú ľudia, vzťahy, milosrdenstvo, láska. Už nezávidíme, už nebojujeme, už netúžime vládnuť,

ovládať iných, presadzovať seba. Túžime po jednote. Po spoločenstve, svete plnom lásky, súcitu, odpustenia, pochopenia,... a "*my vieme, že sme prešli zo smrti do života, lebo milujeme bratov*" (1Jn 3, 14) - a znova, táto láska je ovocie premeny, ktorá sa s nami deje. Nie úsilia. Nie urputnej snahy a premáhania sa. Ani nie prchavých citov. Je to vskutku "*ovocie Ducha*" (Gal 5, 22). Ovocie Božieho pokoja a mieru v nás.

Sedieť s Bohom na svadbe

Tak ako v Káne... Aké to bolo?

Jedol a pil s nimi - až tak, že o ňom hovorili: "*Hľa, pažravec a pijan, priateľ mýtnikov a hriešnikov*" (Lk 7, 34).

Nedržel im prednášku o striednosti.

Nezatieňil ženícha ani nevestu, nezmenil svadbu na nejaký akt svojho uctievania.

Nepokazil ani zábavu. Naopak zdá sa, že sa skvelo bavil s nimi.

Čo urobil bolo, že keď hrozilo, že sa veselica zmení na trapas, zachránil deň (alebo noc?). Prispel vínom. Skvelým vínom. Šesťsto litrov vína najlepšieho. Aby veselica mohla pokračovať...

Jediní, ktorí sa varí mohli sťažovať, boli sluhovia, ktorí všetku tú vodu museli zo studne nanosiť, ale zdá sa, že sa nestážovali ani oni...

Učeníci videli znamenie a uverili v Neho. Aké znamenie?

Možno práve toto znamenie Pravého Boha, skutočného Boha, ktorý si nežiada byť modlou postavenou kdesi v studenom chráme a uctievanou zástupmi vážnych pútnikov. Miesto toho sa rozhodol byť Otcom. Bratom. Naším Životom v Duchu. Nezatieniť, ale osláviť človeka. Neponížiť, ale povýšiť. Neodsúdiť, ale spasiť. Nevziať život, ale dať. Nepokaziť zábavu, ale ju urobiť ešte väčšou a hlbšou. Nezetročiť, ale oslobodiť. Nie raniť, ale uzdraviť. Urobiť všetko väčším a lepším a krajším a slávnejším a skvelejším a večným.

Toto je Boh. Podľa toho, vari, učeníci spoznali svojho Boha - alebo, v tom čase, Ježiša ešte len za posla Boha a proroka a možno Mesiáša, na ten zvyšok prídu až časom. Ale spoznali Božiu vôňu, Božiu povahu. Toto je Boh, ako to vedeli už dávno. *"Kto je ako Pán, náš Boh, čo tróni na výsostiach, a predsa dbá o všetko nepatrné na nebi i na zemi? Z prachu dvíha chudobného a zo smetiska povyšuje bedára a dáva mu sedieť vedľa kniežat, vedľa kniežat svojho ľudu. Neplodnej dáva bývať v dome ako šťastnej matke detí"* (Ž 113, 5-9), *"plní srdce slasťou, dáva veselosť a radosť a dlhý život"* (Sir 1, 12) - už navždy, naveky!

Aj preto bohoslužba, liturgia Boha, je *hostina*. Večera. Svadobná hostina Baránkova. Veselica. Ako nám to II. vatikánsky koncil reformou liturgie znova pripomenul...

V Bohu nájdeme to, čo sami hľadáme a uctievame

"Nesúďte, aby ste neboli súdení. Lebo ako budete súdiť vy, tak budú súdiť aj vás, a akou mierou budete merať vy, takou sa nameria aj vám." (Mt 7, 1-2)

Ak súdime, aj Boha vidíme a bojíme sa Ho ako Sudcu. A možno pred Ním radšej utečieme preč, poprieme Ho, lebo neznesieme niečo podobné.

Ak nesúdime, On nesúdi nás a sám k nám prichádza ako Spasiteľ, *"lebo som neprišiel svet súdiť, ale svet spasit'" (Jn 12, 47),* hovorí.

Ak milujeme, poznávame Ho ako Lásku, veď *"láska je z Boha a každý, kto miluje, narodil sa z Boha a pozná Boha. Kto nemiluje, nepoznal Boha, lebo Boh je láska" (1Jn 4, 7-8).*

Ak sme dobrí a volíme si dobro, aj v Ňom vidíme a spoznávame dokonalé Dobro, veď *"dobro robí dobrým a tým, čo majú srdce úprimné"* (porov. Ž 125, 4). Uveríme Mu a nájdeme v Ňom a s Ním *"Boží pokoj, ktorý prevyšuje každú chápavosť"* (Flp 4, 7).

"Voči svätému si svätý, voči šľachetnému šľachetný, voči úprimnému úprimný, voči zvrhlému si neúprosný. Pokorný ľud chrániš pred zánikom a ponižuješ oči pyšných" (Ž 18, 26-28). My si volíme, ako chceme, aby náš svet vyzeral, čo v ňom chceme, aby vládlo - a aký a kým bude Boh k nám. Veď nie je iný Boh v Nebi a iný v Pekle, a predsa jedným je blaženosťou a pre druhých je neznesiteľný. Každý v Bohu nájde to, čo sám v sebe hľadá a

uznáva a uctieva: kto dobro, kto zlo. Kto súd, kto lásku. Kto priateľa, kto protivníka.

Ak zanecháme zlo, ostane už len dobro

Zlo, to je Ego a ním vytvorený Svet. Dobro, to je žiadne Ego a opustenie Sveta s jeho pravidlami a zákonmi. Kde nie je Ego, nie je ani zlo. Kde nie je zlo, ostáva už len dobro a kde niet strachu a sebeckta, ostáva už len láska.

Tak, ako sa dá povedať, že zlo je nedostatok a absencia dobra, dá sa povedať aj, že dobro je nedostatok a absencia žiadostivosti a strachu, ktoré plodia zlo.

Boh je Dobro. Opustenie Boha nás uvrhlo do stavu neistoty, nedostatku, smädu,... Následne vzniklo čosi nové, čosi, čo tu predtým nebolo: žiadostivosť a strach. Z nich sa zrodilo Ego s jeho sebastrednosťou, čiže pýchou a sebecktom. A tie stvorili Svet, aký je. Zlý. Zlý v samej svojej podstate. A tak zlo je naozaj nedostatkom dobra - a zásadne Dobra! - ale súčasne naozaj vnáša čosi nové: žiadostivosť, strach, pýchu, sebeckto, čiže Ego.

Návrat k Bohu robí strach i žiadostivosť prekonanými a zastaralými. Už ich viac netreba. S nimi končí Ego, vymenené za Božie synovstvo. Podobne končí v našom živote aj Svet, vymenený za Nebo, za Kráľovstvo. A keď všetky tieto veci zmiznú, čo ostane? To, čo v Bohu: číre dobro. Číra láska. To je jediné, čo ostalo, jediné, čo dáva zmysel.

Toto je teda počiatok tejto premeny: *"Ja som vinič, vy ste ratolesti. Kto ostáva vo mne a ja v ňom, prináša veľa ovocia; lebo bezo mňa nemôžete nič urobiť. Ak niekto neostane vo mne, vyhodí ho von ako ratolest' a uschne. Potom ich pozbierajú, hodia ich do ohňa a zhoria"* (Jn 15, 5-6).

A toto je jej podstata a uskutočnenie: *"Tí, čo patria Kristovi Ježišovi, ukrižovali telo s vášňami a žiadosťami"* (Gal 5, 24) - lebo viac už nie sú potrebné ani užitočné, už iba prekážajú.

A tak dobro sa rodí z Pokoja, ktorý nám dáva Boh a ktorý v Ňom nachádzame. *"Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam. Ale ja vám nedávam, ako svet dáva. Nech sa vám srdce nevzrušuje a nestrachuje"* (Jn 14, 27), vraví Ježiš a vysvetľuje: *"Toto som vám povedal, aby ste vo mne mali pokoj. Vo svete máte súženie, ale dúfajte, ja som premohol svet"* (Jn 16, 33). Pokoj je ovocím dobra, ale rovnako je tento pokoj istoty a plnosti v Bohu predpokladom a podmienkou dobra. V istom zmysle pokoj a dobro sú synonymá. Nie nadarmo sú tieto slová mottom i pozdravom rádu františkánov. Pokoj, lebo viac niet žiadostivosti ani strachu. Dobro, lebo čo ostalo, je už len láska, odpustenie, milosrdenstvo, zdieľanie.

Žiadne Ego. To je srdce dobra. Podstata dobra. Žiadne Ego - pretože svet, ten pre nás nový, hoci sám v sebe prastarý, ten Boží, do ktorého sme vošli, už žiadne Ego nepotrebuje. Vo Svete sme okrem Ega nič iné nemali. V Nebi je však zbytočné, len by prekážalo žiť to, čo milujeme. V Kristovi *"ste boli obrezaní obriezku urobenou nie rukou, ale obriezku Kristovmu, vyzlečením hriešneho tela"* (Kol 2, 11) - Ega.

Priezračnosť dobra a pravdy

"Ved' viete, že zo svojho márneho spôsobu života, zdedeného po otcoch, boli ste vykúpení nie porušiteľným striebrom alebo zlatom, ale drahou krvou Krista, bezúhonného a nepoškrveného Baránka." (1 Pt 1, 18-19)

"Krv Krista, ktorý skrze večného Ducha sám seba priniesol Bohu na obeť bez poškrvny, očistí nám svedomie od mŕtvych skutkov, aby sme mohli slúžiť živému Bohu." (Hebr 9, 14)

"A tak ospravedlnení z viery, žijeme v pokoji s Bohom skrze nášho Pána Ježiša Krista." (Rim 5, 1)

"Lebo keby nám srdce niečo vyčítalo, Boh je väčší ako naše srdce a vie všetko. Milovaní, ak nám srdce nič nevyčíta, máme dôveru k Bohu a dostaneme od neho všetko, o čo len budeme prosiť, lebo zachovávame jeho prikázania a robíme, čo sa jemu páči." (1 Jn 3, 20-22)

"Neluhajte si navzájom vy, čo ste si vyzliekli starého človeka s jeho skutkami a obliekli ste si nového, toho, čo sa obnovuje, aby mal pravé poznanie podľa obrazu toho, ktorý ho stvoril." (Kol 3, 9-10)

"Dovršte moju radosť: zmyšľajte rovnako, rovnako milujte, buďte jedna duša a jedna myseľ!" (Flp 2, 2)

Dohromady tieto texty odhaľujú niečo krásne: Skutočnú jednotu, skutočnú jednu myseľ. Spoločenstvo svätých, kde nik nemusí nič skrývať, pretože

nemá čo skrývať - je vnútorne dobrý, nesebecký, úprimný a priamy, očistený Kristom a oslobodený v Kristovi od všetkého sebeckva a zla.

Správa sa k iným priamo, pretože nepotrebuje klamať ani nič tajiť, pretože už vyzliekol Ego, nikto mu už nie je ani hrozbou, ani nepriateľom, ani súperom, ani protivníkom. Netúži nikomu ublížiť ani nič zlé spôsobiť. Preto môže byť úprimný, otvorený a priamy aj čo sa konania týka.

A rovnako prijíma druhých, s odpustením, bez urážania sa, pretože už ho nič nemôže zraniť. Ego raniť možno a veľmi ľahko, raniť i rozzúriť - ale kde nie je Ego...? Čo by mohlo zraniť a ponížiť človeka, ktorý spoznal, že sám v sebe je hriešnik a súčasne všetka jeho hodnota je v Bohu a bohatstvo v Nebi a tam nič svetské ani ľudské nijako nedosiahne? Nebojí sa priznať svoju slabosť, lebo "*keď som slabý, vtedy som silný*" (2Kor 12, 10) Božou silou a malé deti Boha sú veľké Božou veľkosťou.

Nedá sa to vyjadriť, nedá sa to opísať, ten pocit slobody a uľahčenia, pretože putá sveta, reťaze Ega spadli... Nikam sa neponáhľame. Za ničom nejdeme. Tu sme doma. Teraz sme doma. V tom, čo sa práve deje, sme doma - pretože tu a teraz v tom je náš Otec s nami a to je všetko, na čom záleží. Sme doma. Naozaj nemáme viac nič lepšie na pláne ani na práci, než "*byť tam, kde ide o môjho Otca*" (Lk 2, 49) - a to je vždy práve tu, práve teraz, v práve tomto a s práve týmto človekom predou mnou.

Ale to dokážu len tí, ktorí naozaj uverili Bohu, ktorým je naozaj Boh už nie sudcom ani nie pánom, ale Otcom a oni Jeho milovanými deťmi v Jeho Rodine.

Dokonalé dobro namiesto zla a *tela*, a dokonalá prieszračnosť a priamosť namiesto pokrytectva, pretváranky, lži. Alebo, ako hovorí Ježiš Satmaritánke, *duch a pravda*. "*Poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí*" (Jn 8, 32) - to platí univerzálne, o pravde Božej a o pravde o Bohu i o pravde o

nás navzájom a medzi nami navzájom. Kto opíše a akými slovami blaženosť toho takýmto a takto byť? Spoločenstva ľudí, ktorí v Otcovi takouto Rodinou sú? "*Preň som všetko stratil ...*" (Flp 3, 8). Dá sa to len tam, kde je "*Boh všetko vo všetkom*" (1Kor 15, 28). Je to schopnosť i rozkoš človeka obdarovaného Bohom, svojim Otcom.

Kresťanstvo je vec vášne...

... jednoducho preto, že je to život sám.

O Zákone Mojžiš hovorí: "*Ked' budeš počúvať tieto ustanovenia a keď ich budeš zachovávať a plniť, Pán, tvoj Boh, ti zachová zmluvu a láskavosť, ktorú odprisahal tvojim otcom. Bude ťa milovať, bude ťa požehnávať a rozmnoží ťa; požehná plod tvojho života, plod tvojej zeme, tvoje obilie a tvoj mušt, tvoj olej, mláďatá tvojich kráv, jahňatá tvojich oviec v krajine, o ktorej prisahal tvojim otcom, že ju dá tebe*" (Dt 7, 12-13) - čiže dodržiavaj Zákon a povinnosti voči Bohu a Boh ťa za to odmení.

Ale o Evanjeliu Ježiš hovorí: "*Veru, veru, hovorím vám: Kto počúva moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život a nepôjde na súd, ale prešiel zo smrti do Života. Kto je moje telo a pije moju krv, má večný život a ja ho vzkriesim v posledný deň. Lebo moje telo je pravý pokrm a moja krv je pravý nápoj. Kto je moje telo a pije moju krv, ostáva vo mne a ja v ňom*" (Jn 5, 24; 6, 54-56). Už nie je reč o odmene, pretože samo *Evanjelium* je odmenou. Sám ani nie život *podľa* Evanjelia, ako skôr *žitie* Evanjelia je odmenou vrchovitou, onou Spásou a Nebom, ktoré nám Boh v Kristovi

daroval a v ktorom nás už teraz "vytrhol z moci tmy a preniesol do kráľovstva svojho milovaného Syna" (Kol 1, 13) - a Ježiš už len dodáva, že ak tento Dar prijmem a uchováme si ho, tak nám ostane už naveky a preto každý, kto takto už teraz žije Nebo na zemi "bude žiť, aj keď umrie. A nik, kto žije a verí vo mňa, neumrie naveky" (Jn 11, 25-26).

Je to život bez žiadostivosti po majetku, lebo sama "Božia láska je rozliata v našich srdciach skrze Ducha Svätého, ktorého sme dostali" (Rim 5, 5) a v porovnaní s tým všetko bohatstvo a majetok sveta nám pripadajú len ako "odpadky" (Flp 3, 8), nudné a viac na prekážku než na osoh a tak s radosťou a z vlastnej vôle, s veľkým uľahčením a slobodní "uspokojíme sa s tým, že máme čo jesť a čo si obliecť. Lebo tí, čo chcú zbohatnúť,... spôsobili si mnoho bolesti" (1Tim 6, 8-10).

Netúžime ani po sláve, uznaní a ocenení sveta ani kohokoľvek, pretože "pozrite, akú veľkú lásku nám daroval Otec: voláme sa Božími deťmi a nimi aj sme" (1Jn 3, 1) a nad to nič väčšie nie je. Na konci každý z nás "dostane pochvalu od Boha" (1Kor 4, 5) - a popri nej je všetko ostatné malicherné, malé, bezcenné, škoda sa o to vôbec zaujímať, nieto ešte po tom túžiť! A tak "mne naozaj málo záleží na tom, či ma súdite vy alebo iný ľudský súd. Ani sám seba nesúdím. ... Pán je môj sudca." (1Kor 4, 3n).

Netúžime ani po moci, po ovládaní iných, využívaní iných, pretože sme spoznali čosi omnoho lepšie a tým je láska, dobro, spoločenstvo Cirkvi, kde "kto sa bude chcieť stať medzi vami veľkým, bude vaším služobníkom. A kto bude chcieť byť medzi vami prvý, bude sluhom všetkých" (Mk 10, 43-44), kde s radosťou odpovedáme na pozvanie "milujte sa navzájom bratskou láskou, predbiehajte sa vzájomne v úctivosti" (Rim 12, 10), lebo "Boha nikto nikdy nevidel; ale keď sa milujeme navzájom, Boh ostáva v nás a jeho láska v nás je dokonalá. A že ostávame v ňom a on v nás, poznávame podľa toho, že nám dal zo svojho Ducha" (1Jn 4, 12-13) - a nad to ničoho lepšieho niet! A tak milujeme a slúžime si navzájom a predbiehame sa v láske nie z

povinnosti, nie z donútenia, ale z pasie, pretože sme spoznali a na vlastnej koži zažívame, že toto je v Kristovi vskutku život bohov, Boží Život, samo Nebo!

Sme konečne slobodní od strachu - zo smrti, pretože sme už vošli do Večného Života. Z ľudí a sveta, pretože ako vraví Ježiš, "*Vám, svojim priateľom, hovorím: Nebojte sa tých, čo zabijajú telo, a potom už nemajú čo urobiť! Môj Otec, ktorý mi vás dal, je väčší od všetkých a nik vás nemôže Otcovi vytrhnúť z ruky*" (Lk 12, 4; porov. Jn 10, 29). A nemáme už ani strach z Boha, pretože "*Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby nezhynul nik, kto v neho verí, ale aby mal večný život. Lebo Boh neposlal Syna na svet, aby svet odsúdil, ale aby sa skrze neho svet spasil*" (Jn 3, 16-17) a my sme uverili, prijali túto Spásu, žijeme ju, Boh sa stal našim Otcom a my sme Jeho deti a Jeho "*dedičia a Kristovi spoludedičia*" (Rim 8, 17), milujeme Ho ako svojho Otca a "*v láske niet strachu, a dokonalá láska vyháňa strach, lebo strach má v sebe trest, a kto sa bojí, nie je dokonalý v láske*" (1Jn 4, 18). A tak, konečne úplne a dokonalo slobodní od každého strachu, plní pokoja a jasavej radosti voláme a pred tvárou celého sveta vyznávame: "*Ak je Boh za nás, kto je proti nám? Keď on vlastného Syna neušetril, ale vydal ho za nás všetkých, akože by nám s ním nedaroval všetko!? Kto obžaluje Božích vyvolencov? Boh, ktorý ospravedľňuje? A kto ich odsúdi? Kristus Ježiš, ktorý zomrel, ba viac — ktorý bol vzkriesený, je po pravici Boha a prihovára sa za nás? Kto nás odlúči od Kristovej lásky? Azda súženie, úzkosť alebo prenasledovanie, hlad alebo nahota, nebezpečenstvo alebo meč? ... Ale v tomto všetkom slávne víťazíme skrze toho, ktorý nás miluje. A som si istý, že ani smrť, ani život, ani anjeli, ani kniežatstvá, ani prítomnosť, ani budúcnosť, ani mocnosti, ani výška, ani hĺbka, ani nijaké iné stvorenie nás nebude môcť odlúčiť od Božej lásky, ktorá je v Kristovi Ježišovi, našom Pánovi*" (Rim 8, 31-35.37-39)!

Komplexy, frustrácie, beznádej, smútok, ovocie hriechu a sveta - všetko toto je preč. Niet na to dôvodu a sám Pán nás z toho svojou láskou uzdravuje. Je to akoby sme sa prebudili z dlhej nočnej mory do jasného slnečného dňa plného vône a spevu! *"Noc pokročila, deň sa priblížil. Zhod'me teda skutky tmy a oblečme sa do výzbroje svetla"* (Rim 13, 12)! *"Ved' vy všetci ste synmi svetla a synmi dňa. Nepatríme noci ani tme. Nespíme teda ako ostatní, ale bdejme a bud'me triezvi! Tí, čo spia, spia v noci a opilci sa v noci opíjajú. My však, čo patríme dňu, bud'me triezvi a oblečme si pancier viery a lásky a prilbu nádeje na spásu"* (1Sol 5, 5-8)!

A teraz povážte! Môcť žiť takýto Život - nie je to dôvod obrovskej radosti? Ako by sme mohli *nemať* vášň pre niečo tak nádherné, úchvatné, krásne, dobré, hlboké a vysoké, čisté a žiariace, plné slávy a nesmrteľnosti? To sa nedá! A tak, plní pokoja a radosti a vďačnosti, s vášňou a pasiou si stále viac a hlbšie obliekame tohto nového človeka a ponárame sa do hlbiny tohto nového Života! Nie, naozaj nepotrebujeme, aby nás do toho niekto tlačil, nútil, prikazoval nám to. Aj keby nám to niekto *zakazoval*, aj tak by sme s tým neprestali a radšej by sme tu, na zemi, zomreli v tele, než by sme opustili tento nový Boží Život a zomreli naozaj, dušou a naveky!

Zákon? Príkazy? Sú tu už prekonané! Netreba veru prikazovať, čo je samo osebe Odmenou nad všetky odmeny, privilégium a veľkou milosťou! Preto Kristus *"zrušil zákon prikázaní, spočívajúci v nariadeniach, sme oslobodení od zákona, lebo sme zomreli tomu, čo nás držalo v zajatí, aby sme tak slúžili po novom, v Duchu, a nie po starom, podľa litery. Ved' zákon Ducha, ktorý dáva život v Kristovi Ježišovi, oslobodil ťa od zákona hriechu a smrti, aby sa požiadavka zákona splnila v nás, čo nežijeme podľa tela, ale podľa Ducha"* (Ef 2, 15; Rim 7, 6; 8, 2.4). *"A tak ospravedlnení z viery, žijeme v pokoji s Bohom skrze nášho Pána Ježiša Krista. Skrze neho máme vierou prístup k tej milosti, v ktorej zotrývame, aj sa chválime nádejou na Božiu slávu"* (Rim 5, 1-2).

Nič nám nemôže ublížiť

Toto je podstatné: Nemáme nič v sebe, zo seba, pretože všetko naše je Božie a práve preto, že sme sami osebe takto prázdni, všetko naše môže byť Božie a všetko a len Božie môže byť naše.

Preto sme bez strachu, preto nemáme žiadnu žiadostivosť, pretože sami o sebe sme a sami pre seba nechceme nič. Všetko, čo máme a čím sme, je v Bohu a v Ňom je všetko naše v miere nekonečnej, plnej, bez ohrozenia čímkol'vek.

A tak bez ohľadu na to, čím sami v sebe sme, čo sa nám prihodí, nič to na veci nemení, pretože všetko, čím sme a čo máme, máme a je v Bohu.

Sme ako rozprávkový čarodej, ktorý svoje srdce ukryl na nejakom d'alekom a bezpečnom mieste a teraz sa smeje svojim nepriateľom, pretože mu nijako nemôžu ublížiť. Aj my sa smejeme svetu, lebo nič naše tu nie je, všetko naše je v Nebi a v Bohu, nemôžu nám nijako ublížiť. A navyše nemajú nám ani čo ponúknuť, nič, čo by sme Bohu a v Nebi už nemali.

Znovu ma to vracia k onej schopnosti s vd'akou a radosťou prijať, keď nás niekto kritizuje, napomína a tak. Vždy je to otázka lásky a túžby.

Ak milujeme tento svet a túžime po jeho uznaní a sláve a túžime pred svetom vyzerat' dobre, tak nás to zroní a dotkne sa nás to, nášho pozemského Ega. A naopak, to, že hrešíme a nepáčime sa Bohu, nás netrápi. Kvôli sebe, 'aby nás Pán Boh nepotrestal', sa nanajvýš ak vyspovedáme a to je všetko.

Ale keď uveríme, obrátíme sa, Boh sa stane našou láskou. Chceme sa páčiť Bohu a srdce nám napĺňa bolesť a zármutok, ak takí nie sme (porov. KKC 1431). A tak nás teší všetko, čo nám pomáha meniť sa, áno, aj kritika,

napomínanie, dokonca posmech a ponižovanie iných, lebo všetko toto nám môže pomôcť objaviť nedostatky, slabiny, alebo ak nič iné, posilniť nás a ešte viac oslobodiť od sveta. Lebo v tomto svete už nič nemáme, nič tu už nehľadáme. Preto nás tieto veci nemôžu zraniť ani sa nás takto nijako dotknúť. A keby hej, potom je to známka toho, že sme sa ešte úplne k Bohu neprest'ahovali a ešte stále niečo z nás ostáva vo svete. A to je poznatkom, za ktorý by sme tiež mali byť veľmi vďační! "*Chcem si teraz nakloniť ľudí alebo Boha? Alebo sa usilujem páčiť sa ľuďom*" (Ga 1, 10)? Keby ľuďom, ich neľúbosť by ma zraňovala a zarmucovala. Ak Bohu, môže mi najviac ak prispieť a poslúžiť.

A tak tam, kde sa svetský človek obhajuje, háda, uráža či upadá do depresie a je zranený, my sa pýtame: "Hej? To naozaj? Prosím ťa, vysvetli mi to viac a lepšie, aby som to mohol zmeniť!" A potom nad tým uvažujeme. Možno majú pravdu. A možno je pravda v tom alebo za tým, iná, ale rovnako dôležitá. Ale vždy je to pre nás cenná informácia. Dôvod na uvažovanie a vďačnosť tým, ktorí nám takto slúžia. Pretože my už úplne patríme Bohu a túžime sa páčiť Bohu všade a vo všetkom a usilujeme o dokonalosť a svätosť a všetko toto nám na tejto ceste pomáha.

A takto to funguje u všetkého. Napríklad majetok, kedysi sme ho hromadili, lebo nám na pozemskom mamone záležalo a videli sme v ňom istotu, zábezpeku nášho života i nástroj, ako si dopriať príjemné veci. Lenže teraz sme objavili niečo lepšie a tým je Boh, Nebo, život v Duchu. Boh sa stal aj našou omnoho lepšou istotou a zábezpekou. Úloha majetku v našom živote sa mení. "*Robte si priateľov z nespravodlivej mamony, aby vás, až sa pominie, prijali do večných príbytkov. Kto je verný v najmenšom, je verný aj vo veľkom, a kto je nepoctivý v malom, je nepoctivý aj vo veľkom. Ak ste teda neboli verní v nespravodlivej mamone, kto vám zverí pravé bohatstvo?*" (Lk 16, 9-11), vraví Ježiš a presne na toto odteraz svoj majetok využívame. Kupujeme si zaň nie pozemskú istotu a pozemské dobrá, ale dokonalosť

nebeského života. A dokonca keby nás niekto na majetku obral a ukrivdil, Ježiš hovorí: "*Tomu, kto sa chce s tebou súdiť a vziať ti šaty, nechaj aj plášť*" (Mt 5, 40) - pretože láska a odpustenie aj voči nepriateľom a zlým je to, o čo nám ide, čo trénujeme, usilujeme o to, aby sme boli bohmi na obraz Boha. Ak nám majetok hoci aj takto pomôže takými sa stávať, potom super! Dobrá investícia! Dobre využitý majetok!

A tak naozaj, nikto na zemi nám už nemôže ničím a nijako ublížiť ani nám nič s nijako vziať, lebo my tu už nič nemáme. Naopak, čímkoľvek a akokoľvek, môžu nám iba prispieť a napomôcť a poslúžiť - tak, ako svedčí Písmo, že "*tým, čo milujú Boha, všetko slúži na dobré; tým, čo sú povolani podľa jeho rozhodnutia*" (Rim 8, 28) a preto už nepatria svetu, ale Bohu, nemilujú svet, ale svojho Otca a svoju nebeskú Vlasť.

Táto láska je v strede! Ona je motor a princíp. Nie "zapierať sa", "odopierať si" veci, ťažko a namáhavo, lebo ich stále milujeme a záleží nám na nich. Nie! Veď to by sme ešte stále boli na úrovni Zákona, stále svetskí ľudia a kresťanstvo by nás hrozne ťažilo! Ak ale milujeme celým srdcom Boha, potom to všetko ide ľahko a s pasiou, lebo je to naša túžba, vášeň, radosť, robíme len to, čo milujeme, ideme len za tým, po čom dychtíme a čo nám už teraz prináša uspokojenie a naplnenie! A za sebou nechávame veci, na ktorých nám aj tak už len málo záleží a ak, tak len ako na nástrojoch tohto nášho úsilia - "*veď to všetko sa má použiť, a tým zničiť*" (Kol 2, 22). Je to už len spotrebný materiál na našej ceste za vytúženou svätosťou. A tak znova, kresťanstvo nie je pasívne odopieranie si, ale naopak, aktívne a vášnivé uháňanie za niečím vzácnym, milovaným, krásnym a dobrým!

Chcem sa páčiť Bohu! Áno, len si to povedzme a úplne vážne! Milujem Boha, môjho Otca a chcem sa Mu páčiť! A doma som v Nebi. A chcem byť svätý a dokonalý v láske, lebo takto sa u nás doma v Nebi žije. Toto chcem! O toto mi ide. Tu, vo svete, už nič nemám. Toto je môj nový zmysel a cieľ!

Do neho investujem a všetko mi slúži už len ako nástroj dosiahnutia tohto cieľa!

Bod, v ktorom sa všetko zbieha...

Byť mŕtvu svetu. Byť svätý. Byť slobodný. Skutočne žiť. Zdieľať. Tvorit jednotu. Celé kresťanstvo. Všetko toto sa zbieha v jedinom bode, z ktorého všetko vychádza a v ktorom všetko nachádza svoj zmysel a završenie. Toto je ten bod:

"Milovať budeš Pána, svojho Boha, celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou mysl'ou! To je najväčšie a prvé prikázanie." (Mt 22, 37-38)

Dôvodov je milión. Stvoril ma. Spasil ma. Vykúpil ma. Adoptovali ma. Otcom sa mi stal, Bratom. Zbožštil ma. Napojil ma svojím Duchom a stal sa mi Životom. Dal mi istotu a bezpečie. Miluje ma. Mali by sme sa pýtať, ako je vôbec možné, nemilovať Ho takto, celým bytím!

Byť dobrý kresťan? Dobrý kňaz? Dobrý rodič? Dobrý rehoľník? Dobrý človek? Dobrý čokoľvek? Všetko vyrastá a má svoj pôvod v tejto láske a tomto vzťahu a jednote lásky s Bohom. V ňom je všetko toto, sama svätosť, prirodzená a normálna a je tým, čím vo svojej podstate je: plnosťou Života, samým Nebom.

Ak takto milujeme, potom *vedľa* tejto lásky už niet miesto pre žiadnu inú lásku. Preto "*kto ostáva v ňom, nehreší*" (1Jn 3, 6), lebo hriech je presne týmto: láskou, či skôr žiadostivosťou po niečom inom, než je Boh. Ako by však toto mohol človek, ktorý v láske prijíma samého Boha a v Bohu žije? Čo by mu už len mohlo chýbať?

V Bohu a skrze Boha potom žije aj to druhé, "*milovať blížneho ako seba samého*" (Mk 12, 33). Každého človeka a všetko dobré a krásne miluje v Bohu a skrze Boha ten, kto miluje Boha a celým bytím láskou zotrúva v Bohu. Miluje to nesebecky, v milosrdenstve a odpustení, pretože láska k Bohu a spoločenstvo Boha ho uzdravili z Ega a jeho strachov a žiarlivostí.

Láska väčšia ako všetko ostatné. Väčšia ako ostych či čokoľvek nám bráni naplno byť synmi a dcérami Boha pred tvárou celého sveta a bez zábran tak konať a hovoriť v čirej radosti detí Boha. Láska, ktorá zbavuje každého strachu a napĺňa každú túžbu srdca. Láska, ktorá je sám Boh.

Nemôžeš nikoho spasit' ani zachrániť

Môžeš byť svätý. Plný Boha. Prosto mať rád ľudí. To je všetko. Byť miestom prítomnosti Boha. Nič viac. Ostatné je na ňom. Ostatné vzal na seba On sám. Sám zo hovorí: "*Nik nemôže prísť ku mne, ak ho nepritiahne Otec, ktorý ma poslal. A ja ho vzkriesim v posledný deň*" (Jn 6, 44).

Len musíme vzdať seba. Naozaj vzdať seba. Lebo naše Ego má neprijemnú vlastnosť prežívať a ožívať znova a znova.

"Pod'te ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení, a ja vás posilním" (Mt 11, 28). Pod'te ku mne zlomení. Ktorí ste v koncoch. Ktorí už nevládzete. Ktorí ste už vzdali sami seba - ako Pavol: *"Sami nad sebou sme už vyniesli rozsudok smrti, aby sme nedôverovali sebe, ale Bohu, ktorý kriesi mŕtvych"* (2Kor 1, 9). Kriesi mŕtvych. Nie zombíkov, ktorí sa stále hrajú na to, že žijú. Mŕtvych. Posilňuje preťažených, bezmocných, je silou slabých.

Malosť a veľkosť nemajú zmysel, ale len tam, kde malosť dosiahla svoju plnosť a my sme vzdali seba - a s ňou aj veľkosť, pretože namiesto seba sme otvorili dvere Bohu a On sa stal našim všetkým. Nemôže byť menší, kto stratil seba. Nemôže byť väčší, kto našiel a prijal Boha. A tak veľkosť i malosť stratili zmysel, lebo Boh je všetko vo všetkom.

Milovať Boha. Byť v Bohu. *"Ostaňte vo mne a ja vo vás. Ako ratolesť nemôže prinášať ovocie sama od seba, ak neostane na viniči, tak ani vy, ak neostanete vo mne"* (Jn 15, 4). Ratolesť sa nesnaží. Ratolesť prosto je na viniči. A vinič na nej prináša ovocie. To je všetko? Asi áno. Byť v Bohu. Byť plný Boha - v láske.

Zákon hovorí: Konaj, zachovaj, aby si bol. Evanjelium hovorí: Buď, aby sa cez teba diali veci. Prosto len buď. Plný Boha. Vidiaci. Súcitný. Milosrdný. Milujúci. To je všetko. Len buď. Ostatné sa postará samo o seba.

Cirkev, to nie je vec techniky

Nie je to niečo, kam by sme mohli chodiť, čo by sme mohli dodržiavať alebo zachovávať. Na toto nás znovu upozorňuje práve prebiehajúce *Synoda o synodalite* - aj zdôraznením, že to najdôležitejšie na nej je samotný synodálny proces, nie nejaké výsledky v podobe nejakého dokumentu. Cieľom nie je stretnúť sa a niečo vypracovať. Cieľom je samotné spoločenstvo, ktoré spolu žije, má podiel a účasť na všetkom, čo sa ho týka - predovšetkým na misii, ktorú od Pána prijalo spolu s vyvolením k synovstvu a povoláním do Božej Rodiny a Večného Života.

Toto robí Cirkev Cirkvou v samej svojej podstate: "*Nové prikázanie vám dávam, aby ste sa milovali navzájom. Aby ste sa aj vy vzájomne milovali, ako som ja miloval vás. Podľa toho spoznajú všetci, že ste moji učeníci, ak sa budete navzájom milovať*" (Jn 13, 34-35), hovorí Ježiš a potom sa za nás modlí, "*aby všetci boli jedno, ako ty, Otče, vo mne a ja v tebe, aby aj oni boli v nás jedno, aby svet uveril, že si ma ty poslal. A slávu, ktorú si dal mne, ja som dal im, aby boli jedno, ako sme my jedno — ja v nich a ty vo mne. Nech sú tak dokonale jedno, aby svet spoznal, že si ma ty poslal a že ich miluješ tak, ako miluješ mňa*" (Jn 17, 21-23).

Táto láska a jednota, to nie je nejaká technika, to nie sú len nejaké stretká, na ktoré zjždeme. To je vnútorný postoj, niečo, čím sami v sebe a voči sebe navzájom sme a ktorý pramení z Boha, ktorému sme uverili: "*Láska je v tom, že nie my sme milovali Boha, ale že on miloval nás a poslal svojho Syna ako zmiernu obeť za naše hriechy. Milovaní, keď nás Boh tak miluje, aj my sme povinní milovať jeden druhého*" (1Jn 4, 10-11).

Znamená to prijat' sa navzájom ako súrodenci v Božej Rodine Cirkvi, kde *"skrze vieru v Kristovi Ježišovi ste všetci Božími synmi. Lebo všetci, čo ste pokrstení v Kristovi, Krista ste si obliekli. Už niet Žida ani Gréka, niet otroka ani slobodného, niet muža a ženy, lebo vy všetci ste jeden v Kristovi Ježišovi"* (Gal 3, 26-28).

Znamená to zaujímať sa preto jeden o druhého, že nám na sebe navzájom záleží, že sa staráme jeden o druhého, lebo sme si bratmi a sestrami, sme si drahí. *"Neste si vzájomne bremená, a tak naplníte Kristov zákon"* (Gal 6, 2), *"nech nik nehľadá vlastné záujmy, ale záujmy iného"* (1Kor 10, 24), *"milujte sa navzájom bratskou láskou, predbiehajte sa vzájomne v úctivosti, ... majte účasť na potrebách svätých, buďte pohostinní, ... navzájom rovnako zmýšľajte; a nezmyšľajte vysoko, ale prikláňajte sa k nízkym. Nebuďte múdri sami pre seba"* (Rim 12, 10.13.16). *"Čo je láska, poznali sme z toho, že on položil za nás svoj život. Aj my sme povinní dávať život za bratov"* (1Jn 3, 16) - z toho jediného dôvodu, že sú skrze Otca našimi bratmi, našimi vzácnymi súrodencami, že nám na nich záleží, z hĺbky srdca záleží!

Ak toto sme a takto žijeme, tak *"sme prešli zo smrti do života, lebo milujeme bratov. Kto nemiluje, ostáva v smrti"* (1Jn 3, 14). Ak tak nežijeme, znamená to, že buď Boh stále nie je našim Otcom a my sme sa stále nepridali k Jeho Rodine a nie sme jej súčasťou a preto ani nevieme *"cítiť brata a sestru vo viere v hlbkej jednote tajomného tela - Cirkvi, čiže ako "niekoho, kto patrí ku mne", aby som vedel spolu s ním prežívať jeho radosti a jeho bolesti, uhádnuť jeho želania, postarať sa o jeho potreby a ponúknuť mu pravé a hlboké priateľstvo"* (sv. Ján Pavol II.). Alebo, a to by bolo omnoho horšie, nenávidíme Boha, Jeho Rodinu aj jej členov, alebo sú nám aspoň srdečne ukradnutí... Ale v každom prípade, ako vraví Ján, *ostávame stále v smrti* a ešte stále sme nevošli do Života a nemáme v sebe Boží Život.

Ako často nariekame, že sa snažíme, robíme akcie, podujatia, ale ľudia nepočúvajú, neprídu, naše apoštolské snahy nenesú ovocie. Ale spýtali sme

sa najprv sami seba, či sa takto milujeme? Či takto v láske, jednote, starosti jeden o druhého žijeme, či naozaj každý deň v tejto láske dávame život jeden za druhého - vo farnosti, v našom malom spoločenstve? Lebo ak nie, ostávame v smrti. Ako by sme mohli viesť iných do Života a vydávať svedectvo o Živote, keď sami sme v smrti? Ako by sme mohli zvestovať Krista a pozývať k obráteniu, ak sami uverenie a obrátenie ešte len potrebujeme? Nie nejakú "lepšiu techniku" ani nejaké "lepšie aktivity", ale skutočné a hlboké obrátenie z viery?

K tomuto nás Synoda volá. Toto je ten "proces", na ktorom záleží viac, než na všetkom ostatnom. Lebo záverečný dokument Synody je pekná vec, ale je to len dokument, akých sa už napísalo veľa. Ale synodálny proces, sama *synodalita* - to je presne toto: bratské spoločenstvo Cirkvi zhromaždené v Kristovej láske, plné Kristovho Ducha a Kristovho Života, pretože *"keď sa milujeme navzájom, Boh ostáva v nás a jeho láska v nás je dokonalá. A že ostávame v ňom a on v nás, poznávame podľa toho, že nám dal zo svojho Ducha"* (1Jn 4, 12-13).

A potom aj naše apoštolské diela budú niest' ovocie - a možno zistíme, že žiadne diela a akcie a techniky s podujatia ani veľmi nepotrebujeme, pretože sme samou svojou existenciou *"bezúhonní a úprimní, Božie deti bez hany uprostred zvrhlého a skazeného pokolenia, medzi ktorým svietite ako svetlá na svete tým, že sa držíte slova života"* (Flp 2, 15-16) a ako povedal ktorýsi psychológ o výchove detí, *stačí pekne žiť a ľudia sa pridajú*.

Preto je *synodalita* menom a synonymom Cirkvi, ako učia otcovia. Ľud, zjednotený v láske, spoločne kráčajúci po ceste k dokonalej Láske, k Bohu, lebo *"my, čo sme uverili, spoznali sme lásku, akú má Boh k nám. Boh je láska; a kto ostáva v láske, ostáva v Bohu a Boh ostáva v ňom. Boha nikto nikdy nevidel; ale keď sa milujeme navzájom, Boh ostáva v nás a jeho láska v nás je dokonalá"* (1Jn 4, 16.12).

Pre mnohých z nás, možno obzvlášť kňazov, to môže byť obrat vskutku koperníkovský: prestať sa sústreďovať na akcie a podujatia a kázne a techniky a miestom toho sa začať učiť mať rád ľudí a zhromažďovať ich okolo seba a skrze seba okolo Krista v spoločenstve lásky - tak, ako vraví Písmo o apoštoloch: "*zhromaždili cirkev*" (Sk 14, 27). Preniesť pozornosť z vecí na *ľudí*, z aktivít na *spoločenstvo*, spoločný *život*, *rodinu* Cirkvi. A možno pre mnohých, aj kňazov, to bude poznanie, že sami sme ešte nie veriaci, nie obrátení ľudia, sami ešte len potrebujeme tento krok urobiť, aby sme mohli začať skutočne milovať a tak najprv sami prejsť *zo smrti do života*. Ako nám to od začiatku vysvetľuje Ježiš: "*Vyhod' najprv brvno zo svojho oka! Potom budeš vidieť a budeš môcť vybrať smietku, čo je v oku tvojho brata*" (Lk 6, 42)!

Omilostený hriešnik, ktorý dostal druhú šancu

Je to vedomie, že som ublížil množstvu ľudí spôsobmi a vecami, o ktorých viem - a ďalším spôsobmi a vecami, o ktorých ani neviem.

Je to vedomie, že moja pýcha a sebecko napáchali zlo, ktoré už nemôžem nijako zmeniť ani napraviť ani odčiniť. Nijako.

Aj toto je dôvod, pre ktorý odhadzujeme svoje Ego a s hanbou zanechávame sami seba - lebo celý náš život je takto poškvrený, nečistý a zlý. Hanbíme sa zaň, sme plní bolesti nad sebou.

Prichádzame k Bohu, ktorý jediný má moc nad tým všetkým. Prichádzame pokorne a skromne, lebo už vieme, kto sme. Zločinci a buriči, stavitelia vlastnej babylonskej veže, ktorí takto hrozne neuspeli. Vraciame sa a prosíme už len o milosrdenstvo, o odpustenie, ako Pavol v Damasku, ktorý *"tri dni nevidel a nejedol, ani nepil"* (Sk 9, 9). Nič nemáme. A na nič iné ani v nič iné už dúfať nemôžeme, iba v skutočné odpustenie, zmilovanie, milosrdenstvo od Pána nad všetkou našou zlobou, lenivosťou, pýchou, sebeckvom. S prosbou, aby Boh vzal do rúk všetky tie trosky, krv a obeť, ktoré sme za sebou zanechali, pretože On jediný má moc nad tým, čo bolo a jediný môže uzdraviť, čo sme zničili. Naše zločiny a naše obeť sú navždy a nenapraviteľne vtlačené do žuly minulosti, nad ktorou nik z nás už nemá žiadnu moc. Iba On. On jediný môže napraviť nenapraviteľné a odstrániť neodstrániteľné.

Spoznat' svoj hriech, svoju vinu, spôsobené zlo - je ako zomrieť. Spoznať a zažiť odpustenie od Pána - je ako vstať z mŕtvych. Ale vstávame už ako noví ľudia. Očistení od samých seba. Pokorní a ponížení spôsobom, ktorí sme dovtedy nedokázali. *Možno ako ľudia, ktorým zhorel dom a všetka ich minulosť a teraz stoja, bez všetkého, len v tom, čo majú na sebe, plní vďaky, že ich zachránili z plameňov?* Ani toto nie je úplne výstižné. Sme ľudia, ktorým za chrbtom zhorel celý ich život, všetko, čím boli - a práve toto nás naplňuje radosťou a veľkou ľahkosťou, pretože sme od Boha z Jeho číreho milosrdenstva, bez toho, aby sme si to zaslúžili, dostali dar druhej šance... *Áno, sme ako ľudia odsúdení na smrť, ktorých na poslednú chvíľu odrezali z povrazu a dostali milosť žiť a skúsiť to všetko odznova!* Nezaslúžili sme si to, nijako s ničím. Napriek tomu sme to od Pána dostali!

Je v tom súčasne bolesť i radosť. Plač aj plesanie. Zlomenosť i vďačnosť. Nový život, nové konanie, všetko so zápalom a nasadením človeka, ktorého Ježiš práve zachránil a *"zotrel dlžobný úpis, ktorý bol svojimi nariadeniami*

proti nám a prekážal nám, a odstránil ho tým, že ho pribil na kríž" (Kol 2, 14) - a on môže teraz začať naozaj odznova. Opäť ako Pavol v Damasku: "Vstal a dal sa pokrstiť. Potom prijal pokrm a zosilnel. Niekoľko dní zostal s učeníkmi v Damasku a hneď v synagógach ohlasoval Ježiša, že je Božím Synom" (Sk 9, 18-20).

Až teraz konečne sme v tej hlbokkej a paradoxnej rovnováhe veľkosti i malosti, hriechnosti i svätosti, ničotnosti zo seba a slávy z Boha, bohatí, ale nie zo seba, omilostení nielen čo do viny, ale aj čo do uzdravenia a napravenia všetkého, čo sme napáchali, lebo Boh to môže a On sa na to vo svojej prozreteľnosti už dávno pred nami podujal. Tu sa rodí onen postoj svätca a kresťana, ktorý vidíme na Mojžišovi: "*Mojžiš bol veľmi tichý muž, (tichší) ako všetci ostatní ľudia na svete*" (Nm 12, 3) - lebo vedel kým bol a kým je, odkiaľ a prečo je a vďaka komu je.

Tu a takto dokážeme súcitiť. Prijímať. Odpúšťať. Milovať a byť milosrdní. Prijatť veľkosť od Pána, lebo sme spoznali a prijali vlastnú malosť. Už viac nemusíme nič hrať. "*V pokore pokladajte jeden druhého za vyššieho*" (Flp 2, 3) - lebo si už ani nevieme predstaviť, že by niekto mohol byť menší od nás, hriešnikov. "*Veď ja som najmenší z apoštolov. Ba nie som hoden volať sa apoštolom, lebo som prenasledoval Božiu cirkev. Ale z Božej milosti som tým, čím som*" (1Kor 15, 9-10)...

Malosť, ktorá neubíja. Veľkosť, ktorá nenadúva. Sloboda Božích synov a dcér. Ľudí, ktorí vedia, že sami osebe sú hriešnici, zločinci a bedári, ale dostali druhú šancu, zachránení pred večnou smrťou, už-už v Pekle, ale vytrhnutí z neho. Už sme spoznali, čoho sme schopní, koľkého a akého zla a ublížení, keď konáme sami zo seba, pyšne, sebavedome, namyslene – a tak "*s bázňou a chvením*" (Flp 2, 12), plní vďačnosti a už vo veľkej pokore i hlbokkej radosi začínajú odznova, už po novom, v Kristovi a s Kristom. "*Staré sa pomínulo a nastalo nové*" (2Kor 5, 17). Iba hriešnik môže byť svätý - a svätým môže ostať len ako hriešnik, ktorého zachránil Pán.

Zachránený. Spasený. Len ako spasený môže byť človek spasený. Som stroskotanec, zachránený stroskotanec. Nič nemám. Nič nedokážem. V pokore robím, čo môžem, hoci je to ako nič - ale dôverujem Bohu, "ktorý dáva vzrast" (1Kor 3, 7) a "má moc rozhojnit' vo vás každú milosť" (2Kor 9, 8).

Nový začiatok

Druhá šanca značí nový začiatok. Nového človeka, ktorý zomrel a vstal s Kristom ako nové stvorenie. Nielen v zmysle, že by mal byť iný a lepší a svätý. Aj v zmysle, že začína nanovo. S čistým štítom. Bez minulosti. Bez záťažave viny, zlyhaní, komplexov, frustrácií. Prijatý Bohom naspäť dostal v Bohu možnosť začať nanovo. Z bodu nula. Druhý pokus. Druhá šanca. Dlhý boli zotreté. Dostal dar *nového začiatku*.

Neznamená to, že sa svet tiež zmení a že nás nedobehne naša minulosť a minulé skutky - ale aj to je v Božích rukách. On môže zmeniť aj toto. A čo nezmení, na naše vlastné dobro ostane ako je. Čo je hlavné, však je, že naša vnútorná minulosť je preč. Sme ako deti, novo narodené - ten termín používa Ježiš, keď hovorí, že musíme vojsť do Kráľovstva ako deti. A to nie je len o uverení či nejakej našej zmene postoja. Je to Božie dielo, dielo Ducha v nás. Zrodení z vody a z Ducha. Tak.

Noví ľudia v starom tele. Noví ľudia v starom prostredí. Navonok je možno všetko stále ako bolo. Vo vnútri je všetko nové.

Nie, že by sme zabudli na svoju minulosť. To nie. Pamätáme si ju, aj všetko zlo, ktoré sme spôsobili, aj všetku spútanosť a otroctvo, ktoré sme žili, aj ako dopadla naša smiešna a súčasne smutná a márna pýcha. Na všetko

pamätáme - ale už to nevlečieme za sebou ako bremeno a prekliatie. Je to pre nás dôvod radosti, plesania a vd'aky, lebo Kristus nás oslobodil a vzal náš dlh do svojich rúk. A je to pre nás aj poučenie, aby keď sme dostali milosť nového začiatku, neopakovali sme zlo toho prvého.

A tak prijímame Boží Dar, že sme deti Boha, prijímame Ducha Svätého a s Ním Večný Život, aby sme ho už teraz v Bohu žili. Žiadna pýcha, žiadna filautia, žiadne sebeckto. Prijímame novú Vlasť, nové Dedičstvo, novú Rodinu, nového Otca i nového Brata. Vydávame sa na cestu Domov. *Apatheia* a *bezstarostnosť* sú, čo cítime voči svetu. *Uvoľnenosť*, ktorá z nich pramení ako aj z nového vzťahu s Bohom ako s naším Otcem a ktorú Písmo nazýva pokojom, sa stáva charakteristickým znakom nášho nového života. A takto slobodní a uzdravení, učíme sa novej dokonalosti detí Boha, a tou je láska uskutočňovaná v *odpustení* a *milosrdenstve*, ktoré plodia *zdieľanie* a *zdieľanie* tvorí *jednotu* a tá je Životom Boha. A tomuto všetkému, tejto novej kráse a skutočnému životu, ktorý v nás povstáva, hovoríme *svätosť*. Alebo *plnosť života*.

"Odložte teda všetku zlobu a každú lešť, pokrytectvo, závisť a každé ohováranie a ako novonarodené deti túžte po nefalšovanom duchovnom mlieku, aby ste od neho rástli na spásu, keď ste okúsili, aký dobrý je Pán."
(1Pt 2, 1-3)

Toto je ten najväčší zázrak a súčasne znamenie všetkých znamení: *"Už niet Žida ani Gréka, niet otroka ani slobodného, niet muža a ženy, lebo vy všetci ste jeden v Kristovi Ježišovi"* (Gal 3, 28). Naplnenie toho, o čo sa modlil Ježiš: *"Aby všetci boli jedno, ako ty, Otče, vo mne a ja v tebe, aby aj oni boli v nás jedno, aby svet uveril, že si ma ty poslal. A slávu, ktorú si dal mne, ja som dal im, aby boli jedno, ako sme my jedno — ja v nich a ty vo mne. Nech sú tak dokonale jedno, aby svet spoznal, že si ma ty poslal a že ich miluješ tak, ako miluješ mňa"* (Jn 17, 21-23). Všetci jedno v Božej Sláve. Aké väčšie

znamenie pre svet si môžeme želať? A aký väčší dar - než mnohí zjednotení Životom, Pravdou, na jednej Ceste v Pokoji, slobodní a s čírou radosťou?

Trvajúca šanca

Druhá šanca a milosť nového začiatku je niečo, čo stále trvá. O tom nakoniec je sviatosť pokánia a zmierenia. Ono to nie je tak, že zo dňa na deň sa zrazu staneme dokonalí. Ako píše Pavol: *"Nie že by som ho [Krista] už bol dosiahol, alebo že by som už bol dokonalý, ale bežím, aby som sa ho niekedy zmocnil, ako sa aj Kristus Ježiš zmocnil mňa"* (Flp 3, 12).

Kristus svojou Krvou nakreslil za jeho i našou minulosťou hrubú červenú čiaru a my môžeme, znovuzrodení, začať úplne odznova - a táto čiara nás sprevádza, ide tesne za nami, deň za dňom. A to je dobré, veľmi dobré, pretože na tejto ceste budeme ešte dlho robiť aj chyby, aj omyly, ba niekedy podľahneme aj pokušeniu vrátiť sa k starému konaniu a životu. Ale Božia milosť nového začiatku stále trvá. *"Deti moje, toto vám píšem, aby ste nehrešili. Ale keby niekto zhrešil, máme u Otca zástancu: Ježiša Krista, spravodlivého. On je zmiernou obetou za naše hriechy; a nielen za naše, ale aj za hriechy celého sveta"* (1Jn 2, 1-2), píše Ján. Boh ako dobrý a starostlivý Otec znovu a znovu berie do rúk naše nepodarky, to, čo sme znovu pokazili, aby to vo svojej prozreteľnosti pretvoril a uzdravil svojim vlastným spôsobom, ktorým aj zlo a pády vie využiť tak, aby slúžili konečnému dobru.

A tak ako gymnasta, ktorý skúša nové figúry a saltá a pritom padá, doudiera sa a dooškiera, ale pokračuje, až kým to nezvládne, aj my, trénujeme, skúšame, učíme sa - a znovu a znovu smieme prísť ku sviatosti pokánia a zmierenia a všetky tieto pády a nimi spôsobené bolesti a zranenia zložiť

Otcovi do rúk, aby ich vzal, uzdravil, napravil... a my sme mohli, uzdravení a posilnení, trénovať ďalej, až kým sa, slovami Pavla, *nezmocníme* a nestaneme sa *majstrami* nie športu, ale *svätosti*.

Preto spoveď funguje a je platná a účinná len u tých, ktorí takto odhodlane trénujú a túžia prekonať a nechať ďaleko za sebou každý hriech a každú nedokonalosť. *Je podobná službe maséra a lekára u športovcov. Tým, ktorí trénujú, to pomáha odstrániť únavu a vyliečiť zranenia a ďalej trénovať. Ale keby netrénovali? Samotný lekár ani masáže by z nich veru majstrov neurobili!* Spoveď bez vnútorného pokánia nemá žiaden zmysel, ako vraví Katechizmus. A vnútorné pokánie je práve toto: *rozhodnutie radikálne zmeniť svoj život!* Tak, *ako športovec trénuje, aby radikálne zmenil svoje telo zo slabého a nemotorného na silné a schopné extrémne náročných vecí*, aj vnútorné pokánie je rozhodnutie zmeniť sa zo slabého hriešnika na silného syna Boha, ako k takýmto píše Ján: "*Ste silní, Božie slovo ostáva vo vás a premošli ste Zlého*" (1Jn 2, 14).

Svätá spoveď je milosťou a posilou a uzdravením a trvajúcou milosťou *nového začiatku* pre všetkých tých, ktorí s nasadením a túžbou vytrvalo trénujú Božie synovstvo. Ako by ale mohla prospieť niekomu, kto netrénuje? Ako vraví Katechizmus, *bez vnútorného pokánia vonkajšie prejavy pokánia ostávajú neúčinné a klamné*. Navonok to totiž vyzerá, ako by sme na ceste nového začiatku a druhej šance boli - *možno podobne, ako by si ľudia o nejakom flákačovi, čo chodí do športového centra na masáž a proteínový koktail, mohli myslieť, že je športovec* - ale v skutočnosti nie sme. A tak nám spoveď sama osebe nedokáže nijako pomôcť a je v našom živote neúčinná. Ale pre tých, ktorí milosť nového začiatku prijali a využili druhú šancu od Boha, je to obrovský dar a milosť a posila v ich tréningu Božieho synovstva!

A tak je to so všetkým. Adorácia, modlitba, rozjímanie, omša a Eucharistia, toto všetko je účinné len vtedy, ak sme veriaci, obrátení a na ceste nového

začiatku, ak sme pochovali svoje staré Ja a teraz odznova, vďaka milosti druhej šance, budujeme svoje nové Ja, už podľa Krista a trénujeme ho do podoby svätých a dokonalých synov Boha. Bez toho by všetky tieto veci i samo poznanie Krista boli nanič, ako aj Ježiš veľmi vážne varuje: "*Usilujte sa vojsť tesnou bránou, lebo hovorím vám: Mnohí sa budú pokúšať vojsť, a nebudú môcť. Keď hospodár vstane a zatvorí dvere a vy zostanete vonku, začnete klopať na dvere a volať: "Pane, otvor nám!" A on vám povie: "Ja neviem, odkiaľ ste!" Vtedy začnete hovoriť: "Jedli sme s tebou a pili, na našich uliciach si učil." Ale on vám povie: "Ja neviem, odkiaľ ste; odíďte odo mňa všetci, čo pášete nepravosť!"*" (Lk 13, 24-27).

A tak, oslobodení od bremena minulosti, očistení od viny i od výčitiek za omyly, chyby a spôsobené zlo, posilnení uzdravujúcou milosťou od Otca, môžeme znovu a znovu vstať a pokračovať po ceste, pokračovať v tréningu, až kým nedosiahneme dokonalosť a plnosť synovstva. "*Lebo keby nám srdce niečo vyčítalo, Boh je väčší ako naše srdce a vie všetko*" (1Jn 3, 20).

Len v sebe musíme mať tento postoj, toto rozhodnutie a odhodlanie, tento jasný cieľ: *Som tu na svete na to, aby som sa stal svätým synom, svätou dcérou Boha, aby som sa stal dokonalým. To je to, hej, na toto tu som, na toto a na nič iné! Toto je jediná úloha, ktorú v živote mám. Toto mám neustále na mysli.*

Svätosť je spontánnosť skutočného

Žiadne Ego znamená dokonalú spontánnosť, ktorá je svätosťou a svätosť, ktorá je spontánnosťou. Čiže láskou. "Miluj a rob, čo chceš," vraví Augustín.

Druhá šanca, milosť nového začiatku od Boha, je presne toto: milosť stať sa znova dieťaťom. Odhodiť dospeláctvo a znovu objaviť život založený na slobode, čírom dobre, na priamosti, otvorenosti a priezračnosti, na zdieľaní v radosi a láske, bez strachu. Stať sa dieťaťom, ale už Božím a teda skutočným dieťaťom. Nie detinským dieťaťom, ale dieťaťom, ktoré v Bohu do svojho detstva konečne dospelo.

Neznamená to ale, že táto spontánnosť môže iným byť na obtiaž? Určite nie. Veď kým slúžime Egu, počúvame hlavne seba a sme zahľadení na seba. Teraz však, konečne slobodní od seba, skutočne vnímame, hľadáme a vidíme, počúvame a počujeme - a chápeme. Prinajmenšom viac, než predtým. A tak aj naše konanie má šancu byť viac na prospech ostatným, než predtým.

Opúšťame virtuálny svet - médiami počnúc a žiadostivosťou sveta končiac - a naplno sa ponárame do skutočnosti, znova počnúc hmotou a "hlinou" okolo nás až po Krista, Boha, v ktorom "žijeme, hýbeme sa a sme, ako to aj niektorí z vašich básnikov povedali: "Veď aj jeho pokolenie sme." (Sk 17, 28). Vnímame skutočné vzťahy bratstva, ktoré nás pútajú so všetkými ľuďmi a ktoré sú žité dokonalo a naplno v Kristovi, Jeho Tele, Cirkvi.

Odmenou je radosť a pasia z toho, že žijeme skutočný život, robíme skutočné veci, tvoríme skutočné vzťahy a to všetko v skutočnom Bohu, v skutočnosti, ktorou je Boh sám. Sama modlitba a adorácia sa zo slov a konania mení stále viac na prosté spoločné bytie Boha a človeka.

Toto bytie v *skutočnom* je podstata spontánnosti svätosti. Nie je to tá svetská spontánnosť, keď sa človek necháva unášať poryvmi citov a nálad a náhlych nápadov. Je to spontánnosť niekoho, kto naplno je, čím je. Naplno je a prсто tým je, nemusí nad tým uvažovať, nemusí nič hrať, je, čím je, lebo vie, kto je. Lebo v Bohu je. A tak všetko, čo žije, čo koná, čo hovorí, je prirodzeným, spontánnym vyjadrením toho, kým je. Je to zrelosť dieťaťa, zrelosť Božieho dieťaťa.

Preto sa Boh stal človekom - aby sme s Ním mohli takto byť. Veď "*nie že by bol niekto videl Otca; iba ten, ktorý je od Boha, videl Otca*" (Jn 6, 46) - Syn, ktorý sa v tele pre nás stal "*obraz neviditeľného Boha*" (Kol 1, 15). Nedokážeme obsiahnuť Boha v Jeho nesmiernosti a nekonečnosti. Ale dokážeme, môžeme Ho obsiahnuť a poňať v Tele. A ešte viac, berie na seba podobu Chleba Života, Eucharistie, aby sme Ho v tejto podobe mohli prijať ešte viac, hlbšie, lepšie, bližšie. Nedokážeme poňať Boha v Jeho božstve, ale dokážeme s Ním takto byť ako so Synom človeka - a byť v Ňom a On v nás ako v Chlebe Života. Nemusím sa snažiť vidieť "za" Chlieb to, čo vidieť nevládzeme. Boh sa stal Chlebom. Odel sa telom Chleba Života. Táto podoba Chleba, Telo Chleba, je dôležité! Neprehliadaj ho! V Ňom sa Boh dotýka tvojej duše rovnako ako tvojho vlastného tela!

Pozerať na Neho - v tomto Jeho Tele, práve tak, ako na Neho hľadeli apoštolí, keď bol v tele prostého jedného človeka. Uvažuj, prečo sa odel práve týmto Telom, prečo všetku svoju nesmiernosť a slávu vtesnal, vložil do kúska Chleba - pre nás! Porozumej Mu v tomto Jeho Tele a vytvor s Ním spoločenstvo tela s Telom v jednom Duchu! V Eucharistii je ukryté všetko bohatstvo poznania Krista, v Nej je najviac našim Učiteľom! Tak vyšiel v

ústrety nám, smrteľníkom, aby v Nej sa On sám stal pre nás zálohou a zárukou budúcej Slávy, ako vraví Písmo: "*môj anjel pôjde pred tebou a privedie ťa*" (Ex 23, 23). Keď porozumieš Bohu ako Chlebu, porozumieš všetkému. Filozofia má svoje hranice, aj teológia. Mystika nie. Žiadne myšlienky. Prosté bytie.

Zraniteľnosť je cena...

... za rozhodnutie byť synmi Boha. Ježiš to hovorí jasne: "*Posielam vás ako ovce medzi vlkov. Budte teda opatrní ako hady a jednoduchí ako holubice. Chráňte sa ľudí, lebo vás vydajú súdom, budú vás bičovať vo svojich synagógach a pre mňa vás budú vláčiť pred vladárov a kráľov, aby ste vydali svedectvo im aj pohanom. Ale keď vás vydajú, nestarajte sa, ako a čo budete hovoriť, lebo v tú hodinu vám bude dané, čo máte povedať*" (Mt 10, 16-19).

Ovce medzi vlkov - pretože ovca nepoužíva násilie a na nič sa nehrá. Vlk používa oboje. Ale Ježišova ovca - to je vlk, ktorý sa rozhodol, že vlkom už byť nebude. Ľudia sa pretvarujú jeden pred druhým a medzi nimi stále prebieha tichá nebadaná studená vojna vzájomného súperenia, porovnávania sa, súdenia, kde cenou je spravidla majetok a potom nejaká verzia vážnosti, dôležitosti, spravidla v podobe moci či slávy. Majetok účinne všetkému tomu napomáha. Keď sme sa rozhodli nechať sa adoptovať do Rodiny Boha a prejsť na Jeho stranu, všetko toto sme nechali za sebou. Namiesto pretváranky a pokrytectva sme si zvolili pravdu a priamosť. Namiesto sebeckta a súperenia otvorenosť a zdieľanie, delenie sa. Namiesto zla sme si zvolili dobro, rozhodli sme sa byť za každých okolností už len a jedine dobrí. Stali sme sa ne-vlkmi medzi vlkmi.

Opatrní a jednoduchí, chráňte sa... - byť pravdivý tam, kde sa ostatní pretvarujú, priamy tam, kde ostatní hrajú svoje hry, deliť sa tam, kde iní uvažujú o zisku a o tom, ako získať pre seba aj to, čo patrí iným (u majetku spravidla menej často, než sa o to usilujeme u vecí "nehmotných", ako sú uznanie, sláva, moc, vplyv, postavenie, autorita, tento boj bežne pod slovo "konkurencia" a "voľná súťaž" akceptujeme a dokonca vo svete oceňujeme a vyzdvihujeme) - to je naozaj ako poukaz na to, aby sme sa stali obeťou. Aby nás iní podfúkli, zranili, obrali,... Ježiš to vie. Hovorí, že máme byť *jednoduchí* aj napriek tomu. Čiže pravdiví, priami, dobrí. Napriek všetkému a aj za túto cenu takými byť. Samozrejme, nie sme masochisti. Nevyhľadávame to - a ak sa tomu dá vyhnúť bez toho, aby sme pritom stratili túto svoju "jednoduchosť", tak máme byť "opatrní" (gr. *fronimos*, múdri, predvídavi, tí, ktorí rozumejú veciam, chápu dôsledky...) a nehrnúť sa do nejakého ľahkomyselného mučeníctva... "Chráňte sa" (gr. *proseucho*, predvídať, venovať niečomu pozornosť, byť si vedomý budúceho nebezpečenstva, rizika, možných chýb...) - to nie je výzva vyhýbať sa ľuďom, len výzva, aby sme si nemysleli, že keď sme sa my stali synmi a dcérami Boha, svet okolo nás sa zmenil tiež, už nie je svetom ale rajom a vlci prestali byť vlkmi. Nie. Sme stále vo svete, hoci nie zo sveta. Sme stále uprostred vlkov. Nie sme hlúpi. Vidíme veci realisticky a triezvo. Poznáme riziko. Vieme kde sme a s kým máme dočinenia.

Vydajú vás súdom... - kým nie je cenou za vyhýbanie sa problémom strata toho, čo je nám drahé, onej "jednoduchosti" - čiže pravdy, priamosti, života postaveného na odpustení, na milosrdenstvo, na delenie sa, kde miesto moci a ovládania si volíme lásku a byť si navzájom oporou, kde namiesto súperenia a súdenia si naopak pomáhame rásť a radujeme sa, keď nás ten druhý naskutku prerastie - dovedy sa problémom vyhýbame. Ak by ale cenou malo byť zanechanie tohto nového života a návrat k svetu, k vlkom, potom radšej znesieme podraz, výsmech, opovrhnutie, škodu, krivdu, prenasledovanie, samú smrť... Tak, ako Ježiš hovorí aj inde: "*Neodporujte*

zlému. Ak ťa niekto udrie po pravom líci, nadstav mu aj druhé. Tomu, kto sa chce s tebou súdiť a vziať ti šaty, nechaj aj plášť. A keď ťa bude niekto nútiť, aby si s ním išiel jednu míľu, chod' s ním dve. Tomu, kto ťa prosí, daj, a neodvracaj sa od toho, kto si chce od teba niečo požičať. Počuli ste, že bolo povedané: "Milovať budeš svojho bližneho a nenávidieť svojho nepriateľa." Ale ja vám hovorím: Milujte svojich nepriateľov a modlite sa za tých, čo vás prenasledujú, aby ste boli synmi svojho Otca, ktorý je na nebesiach" (Mt 5, 39-45). Jestvuje cena - a ňou je svätosť a synovstvo - ktorú jednoducho nezaplatíme, nie kvôli ničomu pozemskému. Berieme to ako cenu za svätosť. Ako investíciu do našej nebeskej budúcnosti. Nakoniec, celý náš pozemský život je o tom, stať sa svätí. A všetko, čo na tejto zemi máme, je tu na to, aby sme to utratili v tomto diele, na ktorom jedinom záleží. Ak krivda, škoda, poníženie je nevyhnutná cena za to, že si v danej situácii zachováme onú "jednoduchosť", čistotou srdca, priamosť, svätosť - no, potom je to tiež spôsob, ako svoje veci investovať do tohto cieľa, ktorý pred nás postavil sám Boh, keď nám prikázal: "*Buďte svätí, lebo ja som svätý*" (1 Pt 1, 16)!

Hovorí sa tomu zraniteľnosť. Ochota riskovať pozemské kvôli nebeskému. Ochota stratiť pozemské, aby sme získali nebeské. Nie nepremyslene a zbytočne, ale tam, kde to inak nejde, s rozvahou a s jasným vedomým, čoho sa kvôli čomu vzdávame, čo kvôli čomu riskujeme.

Nehovor, že nebudeš svätý!

Písma vraví, že kresťan už je svätý. To preto, že svätosť nám už *bola* darovaná. V krste, rovnako ako nám v krste bolo darované zbožštenie. Svätosť nie je totiž nič iné, než Božie synovstvo. Boh nás vyvolil stať sa bohmi a preto je svätosť našim životom. Žiť svätosť je luxus na zemi nevidaný, ale "*čo je nemožné ľuďom, je možné Bohu*" (Lk 18, 27) - a tým, ktorí sú v Ňom zbožštení.

Súčasne ale Písma hovorí, že svätými sa ešte len musíme *stať*. Bolo nám darované synovstvo a čo sa Boha týka, Jeho deťmi už sme. Musíme ho ale aj my sami ešte prijať a synmi, dcérami Boha sa aj z našej strany stať. Bola nám darovaná svätosť, ale my sami sa ešte len učíme svätosť žiť. Tak ako nám bolo darované zbožštenie a už bohmi v Bohu sme, však naplno sa to prejaví až vo Večnosti.

Sme tu teda na to, aby sme sa stali tým, čím už sme, začali byť takými, akými už sme a začali žiť to, čo nám už bolo darované.

Byť spasení znamená byť svätými synmi a dcérami Boha a žiť svätosť, čiže Božie synovstvo. Svätosť, to je Božia blaženosť, nebeská blaženosť. Ak niekto vraví, že nebude svätý, nechce byť svätý, nedokáže byť svätý, je to isté akoby hovoril: Ja nikdy nebudem žiť v Nebi. Ja nechcem žiť v Nebi. Alebo ako keby hovoril: Život v Nebi je príliš ťažký, príliš náročný, nikdy tak veľké bremeno nezvládnem, nikdy niečo tak namáhavé nedokážem...

A pritom opak je pravdou! Čo hovorí o svätosti Ježiš? "*Pod'ťe ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení, a ja vás posilním. Vezmite na seba moje*

jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom; a nájdete odpočinok pre svoju dušu. Moje jarmo je príjemné a moje bremeno ľahké" (Mt 11, 28-30)! Byť neveriacim je ťažké! Hriech je ťažký! Svätosť je ľahká - ak sme uverili a prijali sme to, čo sme už v krste dostali, stali sa tým, čím už od čias krstu sme!

Svätosť je nádherná, veď ona je podstatou nebeského života, ona je blaženosťou blažených v Nebi! Počuj, čo o nej znova vraví Ježiš: "*Ak je niekto smädný a verí vo mňa, nech príde ku mne a nech pije. Ako hovorí Písmo, z jeho vnútra potečú prúdy živej vody.*" *To povedal o Duchu, ktorého mali dostať tí, čo v neho uverili. Lebo ešte nebolo Ducha, pretože Ježiš ešte nebol oslávený"* (Jn 7, 37-39). Svätosť nie je nejaký namáhavý neprirodený spôsob správania sa! Naopak, svätosť znamená konečne dosiahnuť svoju plnosť a konečne a naplno žiť skutočný Život, konečne slobodní, konečne doma!

Oslavujeme Boha za to, že nám svätosť už bola darovaná, že sme a môžeme sa naučiť byť svätí a sväto žiť - niečo tak nádherné, tak úchvatné, plné slobody, jasu a slávy Nesmrteľného Boha! Svätosť nie je náročná a nedosiahnuteľná požiadavka, ale obrovský a vskutku nezaslúžený Dar Božej milosti a lásky nám, ľuďom! Neexistuje nádhornejšia a vo svojej podstate ani ľahšia a prirodzenejšia vec, ako je svätosť. Ona je krásou a blaženosťou Neba. Ona je podstatou spásy. "*Veď viete, že zo svojho márneho spôsobu života, zdedeného po otcoch, boli ste vykúpení nie porušiteľným striebrom alebo zlatom, ale drahou krvou Krista, bezúhonného a nepoškvrneného Baránka"* (1Pt 1, 18-19), "*aby si sám pripravil Cirkev slávnú, na ktorej niet škvrny ani vrásky, ani ničoho podobného, ale aby bola svätá a nepoškvrnená"* (Ef 5, 27). Boli sme vykúpení z ťažkého, namáhavého, smutného a márneho svetského života, aby sme mohli odteraz už žiť sväto, čiže skutočne žiť, skutočne byť - a tak a tým sme boli spasení, čiže zachránení zo sveta tým, ktorý "*nás vytrhol z moci tmy a preniesol do*

kráľovstva svojho milovaného Syna, v ktorom máme vykúpenie, odpustenie hriechov" (Kol 1, 13-14).

A tak, nevrav, že nechceš alebo nemôžeš byť svätý. Radšej miesto toho uver, že si naozaj tento dar nevyčísľiteľnej ceny už dostal, vierou a nádejou ho prijmi a s láskou a pasiou sa ho uč žiť!

"Všetko môžem v tom, ktorý ma posilňuje." (Flp 4, 13)

Moje telo sú...

Boh v kúsku Chleba? Nekonečný Stvoriteľ, Vykupiteľ v kúsku Chleba? Ani sa to nesnažím pochopiť. Miesto toho sa snažím milovať. Milovať Ho. Byť s Ním. Byť v ňom. Kvôli tomu týmto spôsobom prišiel.

Pavol hovorí: *"Pre všetkých som sa stal všetkým, aby som zachránil aspoň niektorých" (1Kor 9, 22).* Nerobí nič nové. Boh sa stal človekom a ešte viac, stal sa Chlebom z Neba, ako hovorí: *"Ja som chlieb života. Vaši otcovia jedli na púšti mannu a pomreli. Toto je ten chlieb, ktorý zostupuje z neba, aby nezomrel nik, kto bude z neho jesť" (Jn 6, 48-50).*

V tomto jednom Chlebe sa stávame navzájom jedným Telom. Tak svedčí Písmo: *"Keďže je jeden chlieb, my mnohí sme jedno telo, lebo všetci máme podiel na jednom chlebe" (1Kor 10, 17).* Byť si navzájom jedným telom. Byť s Bohom jedným Telom. Uvažujme o tom! Byť si jedným Telom! Čo to znamená? Ako sa to žije?

Kristus je s nami jedným Telom a to je naša spása, veď *"ak niekto neostane vo mne, vyhodia ho von ako ratolesť a uschne. Potom ich pozbierajú, hodia ich do ohňa a zhoria" (Jn 15, 6),* hovorí. A čo znamená, že aj my sme

Kristovi telom? Že v Kristovi sme si aj navzájom jedným telom - s bratom, ktorý sedí vedľa mňa v lavici v kostole, s členmi malého spoločenstva, s farníkmi,... čo to znamená? Aké to je? Ako sa toto žije, takto žije - byť si jedným telom, jedným Kristom, byť spolu jedným Kristom, pretože "*už niet Gréka ani Žida, obriezky ani neobriezky, barbara, Skýta, otroka, slobodného, ale všetko a vo všetkom je Kristus*" (Kol 3, 11)?

Čomu nás učí - a volá a uskutočňuje - Eucharistia, Boh v Tele Chleba? Ste v ňom navzájom *jeden človek*. Jedno telo, jeden človek. Mohli by ste ešte žiť jeden bez druhého? Spasiť sa jeden bez druhého? Ako telo *roztrhané na kusy mäsa*, kde každý si žije sám za seba, sám pre seba? Ako by mohli byť *kusy mäsa* žijúcim telom, suché konáre Viničom, rozdelení ľudia Kristom?

Byť si navzájom jedným telom. "*Schopnosť cítiť brata a sestru vo viere v hlbokej jednote tajomného tela - Cirkvi, čiže ako "niekoho, kto patrí ku mne"*" (Ján Pavol II., Novo millenio ineunte) - doslovne! Je údom môjho tela a ja som údom jeho tela a spolu sme jedno Telo s Kristom, lebo máme v Tele Cirkvi účasť na jednom Chlebe? Aké to je? Čo to znamená? Aký je to pocit? Ako sa toto žije? Kto okrem Krista v Eucharistii nás môže naučiť to? Kde inde by "*sa s nami cestou rozprával a vysvetľoval nám Písma*" (Lk 24, 32) - nie ušiam, ale priamo srdcu? Z Eucharistie sa rodí Cirkev. Z adorácie múdrosť a porozumenie.

Byť si navzájom telom. Byť si navzájom chlebom. "*Čo je láska, poznali sme z toho, že on položil za nás svoj život. Aj my sme povinní dávať život za bratov*" (1Jn 3, 16). Byť si navzájom všetkým tým, čím sa On stal nám a pre nás - tak nám to prikázal: "*Nové prikázanie vám dávam, aby ste sa milovali navzájom. Aby ste sa aj vzájomne milovali, ako som ja miloval vás. Podľa toho spoznajú všetci, že ste moji učeníci, ak sa budete navzájom milovať*" (Jn 13, 34-35). Byť si telom. Byť si chlebom. V akom stave vlastne toto *moje telo* je? Čím žije? Čo ho trápi? Ak je potrhane - a ono je! - ako ho zošíť,

stehmi lásky, odpustenia, milosrdenstva, aby sa v ňom rozlial nebeský život zdieľania?

Sme si jedno telo. Kontemplujte to, prežite to, precíťte! Aby sme to boli. Cítili. Žili. Nielen niečo konali. Boli tým. Žili to. Skutočne, lebo je to skutočné.

Syndróm vyhorenia?

Možno požehnanie. Keď aj nám hovorí Duch ako kedysi Wilkersonovi: *Príliš sa snažíš...!*

Nie je to o akciách. Snahe. Je to o živote. Prosto radostnom živote v Bohu, s ktorým sa len prosto delíme. Ako František v Assisi. Ako on. Ak to v sebe máme, môžeme dávať. Ak nie, čím nahradíme *chýbajúcu soľ*?

Žiť. Len tak. Byť s Pánom. Byť pred Pánom. Prosto byť. Ako s priateľom. Adorácia ako *piknik*? Prečo nie? V pokoji. V dôvere. S Otcom, nie s *hrozivým drakom*! S Bratom, nie *sudcom a katom*. V Duchu, ktorý je Životom, nie *poháňačom*! V Rodine. Doma. Analógia *teplákov a naboso*...

Príliš sa snažíš. Nechaj prúdiť život. Radosť. Ducha. Pokoj.

A práca? Nemôže nahradiť život. Ale všetko sa zmení, keď sa stane súčasťou života. Prejavom, vyjadrením života. Nie je konaná kvôli výsledku, ale kvôli tomu, že ju môžeme konať s Kristom, že môžeme byť spolu. *Tím tvorí vzťahy, aby dosiahol výsledky*. My pracujeme, aby sme mohli tvoriť a žiť vzťahy s Kristom. A v ňom aj navzájom.

A je tu ešte jedna vec: Keď robíme aktivitu, očakávame *výsledok*. Áno, ani nezbadáme ako, plníme sa *očakávaniami* a *nárokmi*, aj voči ľuďom, s ktorými pracujeme. Objavuje sa hnev a, áno, sklamanie, strata zmyslu, keď nevidíme výsledky a naše nároky a očakávania ostávajú nenaplnené. Vyhorenie je vo svojej podstate *strata zmyslu*, hovoria odborníci. Ak ale veci robíme, pretože je to náš život, vedľajší efekt toho, čím s pasiou sme a čo si užívame ako svoj vlastný život - potom dokážeme konať a nemať ani nároky, ani očakávania. Potom dokážeme konať s *odpustením* a *milosrdenstvom*, čiže s *láskou*.

Kresťanstvo musí byť zábava. Neznamená to, že bude bez bolesti či obety. *Každý skutočný športovec vám povie o tom, že šport je krv a pot a - zábava! Všetko dohromady!* S kresťanstvom to nie je inak. Len tak môže Písmo hovoriť, že kresťan je človek, ktorý trpí s Kristom a vchádza do Kráľovstva cez veľké súženia, a súčasne je to človek, ktorý je neustále plný radosti, od večera do rána a od rána do večera!

Čo majú spoločné kresťanstvo a ideológie?

V Cirkvi, vo svete, kresťan, pohan, civilizovaný alebo divoch - sme rovnakí. Naše túžby a potreby sú rovnaké v Bratislave ako v hĺbke Amazónie. Rovnaké sú aj riešenia. Vlastne riešenie. Kristus. Boh.

Možno si málo uvedomujeme, koľko hlboko kresťanského a pravdivého má v sebe hoci aj marxizmus či moderný pojašený liberalizmus, ktorý si ani neuvedomuje, ako v prostriedkoch popiera sám seba. Pretože nepoznajú

riešenie, Diabol nemá a nemá problém to všetko pokrútiť, obrátiť proti človeku i Bohu a urobiť z toho nočnú moru namiesto kýženeho vykúpenia. A my, keď to vidíme, zabúdame, že ak odrátame túto tragédiu, tak za ňou a pod ňou nájdeme niečo, čo je mám bytostne blízke.

Vlastne my na to zabúdame už aj vo vlastnej Cirkvi. Zabúdame, že v jadre kresťanstva nie sú obrady, ani modlitba, dokonca ani prikázania. V jadre kresťanstva je láska. Láska, o ktorej Ježiš hovorí: "*Zlodej prichádza, len aby kradol, zabíjal a ničil. Ja som prišiel, aby [ste] mali život a aby ho mali hojnejšie*" (Jn 10, 10), doslova *kypiac, pretekajúc*. Preto Ježiš, keď koná svoje programové vyhlásenie, hovorí: "*Duch Pána je nado mnou, lebo ma pomazal, aby som hlásal evanjelium chudobným. Poslal ma oznámiť zajatým, že budú prepustení, a slepým, že budú vidieť; utláčaných prepustíť na slobodu a ohlásiť Pánov milostivý rok*" (Lk 4, 18-19). Lebo zmyslom kresťanstva je plnosť života a to nie je možné tam, kde sú útlak, nesloboda, nevedomosť a slepota - každého druhu, vnútorné či vonkajšie.

Je skvelé, že nám to pápež pripomína - že kresťania katolíci sú ľudia, ktorí toto uzdravenie, oslobodenie, povýšenie a osvietenie prijali a žijú naplno v slobode a radosti ako Rodina Boha. A že prijali vyslanie do celého sveta, aby všetkým ľuďom v Kristovi túto slobodu, uzdravenie, povýšenie a osvietenie priniesli a aby tak všetkým ľuďom pripomenuli, že sme všetci bratia povolani žiť v jednej Rodine Boha a že na nás čaká skutočný a plný život, už teraz, už tu! Pretože ako inak vysvetliť, že nám mohol niekto túto v samom srdci Kristovu agendu ukradnúť a dokonca ju obrátiť proti nám - a my sa dokonca tvárime, akoby to naozaj tak bolo a bolo to v poriadku?

Ak nehlásame a nežijeme identitu synov a dcér Boha, čo sa divíme, že zúfali ľudia ju hľadajú v genderovom bláznovstve? Oni často nič iné už ani nepoznajú a nemajú! Ak nežijeme a nehlásame skutočné oslobodenie celého človeka v Kristovi, čo sa divíme, že zúfali svetskí ľudia ho hľadajú v sexuálnej neviazanosti a relativizme morálky? Ak nežijeme a nevydávame

svedectvo o Živote v Duchu a jeho sláve, čo sa divíme, že ľuďom, žijúcim mizériu sveta, pripadajú drogy a ich legalizácia ako dobrý nápad? Ak nežijeme opravdivú slobodu Božích detí a neozývame k nej, čo sa divíme, že ľudia sveta volia otroctvo a neslobodu ako ich verziu slobody? A keď nepoznajú rozkoš Chleba z Neba a veľkosť Božej Slávy, tak sa im konzum a ekonomika stávajú bohom? Ako vraví Ježiš o kresťanoch svojej doby: "*Ak budú oni mlčať, budú kričať kamene*" (Lk 19, 40). Ak ako kresťania zabudneme na podstatu kresťanstva a zmlkžeme, čo sa divíme, že sa to v tragickej karikatúre objaví niekde inde, mimo Cirkvi - a dokonca to bude obrátené proti nej, akoby Cirkev stála proti tomu a prekážala?

Kresťan nie je člen nejakej organizácie, ale syn, dcéra Boha v Rodine Boha. Nie je človek, ktorý niečo dodržiava, zachováva, *praktikuje*, ale syn Boha, ktorý oslobodený a naplnený Duchom skutočne a opravdivo žije už teraz Život Boha. O tomto vydáva svedectvo a vo veľkej radosi to na plné ústa oznamuje celému svetu, že v Kristovi človek skutočne a opravdivo "*má večný život a... prešiel zo smrti do života*" (Jn 5, 24)! Už teraz. Už tu. A "*to prisľúbenie patrí vám a vašim deťom i všetkým, čo sú d'aleko*" (Sk 2, 39)!

Keby sme boli tým, čím nás Boh v krste už urobil a keby sme boli v Cirkvi naplno tým, čím Cirkev je a konali v nej a žili to, k čomu bola stvorená, žiadne ideológie, žiadne bláznovstvá sveta by nemali nikdy žiadnu šancu. Nič nemôže, nedokáže tromfnúť hĺbku slobody ani výšku a intenzitu Života, ktoré v nej dáva Kristus, Boh - každému!

"V posledný, veľký deň sviatkov Ježiš vstal a zvolal: "Ak je niekto smädný a verí vo mňa, nech príde ku mne a nech pije. Ako hovorí Písmo, z jeho vnútra potečú prúdy živej vody." To povedal o Duchu, ktorého mali dostať tí, čo v neho uverili. Lebo ešte nebolo Ducha, pretože Ježiš ešte nebol oslávený." (Jn 7, 37-39)

Čriepky IV

Dobro, to je pokoj duše.

Sme plní pokoja, lebo máme vieru. Plní radosti, lebo máme nádej. A plní dobra, lebo nás naplňa Duch Svätý. Dohromady je to láska.

Uvoľnenosť – to je to, čomu Písmo hovorí *pokoj*.

Prosto sa *uvoľní do svätosti*... 😊

Normálne vo farnosti kňaz je tu hlavne, aby učil a vysluhoval sviatosti Božiemu ľudu, ktorý sa zase venuje obzvlášť svedectvu a ohlasovaniu. No, dospeli sme do stavu, kedy kňaz nemá iné východisko, než ohlasovať a vydávať svedectvo, pretože učiť niet koho... takže často je posledný - alebo prvý - veriaci vo farnosti (ak vôbec taký je), tvorenej v praxi z ľudí, ktorí ešte Krista nestretli, nemajú reálnu vieru a ešte sa neobrátili...

Chudoba sama osebe nie je čnosť ani neznamená lásku či kresťanský život. To len láska, ak je naozaj žitá, vedie k vonkajšej chudobe – jednoducho preto, že investujeme svoje veci, svoj majetok, do lásky, ktorú sme spoznali

ako väčšiu hodnotu a chceme byť bohatí práve na lásku. Ako vraví Ježiš, "robte si priateľov z nespravodlivej mamony" (Lk 16, 9).

Nebo, zbožštenie, je číry dar čirej Božej milosti. To, že sme svätí nám nedáva nárok na Nebo, robí nás to ale schopnými tento dar prijať a "prejsť od sviatostného stola pútnikov k Večnej Hostine v Nebi".

Hriešnik je človek, ktorý v Kristovi dostal druhú šancu. Kresťan je človek, ktorý prijal druhú šancu od Boha. Katolík je človek, ktorý druhú šancu od Boha žije.

Ak si predstavíme Cirkev ako nejaký podnik, potom zástupy sú zákazníci a učenici sú zamestnanci. Postoj k synode je vcelku výstižným indikátorom, kam sa kto v praxi radí - k zákazníkom, ktorí využívajú služby firmy, ale sama firma nie je ich vec; a potom tí, pre ktorých to je "moja Cirkev", moja vec!

Žiaden strach. Žiaden smäd. Žiadna beznádej. Žiadna vína. Druhá šanca, nový začiatok - s Otcom v Dome Otca!

Tak dobre! Vieš si predstaviť seba ako svätého? Presne a konkrétne? A napĺňa Ťa táto predstava dychtivosťou a vzrušením - inak by to totiž nebola svätosť, ale len jej nejaká karikatúra?

Svätosť je nanajvýš činná a aktívna práve preto, že je súčasne kontemplatívna. Vďaka kontemplácii *sme* – aby sme potom následne *žili* a *konali* to, čím sme. Ak nekonáme, potom ešte ani skutočne nie sme.

Kto uverí a dá sa pokrstiť...

"... to je predobraz krstu, ktorý teraz vás zachraňuje." (1Pt 3, 21)

Keď Ježiš kázal, konal zázraky. Vždy pritom zdôrazňoval, že dotyčných uzdravila, zachránila ich viera. Ježiš tu totiž bol. Bola v ňom všetka Božia sila a moc. Tu nebolo treba nič zariadovať. Viera však rozhodla o tom, či túto skutočnosť niekto využije, alebo nie. Úplne čítankovo to Evanjelium opisuje tu: *"Bola tam aj istá žena, ktorá mala dvanásť rokov krvotok; minula na lekárov celý svoj majetok, ale ani jeden ju nemohol vyliečiť. Pristúpila odzadu, dotkla sa obruby jeho šiat a hneď prestala krváčať. Ježiš sa spýtal: "Kto sa ma to dotkol?" Keď to všetci popierali, ozval sa Peter: "Učiteľ, ved' sa tlačia zástupy a tisnú ťa!" Ale Ježiš povedal: "Niekto sa ma dotkol, lebo som pocítil, že zo mňa vyšla sila." Žena, vidiac, že sa neutají, prišla s chvením, padla pred neho a pred všetkým ľudom sa priznala, prečo sa ho dotkla a ako hneď ozdravela. A on jej povedal: "Dcéra, tvoja viera ťa uzdravila. Chod' v pokoji!"*" (Lk 8, 43-48)

V krste sme Bohom boli zbožštení. *"Boh predsa nie je žobrák, on aj teba urobil Bohom na svoj obraz,"* hovorí v 3. storočí sv. Hipolyt. Už takí sme. Už to je. Boh nás takými už urobil. Už sme bohmi. V tomto smere nie je potrebné už nič viac zariadovať. Viera teraz už len rozhodne, či sa tento dar v našom živote uplatní alebo nie.

Veríš, že si bohom a synom, dcérou Otca, bratom Krista, schránkou Ducha, dedičom, vlastníkom Neba, nesmrteľným nebešťanom? Alebo na seba stále hľadáš len ako na pozemského smrteľníka? Ak veríš, potom *"už nebudeš podliehať žiadostivosti ani vášňam,"* vysvetľuje Hipolit, *"lebo si sa stal*

bohom" a Bohu je zlo, hriech, sebeckto, závisť, všetko tomuto podobné cudzie a neprirodzené. Viera rozhoduje, či vyzlečieš starého smrteľného človeka a oblečieš si syna Boha, ktorým Ťa krst urobil - alebo neuveríš a ponecháš si toho starého. Ním si býval, býval si hriešnym človekom, ale teraz ťa Boh urobil bohom.

Vierou prijímame synovstvo, že už sme bohmi na zemi tak, ako bol Bohom na zemi Jednorodný Syn nášho Otca, Ježiš. Z našej strany sa táto viera prejaví naozaj tým, že zanecháme sebeckto a strach a pýchu a závisť a lakomstvo a všetko toto, lebo ako bohovia a obyvatelia Neba to už nepotrebujeme, je nám to zbytočné je to už len na oštaru a prekáža nám to i nášmu Otcovi. Ak by sme to nezhodili, potom by to bol znak toho, že sme ešte neuverili. Alebo vôbec, alebo ešte máme pochybnosti - tak, ako apoštoli, keď im o konaní bohov hovoril Ježiš: *"Dávajte si pozor! Keď sa tvoj brat prehreší, pokarhaj ho! Ak sa obráti, odpusť mu! A keď sa aj sedem rás za deň prehreší proti tebe a sedem rás sa vráti k tebe a povie: "Lutujem," odpusť mu!"* Apoštoli povedali Pánovi: *"Daj nám väčšiu vieru!"* (Lk 17, 3-5).

Ak veríme, súčasne cítime, samozrejme a prirodzene, hlbokú blízkosť, spriaznenosť s Bohom. S Nebom. S Cirkvou, anjelmi, svätými. Tam totiž patríme, tu sme doma, toto je naša Rodina a Vlasť. Svet je cudzina, ale toto je Domov!

V liturgii ďakujeme a oslavujeme Otca za tento Dar skrze Syna v Duchu - čiže ako domáci Boha. A súčasne konáme s Kristom Jeho kňazskú službu a prinášame s Ním Jeho jedinú Obetu za spásu sveta - lebo sme synmi v Synovi. Už nie ako kedysi, povinnosť či niečo, čo by sme konali kvôli sebe. Služba svetu a oslava Otca, ako sa na synov Otca na zemi patrí. A On nám dáva, ako svojim synom, Chlieb z Neba. Veď len ako synovia a bohovia môžeme sláviť božskú liturgiu Krista, ktorý *"nevošiel do Svätyne zhotovenej rukou, ktorá je len predobrazom pravej, ale do samého neba, aby sa teraz*

za nás ukázal pred Božou tvárou" (Hebr 9, 24). A vôbec, celý náš život sa stáva liturgiou, lebo sme synovia - už len tak nežijeme, ale všetkým a vo všetkom slávime, ako aj Písmo vraví: "Či teda jete, či pijete, či čokoľvek iné robíte, všetko robte na Božiu slávu" (1 Kor 10, 31).

Takže ako, veríš? Veríš už, že si už bohom v Bohu, synom v Synovi? Veríš tomu? Aby sa tento Dar, ktorý si v krste dostal, mohol na tebe uskutočniť?

Si moje všetko.

Na Tvojom názore, Boh môj, mi záleží. Tebe sa chcem páčiť. S Tebou sa porovnávam. Teba nasledujem. Tvoje spoločenstvo je mi drahé. A toto všetko ma robí vo svete cudzincom. Svet nezdiera túto moju vášeň a ja nezdiera jeho vášne a túžby a žiadosti. Jeho boje nie sú mojimi bojmi a môj zápas zase nie je jeho zápasom. Ja som bláznom pre svet, ktorý som opustil. Svet je zase bláznivý pre mňa, ktorý som ho opustil. Tak to je. Svet má svoj zhon a horúčku. Ja mám Jeho Pokoj, nie aký svet dáva, ale Pokoj Boží, Pokoj toho, ktorý našiel, spočinul, kto je doma, v Rodine.

Tak sa nám Kristus Boh stal svetom, vesmírom, spoznali sme, že týmto všetkým On je, že keď vraví, že tvorí *"nové nebo a novú zem, na ktorých prebýva spravodlivosť"* (2Pt 3, 13), On sám týmto novým svetom je a *"ak ostanete vo mne a moje slová ostanú vo vás"* (Jn 15, 7), sme už v Nebi. Konečne v Nebi. Navždy v Nebi.

Aké iné, aké svetské túžby ešte môže mať, kto ochutnal Nebo, ochutnal Boha, ako On sám hovorí: *"Ja som chlieb života"* (Jn 6, 48)? Žiadne. Nie preto, že nechce, že sa im bráni. Preto, že zmizli. Žiadne nenachádza. Sú preč. *"Ježiš im povedal: "Ja som chlieb života. Kto prichádza ku mne, nikdy*

nebude hladovať, a kto verí vo mňa, nikdy nebude žízniť.'" (Jn 6, 35). *Solo Dio basta.*

A akoby to nestačilo, hovorí, že *"niet nikoho, kto by pre mňa a pre evanjelium opustil dom,... aby nedostal stonásobne viac; teraz, v tomto čase..."* (Mk 10, 29-30) - a vskutku, stvorenie i sám svet pred nami otvára svoju tajomnú trinástu komnatu, tajomnú ozvenu Raja a jeho vôňu, ktorú málokto zo sveta nachádza. A tak ako cudzinci kráčame krásou, ktorú tí, ktorí sú vo svete doma, málokedy zazrú. Ale doma sme v Ňom. Preto vidíme krásu cesty, lebo On je náš Dom. *"V Ňom žijeme, hýbeme sa a sme"* (Sk 17, 28). V Ňom nachádzame všetko. V Ňom a skrze Neho je všetko uzdravené.

Netúžim byť tu ani inde, teraz ani inokedy, takto ani inak. Som, lebo som v Ňom. V Ňom som. V Tichu a Pokoji, *"ktorý prevyšuje každú chápanosť"* (Flp 4, 7) - pretože viem, vidím, cítim, že On ma miluje. On ma miluje. Mňa - miluje! Miluje. Ako sladko samo toto slovo znie! *"Ako mňa miluje Otec, tak ja milujem vás. Ostaňte v mojej láske"* (Jn 15, 9), vraví aj môjmu srdcu.

Eucharistia. Chlieb Života. Ako mocne ma priťahuješ, ako lákaš, ako naplňaš, Ženích môj, Brat môj, moje Nebo! Byť dobrý, konať dobro, milovať - ako prirodzené to zrazu všetko je. v Tebe. S Tebou. Ako som len mohol žiť inak, ako sväto?

Na svete je toľko bolesti a utrpenia...

... spôsobených nevedomosťou, neznalosťou Krista! Dokonca zaniatení revolucionári, ktorí tvrdia, že chcú urobiť lepší svet a oslobodiť ľudí, prinášajú vo svojej nevedomosti a fanatizme len ďalší zmätok, bolesť, utrpenie, miesto slobody iba ďalšie putá, keď sa snažia do svojich ideí násilne spútať všetkých. A popri tom rozbijú a zničia aj, čo bolo dobré...

Koľko ľudí, koľko ľudských osudov žije v tomto systéme, ktorému Písmo vraví "svet"! Byť kresťanom, vyslobodeným, vykúpeným zo sveta - ako by sme mohli Evanjelium nehlásať? Ako by sme mohli mlčať o tomto lieku Kristovho Tela a Krvi, keď obmytí vodou a Duchom sme boli oslobodení a sme ním uzdravovaní? Dokonca aj keby nebolo Večnosti, aj tak by sme nemohli zničiť pohľad na to, že my sme boli oslobodení k Životu a oni ešte sú spútaní - a pritom v ruke držíme kľúč od ich reťazí, Evanjelium Krista!

Ak to nerobíme, potom je naozaj len jedno vysvetlenie. Keďže je nemožné žiť s Kristom Kristov život a súčasne mať srdce tak tvrdé, ľahostajné, dokonca nenávistné, že by sme ich chladnokrvne ponechali ich osudu, ostáva iba jedna možnosť: že my sami sme ešte neuverili, neprijali Boží Dar, že my sami ešte stále s nimi sedíme spútaní tými istými reťazami hriechu v tej istej kobke zvanej "svet".

Áno, ako to povedal jeden múdry kňaz, problém väčšiny katolíkov a kresťanov je, že namiesto toho, aby už v radosť žili nový, krásny, slobodný život svätosti, užívali si ho a vydávali o ňom všetkým svedectvo, sami ešte nevstúpili a stále iba hovoria o tom, aké by to malo byť, ale u nich ešte nie je... Ba mimo Cirkvi mnohí kresťania o tomto novom živote ani netušia, lebo

im bol v ich denominácií síce zvestovaný Kristus a Spása, ale už nie Evanjelium a spasenie sa.

Čo zmôže jeden malý človek oproti svetu? Hfštka? *"Neboj sa, maličké stádo, lebo vášmu Otcovi sa zapáčilo dať vám kráľovstvo"* (Lk 12, 32), vraví Ježiš. Aj jedna iskra dokáže zapáliť veľký oheň a hľa, svet je ako suché raždie, čakajúci na Oheň Ducha! A *"kde sú dvaja alebo traja zhromaždení v mojom mene, tam som ja medzi nimi"* (Mt 18, 20), uisťuje nás Pán. *"Ak je [teda] Boh za nás, kto je proti nám"* (Rim 8, 31)?

V tom spočíva viera, ktorá neverí v samu seba, ale v lásku a vernosť Boha, ktorý sám chce cez nás konať. Nádej, v ktorej nič neočakávame od seba a svojich síl a slov a schopností, ale iba od Boha, ako svedčí aj Pavol: *"Bol som u vás slabý, bojazlivý a veľmi prestrašený. Moja reč a moje ohlasovanie nespočívali v presvedčivých a múdrych slovách, ale v prejavoch Ducha a moci, aby sa vaša viera nezakladala na ľudskej múdrosti, ale na Božej moci"* (1Kor 2, 3-5). A tak sa aj nemotornosť a bezradnosť stávajú našou silou, pretože ak sme v Kristovi a konáme vo viere a z lásky, potom *"keď som slabý, vtedy som silný"* (2Kor 12, 10).

Len už musíme byť vnútri. V Kráľovstve. Už žiť nebeský Život. Ako inak by sme mohli svedčiť o niečom, čo ešte nežijeme? Viest' niekam, kde sami nie sme? Lebo *"keď slepý vedie slepého, obaja padnú do jamy"* (Mt 15, 14). Keď namiesto praktizovania príde Božie synovstvo a jeho nová identita a aktivity nahradí opravdivý Boží Život, konečne je to kresťanstvo, konečne spoločenstvo Večnej Cirkvi Kristovej. Sám Život, sama identita potom mocne kričia a svedčia, *"ako keď človek hodí semeno do zeme; či spí alebo vstáva, v noci či vo dne, semeno klíči a rastie a on ani o tom nevie. Zem sama od seba prináša úrodu: najprv steblo, potom klas a napokon plné zrna v klase"* (Mk 4, 26-28)!

Navyknúť si byť sebou

Naozaj, to pravé sa nachádza vnútri. Vnútri nás. Obalené maskou, nánosom starého človeka, ktorý je stvorený z pretváranky. Umelý. Neprirodzený. Toto všetko musí byť opustené, *spláchnuté a odplavené* preč, aby sa mohlo zjaviť to vnútorné, v krste oživené a obnovené.

Sám Kristus, Jeho Prítomnosť obzvlášť v Eucharistii je tou živou vodou, ktorá nás obmýva a očisťuje. Adorácia je ako kúpeľ zmŕtvychvstania s Kristom, kúra nah⁶⁷ uzdravenie vnútorného človeka.

Keď zmyjeme vonkajšie, objaví sa vnútorné, to, čo je skutočné. Nový človek. Nový život. Nový svet. Len doň vojsť, nielen na neho hľadiť. S odvahou vojsť a zotrvať. Prosto je to naozaj o tom, novým človekom byť, novým stvorením. Nie o tom, že starý človek robí nejaké veci, bár aj nové a zbožné veci. Stať sa novým človekom. "*Kto je teda v Kristovi, je novým stvorením. Staré sa pomínulo a nastalo nové*" (2Kor 5, 17).

Je to tak nové, až nás napadne, že ani nevieme, ako sa ako noví ľudia navonok správať. Ale je to v skutočnosti len ozvena návyku starého človeka. Starý človek sa *správal*, pretože divadlo a pretváranka boli jeho spôsob. Nový človek prosto *je*. Uvoľnene, prirodzene, priamo, prosto *je*. Tak sa predstavil Boh Mojžišovi: "*Ja som, ktorý som*" (Ex 3, 14). Teraz je na nás ani nie naučiť sa, ale skôr vierou nabráť odvalu byť bohmi - byť tým, čím sme, čím nás Boh utvoril a čo nám v krste daroval, v hlbokom pokoji, v čírom bytí. Byť, čím sme.

Nemusíme sa to učiť, lebo tým sme. Stačí sa pozrieť dovnútra, sme tým. To, čomu sa učíme, je naberať odvalu tým aj skutočne byť, opustiť staré návyky strachu, nedôvery, smútku a beznádeje a otvoriť sa naplno, poddať sa naplno

tomuto novému, tak krásnemu a tak prirodzenému. Poddať sa svätosti nového človeka v nás! Zanechať myšlienky a byť.

Všetko zapadá na svoje miesto. Nič nie je profánne, všetko je sväté, keď to v Bohu koná náš vnútorný človek, naše pravé ja - my. Nič si neodporuje. Ale bez viery to nejde, lebo to znamená ísť ďaleko za hranice toho, čoho sa kedy odvážil náš úbohý starý človek. Ale on nemal Boha a neniesli ho Jeho Krídla. A my si pomaly, premáhajúc závrat, *navykáme* na to nové, na ten nový pocit nového človeka, nového života, ktorý prekračuje všetky hranice a má len jednu istotu - a tou je sám Boh. Ako kedysi Peter, učíme sa *kráčať po vlnách* nesení ničím, iba Ním!

Adorovať znamená stavať sa, premieňať sa do podoby Toho, pred Ktorým zotrývame - a ktorý to nové do nás už dávno vložil a teraz ho v nás len láskavo a ohľaduplne odkrýva - asi *ako keď plastický chirurg odstraňuje obväzy zo svojho diela...* Tu však je takto odstraňovaný starý človek a jeho strachy, *odmotávaný* z toho nového, skutočného, ktorý je pod ním, vo vnútri.

Viac už nič neváži ani veľkosť, ani malosť, ani uznanie, ani odmietnutie, prijatie či neprijatie. Ostáva len číre bytie. Číra svätosť. Číra skutočnosť. Číry život. Číra pravda. Ako by mohlo existovať porovnávanie sa tam, kde vládne jedno pravé, skutočne, číre bytie? "*Už niet Gréka ani Žida, obriezky ani neobriezky, barbara, Skýta, otroka, slobodného, ale všetko a vo všetkom je Kristus*" (Kol 3, 11). Porovnávajú sa, kto sa iba *javia*. Cudzie a nezmyselné je to tým, ktorí *sú*.

Vidieť skutočné. Konať skutočné. Žiť skutočné. Byť skutočný. V skutočných vzťahoch. Skutočnom svete. V Bohu.

Pravda a zraniteľnosť

Existuje podstatná spojitosť medzi zraniteľnosťou, priamosťou a pravdivosťou v spoločenstve a medzi schopnosťou skutočne byť, byť sebou, synom, dcérou Boha v Kristovi. Jedno i druhé je to isté a bez druhého niet prvého, ale ani bez prvého niet druhého.

Nemôže skutočne byť sebou, skutočne *byť*, kto vo vzťahoch hrá divadlo a iba sa *javí*. Človek, ktorý niečo skrýva alebo hrá nemôže skutočne *byť*! Nie nadarmo v Písme slovo pravda označuje aj samú skutočnosť, realitu. Pravdivý a skutočný sú jedno a to isté. Kto skutočne *je*, tak skutočne *je* aj vo vzťahoch. Prosto *je*, bez pretváranky, bez zakrývania, priamo, *pravdivo*. Vtedy sú aj vzťahy skutočné, lebo aj sami sú pravdivé.

"*Neluhajte si navzájom vy, čo ste si vyzliekli starého človeka s jeho skutkami a obliekli ste si nového*" (Kol 3, 9-10), vysvetľuje Pavol. Cirkev je predsa postavená na pravde tak ako celé kresťanstvo a celý náš nový život synov a dcér Boha a "*pravda vás vyslobodí*" (Jn 8, 32) zo lži a pokrytectva, ktorá je prirodzenosťou diavla.

Vlastne by sa dalo povedať, že jedna z podstatných stránok duchovného života je, učiť sa byť takto úplne priami, pravdiví, otvorení voči sebe v spoločenstve Cirkvi a prijímať sa takto navzájom jeden druhého v láske a odpustení a súčasne v pokore nehrať jeden pred druhým divadlo a byť skutočne zraniteľnými a neskrývať ani svoje slabosti, pády,... a aj takto umŕtvovať starého človeka, Ego, jeho pýchu. A keď takými dokážeme byť bez toho, aby sme sa cítili poníženi a nesvoji čo sa nás týka, a súčasne bez znechutenia či hnevu a urazenosti z druhých, je to znak toho, že sa už synmi Boha skutočne stávame a starý človek začína naozaj patriť minulosti.

To vyžaduje ako prvé prijať seba. Pravdu o sebe. A tou je, že sám zo seba som naozaj ničím a o ničom. Je to tak. Kedysi som to nebol ochotný pripustiť, lebo som túžil byť veľký a skvelý a úžasný. Snažil som sa tak aspoň javiť v očiach druhých. Skrýval som slabosti, chyby, zlyhania aj hanbu. Teraz? Všetka moja veľkosť a hodnota a sám život je v Bohu, bola mi darovaná. Už sa nemusím po nej pachtieť a žobrať o ňu u ľudí. S ľahkosťou prijímam, že sám som malý a o ničom, pretože na moju veľkosť v Bohu to nemá žiaden vplyv. Tak, ako Pavol: "*Ved' ja som najmenší z apoštolov. Ba nie som hoden volať sa apoštolom, lebo som prenasledoval Božiu cirkev. Ale z Božej milosti som tým, čím som*" (1Kor 15, 9-10).

A tak vlastne otázka malosti i veľkosti stráca zmysel, pretože veľkosť sme už od Boha všetku dostali a nemusíme o ňu zápasiť, malosť zase nás už nijako netrápi, nijako nás neumenšuje, s radosťou nad Božím vyvolením uľahčene si ju otvorene priznávame a nemáme dôvod ju skrývať - takže ani jedným, ani druhým sa už viac nezaobráame. Sme synovia, dcéry Boha a jediné, na čom záleží, je láska a zdieľanie sa v jednote lásky, lebo to je Cirkev, Boží Život.

Žijeme tak pravdu o Bohu, o sebe aj o všetkých ľuďoch a táto pravda nás naozaj vyslobodila. Ona sama je slobodou, lebo jedna z podstatných stránok slobody je, že sme slobodní bez prekážok byť naplno a pravdivo a otvorene a bez klamu a pretváranky tým, čím skutočne sme. Sloboda byť pravdivo a priamo tým, čím sme. Keby sme nemohli alebo nedokázali byť otvorene sebou, ako by sme mohli byť slobodní? Spútaní Egom, pýchou, strachom, žiadostivosťou po uznaní od ľudí by sme boli stále ešte otroci!

Dobrym nástrojom na učenie sa tejto priamosti a navykanie si na ňu je reč: učiť sa hovoriť nielen pravdu, ale aj priamo, bez toho, aby sme pritom menili tón hlasu, hovorili nejako umelo, frázy a podobné veci. Hovoriť priamo, prosto, zo seba, pravdu pravdivo. Aby naša reč bola obsahom aj formou pravdivá, aby nebola nejakou formou *divadelného prednesu*, ktorým inak

bežné býva, stačí ak sami seba chvíľu pozorujeme, ako neprirodzene hovoríme, obzvlášť s inými ľuďmi. Aby to bola skutočne *naša* reč a skutočne *naše* slová, ktoré vychádzajú naozaj zo srdca, zvnútra a skutočne k tomu druhému.

Učiť sa byť vo všetkom pravdivý a skutočný a priamy a vyzliekať si starého človeka, ktorý bol presným opakom, ilúziou, zdaním, ktorý sa iba navonok niečím javil byť, ktorý rutinne jedno skrýval a iné navonok hral, je naozaj podstatná časť duchovného rastu. Bez pravdy neexistuje ani Božie synovstvo, ani skutočné spoločenstvo Cirkvi. Ale to je možné iba vo viere, iba v Kristovi. Preto "*až keď vás Syn vyslobodí, budete naozaj slobodní.*" (Jn 8, 36).

Pravda je omnoho viac, než len "neklamať" - alebo povedané inak, na začiatku *klameme úplne všetkým*, od myšlienok o sebe cez chovanie, vystupovanie, reč, skutky, všetko. V Kristovi potom nastupujeme cestu, na konci ktorej je pravda vo všetkom tomto - a my sami sme súčasne premenení Božím synovstvom. Pravda o malom svetskom človeku je škaredá. Preto sa jej vyhýbame. Pravda o Božom synovi či dcére je nádherná. Hodná zamilovať si ju i život v nej.

Pravda vás vyslobodí

Pravda, keď ju prijímame:

Pravda o Bohu, ktorý je naším Otcom.

Pravda o Synovi, ktorý je našim Bratom, Záchrancom a Vykupiteľom z tohto šedivého sveta, ktorý je *ako prázdny a tmavý lampión*, lebo v ňom neplanie Svetlo Božej Slávy.

Pravda o Duchu, ktorý prichádza, aby v nás bol našim životom - aby život Boha bol aj našim životom.

Pravda o tom, že všetci ľudia sme bratia, že máme len jedného Otca V Nebi a že nikto nie je medzi nami ani menší, než ostatní, *"veď všetci zhrešili a chýba im Božia sláva; ale sú ospravedlnení zadarmo jeho milosťou, vykúpením v Kristovi Ježišovi, nie pre spravodlivé skutky, ktoré sme my konali, ale zo svojho milosrdenstva, kúpeľom znovuzrodenia a obnovy v Duchu Svätom"* (Rim 3, 23-24; Tit 3, 5) a ani nikto medzi nami nie je ani väčší, veď *"voláme sa Božími deťmi a nimi aj sme... a ešte sa neukázalo, čím budeme. Vieme však, že keď sa on zjaví, budeme mu podobní, lebo ho budeme vidieť takého, aký je"* (1Jn 3, 1-2) - všetci úplne rovnako.

Pravda o tom, že aby sa na nás toto splnilo, záleží už len na jednom: *"Aby ste sa milovali navzájom. Aby ste sa aj vy vzájomne milovali, ako som ja miloval vás, aby [tak] všetci boli jedno, ako ty, Otče, vo mne a ja v tebe, aby aj oni boli v nás jedno, aby svet uveril, že si ma ty poslal"* (Jn 13, 34; 17, 21).

A potom ten druhý rozmer - žiť túto Pravdu pravdivo, v pravde, priamo, otvorene, bez skrývania, bez pretvácky, bez hrania divadla, priezračne, skutočne *byť* a nielen *javiť* sa, celým bytím, celým srdcom. Platiť rizikom *zraniteľnosti* za nezaplatiteľne vzácny dar *byť*, slobodným byť, za slobodu opravdivo žiť, bez strachu, bez viny, bez smädu, s radosťou v Duchu a v pokoji, v čírom *prúdení* Ducha, lásky, dobra, svätosti,...! Byť synom - už teraz. Žiť Nebo - už teraz. Byť v Kráľovstve - už teraz. Tu a teraz.

Pravdu počívame, na Pravdu hľadáme, Pravdu prijímame - a pravdivo v Pravde pravdu žijeme. Tak, ako nám to sľúbil a naozaj plní: *"Poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí, [lebo] prichádza hodina, ba už je tu, keď sa pravi ctitelia budú klaňať Otcovi v Duchu a pravde. Lebo sám Otec hľadá takých ctiteľov. Boh je duch a tí, čo sa mu klaňajú, musia sa mu klaňať v Duchu a pravde"* (Jn 8, 32; 4, 23-24). A ako hovorí Ten, ktorý nám to dáva: *"Ja som cesta, pravda a život"* (Jn 14, 6), kto nájde, prijme a žije v pravde a Duchu Pravdu, nachádza aj cestu, ktorou Pravda je i Život, ktorým Pravda je a ktorý je sám v sebe pravdivý, čiže pravý, čiže skutočný. Náš život už viac nie je ovládaný svetom ani ľuďmi a ich ohľadmi a očakávaniami, ale len nami samými - a my sami Kristom.

Neexistuje kresťanstvo bez pravdy. Ani láska. Ani Cirkev a jej spoločenstvo - veď ona sama je Telom Pravdy a jej deti sú údmi Pravdy tak, ako je Telom a oni údmi samého Života!

Sloboda byť navonok čímkoľvek

Žiť pravdivo pravdu, čiže skutočne *byť* a nielen *javiť* sa, znamená, že sa nachádzame akoby na akejsi "základnej úrovni" samého bytia, ktorá nám umožňuje potenciálne byť navonok čímkoľvek a konať čokoľvek, pretože vonkajšia forma, v akej sa naše bytie, Božie synovstvo prejaví a realizuje, môže byť akákoľvek.

Keď teda Pavol hovorí, že *"pre tých, čo boli bez zákona, bol som akoby bez zákona — hoci bez Božieho zákona som nebol, ale bol som pod Kristovým*

zákonom — , aby som získal tých, čo boli bez zákona. Pre slabých som sa stal slabým, aby som získal slabých. Pre všetkých som sa stal všetkým, aby som zachránil aspoň niektorých" (1Kor 9, 21-22) - tak to nie je iba o láske a ochote takto konať, ale aj o schopnosti takýmto byť, a to bez toho, aby prestal byť v každej tejto roli naplno a stále sebou.

Kým sa navonok iba *javíme*, je pre nás vonkajšia forma dôležitá, to, akí sme a čo robíme a ako žijeme, lebo s ňou sa stotožňujeme. Ale ak naozaj *sme*, potom na vonkajšej forme nevelmi záleží. Je viac menej jedno, čo navonok robíme, ako navonok žijeme, aké postavenie či funkciu vzhľadom na iných práve máme a akú prácu vykonávame. Sú to vedľajšie veci, pretože bez ohľadu na to, o čo ide, vždy sa v tom úplne rovnako realizuje jedno a to isté *bytie*, ktorým sme, jedno a to isté Božie synovstvo - *podobne, ako keď jeden a ten istý herec mení kostýmy a role, ale v každej jednej je stále sebou a uplatňuje to isté herecké umenie, vďaka ktorému každá jeho postava je skvelá. Na rozdiel od človeka, ktorý sa vo svete stotožnil s nejakou svojou rolou (napríklad nekonformný teenager alebo vážený manažér) a s nejakým štýlom obliekania s tým spojeným, považuje to za súčasť, ba podstatu svojej identity a nie je za žiadnu cenu ochotný meniť svoj "štýl" alebo sa zriecť svojho spoločenského postavenia.*

Aj toto je jeden z rozmerov slobody, ktorú v Kristovi a v tom, že v Ňom skutočne *sme*, nachádzame: "*Všetko môžem v tom, ktorý ma posilňuje*" (Flp 4, 13), ba viac, ktorý je samotným základom môjho bytia a prameňom mojej jedinej a skutočnej identity syna, dcéry Boha. Všetko ostatné sú už len role, ktoré sa môžu podľa potreby ľubovoľne meniť, ale ony sami nič nemenia na tam, kto sme a v každej z nich sa naplno uskutočňuje naša jediná identita Božia ho syna či dcéry. Už pre nás neexistuje lepšia či horšia práca, vyššie či nižšie postavenie ani nič podobné. Len jedno Božie synovstvo, žité na rôzne spôsoby. Je fuk, kde sme a čo robíme, ak tam sme ako synovia v Pánovi a s Pánom. "*Tí, čo sa spoliehajú na Pána, sú ako vrch Sion: nehýbe*

sa, trvá naveky" (Ž 125, 1) - jedno, či na ňom stojí chrám alebo hrad, či je zima alebo leto, mier či vojna. Tak ani u nás nič vonkajšie nemení, čím vnútri sme - a to, čím vnútri sme, nám dáva schopnosť a slobodu čohokoľvek vonkajšieho, v čom toto vnútro vyjadríme.

Každej z týchto rolí sme preto naplno - *zrovna tak ako je dobrý herec v každej svojej roli*, nie povrchné, a v každej z nich sme stále naplno sebou. Netúžime byť inde či iným, pretože sme stále v tom istom, v Kristovi a stále tým istým, synmi a dcérami v Kristovi. Nikam sme neodišli ani sa v nás nič nijako nezmenilo.

Bez zdieľania zomierame

Všetko, či v nás Boh koná, všetko, čím sa stávame, smeruje neodolateľne a neomyľne k tomu, aby to bolo zdieľané v spoločenstve.

Bez spoločenstva je kresťanstvo nekonzumované úplne rovnako, ako manželstvo bez sexu. V skutočnosti viac, pretože manželstvo žité v celibáte je na 98% stále možné, ale kresťanstvo nie je bez spoločenstva možné vôbec. Je úplne a dokonale nekonzumované.

Cieľom našej cesty je zdieľanie, v ktorom všetko dávame a všetko prijímame a stávame sa jeden. Dokonalosť, čistota, dobro, všetko toto sú len predpoklady a východiská k tejto jednote.

"Prožívala hodiny, v nichž si prála, aby nikdy nebyla uslyšela dalekou hudbu a nikdy nebyla spatřila krásu nevidaných barev. A přece kdyby ji někdo

postavil před rozhodnou volbu, nevzdala by se té vzpomínky zanic na světě. I kdyby proto musela zemřít. Neboť nyní Momo již věděla: Je bohatství, na něž se umírá, nemůžeme-li se o ně podělit s jinými." (Michael Ende, Dievčatko Momo)

Boží Život je zdieľanie. Žije sa zdieľaním. Bez zdieľania zomierame. Bez zdieľania, bez spoločenstva je cirkev mŕtva. Nie je viac cirkvou. Je mŕtvolou. Koniec. Zomrela. Zomreli sme.

Zdieľanie. Jednota, ktorá nepotrebuje slová. Ktorá je ako hudba. Mocná hudba, melódia bez slov a tónov, kde zvučí samo bytie a srdcia. Jednota splynutia v jedno v Jednom. Zmierame túžbou po nej a zomierame, ak ju nenájde, ak nenájde nikoho, kto by túto túžbu, život, bytie zdieľal s nami.

Čo iné môžeme, než to v sebe žiť? Neskrývať? Hovoriť o tom - koľko sa len dá, hoci je toho biedne málo, čo slová dokážu? A ak niekto počúva - povzbudiť na cestu? Pozvať? Podeliť sa so skúsenosťou, kadiaľ vedie Cesta? Čo iné? Čo viac sa dá? Modliť sa za to... to tiež. A dúfať - alebo zomrieť túžbou. Alebo kričať, kričať na celý svet: Čo vy viete o kráse? Skutočnej kráse? Kráse ktorá oslobodzuje, ktorá zbožšťuje, Večnej, nesmrteľnej? Všetci reformátori a revolucionári, čo vy o tom viete? Ake k čomu by to bolo?

Ale aj keby sme mali zomrieť - a vlastne v to dúfame! - stojí za to poddať sa tejto Kráse. Poddať sa Bohu. Poddať sa Životu. Veď aj keď to bolí, je to bolesť *slasti*, bolesť plnosti väčšej, než sami dokážeme uniesť bez zdieľania.

Cesta Chleba

V Kristovi, v Eucharistii, sa Boh znížil tak a takým spôsobom, že s Ním môžeme mať vzťah a naučiť sa s Ním žiť a navyknúť si na spoločenstvo a jednotu s Ním bez toho, aby nás Jeho Nesmiernosť ochromila, ba viac, vskutku zabila, pretože je pre smrteľníka priveľká.

A súčasne nás v tejto jednote so Sebou a spoločenstve pripravuje na povýšenie a oslávenie s Ním, aby sme sa my stali podobnými Jemu a mohli Ho vidieť v Jeho Sláve takého, aký Je, pretože sami budeme tejto Slávy plní.

Je teda tu, "*aby sme mu bez strachu slúžili vo svätosti a spravodlivosti pred jeho tvárou po všetky dni nášho života*" (Lk 1, 74-75) - neotrasení Jeho Nesmiernosťou, ale naplnení, preplnení Jeho blízkosťou a láskou. A tak si navykáme žiť s Ním v tele, aby s Ním a v Ňom boli zbožštení a oslávení v Duchu.

Preto teraz neriešim Jeho Veľkosť. Keby chcel, aby som ju riešil, prišiel by v *oblaku, bleskoch, hrmeni, čierňave a zemetrasení*. Prišiel ku mne ako *Chlieb*. V tele Chleba Života. Tak na Neho hľadím. Takého Ho vidím a prijímam. A On, takto, sa ma dotýka ako Priateľ priateľa, ako Brat brata, ako... - ani to neviem vypovedať, lebo aj tieto slová sú na opísanie tejto skutočnosti veľmi slabé. Neriešim Jeho Veľkosť. Milujem. Neriešim, ako je večný a nekonečný Boh prítomný v tele Chleba. Prijímam. Prijímam a milujem. Učím sa milovať. On ma učí oboje, aj prijímať, aj milovať - v tele Chleba, plnom Ducha, z lásky Otca.

"*Ja som cesta, pravda a život. Nik nepríde k Otcovi, iba cezo mňa*" (Jn 14, 6). Ak si On sám zvolil túto cestu, ktorá je pravdou i životom, kto by si volil a hľadal nejakú inú? Mnohí hľadajú "vzťah" s Kristom. Tu však je viac, než vzťah. *Jednota*, bytostná jednota človeka s Bohom. V Tele Chleba, ktoré z

nás robí Telo Cirkvi - oboje však Telo Krista. *Skrze Neho a s Ním a v Ňom, ako to spieva liturgia. "Ostaňte vo mne a ja vo vás. Ako ratolesť nemôže prinášať ovocie sama od seba, ak neostane na viniči, tak ani vy, ak neostanete vo mne. "Kto je moje telo a pije moju krv, ostáva vo mne a ja v ňom" (Jn 15, 4; 6, 56).*

V tomto je tajomstvo obrátenia. Slová sú slabé a napomínanie neúčinné, ako ukazujú celý SZ. Tresty vyvolávajú strach a bázeň. Ale láska priťahuje. A tak už nie slová, ale Slovo, nie slovami, ale Láskou, nie hlasom ale Telom sa dotýka tela, človeka. A pod týmto dotykom sa strach vytráca, lebo "*v láske niet strachu, a dokonalá láska vyháňa strach*" (1Jn 4, 18) a srdce sa roztápa, "*lebo Božia láska je rozliata v našich srdciach skrze Ducha Svätého, ktorého sme dostali*" (Rim 5, 5) - a nikde nie je Ducha viac, než v samom Kristovi, v Jeho vlastnom Tele, v Chlebe Života, Eucharistii. Nevieť Ho poňať ani obsiahnuť, ale tu Ho môžem prosto milovať. Prosto byť s Ním. Viac. Byť v Ňom a On vo mne.

Ach, aký veľký, krásny, nádherný je Pán, Ženich, Priateľ i Brat! "*Túži a zmiera moja duša po nádvorciach Pánových. Moje srdce i moje telo vznášajú sa k Bohu živému*" (Ž 84, 3). Neexistuje viac iná možnosť, len Ti patriť a to úplne! Neriešim. Poddávam sa. Milujem.

Umenie prostého bytia

Neťaží ma vina, lebo Kristus mi ju odpustil.

Neťaží ma minulosť, lebo Boh ju vzal do svojich rúk a On má moc aj minulosť na dobré zmeniť.

Neťaží ma budúcnosť, lebo tá je celá v ruke môjho Otca.

Neťaží ma prítomnosť, je plná Boha, niet dôvodu z nej unikat'.

Neťaží ma ani moja malosť, nemotornosť, zlyhania či pády, lebo Duch je so mnou, vo mne a dáva mi istotu a moc byť dieťaťom Otca.

Boh neprišiel ako sudca, ale ako záchranca. Záchranca! Prežívame podobné uľahčenie, radosť, eufóriu, *ako ľudia stratení v pralese, odkázaní na seba, zápasiaci o holé prežitie, keď k nim konečne dorazí pomoc a oni konečne môžu vypnúť, pretože odteraz je to už vec záchranárov, odteraz už sú to oni, ktorí vzali do svojich rúk ich záchranu, ale aj zranených, o ktorých sa doteraz starali, prsto všetko. Dorazila pomoc.* Tak Boh konečne dorazil na pomoc a záchranu nám. Konečne môžeme všetko pustiť, pretože On to všetko prevzal do svojich rúk. *"Na neho zložte všetky svoje starosti, lebo on sa o vás stará"* (1Pt 5, 7).

Prečo by som teda nemal žiť, skutočne žiť, naplno žiť, radostne, slobodne, bezstarostne, v pokoji, v čírom dobre, v iskrivej svätosti? *"Zlodej prichádza, len aby kradol, zabíjal a ničil. Ja som prišiel, aby mali život a aby ho mali hojnejšie"* (Jn 10, 10). Už bolo dosť Zlodeja, ktorý nás okrádal o život! Je čas Pastiera, Darcu Života. Čas Života! Čas žiť! Odhodiť ten strašný náklad, bremeno vín a zlyhaní a strachu a prázdnoty srdca, veď On *"sám vyniesol naše hriechy na svojom tele na drevo, aby sme zomreli hriechu a žili pre spravodlivosť. Jeho rany vás uzdravili"* (1 Pt 2, 24).

Eucharistia. Chlieb Života. Tu sa to všetko akosi zbieha. Sem všetko smeruje. Odtiaľ všetko vychádza. V nej je všetko prítomné, naraz, naplno. Boh v Tele Chleba. Boh, ktorý prišiel, aby bol uctievaný nie ako tyran, bojovník, ale ako Chlieb. Aby slúžil ako Chlieb. Aby dával svoje Telo. *"Ja som živý chlieb, ktorý zostúpil z neba. Kto bude jesť z tohoto chleba, bude žiť naveky. A chlieb, ktorý ja dám, je moje telo za život sveta"* (Jn 6, 51). Tu

prosto sme. Som. Je. Nič viac v tom nie je a nič väčšie od toho nie je, pretože je to samo bytie. Celý On. Celý ja. Len On. Len ja. Žiadne ilúzie. Žiaden strach. Žiaden smäd. *"Noc pokročila, deň sa priblížil. Prichádza hodina, ba už je tu, keď mŕtvi počujú hlas Božieho Syna a tí, čo ho počujú, budú žiť"* (Rim 13, 12; Jn 5, 25). Prosto žiť. Skutočne žiť. Byť. Toto bytie sa potom vznáša nad všetkým, prevyšuje všetko, všetku tú záviť a malichernosť, strach a žiadostivosť starého života, starého sveta. Tu človek zažíva a objavuje, že naozaj *"Boh nie je žobrák, on aj teba urobil bohom na svoju slávu"* (sv. Hipolyt). On. Ja. My. A potom už len dvaja v jednom Tele. Duchovný život je umenie tohto číreho bytia boha v Bohu - a dookola už iba bratia a sestry, nájdení či stratení, ale všetko Božie deti, súrodenci, v srdci zranení, zašpinení, ale predsa stále v samom vnútri dobrí na obraz Dobrého.

Kresťanstvo bez Eucharistie je ako manželstvo bez manželského lôžka a bez sexu... Alebo ako hostina a oslava bez jedla. Zábava bez tanca. Chýba mu vyvrcholenie, zavŕšenie. Je to kresťanstvo "nasucho"... ba až kdesi na hrane, ešte len na prahu!

Aká je tvoja superschopnosť?

"Všetko môžem v tom, ktorý ma posilňuje." (Flp 4, 13)

V Ňom. Doslova.

Máme len jediný nástroj. Jedinú zbraň. Jediný zdroj supersily: Boha. Nič viac. Byť úplne s celým v Ňom, s Ním, byť Ho plný - je to, na čom záleží. On

to hovorí, On sám: "*Ja som vinič, vy ste ratolesti. Kto ostáva vo mne a ja v ňom, prináša veľa ovocia; lebo bezo mňa nemôžete nič urobiť*" (Jn 15, 5). Superdar od Boha a naša superschopnosť: byť úplne a celí v ňom.

Ako? Ty ma to naučíš! Ty to urobíš! Moja je túžba, vôľa. Tvoja je Cesta. Život. Pravda. Toto je náš tréning. Byť v ňom. Úplne v ňom. V každej chvíli, okamihu v ňom. Stále. Úplne. V ňom. Naučiť sa to. Navyknúť si to. Stať sa takým. Všetko, celý život, všetko konanie, sa musí odohrávať len medzi Ním a mnou, skrze Neho a s Ním a v ňom. On je "*Alfa a Omega, Prvý a Posledný, Počiatok a Koniec*" (Zjv 22, 13) vo všetkom všetkého. Nebyť závislí od ničoho, aby sme boli závislí od Neho. Nebyť ovplyvňovaní ničím a slobodní od všetkého, lebo stojíme na Skale, ktorou je On.

Aké iné puto by tu mohlo byť, než láska? *Človek sa stáva bohom, pretože miluje všetko to, čo miluje Boh*, hovorí osnivo jasne Klement. Ona "*je zväzkom dokonalosti*" (Kol 3, 14). A ako inak by sa mohla táto láska uskutočňovať, než pôsobnosťou? Človek sa stáva tým, pripodobňuje sa tomu, čo miluje: Bohu. Viera mení rozum. Láska mení srdce. Samého človeka. Vnútri sa stávame novými ľuďmi, aby sa vonkajšok k vnútru časom pridali.

To všetko sa deje poddaním sa lásky. Uvoľnením. Zmlknutím svete, mlčaním vnútra. Mlčaním lásky. *Láska sa dáva v tichu*, hovorí kartuzián. Naša Bohu i Božia nám. Neznamená to, že utečieme zo sveta. Naopak. Ak mlčí srdce a spočíva v tejto láske, môžeme sa prechádzať nezranení aj uprostred samého Pekla, čo potom uprostred vravy sveta. Hovorí sa tomu Boží pokoj. "*Boží pokoj, ktorý prevyšuje každú chápacosť, [on] uchráni vaše srdcia a vaše mysle v Kristovi Ježišovi*" (Flp 4, 7).

"*Aká je tvoja superschopnosť*" (Zack Snyder, *Justice league*)? Byť v Bohu. Úplne v Bohu. A Boh vo mne. Boh nepozná pýchu, závisť, urazenosť, s nikým sa neporovnáva, ničomu neslúži, s nikým nesúperi, nepozná sebeckosť.

V Ňom sa takými stávame aj my. Je to zvláštny pocit krásny pocit, keď v Bohu všetko toto utíchne, rozplynie sa ako opar za rána a v hlbokom Mlčaní ostane iba to, čo naozaj je. *"Túto slobodu nám vydobyl Kristus. Stojte teda pevne a nedávajte sa znova zapriať do jarma otroctva"* (Gal 5, 1).

Nič už viac nedáva zmysel, neexistuje žiaden iný zmysel iba tento Jeden. Boh a my v Ňom. Všetko v Ňom. A v Ňom nachádza skutočný a pravý zmysel všetko. Viac sa veci nedelia na svetské a duchovné, vonkajšie a vnútorné. Všetko sa stáva jedným. V Jednom. My sami sa stávame konečne jedným. Nezáleží viac, o čom myseľ uvažuje a čo ruky robia, pretože srdce stále v Jednom je. Myseľ môže uvažovať nad čímkoľvek a ruky sa zaoberať čímkoľvek, ak, kým, srdce takto stále je. Mŕtve a preto konečne živé. Mŕtve Egu, mŕtve svetu, živé v Bohu a v Bohu živé pre všetko. A človek a Boh sa stávajú jeden spôsobom, ktorý presahuje slová i všetko. *"...a budú dvaja v jednom tele. Toto tajomstvo je veľké; ja hovorím o Kristovi a Cirkvi"* (Ef 5, 31-32).

"A keď pritiahli lode k brehu, opustili všetko a išli za ním." (Lk 5, 11)

Zanechať kvôli Inému

Rozhodnutie zvoliť si Krista ide ruka v ruke s rozhodnutím opustiť svet. Nie prestať v ňom žiť, ale opustiť ho. Tak, ako to vraví Ježiš: *"Neprosím, aby si ich vzal zo sveta, ale aby si ich ochránil pred Zlým. Nie sú zo sveta, ako ani ja nie som zo sveta. Posväť ich pravdou; tvoje slovo je pravda. Ako si ty mňa poslal na svet, aj ja som ich poslal do sveta"* (Jn 17, 15-18).

Žiť vo svete, ale nie svetom a zo sveta. Žiť vo svete, ale plný Krista a už v Kráľovstve. *"Nijaký sluha nemôže slúžiť dvom pánom; pretože buď jedného*

bude nenávidieť a druhého milovať, alebo jedného sa bude pridržať a druhým bude opovrhovať. Nemôžete slúžiť aj Bohu, aj mamone" (Lk 16, 13).

A nejde len o peniaze. Ide o svet ako taký, veď peniaze sú jeho modlou a jeho nástrojom všetkého, aj moci aj slávy, aj rozkoše, pýchy aj sebeckta, ako vraví Pavol: "*Umŕtvujte teda svoje pozemské údy: smilstvo, nečistotu, vášeň, zlú žiadostivosť a lakomstvo, čo je modloslužba" (Kol 3, 5).* Ide o to, opustiť aj spôsoby a záujmy sveta, to, ako a pre čo svet žije, ako myslí, ako sa správa a čo v tomto všetkom považuje za normálne a správne, pretože to zodpovedá svetu, svetu bez Boha, s hriechom namiesto Boha. "*Ak žijeme v Duchu, podľa Ducha aj konajme. Nepachtíme po márnej sláve, nedráždime sa navzájom, nezávidíme jeden druhému" (Gal 5, 25-26).*

A nie, nielen zaprieť, odoprieť. Skutočne zanechať. Zapretie sa znamená, že sme toho ešte stále plní. Zrieknutie znamená, vyprázdniť sa - lebo sme sa rozhodli naplniť sa niečím iným. Srdcom opustiť svet. Úplne. "*Nemilujte svet, ani to, čo je vo svete. Ak niekto miluje svet, nie je v ňom Otcova láska" (1Jn 2, 15).* Miesto toho celé srdce, naozaj celé, otvoriť Bohu, naplniť Bohom. "*Milovať budeš Pána, svojho Boha, celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou myslou" (Mt 22, 37).* Tak, celým.

Boh Je, ktorý Je. Volá nás, aby sme tiež boli. Čím viac *sme*, tým viac sa vymaňujeme zo sveta. A naopak, ak prestávame *byť*, znova nás pohlcuje svet, ktorý je svetom *vlastnenia* a *javenia* sa, nie bytia. Ego, ktoré túži vlastniť a javiť sa, je semenom i ovocím sveta v nás. Opustiť Ego je opustiť svet a vice versa. K tomu úplne stačí *byť*, pretože skutočne byť sa dá iba v Bohu.

A o to presne ide. Poddať sa konečne Bohu, ktorý pre nás je plnosťou bytia, plnosťou pravdy, plnosťou života. Je tým sám v sebe a je tým aj pre nás - keď "*všetko a vo všetkom je Kristus" (Kol 3, 11), "aby bol Boh všetko vo*

všetkom" (1Kor 15, 28). O toto ide. O nič iné. Preto "zjednotiť v Kristovi ako v hlave všetko, čo je na nebi aj čo je na zemi" (Ef 1, 10) - našou hlavou a životom a bytím počnúc a Vesmírom končiac. O tom to celé je. Tam sa Ego konečne stráca, pohltené Ním, nie naplnené, ale viac, prekonané, ďaleko prekonané Ním. A tak miesto Ega sa stávame Kristom a v Kristovi bohmi v Bohu. Bohovia už žiadne Ego nepotrebujú!

Prijať Boha znamená opustiť svet - ale svet sa opúšťa práve tak, že prijímame Boha. Viera znamená uveriť, že tým, čo hľadám a po čom túžim, nie je nič zo sveta, ale Boh a On je naplnením všetkého. Nádej znamená uveriť, že Boh mi naozaj takúto možnosť dal, Seba samého mi takto dal, odpustil mi a prijal ma k sebe späť a ja teda naozaj toto môžem! Z toho sa potom rodí láska, v ktorej nevesta opúšťa všetko, pretože dostala Ženicha.

Čím sa líši láska od pýchy

Keď pýcha vidí, že sme v niečom lepší ako druhí, cíti sa povýšene, spokojne, hrdo. Keď láska vidí to isté, cíti súcit a pýta sa, ako môžem druhému prispieť, pomôcť, aby aj on mal to, čo ja?

To prvé je postoj Satana, ktorý nemohol zniesť slávu, ktorú Boh pripravil ľuďom.

To druhé je postoj Boha, ktorý "podľa číro dobrotivého rozhodnutia slobodne stvoril človeka, aby mu dal účasť na svojom blaženom živote. Preto

je v každom čase a na každom mieste blízky človeku. Volá ho a pomáha mu, aby ho hľadal, poznával a zo všetkých síl miloval. Všetkých ľudí, rozdelených a rozptýlených hriechom, zvoláva do jednoty svojej rodiny, ktorou je Cirkev" (KKC 1).

To prvé je postoj aj nás, či skôr nášho Ega, keď sme ešte žili bez Boha a snažili sa byť ako Boh, lenže po svojom - či skôr po diablovom.

To druhé je, čomu sa učíme ako kresťania. Vykúpení zo sveta vymenili sme Ego za Božie synovstvo. Pýcha už viac nie je ani potrebná ani užitočná. Jej čas skončil. Učíme sa novému umeniu: "*Podľa toho spoznajú všetci, že ste moji učeníci, ak sa budete navzájom milovať*" (Jn 13, 35). A preto "*podľa toho, kto aký dar dostal, slúžte si navzájom ako dobrí správcovia mnohotvárnej Božej milosti, aby bol Boží človek dokonalý a pripravený na každé dobré dielo*" (1Pt 4, 10; 2Tim 3, 17).

Rozdiely nie sú viac dôvodom rozdelenia a už vôbec nie pyšného porovnávania sa a povyšovania sa jeden nad druhého, ale súcitu, prajnosti, túžby vzájomne sa obohatiť, vzájomne sa vyťahovať stále vyššie a vyššie, lebo aj sami rastieme, keď si navzájom pomáhame rásť, keď druhým pomáhame rásť. Rastíme vtedy v tom najväčšom a najdôležitejšom: v umení Božích synov a dcér, v umení byť bohom.

Môže byť láska rovnako tvrdá ako nenávisť?

Človek dokáže podstúpiť, prežiť, prekonať neuveriteľné veci, keď ho ženie nenávisť, skutočná hlboká nenávisť, ktorá preniká často všetok jeho život a on ho zasväti pomste a odplate "servírovanej za studena", ktorú chystal často roky. Alebo sa stane motorom veľkých vecí, ktoré dosiahne často za tvrdú cenu driny, odriekania, utrpenia, len aby ukázal tým, ktorých nenávidí, svoju prevahu.

Hovorí sa, že sestrou nenávisť je láska, že sú si ako opačné, tak podobné. Vie byť láska podobná? Vie dať láska silu podobnú ako nenávisť? Pavol vraví, že hej, že láska "*všetko znáša, všetko verí, všetko dúfa, všetko vydrží*" (1Kor 13, 7). Hovorí o láske, ktorá je rovnako tvrdá, rovnako neústupná, rovnako zarytá, ako jej sestra nenávisť. Nakoniec, nie je taká aj láska Boha? Sám Duch o nej hovorí: "*Preto som si zatvrdil tvár sťa kremeň*" (Iz 50, 7) a inde: "*Pozri, tvár ti urobím tvrdou, ako je ich tvár a tvoje čelo tvrdým ako ich čelo. Ako diamant, tvrdším než kremeň urobím tvoje čelo*" (Ez 3, 8-9).

Rozdiel je, že nenávisť sa rodí z tela, láska z Ducha. Nenávidieť je ľahké, stačí sa poddať telu a jeho pudom. Milovať? Aj milovať je ľahké. Najprv sa však musí človek obrátiť, zmeniť myslenie, vyzliecť starého a obliecť si nového človeka, stať sa, čo mu Boh na kríži a vtelením získal, Božím synom, dcérou - bohom. Keď sa tak stane, potom aj tu stačí sa poddať tomu, čím sme, poddať sa Duchu a milovať, zaryto, tvrdo, bezohľadne milovať, ako Ježiš, ktorý "*pretože miloval svojich, čo boli na svete, miloval ich do krajnosti*" (Jn 13, 1). Tak ľahko, ako ľahko a prirodzene miluje matka svoje

dieťa - pretože matkou je. Bez tejto zmeny a obrátenia skutočná láska nie je ťažká - je nemožná. Prajnosť, láskavosť, to hej, ale nie láska.

Skutočná láska je sila. Sila schopná otriasť svetom. Nie je v nej nič slabé, nič "ružové" ani "sladké" akoby bola nejakým cukríkom. Nie je ani nejakým mocným a krátkym vzplanutím, aj ona sa uskutočňuje "za studena", premyslene a cieľavedome. Sám Boh je láska a láska je hybnou silou Jeho samého. Pohliadni na Vesmír a jeho divy! Hľa, toto všetko priviedla k bytu iba láska, nič, než láska! Pohliadni na kríž, aj ten sa zrodil iba z lásky a na ňom je zhmotnená tá istá láska. Nie je na nej nič romantické ani sladučké, však otriasa nebom i zemou a vibruje nezmernou silou, ktorá zachránila svet!

Byť tak, ako je niekto v nenávisti a v hneve, zarytý v láske, v odpustení, v milosrdenstve! To je znak prechodu! Znamenie nového človeka! *"My vieme, že sme prešli zo smrti do života, lebo milujeme bratov. Kto nemiluje, ostáva v smrti"* (1Jn 3, 14) - nie príkaz, ale znamenie a potvrdenie uverenia a obrátenia! Skúška správnosti kresťanstva kresťana! Znak, že prijal postoj, pohľad, zodpovednosť, záväzok vlastný bohu voči ľuďom - po vzore Boha, svojho Otca. *"Milujte [dokonca aj] svojich nepriateľov a modlite sa za tých, čo vás prenasledujú, aby ste boli synmi svojho Otca, ktorý je na nebesiach"* (Mt 5, 44-45).

Stávame sa bohmi v Bohu a po vzore Boha nám záleží na všetkých a na všetkom a preto *"na mňa deň čo deň dolieha starosť o všetky cirkvi. Ved' kto je slabý, aby som nebol slabý aj ja? Kto je vystavený pohoršeniu, aby to aj mňa nepálilo"* (2Kor 11, 28-29)? A tak *"hoci som slobodný voči všetkým, stal som sa sluhom všetkých, aby som čím viacerých získal. Pre Židov som sa stal akoby Židom, aby som získal Židov. Pre tých, čo sú pod zákonom, bol som akoby pod zákonom — hoci sám som nebol pod zákonom — , aby som získal tých, čo boli pod zákonom. Pre tých, čo boli bez zákona, bol som akoby bez zákona — hoci bez Božieho zákona som nebol, ale bol som pod*

Kristovým zákonom — , aby som získal tých, čo boli bez zákona. Pre slabých som sa stal slabým, aby som získal slabých. Pre všetkých som sa stal všetkým, aby som zachránil aspoň niektorých" (1Kor 9, 19-22). Takto sa rodí a takáto je láska, ktorá je znamením nášho prechodu zo smrti do Života!

Čriepky V

Snívanie, dumanie, blúdenie mysle je nanič. Ak to má mať zmysel, musíš so sebou vziať aj *telo!*

Láska nie je hrdinský postoj ani cit, je to niečo úplne normálne a prirodzené každému, kto nemá dôvod ani na strach, ani na žiadostivosť, teda ani na sebecko, ani na pýchu. Preto je vlastná Bohu - a tým, ktorí dostali v krste adoptívne Božie synovstvo a vierou, skutočnou vierou ho prijali a deťmi Otca sa stali, stali sa bohmi v Bohu.

Ustarostenosť ani smútok nie sú čnosti! Možno vo svete, kde sú chápané ako výraz toho, že nám na niečom záleží. Ale nie u detí Boha, ktoré vedia, že dokonca aj minulosť a chyby a zlo, ktoré sme spôsobili, sú stále v Božej moci a Jeho prozreteľnosť ich dokáže na dobro obrátiť.

Preto nám môže na niečom a na niekom záležať, skutočne a hlboko - a predsa byť bezstarostní a plní radosti, veď dôverujeme Otcovi a Jeho láske a Jemu sme toto všetko do rúk zverili!

Preto vieme žiť naplno tu a teraz, lebo ani *ustarostenosť* nás neunáša kamsi dopredu, ani *smútok* nás neťahá dozadu, v pokoji, v radošti sme naplno tu, naplno teraz.

Pseudokomunita - žiadna pravda

Chaos - pravda vychádza na povrch, ale je to pravda malých svetských ľudí, ktorí žijú sami o sebe v klame, lebo sa stotožňujú s Egom. Preto Boh a zápas. A ani pravda nie je úplná, lebo síce vychádza navonok pravda o tom, ako vidíme iných, však pravdu o sebe ďalej skrývame.

Prázdnota - prijatie pravdy o sebe, zanechanie Ega, prijatie synovstva.

Komunita - život v úplnej pravde.

Zvieratá sú ovládané žiadostivosťou a strachom - a tak aj ľudia sveta. Bez Boha sme padli na úroveň zvierat, možno trochu chytřejších, ale zvierat. Až Kristus, Chlieb Života, nás z tohto pádu vyslobodzuje a znovu pozdvihuje k životu anjelov, detí Boha.

Vďaka tomu dokážeme naplno žiť prítomnosť, v pokoji, skutočne, intenzívne, s rozvahou a v prúdeň - pretože nás z nej nič nevytrháva von, preč, ani ustarostenosť, ani žiadostivosť, ani nechut' z toho, čo je - lebo čo sa nás týka, práve tu a práve teraz je Boh, je Kráľovstvo, je Boží Život, je Nebo.

Strach, hnev, zlosť, urážka, smútok, depresia, porovnávanie sa, všetko toto existuje len v našej hlave. Takže to reálne neexistuje. Trpíme celý život pre niečo, čo neexistuje! Ale vďaka Kristovi, ktorý nás z toho vyvádza do toho, čo je skutočné!

Predpoklady synodality:

- Spoločenstvo vyžaduje *obrátene*.
- Misia vyžaduje zrelosť ako ovocie katechézy a *uvádzania do kresťanského života*.
- Spoluúčasť nakoniec vyžaduje *štruktúru malých spoločenstiev*, ktorá to reálne umožňuje.

Eucharistia. Telo a Krv. Telo ako *cesta* nášho Vykúpenia. Krv ako *cena* nášho Vykúpenia.

Prosto mať rád ľuďí

Milovať blížneho? Naozaj to začína tým, že začneme mať radi ľuďí. Nie sebecky ako doteraz, keď sme namiesto lásky prejavovali sympatie ľuďom, ktorí nám pripadali príjemní, užitoční, milí... Nie kvôli tomu *akí* sú, ale kvôli tomu *kým* sú: našimi súrodencami, bratmi, sestrami, "*kosť z mojich kostí a mäso z môjho mäsa*" (Gn 2, 23), lebo oni sú údmi Krista, ktorý je aj mojím Telom a ja Jeho údom. A je v tom ešte niečo viac!

Máme ich skutočne radi, skutočne tak na nich hľadáme, bez ohľadu na to, *akí* práve sú - pretože sme sa im stali otcami a matkami a súrodencami a priateľmi, pretože my sami sme sa zmenili.

Boli sme Bohom urobení bohmi v Bohu. Už nepozeralme na iných okuliarmi sebeckva, závidia, pýchy, vlastného prospechu. Z tohto nás Ježiš lieči a do veľkej miery už vyliečil. Oslobodení od tejto choroby, s očami srdca uzdravenými Kristom, hľadáme a vidíme druhých nanovo.

So *sympatiou* - lebo sú to deti Boha ako my a naša rodina.

So *súcitom*, ak na nich vidíme zlo a slepotu, lebo sami sme takými boli a ešte stále sa len uzdravujeme z tejto ťažkej, smrteľnej choroby zvanej hriech.

Zhovievavo, pretože sme sa stali synmi Otca a po vzore Otca prijímame, že im budeme ako otec, matka svojim deťom.

S *náklonnosťou*, lebo už vidíme hlbšie a vidíme v nich krásu, ktorá je možno ešte stále navonok zakrytá chorobou hriechu, ale je tam, obraz samého nášho Otca a ten v nás prebúda skutočnú lásku, veď je tak nádherný a

vznešený, sú ako majestátne orly, síce doráňané a s polámanými krídlami a strapatým a špinavým perím, ale stály orly!

Máme ich radi. Fakt ich máme radi. Presne tým otcovským spôsobom, aký opisuje Pavol: "*Láska je trpezlivá, láska je dobrotivá; nezávidí, nevypína sa, nevystatuje sa, nie je nehanebná, nie je sebecká, nerozčuľuje sa, nemyslí na zlé, neteší sa z neprávosti, ale raduje sa z pravdy*" (1Kor 13, 4-6) a inde: "*ovocie Ducha je láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, láskavosť, dobrota, vernosť*" (Gal 5, 22). Krátko a stručne: hľadiet' na druhého ako brat na brata, ako otec na svoje dieťa - možno už dospelé a pokazené, spurné a doráňané, ale dieťa, stále dieťa, stále moje dieťa a súčasne môj brat, sestra, súrodenec, rodina, v Kristovi moje vlastné telo.

Kedysi sme to nedokázali a ak, tak sebecky - prijímali sme ich, lebo sme mali radi seba a oni nám boli príjemní a osožní. Ale aj tak sme sa neustále porovnávali a striehli a hodnotili ich osoh pre nás a či plnia naše nároky a očakávania - a stačilo málo, a naša náklonnosť sa zmenila na hnev, sklamanie, urážku, odpor. Hoci v skutočnosti sa toho veľa nezmenilo. Stále to bolo jedno a to isté zištné sebestvo, len sa zmenil to, ako sa navonok prejavovalo.

Až keď nás Kristus oslobodil a začal z tohto sebestva uzdravovať, začali sme byť schopní mať týchto ľudí skutočne radi. Konečne odpútani od seba, vidieť skutočne ich. A tak sa aj naša láska stala z povinnosti a obety radosťou a nadobudla onú božskú ľahkosť - pretože milujeme tých, ktorí sa nám v Kristovi stali milí a blízki a ktorých máme skutočne a úprimne radi.

Iba človek oslobodený a uzdravený od seba dokáže mať skutočne rád. A potom aj skutočne milovať - bez námahy, s božskou ľahkosťou, radosťou a skutočnou pasiou, skutočne si užívať, že máme radi, že milujeme druhých, že to konečne môžeme, vieme, dokážeme! Čím menej seba, tým viac

slobody, tým viac lásky, tým viac pokoja a radosti, skutočnej čirej radosti, tým viac života!

Sotva človek opustí Boha,...

... lebo sa možno v dobre mienenom nadšení vybral vpred a zanechal Boha, možno si to ani neuvedomil, nezbadal, že Ho necháva kdesi za sebou - *podobne ako dieťa, ktoré na výlete pobehuje okolo rodičov, beží po ceste dopredu d'aleko pred nich* - veľmi rýchlo zabľúdi a začne konať veci, ktoré nie sú dobré. Možno to v tej chvíli nevie (a možno tuší, len si to nepripúšťa alebo ho príliš ovládlo nadšenie), ale časom to spozná. Ohliadne sa späť a vidí to - *znova ako ono dieťa, ktoré sa obzrie a vidí, že kým ono bežalo dopredu, rodičia za ním zabočili na inú cestu a ono sa musí vrátiť späť a dobiehať ich po tej druhej ceste*. Aj my takto časom zistíme, že sme v nadšení zbehli kamsi mimo a musíme sa s hanbou a zronení vrátiť späť, k Otcovi.

"Ostaňte vo mne a ja vo vás. Ako ratolesť nemôže prinášať ovocie sama od seba, ak neostane na viniči, tak ani vy, ak neostanete vo mne. Ja som svetlo sveta. Kto mňa nasleduje, nebude chodiť vo tmách, ale bude mať svetlo života." (Jn 15, 4; 8, 12)

Pane, zase som odbehol. Príliš uchvátený sebou a tým, čo si vo mne vykonal Ty, ani som nezbadal, ako som nechal Teba. Oslnený opustil som Teba. Len trochu. A predsa aj tá trocha priniesla trpké ovocie a ja sa musím znova vracat' späť.

Ty si Skala. Ty si Základ. Ty si Slovo a Múdrosť Otca. Byť v Tebe, ostávať v Tebe, skutočne, opravdivo, nielen si to o sebe myslieť alebo to hovoriť, je to najdôležitejšie umenie pod slnkom.

Ako inak by sa to dalo, než skrze vieru a lásku? Bez viery nami zmietajú pýcha, žiadostivosť, Ego *ako splašené divoké kone zapriahnuté do káry nášho bytia*. Len viera nás robí schopnými *vypriahnuť* ich a nechať ísť, lebo nás odteraz nesie Pán. A láska. Láska, keď nachádzame krásu Boha a túžime v ňom zotrvať.

Z nich sa rodí pokoj uvoľnenosti. *"Vezmite so sebou slová a obráťte sa k Pánovi; povedzte mu: "Odpusť každú vinu a láskavo nás prijmi, zaplatíme plodom svojich perí! Asýrsko nás nezachráni, už nebudeme jazdiť na koňoch a nebudeme viac hovoriť: "Naši bohovia!" dielam svojich rúk, lebo u teba nájde milosť sirota.""* (Oz 14, 3-4). Pokoj (zvaný aj bdelosť), v ktorom konečne opravdivo ostávame v Pánovi. Vzdávame seba a nachádzame seba v ňom: Život Boha. Skutky Boha. Dedičstvo Boha. Seba v Bohu. Konečne začíname konať skutky, ktoré ostanú, lebo sú z Boha. *"Môj Otec je oslávený tým, že prinášate veľa ovocia a stanete sa mojimi učeníkmi. Nie vy ste si vyvolili mňa, ale ja som si vyvolil vás a ustanovil som vás, aby ste išli a prinášali ovocie a aby vaše ovocie zostalo; aby vám Otec dal všetko, o čo ho budete prosiť v mojom mene"* (Jn 15, 8.16), vraví Ježiš.

Bez viery a bez nádeje máme strach urobiť to, čo milujeme. Viem, čo je správne. Viem, čo chcem. Byť v Bohu Boží, úplne. Viera a nádej sú to, čo dáva odvahu *poddať sa* tomu. Vzdať strach a ponoriť sa do Hlbiny Boha. Už nechcem odbiehať. Už nechcem bez Teba robiť chyby a kaziť veci. Už nie. *"V nikom inom niet spásy, lebo niet pod nebom iného mena, daného ľuďom, v ktorom by sme mali byť spasení"* (Sk 4, 12).

Nie nadšenie, ale pokoj je našou silou i bránou k Božej múdrosti. Z pokoja sa rodí aj láska, skutočná láska, plná porozumenia, súcitu, milosrdenstva, pokorná a preto pravdivá.

Vzdat' seba. A potom nájsť seba - v Ňom.

Začína to zmlknutím

Z mlčania sa vynára bytie.

Z mlčania všetkého bytie prosté a skutočné. Zmlknúť je ako zomrieť. Smrť, z ktorej sa vynára nové stvorenie.

Je to Kristus, ktorý nám takto dal a dáva zomrieť a zo smrti povstať k novému bytiu i životu. Dal - keď nás v krste pripojil k sebe. Dáva - pretože to nie je vec a stav, do ktorého vchádzame a žijeme ho.

Krátko a stručne, ak sme v Kristovi, sme Ním naplnení. Túžby miznú, lebo v Ňom všetko máme. Nemáme kam ísť, za čím sa pachtieť, nikam sa nenáhlime, lebo sme v Ňom a v Ňom je tu a teraz samo Nebo - už sa doň len stále hlbšie ponárame. A to sa deje práve oným zomieraním. Čiže zmlknutím seba, aby sa v nás stále viac rozozvučal Kristus a v Ňom naše nové nádherné ja. *"Spolahlivé je to slovo: Ak sme s ním zomreli, s ním budeme aj žiť"* (2Tim 2, 11).

Z tohto mlčania plného bytia v Kristovi potom vychádza dobro a láska - lebo *"vypestujte dobrý strom a bude dobré aj jeho ovocie"* (Mt 12, 33). Ako by mohlo z tohto nového Koreňa, ktorým je Kristus, Vinič a my Jeho ratolesti, povstať niečo pokrivené a zlé? Zlo sa rodí zo sebeckta a pýchy a tie z nedostatku a strachu - ale v Kristovi je len plnosť a istota a preto sebeckto aj

pýcha zmlkli a viac ich niet. A tak *"sme zomreli hriechu! Ako by sme v ňom ešte mohli žiť?"* (Rim 6, 2). Ved' On *"sám vyniesol naše hriechy na svojom tele na drevo, aby sme zomreli hriechu a žili pre spravodlivosť. Jeho rany vás uzdravili. Ved' ste boli ako blúdiace ovce, ale teraz ste sa vrátili k pastierovi a biskupovi svojich duší"* (1Pt 2, 24-25).

Takto oslobodený a nanovo zrodený môžem v každej chvíli skutočne a naplno byť. Nepohltený vlastnými myšlienkami, obavami, žiadosťami, môžem skutočne vidieť. Naozaj vidieť druhého. Počuť druhého. Chápať druhého. Konať skutky, ktoré nevychádzajú z mojich predstáv, ale zo skutočnej potreby a situácie druhého.

Motív, pre ktorý milujem, vychádza zo mňa, z Krista vo mne a seba v ňom - preto môžem rovnako milovať priateľa aj nepriateľa, dobrého aj zlého, lebo na samu lásku to nemá žiaden vplyv. Nemilujem, pretože oni sú dobrí, ale pretože Kristus vo mne je dobrý a kvôli Nemu a v ňom milujem aj ja, tak som sa rozhodol, tak som si to zvolil a to, akí ľudia sú, na tom nemá čo zmeniť.

Ale samotný prejav lásky sa zase úplne odvíja od potrieb a situácie druhého, pretože konečne vidím, srdce dokáže konečne chápať, pretože moje sebeckvo i pýcha i strach i smäd po svetských veciach sú preč a už nekalia oči ani neotravujú srdce. Ostáva iba bytie v Kristovi plné túžby po bytí v Kristovi a preto v ňom zotrváva a s Ním i hľadá a chápe a rozumie.

"Toto je náš život: cvičiť sa v túžbe. A vo svätej túžbe sa cvičíme iba natoľko, nakoľko očistíme svoje túžby od lásky k svetu. Už sme kedysi hovorili o vyprázdnení toho, čo má byť naplnené. Vylej zlo, lebo máš byť naplnený dobrom." (sv. Augustín)

On je so mnou. Pri mne. Miluje ma. Naplňa ma. V ňom mám všetko. Z Neho teraz aj vyrastá všetko. Všetko je zrazu prirodzené a normálne - a

prirodzene a normálne plné dobra a kvitnúce láskou, prirodzene a normálne sväté. Nie je v tom vôbec nič umelé.

A bránou k tomu je mlčanie. Zmlknutie Ega, zmlknutie seba. *"Preto odložte všetku nečistotu a akúkoľvek zlobu a v tichosti prijmite zasiate slovo, ktoré má moc spasit' vaše duše"* (Jak 1, 21).

Ked' všetko umírkne, ostane láska

V Bohu máme všetko. Žiadostivosť i strach miznú, už netúžime po veciach sveta, iba ich ešte používame. Bez žiadostivosti a strachu sa končia pýcha a sebeckosť, viac nie sú potrebné a už nedávajú žiaden zmysel. No a tam, kde viac niet ani pýchy, ani sebeckosti, ostáva už len láska. Pokojná, prirodzená, normálna láska. Žiadne výnimočné ale pritom oproti láske povrchné city. Žiadna umelosť, nič teatrálné. Prostá láska, skutočná, pravdivá, všedná a jednoduchá ako *chleba s maslom*, preto hlboká, preto nádherná, preto blažená. Láska akou Boh je láska.

Toto je to, čomu hovoríme Vykúpenie. Takto a k tomuto nás Boh v Synovi vykúpil. Vtelenie je spôsob, akým nám umožnil byť v Ňom. Kríž je cena, ktorú ako človek Kristus Ježiš za vtelenie zaplatil - kvôli nášmu zlu a hriechu. Preto je Chlieb Eucharistie Chlebom Života, lebo v ňom prijímame ovocie vtelenia. Preto je Kalich Eucharistie Novou Zmluvou, lebo je cenou zaplatenou za naše vykúpenie, *"ved' viete, že zo svojho márneho spôsobu života, zdedeného po otcoch, boli ste vykúpení nie porušiteľným striebrom*

alebo zlatom, ale drahou krvou Krista, bezúhonného a nepoškvrneného Baránka" (1Pt 1, 18-19).

"*A tak teraz ostáva viera, nádej, láska, tieto tri*" (1Kor 13, 13), lebo viera a nádej nás v Kristovi oslobodzujú od strachu i žiadostivosti a robia schopnými Božieho Života. "*No najväčšia z nich je láska*" (1Kor 13, 13), lebo ona je tým, čo ostane, keď všetko ostatné zmlkne, ona je tým Božím Životom, ku ktorému sme boli vykúpení.

Láska k Bohu, keď milujeme, čím a aký Boh je a milujeme Ho kvôli tomu, aký je - a preto sa Mu chceme, túžime podobat'. Výsledkom je *svätosť a dokonalosť*, o ktoré v sile Ducha takto oslobodení s radosťou a pasiou smelo usilujeme. A spolu s Bohom *láska* k ľuďom, ku všetkému, čo žije, ku všetkému, čo je. Lebo láska znamená oboje: Milovať Milovaného, ale aj milovať s Milovaným a zdieľať s Ním Jeho lásku. A sama modlitba sa stáva účasťou na tej Synovej, ako o nej zjavuje Duch, že "*je po pravici Boha a prihovára sa za nás*" (Rim 8, 34) - a my sa stavíme vedľa Neho a s Ním.

Tu, v tomto mlčaní čiže smrti Ega, starého človeka, všetkých jeho ilúzií a blúznenia, konečne opravdivo sme, opravdivo žijeme, opravdivo konáme. Konečne sa stávame. Naozaj ostáva len láska. Súciť s odpustenie. Súciť a milosrdenstvo. A náhle zisťujeme, že svet sa nám odcudzil a my svetu. V každej chvíli sme pripravení ho opustiť, lebo v ňom už aj tak nežijeme a srdcom sme už dávno doma, v Nebi. Tak prečo by sme sa báli či zdráhali odísť tam úplne?

Božia krása a naše naozaj

Morálna teológia je úžasná a obsahuje v sebe múdrosť stáročí i Božieho Zjavenia. Ale môže sa stať, že nám jej jednotlivosti zatienia to hlavné a my sa z kresťanov staneme zákonníkmi. *Asi podobne, ako by sa stali manželia, ktorí by si mysleli, že manželstvo, to je len dodržiavanie dohodnutých pravidiel života v domácnosti. Tie sú dôležité a užitočné, ale len ako pomôcka a nástroj manželskej lásky a jednoty - a tá sa do žiadnych pravidiel vtesnať nedá.*

Kresťanstvo - to je nový Domov, ktorý nám ukázal Ježiš a voviedol nás doň. To je, že sme našli svojho Otca, a je ním náš Boh. Že sme našli konečne svoju vlasť a ňou je Nebo. Našli sme konečne svoju rodinu a ňou je Cirkev, Spoločenstvo svätých. Našli sme Život a s radosťou a jasavo ho žijeme. Zamilovali sme sa do nádhery, svätosti, dokonalosti lásky nášho Otca i nášho Brata Krista a naplnení týmto všetkým v Duchu učíme sa s pasiou osvojovať si túto krásu a nádheru a aj sami sa podobnými Otcovi stavať. Všetko toto už teraz žiť, už tým teraz byť, stále viac nebeskí ľudia, stále viac nebeský život!

Až potom prichádza na rad morálka, ktorá nám vysvetľuje niektoré veci, ktoré nám nemusia byť na prvý pohľad zjavné, aby sme ich žili. Právo, ktoré zavádza užitočné a osvedčené zásady spoločného života, oné *domáce pravidlá* Rodiny Cirkvi tu na zemi.

Koľkí ale žijú iba tieto pravidlá? Sedia vo svete, žijú pozemský, nerušia o Rodine, o Vlasti, o Živote, Otcom nazývajú toho, kto je pre nich v skutočnosti iba nejakým pánom, riaditeľom, sudcom kdesi tam, hore - a

myslia si, že kresťanstvo, to sú iba tieto pravidlá a kto ich aspoň trochu dodrží, je už dobrý kresťan! A koľkí dokonca ani toto nerobia a iba veria, že ak veria v to, že Kristus za nich zomrel a vykúpil ich, tak to už je všetko a už sú znovuzrodení kresťania...

Aké nádherné je, ak sa stretnú aspoň dvaja ľudia, dvaja veriaci ľudia spojení touto vierou, touto nádejou, touto túžbou, týmto darom a začnú ho spolu žiť! Tak sa rodí Cirkev! A radosť a pasia z toho, že toto takto spolu žijeme je tak mocná, že aj keby nebolo Ducha, aj keby nebolo Eucharistie, samo toto by stačilo na to, aby sa z nás stali tí najbližší priatelia, jediní, s ktorými sa cítime ako doma, lebo nás chápú a my ich, lebo s nimi jedinými môžeme zdieľať tieto obrovské a vzrušujúce veci, pasiu a rozkoš tohto nového Života, pretože všetkým ostatným, celému svetu je toto všetko ešte stále neznáme a cudzie! Vpravde sme sa stali cudzincami v cudzom svete, o to viac sme si blízki navzájom!

Bránou k tomu je Kristus - a naše *naozaj*. Naozaj som uveril. Naozaj som vošiel. Naozaj sa týmto stávam, týmto som. Naozaj toto žijem. Naozaj toto chcem. Preto som naozaj *"všetko stratil a pokladám za odpadky, aby som získal Krista"* (Flp 3, 8). Naozaj. Bez tohto "naozaj" budeme iba hovoriť, počúvať, možno veriť - trochu, ale stále postávať vonku *ako oni nenajati robotníci na námestí z podobenstva*. Toto "naozaj" otvára dvere do skutočného života v skutočnom spoločenstve s Otcom A Synom v Duchu, ku skutočnému životu s Nimi a v Nich. V tomto spoločenstve tento nový život i bytie korení, z neho žije, v ňom žije.

Pustiť, aby si mohol chytiť

Musí to byť oboje. Nie je možné prejsť do nového sveta bez odpútania sa od starého. Úplného odpútania. Naozaj. Inak to nejde. Musíme zomrieť, aby sme mohli vstať. Musíme odísť, aby sme mohli prejsť cez Jordán do Života.

V tomto opustení sa rodí sloboda a schopnosť milovať. Svätosť. Všetko. Sloboda sa dá žiť iba na slobode. Nie vo väzení sveta. Kým nevyjdeme z väzenia... *"ak niekto miluje svet, nie je v ňom Otcova láska"* (1Jn 2, 15)? Ako by mohol byť slobodný ten, kto stále miluje svoje okovy?

Ak opustíme svet, zrazu sa všetko vráti, ale už očistené. Už nie ako závislosť a bič a reťaz, ale ako krídla a dar. *"Všetko smiem." Ale nie všetko osoží. "Všetko smiem." Ale ja sa ničím nedám zotročiť"* (1Kor 6, 12). Niečo si vyberieme. Niečo nie. Slobodne. Nič nás už viac nemôže zotročiť. Sme slobodní. *Užívame, ale nie sme užití.*

Toto je pravá podstata pôstu. Chudoby. Mlčania. Pokory. Všetkých týchto darov. Nie obety. Nie sebazaprenia. Darov. Spolu sa im vraví - sloboda. Človek, ktorý zhodil svoje reťaze. Človek, ktorý sa konečne narovnal. Ktorý konečne je. Takýto človek sa vznáša, plynie, prúdi v prítomnom okamihu a v ňom nachádza celé Nebo. Netúži po ničom, len aby bol - naozaj on a naozaj bol a nielen stratený v myšlienkach - a aby naozaj miloval, s radosťou miloval, zanietene miloval, vychutnával si to, že miluje, lebo objavil krásu Božieho Života, ku ktorému bol oslobodený a prebudovaný. Boh Je Láska. Naozaj Je. Naozaj Láska. Tak aj ten, kto sa z Neho narodil.

Malá Ježišova lekcia pôstu a modlitby

"Keď potom vošiel do domu a boli sami, učeníci sa ho spýtali: "Prečo sme ho nemohli vyhnať my?" On im povedal: "Tento druh nemožno vyhnať ničím, iba modlitbou."'" (Mk 9, 28-29) Matúš ešte dodáva slovko "pôstom".

Čo si pod tým predstavíme? Posadáme si okolo dotyčného, usporiadame dlhé modlitby, ak to má zahrnúť aj pôst, tak veru aj celodenné, ba aj viacej dní?

Čo urobil Ježiš? Koľko času venoval modlitbe a pôstu? Z textu sa zdá, že v podstate žiaden. Nakoniec, sám hovorí: *"Keď sa modlíte, nehovorte veľa ako pohania. Myslia si, že budú vypočutí pre svoju mnohovravnosť"* (Mt 6, 7). V dĺžke to teda nebude. Modlitba, to je postoj a kvalita, nie konanie a trvanie, dalo by sa povedať. Podobne pôst.

Tesne pred touto udalosťou bol Ježiš s Petrom, Jakubom a Jánom na Hore premenenia. A keď sa vracal, *"všetok ľud, len čo ho zazrel, užasol. Bežali k nemu a pozdravovali ho"* (Mk 9, 15). Nás čím ľud užasol, doslova na neho padla bázeň? Pretože na Vrchu strávil Ježiš noc v modlitbe s Otcom, takú ako aj inokedy, len teraz s Ním boli svedkovia. A teraz sa vracal, plný Otca, plný Ducha, plný Božej Slávy. A ľud to cítil!

Presne toto modlitba je, že sme s Bohom a Boh nás naplňa a preniká, sme Ho plní. A toto je podstata aj pôstu - že v správnej modlitbe spontánne opúšťame všetko svetské - pretože to zrazu ostáva opustené, zabudnuté, nepotrebné. Plní Boha a prázdni sveta. Toto je modlitba a pôst. Nie podujatie. Stav bytia. Spôsob žitia. Dalo by sa povedať, že Ježiš sa vrátil z

Hory plný modlitby a pôstu - a tak stačilo už len slovo, veta, aby diabla vyhnal. Ostatné v Ňom bolo prítomné už dávno.

Preto učeníci neuspeli. Ešte neboli takto plní ani modlitby, ani v pôste prázdni sveta - veď počujeme: "*Keď prišli k učeníkom, videli okolo nich veľký zástup a zákonníkov, ako sa s nimi hádajú*" (Mk 9, 14). Ničím sa nelíšili od ostatných ľudí sveta. Ak však patrili svetu, ako by mohli rozkazovať jeho vládcovi a vyháňať ho? A obávam sa, že keby aj usporiadali nejaké modlitby za onoho úbožiaka a dokonca sa aj pri tom celý deň postili, nepomohlo by to. Veď by to bolo *modlenie sa* ako niečo, čo chvíľu robíme - a nie modlitba ako stav bytia v Bohu! *Postenie sa*, v ktorom sa chvíľu zapierame - a nie pôst ako stav slobody od sveta!

Márna sláva, kresťanstvo naozaj nie je o tom, čo *robíme*, ale čím *sme*. Robenie ešte neznamená bytie, na druhej strane ak Boží naozaj sme, potom aj božo konáme, to je samozrejmé. Ale skutky sú len vonkajší prejav a dôkaz toho, kým a čím sme.

Nebojuj s tým, čo máš zanechať

Ktosi povedal: S problémami sa nebojuje, problémy sa riešia.

Morgan Freeman o rasizme povedal, že rasizmus zanikne, keď o ňom prestaneme hovoriť a keď namiesto bielych a čiernych budeme vidieť prsto ľudí a hovoriť o ľuďoch. Kým sa o ľuďoch hovorí ako o bielych či čiernych, jedno ako, rasizmus trvá.

Myšlienka je tá istá: nemá zmysel bojovať a zápasiť s niečím, čo má byť prosto zanechané za nami. Nemá zmysel týmto bojom a zápasom udržiavať pri živote niečo, čo malo byť dávno opustené a zabudnuté.

O tom je aj v kresťanstve viera. Neznamená bojovať s neistotou, beznádejou, strachom, smútkom,... Znamená nechať ich za sebou. Opustiť ich. Nie neustále na ne hľadiť, bojovať s nimi ako s *veternými mlynom dona Quijota* a tým ich umelo udržiavať nažive. Miesto toho nechať ich tak. Tým, že vo vnútri *zmlkne*. Tým, že tieto veci prosto pustíme. Sú to len myšlienky, nič viac. Mlčanie nás prebúdzá do toho, čo naozaj *je*. Ocítame sa na základnej úrovni reality, kde veci prosto sú a skutky sa prosto konajú a kde strach ani obavy ani komplexy ani beznádej či skleslosť prosto nie sú. Už nie sú, či skôr *ešte* nie sú. Miesto dumania a zápasenia s vlastnými myšlienkami v tomto duniacom velebnom Tichu prosto konáme skutočné skutky, skutočné veci. Žijeme skutočný život. Skutočne *sme*.

Zostúpiť do tohto *Ticha opravdivého* nám umožňuje viera a jej deti, *bezstarostnosť* a *apatheia*. Z nich sa rodí *uvolnenosť*, čiže ono *mlčanie* prebudeného, oslobodeného srdca.

Preto aj v srdci kresťanstva nie sú slová, ale Eucharistia. Ona je, ako vraví Ježiš, *Nová Zmluva*. Nestojíme na slovách, ale na skutočnosti. Naším Slovom je Kristus - nie zvuk, nie myšlienka, ale Boh, Ten Ktorý Je. Chlieb Života.

Kedykoľvek sa objavia myšlienky - "*každého pokúša vlastná žiadostivosť, ktorá ho zachvacuje a zvádza*" (Jak 1, 14) - namiesto zápasenia s nimi stačí sa na chvíľu zastaviť a prosto *zmlknúť*. *Zmlknúť* a v tichu sa znova dotknúť toho, čo je skutočné. Seba. Reality. Krista. A potom namiesto dumania a bojovania s vlastnou hlavou v tichu prosto urobiť, čo urobiť sa má. A je to. Načo bojovať s niečím, čo môže byť zanechané? Ak to neurobíme, tak to "*potom, keď počne, porodí hriech a keď je hriech dokonaný, splodí smrť*"

(Jak 1, 15) - na náš vlastný účet! Lebo takýmto zbytočným zápasom len znova a znova myslíme na to, čo chceme premôcť a tým to len sami posilňujeme a udržujeme pri živote. Nebojuj s tým, čo má byť prosto opustené a zanechané!

Viera je uvedomenie si skutočného. Prebudenie sa do skutočného. Videnie skutočného. Radosť zo skutočného. Žitie skutočného. Skutočnosť. "*Ved' sme nesledovali vymyslené bájky, keď sme vás oboznámili s mocou a príchodom nášho Pána Ježiša Krista, ale sami sme boli očitými svedkami jeho veleby*" (2Pt 1, 16). Veriť znamená zanechať všetko a ponoriť sa do skutočného. "*Pozri, my sme opustili všetko a išli sme za tebou*" (Mk 10, 28). Viac než loďky a siete museli opustiť toto všetko vo svojich hlavách.

Ked' ostáva už len jedno a ostatné je zabudnuté

Nie, nepotrebujem dôležitosť, veľkosť, malosť, uznanie, ocenenie, porovnávanie sa, bohatstvo, chudobu, silu, slabosť, zdravie, chorobu, nič. Vôbec nič. Jediné, čo potrebujem, je byť jedno s mojím Bohom, zdieľať život s mojím Bohom - prostredníctvom jednoty a zdieľania v spoločenstve Jeho Tela, Cirkvi. Na tomto záleží. Na ničom inom. O toto ide. O nič iné.

Nezáleží, čo konáme - kým to konáme spolu s Kristom v tejto jednote, tejto láske, kým je to nástroj tohto zdieľania - *úplne rovnako, ako chlapcovi je jedno, či sú na večeri, v kine, na lavičke alebo sa učia chémii, kým je to spolu s jeho dievčaťom.*

Golf, motorka, záhrada, divadlo, turistika, čítanie kníh, jedno čo, len ak to buduje Telo, ak to buduje lásku, Cirkev, ak to zveľaďuje rast vo svätosti, v dokonalosti, v jednote. Preto Pavol píše: "*Lebo niekto robí rozdiel medzi dňom a dňom, iný nerozlišuje dni; len nech je každý úplne presvedčený o svojom. Kto zachováva deň, zachováva ho kvôli Pánovi; kto je, je kvôli Pánovi, ved' vzdáva vd'aky Bohu; a kto neje, neje kvôli Pánovi a vzdáva vd'aky Bohu*" (Rim 14, 5-6) - a to platí univerzálne. A naopak, ak to nie je kvôli Pánovi, je to zlé a zbytočné, ako vraví Ježiš: "*Kto nie je so mnou, je proti mne, a kto nezhrádza so mnou, rozhadzuje*" (Lk 11, 23) - lebo "*keby som rozdal celý svoj majetok ako almužnu a keby som obetoval svoje telo, aby som bol slávny, a lásky by som nemal, nič by mi to neosožilo*" (1Kor 13, 3).

Dôležité je, aby všetko bolo v Bohu, z Boha vychádzalo, k Bohu smerovalo. Lebo ešte raz, na ničom nezáleží, iba na Bohu, na jednote s Ním. Kde, ako, čím sa uskutočňuje, je úplne vedľajšie. Len ak sa uskutočňuje, len ak v nej sme, ak ju žijeme. Ak sme na toto upriamení a ak na ostatné nám ani nepríde na um myslieť, je to dobrý znak. Vlastne z toho sa rodí sloboda *apatheie* aj *bezstarostnosti* - že nás už to ostatné nezaujima ani neľahá, že vlastne už ani nevnímame, či sme podľa meradiel sveta veľkí alebo malí, chválení či hanení, tieto a ostatné podobné veci nám už nič nehovoria. Sme Boží a len Boží. To je všetko. Sme upnutí na svätosť a dokonalosť, na odpustenie a na milosrdenstvo a na zdieľanie seba v láske, čiže na Boha a život s Ním v Ňom.

Toto sledujeme, toto trénujeme, za týmto zo všetkých síl celým srdcom ideme. Ostatné... už nehľadáme. Je to už za nami. Zabudnuté. Ponechané. Nevšimané. Lebo toto chcem. Lebo takto to chcem. Lebo za týmto idem, k tomuto som upnutý.

Ako to urobiť, aby ľudia uverili?

Nevieš, čo robiť? Opýtaj sa Ježiša. Povie ti, že stačí byť veriaci, úplne, vnútri aj navonok. Byť v ňom s plný Jeho Ducha. Viac netreba. Nie je to vec techniky, ohlasovanie ani vyučovanie, ale Božej Prítomnosti a Moci v nás a cez nás.

Je to tak jednoduché a prosté! Napĺňa to moje srdce radosťou a blaženosťou, plesaním! Pretože je to vo svojej podstate rovnako ľahké ako krásne a plne Svetla a Moci!

"Nepripodobňujte sa tomuto svetu, ale premeňte sa obnovou zmysľania" (Rim 12, 2). Ak sme svetskí, ako môžeme presvedčiť svet? Ak sa prispôbujeme ľuďom, ktorí neveria a sami strácame úfnosť, ako by sme im mohli odovzdať Život a Nádej? Ak sme ale medzi nimi plní Svetla a nádeje a radosti a Života, úplne to stačí.

Pýtame sa Boha na techniku, ako to robiť, aby nám ľudia uverili - a Ježiš namiesto toho, aby nás učil nejaké šikovné postupy, triky, techniky, hovorí: *"Ostaňte vo mne a ja vo vás. Ako ratolesť nemôže prinášať ovocie sama od seba, ak neostane na viniči, tak ani vy, ak neostanete vo mne. Ja som vinič, vy ste ratolesti. Kto ostáva vo mne a ja v ňom, prináša veľa ovocia; lebo bezo mňa nemôžete nič urobiť" (Jn 15, 4-5). A výsledok? "Naše evanjelium neprišlo k vám iba v slovách, ale aj v moci a v Duchu Svätom a v celej plnosti" (1Sol 1, 5).*

Nepýtaj sa, ako presvedčiť ľudí. Bud' medzi nimi Boží, plný Života, plný Ducha, ži svätý život plný krásy, užívaj si ho, dakuj zaň, plesaj a oslavuj.

Buď - a nehľaď na svet, nenechaj sa svetom zviest' ani otráviť jeho prázdnotou. Buď, ako píše Pavol: "*Božie deti bez hany uprostred zvrhého a skazeného pokolenia, medzi ktorým svietite ako svetlá na svete*" (Flp 2, 15). To stačí. Ostatní, všetci, ktorých *pritiahne Otec*, sa pridajú, ako predpovedá o našich časoch Pán: "*V tých dňoch sa chopí desať mužov z národov všetkých jazykov, chopia sa okraja odevu júdskeho muža a povedia: "Pôjdeme s vami, lebo sme počuli, že s vami je Boh."*" (Zach 8, 23).

Ohlasovanie, vyučovanie,... Všetko musí byť osobné! Nevyučujeme žiadnu teóriu. Odovzdávame niečo živé, sám Život. Musí to byť na nás vidieť, že naozaj živí sme. A nesmieme sa zdráhať byť osobní, áno, osobní a slovom, postojom, radosťou a zápalom svedčiť o tom, že to sami žijeme a sme toho plní a delíme sa s tými a svedčíme o tom tým, ktorých učíme. Dokonca aj v škole by sme mali byť na hodine náboženstva viac proroci a svedkovia, než nejakí *učitelia*, ktorí len sledujú nejakú *metodiku* a vysvetľujú látku!

"*Preto takto hovorí Pán: "Ak sa obrátiš, obrátim ťa, budeš stáť predom mnou; ale oddelíš vzácne od bezcenného, budeš akoby mojimi ústami. Nech sa títo obrátia k tebe, ale ty sa neobracaj k nim! Urobím ťa pre tento ľud pevným múrom kovovým; budú proti tebe bojovať, no nepremôžu ťa, lebo s tebou som ja, aby som ťa spasil a oslobodil, hovorí Pán."*" (Jer 15, 19-20). Stačí naplno byť Boží uprostred sveta, stačí stáť, nepripodobňovať sa mu - a svet sa pripodobní nám a cez nás Kristovi, "*všetci, čo boli vopred určení pre večný život*" (Sk 13, 48).

A preto - "*Ustavične sa radujte v Pánovi! Opakujem: Radujte sa! Vaša miernosť nech je známa všetkým ľuďom. Pán je blízko. O nič nebudte ustarostení. Ale vo všetkom modlitbou, prosbou a so vzdávaním vďaky prednášajte svoje žiadosti Bohu. A Boží pokoj, ktorý prevyšuje každú chápanosť, uchráni vaše srdcia a vaše mysle v Kristovi Ježišovi*" (Flp 4, 4-7). Amen! Život ako reakcia nie na svet ani na ľudí, ale na Boha. Život ako žitie Božej radosti uprostred smútku a beznádeje sveta a nie naopak. "S

očami upretými na Ježiša, pôvodcu a završiteľa viery" (Hebr 12, 2) a nie na svet a ľudské súdy či mienky v ňom. "V Bohu je moja spása i sláva; Boh je moja sila a v Bohu je moje útočisko" (Ž 62, 8). Od všetkého sa odpútať, oslobodiť, aby sme mohli byť a boli uprostred sveta už len a jedine Boží, naozaj Boží, v Božej radosti a Božom pokoji už len Boží!

Srdcom pokoja je pokoj srdca

Tak sa to hovorí. *"Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam. Ale ja vám nedávam, ako svet dáva. Nech sa vám srdce nevzrušuje a nestrahuje" (Jn 14, 27), hovorí Ježiš a potom nám dáva a zanecháva "Boží pokoj, ktorý prevyšuje každú chápanosť" (Flp 4, 7), pretože nikto vo svete si takýto pokoj nedokáže ani len predstaviť, nieto ho žiť.*

Boží pokoj. Pokoj Boha. Aký to je?

Pokoj Boha, ktorý nemá, po čom by túžil a kvôli čomu by sa jeho srdce vzrušovalo, lebo všetko má a nič mu nechýba - a teraz už ani nám, veď *"On vlastného Syna neušetril, ale vydal ho za nás všetkých, akože by nám s ním nedaroval všetko" (Rim 8, 32)!?* A naozaj sa v Dare Ducha stalo!

Pokoj Boha, ktorý nemá, čoho by sa bál, pretože je nad všetkým a nič preňho nie je nebezpečenstvom ani hrozbou ani ničím podobným - ale už ani nám, veď *"moje ovce počúvajú môj hlas, ja ich poznám a ony idú za mnou. Ja im dávam večný život. Nezahynú nikdy a nik mi ich nevytrhne z ruky. Môj Otec, ktorý mi ich dal, je väčší od všetkých a nik ich nemôže Otcovi vytrhnúť z*

ruky" (Jn 10, 27-29), vraví o nás Ježiš a preto "kto obžaluje Božích vyvolencov? Boh, ktorý ospravedlňuje? A kto ich odsúdi? Kristus Ježiš, ktorý zomrel, ba viac — ktorý bol vzkriesený, je po pravici Boha a prihovára sa za nás? Kto nás odlúči od Kristovej lásky? Azda súženie, úzkosť alebo prenasledovanie, hlad alebo nahota, nebezpečenstvo alebo meč? ... Ale v tomto všetkom slávne víťazíme skrze toho, ktorý nás miluje. A som si istý, že ani smrť, ani život, ani anjeli, ani kniežatstvá, ani prítomnosť, ani budúcnosť, ani mocnosti, ani výška, ani hĺbka, ani nijaké iné stvorenie nás nebude môcť odlúčiť od Božej lásky, ktorá je v Kristovi Ježišovi, našom Pánovi" (Rim 8, 33-35.37-39).

Pokoj Boha, "čo tróni na výsostiach" (Ž 113, 5), vysoko nad svetom - ale my už s Ním, veď On aj "nás vytrhol z moci tmy a preniesol do kráľovstva svojho milovaného Syna" (Kol 1, 13).

Kto by ešte tiahol do vojny a bojoval o veci tohto malého biedneho a nanajvýš časného sveta, keď má pred sebou svet omnoho širší, väčší, hlbší a vyšší a bohatší a nádhernejší a večný a môže ho mať, zadarmo, vojsť a žiť v ňom, už teraz a naveky?

A zase, aká tragédia to je, ak človek do takejto vojny ide, pretože netuší o slobode za hranicami svojho väzenia a tak bojuje za jeho múry a mreže, zápasí o reťaze tam, kde by mohol mať slobodu, o kúsok chudoby tam, kde je pre neho pripravené nesmierne bohatstvo - ktoré však všetko týmto stráca?

Kiež by všetci poznali Boží Dar. Kiež by ho všetci prijali a žili. Na zemi by nastalo Nebo a zem by sa stala súčasťou Neba. Aká škoda, aká bolesť, aký smútok vedieť, že sa to nikdy nestane - nie tu, nie v tejto časnosti. "Keď sa [Ježiš] priblížil a zazrel mesto, plakal nad ním a hovoril: "Kiež by si aj ty v tento deň spoznalo, čo ti prináša pokoj! Ale teraz je to skryté tvojim očiam""

(Lk 19, 41-42). Kto z nás necíti tú istú bolesť, ten istý smútok nad svetom v jeho kľúčoch?

A tak aspoň robíme, čo môžeme. Prijímame tento Dar a nechávame aby tento pokoj Boha naplnil aj naše srdcia a životy, veď sme synmi a dcérami Otca, boli sme urobení bohmi v Bohu vo vode krstu. A spoločne vytvárame vo svete ostrovčeky Neba - Cirkve a jej spoločenstvá, Božie rodiny plné radosti a pokoja uprostred chaosu a smútku sveta. Niet záchrany pre svet - ale je záchrana a cesta úniku pre tých, ktorí po tom túžia - *"stoštyridsaťštyritisíc vykúpených zo zeme. To sú tí, čo sa nepoškrvnili... [a] nasledujú Baránka, kamkoľvek ide. Oni sú vykúpení z ľudí ako prvotiny Bohu a Baránkovi"* (Zjv 14, 3-4).

Je mám ľúto obetí šialenstva sveta, ktorý sa rozhodol nepoznať Boha. A rovnako je nám ľúto agresorov a vrahov, veď kto sa bude modliť aj za ich spásu a záchranu, ak nie my? *"Všetdný človek miluje tých, ktorí sa mu zdajú byť dobrí; mudrc zahrňuje najväčšou sympatiou tých, ktorí sú, ako vidí, zlí, pretože preskúmal hĺbku ich biedy"* (Láma Yongden). Kto bude plakať nad svetom, nad jeho obeťami - lebo niet rozdielu a ten, kto ubližuje i ten, komu ubližované je, obaja sú obeťami sveta - ak nie my? A kde inde nájdú nádej, uzdravenie a pokoj lásky tí, ktorí pred svetom utekajú, ak nie tu, medzi nami, v Cirkvi? Lebo keby nie, potom by sme stále boli aj my svetom, bár by sme sa aj cirkvou, kresťanmi či akýmkoľvek vznešeným menom nazývali! Je tak ľahké pozeráť na iného ako na nepriateľa - ale vidieť v ňom obeť a milovať ho ako obeť a modliť sa za neho, to je vlastné synom a dcéram Otca v Nebi, ktorý *"tak miloval svet, že dal svojho jednorodného Syna, aby nezahynul nik, kto v neho verí, ale aby mal večný život. Lebo Boh neposlal Syna na svet, aby svet odsúdil, ale aby sa skrze neho svet spasil"* (Jn 3, 16-17).

Preto je Božia láska skutočná - lebo v sebe zahŕňa aj smútok a bolesť nad všetkými, ktorí sa jej napriek zatratili a jej napriek si zvolili svet a jeho

utrpenie. A preto, paradoxne, je sama v sebe blažená, pretože je ozajstná, je skutočná. Kto zažije, pochopí.

"Kiežby všetok... ľud pozostával z prorokov! Kiežby Pán zoslal na všetkých svojho ducha!" (Nm 11, 29)

Nikdy sa to neskončí, pravda?

Nie. Zlo nikdy neskončí. Je to bolestné. Možno frustrujúce. Ved' je to tak jednoduché! Nie je spolupráca lepšia ako nepriateľstvo? Láska lepšia ako nenávisť? Zdieľanie väčším bohatstvom ako lakomstvo? Tak prečo potom...?

Možno cítime tú bezmocnosť a dolieha na nás pocit márnosti - *možno ako na frontového lekára, ktorý hodiny zápasí o život jedného zraneného vojaka a vie, že za ten čas tam, na fronte, s desivou ľahkosťou v jedinej sekunde zabijú a roztrhajú desiatky ďalších - a nikdy to neskončí a on nikdy nemá šancu ich zastaviť ani svojou prácou poraziť...*

Svet je predsieň Pekla. A človek bez Boha je - sirota či zviera? Jedno vedie k druhému. *"Národ povstane proti národu a kráľovstvo proti kráľovstvu. Budú veľké zemetrasenia a miestami hlad a mor, budú hrôzy a veľké znamenia na nebi. ... Budú znamenia na slnku a mesiaci i na hviezdach a na zemi budú národy plné úzkosti a zmätku z hukotu mora a vlnobitia. ... Keď sa to začne diať, vzpriamte sa, zodvihnite hlavu, lebo sa blíži vaše vykúpenie"* (Lk 21, 10-11.25.28). A dovtedy? *"Pre všetkých som sa stal*

všetkým, aby som zachránil aspoň niektorých. A všetko robím pre evanjelium, aby som mal na ňom podiel" (1Kor 9, 22-23).

Nie, zlo neskončí. Nie vo svete. Nie tam, kde niet Boha. V skutočnosti bude už len horšie. Možno na chvíľu budeme mať pocit, že sme to zvrátili. Že sme "skrotili diabla" a zapriahli ho do služby ľuďom a dobru. Na chvíľu. Na okamih. Ne jeden ľudský život. Možno menej. A potom príde niekto, niečo - a náš domček sa začne rúcať. *"Čo bolo, je to, čo aj zasa bude. A čo sa už stalo, to sa opäť stane. Nič nie je nové pod slnkom. Nie je v moci človeka vládnuť nad dychom ani zadržať dych, ani nemá moc nad dňom smrti a keď sa strhne vojna, niet prepustenia, ani bezbožnosť nezachráni bezbožného"* (Kaz 1, 9; 8, 8).

Preto nás Ježiš prišiel vykúpiť. Vykúpiť zo sveta. V dňoch skazy a rúcania si to uvedomíme viac a hlbšie, náhle a jasne - sme tu, aby sme odišli. *"Naša vlasť je v nebi"* (Flp 3, 20). *"Myslite na to, čo je hore, nie na to, čo je na zemi"* (Kol 3, 2)! Tu na zemi nie je ani naša vlasť, ani naša budúcnosť. Sme *Ecclesia emigrans*. Cirkev odchádzajúca.

Neznamená to, že cestou nepriložíme ruku aj k tomu na pohľad *márnemu* dielu. Cestou môžeme burcovať ľudí, aby bdeli a nakoľko dokážu, postavili sa zlu. Môžeme cestou, *ako onen fiktívny chirurg*, obväzovať rany a zmierňovať utrpenie - *"Lebo som bol hladný a dali ste mi jesť; bol som smädný a dali ste mi piť; bol som pocestný a pritúlili ste ma; bol som nahý a priodeli ste ma; bol som chorý a navštívili ste ma; bol som vo väzení a prišli ste ku mne"* (Mt 25, 35-36), hovorí náš Pán a Kráľ a Záchranca a Ženich, Boh. Ale už vopred vieme, že pre svet niet záchrany. Nie. Len pre jednotlivých ľudí, ak uveria a nechajú sa zachrániť, vykúpiť zo zeme. A ostatní? Môžeme im iba so smútkom a bolesťou v srdci zmierniť bolesť ich umierania v kŕčoch sveta...

Preto aj uprostred výbuchov zla, áno, uprostred nich ešte viac než inokedy, musíme byť, čím sme, robiť, čo robíme: Byť Cirkvou, oázou a prvotinou Neba uprostred ohňa a dymu, žiť nebeský život aj v prachu a krvi sveta, svedčiť o novom živote a novom svete v Bohu, pozývať, volať všetkých ľudí k záchrane. Lebo či sa im to páči alebo nie, svet je *ako loď, ktorá sa potápa a naisto sa potopí*. Niet v ňom žiadnej trvalej nádeje, nemá žiadnu budúcnosť, ktorá by sa im či nám páčila. *"A svet sa pominie, aj jeho žiadostivosť. Kto však plní Božiu vôľu, ostáva naveky."* (1Jn 2, 17). Narodili sme sa doň, rastieme v ňom, dozrievame v ňom - aby sme ho opustili, prekročili, prerástli a nechali za sebou - *"a keď úroda dozreje, hneď priloží kosák, lebo nastala žatva"* (Mk 4, 29).

Čaká nás cesta. Je čas pripraviť sa, svoje srdcia. Možno bude pokojná. Možno mučeníctvo nie je ďaleko. Záleží na tom? Odchádzame. Zo sveta, preč. *"Synu, ak ideš slúžiť Bohu, stoj (pevne) v spravodlivosti a bázni a priprav sa na skúšku! Uponíž si srdce a vytrvaj, nakloň svoj sluch a prijmi rozumné slovo a neznepokojuj sa, keď ti príde čas pohromy"* (Sir 2, 1-2). *"Skúška, ktorá na vás dolieha, je iba ľudská. A Boh je verný. On vás nedovolí skúšať nad vaše sily, ale so skúškou dá aj schopnosť, aby ste mohli vydržať"* (1Kor 10, 13). A *"v tomto všetkom slávne víťazíme skrze toho, ktorý nás miluje"* (Rim 8, 37). *"Ved' vieme, že keď sa tento stánok — náš pozemský dom rozpadne, máme od Boha príbytok nie rukou zhotovený, ale večný dom v nebi. Lebo v tomto vzdycháme a túžime obliecť si naň svoj nebeský príbytok"* (2Kor 5, 1-2).

Sme a môžeme byť dokonale slobodní a živí a nebeskí aj uprostred sveta. Môžeme. A naisto budeme - ved' sme srdcom svet už opustili, nič od neho už nečakáme, už žijeme Krista v Kristovi. V hlbokom pokoji Boha. *"Nech ťa nič neznepokojuje, nech ťa nič neľahká. Všetko sa pomíňa, Boh sa nemení. Trpezlivosť dosiahne všetko. Kto má Boha, tomu nič nechýba. Sám Boh stačí"* (sv. Terézia Veľká Avilská).

Vo svete, ale nie to sveta. A hoci sa nás veci sveta ešte týkajú, už sa nás netýkajú. V inom svete už prebývame, iný rytmus iného bubeníka k nám dolieha. Svet chce svoju porciu mäsa. My hľadáme dokonalosť. A Ty, Pane, si "nad všetkým Boh, zvelebený naveky. Amen" (Rim 9, 5).

"A teraz, Pane, pozri na ich hrozby a daj, aby tvoji služobníci hlásali tvoje slovo so všetkou odvahou. Vystri svoju ruku, aby sa skrze meno tvojho svätého Služobníka Ježiša diali uzdravenia, znamenia a divy." A keď sa pomodlili, zatriaslo sa miesto, na ktorom boli zhromaždení, všetkých naplnil Svätý Duch a smelo hlásali Božie slovo." (Sk 4, 29-31)

Je to beh na dlhé trate. Sme ako roľník osievajúci pole uprostred skazy vojny, lebo vie, že príde čas, keď sa vojaci vrátia domov a budú hľadať už nie zbrane, ale chlieb...

Si ochotný to urobiť? Naozaj miluješ?

V týchto dňoch sa varí mnohí hanbíme sami za seba, za Západ, ktorého sme súčasťou, lebo jeho "srdce stučnelo a otupelo" (Ž 119, 70), áno, je to tak, "lebo koreňom všetkého zla je láska k peniazom; niektorí po nich pachtili, a tak zabúdili od viery a spôsobili si mnoho bolesti" (1Tim 6, 10). Ukázalo sa, že Západ má asi už len jedného boha a ním sú peniaze. Kvôli ním zradí, podrazí, nevidí krv a srdce si zatvrdí pred bolesťou a utrpením druhých. A možno sa tieto slová nakoniec ukážu ako prorocké o ňom celom...

Ale čo sme ochotní urobiť my, my osobne? Nielen ako občania, ale ešte viac ako kresťania?

Svätý Otec vyhlásil Popolcovú stredú za deň modlitieb a pôstu za mier na Ukrajine a vo svete. Ale vtedy sa predsa postíme aj tak, nie? Nie je to teda žiadna veľká obeta... Akoby za tým bolo tiché pokarhanie k nám, ktorým srdce tiež stučnelo pohodlím, akoby pápež hovoril, že keby to dal na inokedy, *málokto by sa postil a modlil...* a takto aspoň niekto a trochu...

Pôst a modlitba. "*Žila vtedy aj prorokyňa Anna, Fanuelova dcéra,... vo dne v noci slúžila Bohu pôstom a modlitbami*" (Lk 2, 36-37). Pôst a modlitba sú znakom túžby. Znakom chcenia. Znakom toho, že nám na niečom naozaj záleží. Až tak, že sme ochotní pre to niečo podstúpiť, obetovať. Mier vo svete. Spása ľudí okolo nás. Naozaj nám na tom *záleží*? Alebo inak: Naozaj máme v srdci *lásku* a teda aj *starosť* o všetkých a o všetko - ako sa na tých, ktorí sa učia byť bohmi, patrí? Alebo je naozaj naše srdce plné už len tuku a pohodlia?

Možno nám to bude znieť neprijemne, ale toto je deň súdu aj nad nami. Čo urobíme? Sme ochotní postiť sa a modliť? Tak ako Cirkev od samých prvých dní, keď "*slúžili Pánovi a postili sa*" (Sk 13, 2)? Milujeme ľudí viac, ako jedlo? Viac, ako televízor? Viac, ako surfovanie po webe? Áno? Alebo nie, nestoja nám za to a my sa radšej pôjdeme pokloniť týmto modlám, lebo ani "*žiadostivosť tela, ani žiadostivosť očí, ani honosenie sa bohatstvom nie je z Otca, ale zo sveta*" (1Jn 2, 16)? Kto je naozaj našim bohom? Dobrá otázka, že?

Možno sa to budeme snažiť zakryť - slovami o zdraví, o tom, ako pre to či tamto nemôžeme... ale sú to len reči. Vypnúť televízor a net - aké zdravie tu riskujeme? A ak nie inak, chlieb a vodu si dať, vari nás to zabije? Nie. Vedci veľbia pôst, *intermittent fasting* je hit a stará dobrá prax kresťanov

minulosti *jest' len každý druhý deň* sa odporúča ako zdravý spôsob života. Nie, v zdraví ani v ničom inom to naozaj nie je...

Stále ide iba o toto jedno: "*Šimon, syn Jánov, miluješ ma väčšmi ako títo*" (Jn 21, 15) - väčšmi ako toto? Mňa? Ich? Si ochotný ísť do *pustovne* uprostred sveta a tvojho života a postiť sa za to, pre to, pre mňa, pre nich? Modliť sa namiesto *zábavy*? Si? Nie jeden deň, ale viac, ba dokonca stále? Nie zo smútku a žiaľu, ani nie ako nejakú formu zapierania sa, ale z lásky? Prosto preto, že miluješ? Že to celým srdcom takto chceš? Že je to pre telo a starého človeka utrpenie, ale pre tvoje srdce rozkoš, lebo miluje? *Passio*, jedno slovo pre rozkoš i utrpenie! Tak to je, *pasia* a rozkoš lásky, ktorá sa obetuje pre milovaných i Milovaného a preto je skutočná - a preto je *pasiou*.

"*Teraz je súd nad týmto svetom*" (Jn 12, 31), "*aby vyšlo najavo zmýšľanie mnohých srdc*" (Lk 2, 35). "*Hľa, prídem čoskoro a moja odplata so mnou; odmením každého podľa jeho skutkov*" (Zjv 22, 12). Amen.

Tá hrozná chudoba zla...

Dobrý strom rodí dobré ovocie. Prečo? Lebo je to super. Je super byť dobrý. Je super konať dobro. Je super rásť a byť stále lepší, stále dokonalejší. Je super pomáhať v tom druhým a mať tak účasť aj na ich dobre - *učitelia* či *tréneri* či *lídri tímov* vy vedeli hovoriť, že? O čo viac potom, keď sme účastní na niečom ešte väčšom, na budovaní a tvorení niečoho, na raste k niečomu, čo ostáva naveky a je preniknuté Slávou samého Boha?

Zlo... zlo je opak. Je ako pavučina, sieť, ktorá nás obalí. Ako droga, ktorá nás omámi. Vidina, ktorá nás opantá a oslepí. Konáme zlo a trpíme. Možno

o tom ani nevieme. Niekedy môžeme prežívať zvrátenú radosť zo zla, z pomsty, zo zničenia niečoho či niekoho. Pritom ale je to podobné, *akoby človek spálil chalupu, v ktorej žije, aby si na jej ohni mohol opieť kus slaniny a nasýtiť svoje brucho.*

Ľudia redukovaní na "živú silu" a "mäkké ciele", na "prijateľné straty" - vojna nám ukazuje desivú tvár zla. Paradoxne nielen na bojisku, kde umierajú skutoční ľudia, ktorí majú skutočné rodiny a žijú skutočné životy o ktoré prichádzajú. Paradoxne ešte viac v pohľade do hláv a myslí tých, pre ktorých je to všetko len akási mocenská hra, pre ktorých sú to všetko len figúrky a šípky na mape, kolieska a páky akéhosi obludného stroja poháňaného potom a krvou tiež iba akejsi anonymnej masy...

Zomrieť hoci aj na bojisku za správnu vec, za dobro, môže byť bránou do slávy v Nebi a takýto človek dáva svoj život slobodne a tak ho naplňuje. Či nie je Nebo plné mučeníkov?

Ale byť takto skazený, pokrútený, zmrzačený zlom? Tam niet už ničoho, *"iba hrozné očakávanie súdu a žiara ohňa"* (Hebr 10, 27), prázdnota tu a zmar tam. Trefne jeho biedu opisuje Tolkien v *Hudbe Ainur*: *"Tu Ilúvatar vstal a Ainur si všimli, že se usmívá; zvedl levou ruku a uprostřed bouře začalo nové téma, podobné, a přece nepodobné předešlému tématu, a nabíralo sílu a mělo novou krásu. Ale Melkorův nelad se ryčně zvedl a zápolil s ním, a opět tu byla válka zvuků, divočejší než předtím, až byli mnozí Ainur zaraženi, přestali zpívat a Melkor získal nadvládu. Pak Ilúvatar opět vstal a Ainur si všimli, že je jeho tvář přísná; zvedl pravou ruku, a hle: uprostřed zmatku vyrostlo třetí téma, a nepodobalo se ostatním. Zprvu se totiž zdálo tiché a sladké, jen čeření jemných zvuků v křehkých melodiích; nedalo se však potlačit a nabíralo sílu a hloubku. A nakonec se zdálo, že před Ilúvatarovou stolicí současně postupují dvě hudby a jsou v naprostém rozporu. Jedna byla hluboká, širá a krásná, ale pomalá a prostoupená nezměrným žalem, z něhož hlavně pocházela její краса. Druhá nyní dosáhla*

vlastní jednoty, byla však hlučná a marná a nekonečně se opakovala; bylo v ní málo souzvuku, ale spíš vtíravý jednohlas, jako když mnoho trub ryčí pár tónů. A pokoušela se utopit tu první divokostí svého hlasu, ale zdálo se, že ta přejímá její nejvíťezoslavnější tóny a vplétá je do svého slavnostního vzorce.“

Keď vidíme takúto úbohosť, chudobu a prázdnotu - neubránime sa súcitu bolesti a ľútosti. A trasie nás pri pomyslení, že ten istý "protivník, diabol, obchádza ako revúci lev a hľadá, koho by zožral" (1Pt 5, 8), že aj na našom prahu "číha hriech pri dverách a sleduje ťa jeho žiadostivosť" (Gn 4, 7) a že stačí tak málo, aby nás strhol do tej istej desivej hlbiny, prázdnoty, premenil nás na neživých - nemŕtvych, keď "máš meno, akoby si žil, ale si mŕtvy" (Zjv 3, 1)! Bože, zmiluj sa a zachráň nás, teraz i vždy! "Ved' ja nie som lepší ako moji otcovia" (1Krl' 19, 4)!

Prečo Boh dokáže zachrániť

"Ježiš sa rozhlíadal a povedal svojim učeníkom: "Ako ťažko vojdú do Božieho kráľovstva tí, čo majú majetky!" Učeníci sa nad jeho slovami zarazili. Ale Ježiš im ešte raz povedal: "Deti moje, ako ťažko sa vchádza do Božieho kráľovstva! Lahšie je ťave prejsť cez ucho ihly, ako boháčovi vojsť do Božieho kráľovstva." Oni sa ešte viac čudovali a hovorili si: "Kto potom môže byť spasený?" Ježiš sa na nich zahľadel a povedal: "Ľuďom je to nemožné, ale Bohu nie. Lebo Bohu je všetko možné." (Mk 10, 23-27)

Učeníci sa čudujú. Žiť bez majetku? Ved' tu, na zemi, je majetok zásadný! Nakoniec, nie je dokonca aj celý Starý Zákon plný myšlienky, že hojnosť a bohatstvo je znakom Božieho požehnania?

Na zemi. To je to dôležité slovo. Ježiš nás totiž prišiel vyzvať na exodus zo zeme do Kráľovstva, do Neba. Ako by si mohol odísť zo sveta do Neba, ak by si nebol ochotný opustiť svet? Ježiš nehovorí, že máme majetok zanechať. Hovorí, že ho máme vymeniť za niečo omnoho lepšie. Za Nebo. Za Večný Život. Za zbožštenie v Bohu. Zem je ako kolíska, je na čase ju opustiť. Majetok je ako detská hračka, je na čase vymeniť ho za veci zrelé a dospelé, ako si to uvedomuje Pavol: "*Keď som bol dieťa, hovoril som ako dieťa, poznával som ako dieťa, rozmýšľal som ako dieťa. Keď som sa stal mužom, zanechal som detské spôsoby*" (1Kor 13, 11).

Niektó si ale povie: To mám len tak uveriť, že tam hore naozaj existuje nejaký Boh a nejaké Nebo a kvôli tomu obetivanom svoj pozemský život? Určite nie. Nie len tak. Ved' už teraz "*Božia láska je rozliata v našich srdciach skrze Ducha Svätého, ktorého sme dostali*" (Rim 5, 5), už teraz "*máme prvotiny Ducha*" (Rim 8, 23), už téza nás Boh "*vytrhol z moci tmy a preniesol do kráľovstva svojho milovaného Syna*" (Kol 1, 13). Boh sa neskrýva a Nebo sa rozlieva už tu a teraz pre každého, kto sa rozhodol uveriť a skúsiť to - "*ved' sme nesledovali vymyslené bájky, keď sme vás oboznámili s mocou a príchodom nášho Pána Ježiša Krista, ale sami sme boli očitými svedkami jeho veleby*" (2Pt 1, 16), On je "*ten, ktorý vám dáva Ducha a robí medzi vami zázraky*" (Gal 3, 5). A keď to skúšame, znova a znova zažívame ono Pavlovo, že "*čo mi bolo ziskom, kvôli Kristovi pokladám za stratu. A vôbec všetko pokladám za stratu pre vznešenosť poznania Krista Ježiša, môjho Pána. Preň som všetko stratil a pokladám za odpadky, aby som získal Krista*" (Flp 3, 7-8).

A toto je nádej aj pre svet. *Keď sa deti pobijú o lopatku a kýbliček, čo urobí dospelák? No, možno zakričí: Hej, nebite sa, nechajte to tak, poďte, pôjdeme*

na zmrzlinu! Ponúkne im niečo lepšie a oni zanechajú bitku aj kýblik a idú za tým lepšie. Takto sa z rozhádaného sveta stáva Cirkev plná Božieho mieru a pokoja. Sedíme na zemi na svojich hradoch z piesku a hromadíme piesok pozemského majetku. Hádame sa preň, bijeme, nenávidíme. A tu prichádza Ježiš a hovorí: Hej nechajte to! Nebíte sa! Podťe, mám pre vás niečo lepšie! Podťe, ideme do Neba!

Áno, toto je jediná cesta. Jediný spôsob, ako dať svetu skutočnú nádej na záchranu. Sama táto cesta spočíva v tom, že namiesto sebeckta a lakomstva nastupuje láska a delenie sa so všetkým. A objav, že to prekvapivo dobre funguje aj v tom pozemskom. Tak, ako to sľúbil Ježiš: "*Veru, hovorím vám: Niet nikoho, kto by pre mňa a pre evanjelium opustil dom alebo bratov a sestry alebo matku a otca alebo deti, alebo polia, aby nedostal stonásobne viac; teraz, v tomto čase, domy, bratov, sestry, matky, deti i polia, hoci s prenasledovaním, a v budúcom veku večný život*" (Mk 10, 29-30). Tak, ako si to sami na sebe overili kresťania hneď na samom začiatku: "*Na všetkých spočívala veľká milosť, ved' medzi nimi nebolo núdzneho, lebo všetci, čo mali polia alebo domy, predávali ich, a čo za ne utržili, prinášali a kládli apoštolom k nohám, a rozdeľovalo sa každému podľa toho, kto ako potreboval*" (Sk 4, 33-35).

Tí, ktorí objavili rozkoš toho naplno BYŤ, spasení, vykúpení, zbožš'ovaní, už netúžia MAŤ a majetok im hovorí už len málo. "*Uspokojíme sa s tým, že máme čo jesť a čo si obliecť*" (1Tim 6, 8), lebo po viac už netúžia, viac už nie je treba, viac bolo už len na oštaru.

Sme ľudia odšťahovaní zo sveta, vyvolení a učiaci sa byť bohmi, vyrastení zo sveta a preto prinášajúci pokoj svetu, nie svoj, ale Boží, nie zo seba, ale z Božieho Daru zbožštenia, ktorý sme dostali a prijali. A samo "*stvorenie túžobne očakáva, že sa zjavia Boží synovia. Lebo stvorenie bolo podrobené márnosti — nie z vlastnej vôle, ale z vôle toho, ktorý ho podrobil a dal mu*

nádej, že aj samo stvorenie bude vyslobodené z otroctva skazy, aby malo účasť na slobode a sláve Božích detí" (Rim 8, 19-21).

Čriepky VI

Evanjelizácia je naozaj o krokoch lásky Powella, trochu doplnených:

- *Inšpirácia*, zvaná svedectvo.
- *Opora*, keď im na spodných troch poschodiach maslowovej pyramídy ponúkame pomoc, istotu a oporu, priateľstvo.
- *Povzbudenie*, keď im odhaľujeme ich vlastnú veľkosť a dôležitosť ako detí Boha a dodávame im odvahu uveriť a prijať to.
- *Výzva*, keď ich pozývame na cestu sebaaktualizácie, čiže svätosti, čo je plnosť života, na cestu dokonalosti a rastu.
- A nakoniec *poslanie*, zmysel, ktorý spolu so všetkým ostatným z nás definitívne robí spoločenstvo, Cirkev, jedno Telo, v ktorom *zdieľame* všetci všetko vo veľkej radosi.

Kde končia slová, začína bytie a kde sa začína bytie, končia slová. Bytie je bytostne spojené s vnútorným mlčaním a aj keď človek navonok hovorí, jeho slová vychádzajú z mlčania v jeho vnútri. Preto Miguel de Molinos považoval modlitbu mlčania za najčirejšiu.

Bez poznania dobra a zla – alebo ak veríme, že dobro a zlo objektívne neexistujú a všetko je relatívne – končí idea modernej spoločnosti v chaose. Zoberme si druhú svetovú vojnu: Nacisti obsadzovali cudzie územia a vnucovali iným štátom svoje predstavy a bránili im žiť slobodne a podľa seba, lenže to isté urobili voči nim aj Spojenci. Sú si teda rovní a obe strany robili to isté a niet medzi nimi rozdiel? Ak vieme, že nacizmus je zlo a poraziť ho je dobro, potom je nám jasné, že nie. Ale ak kategórie dobra a zla odmietneme? Potom namiesto porovnávania „Prečo to robili?“ sa pýtame už iba „Čo a ako robili?“ – a potom, áno, nacisti aj Spojenci nám vyjdú úplne rovnakí... Aby sme mohli normálne žiť, potrebujeme mať pojmy dobra a zla, jasné pojmy dobra a zla a hlavne, objektívne a nestranné pojmy dobra a zla. Základom pre ne môže byť a je len objektívna a presahujúca Realita – Boh. Odmietnuť Boha znamená nielen rezignovať na poznanie a pochopenie sveta a nášho miesta v ňom a dosiahnutia nášho vlastného naplnenia a završenia, ale znamená to aj zavrhnúť objektívne dobro a zlo. Odteraz existuje už len subjektívny názor, čo kto považuje za dobré alebo zlé. Potom ale sú si všetky tieto názory rovné a teda aj všetky podobné skutky – jedno, s akým cieľom robené, nacistické či spojenecké – sú si rovné, sú rovnaké. Alebo ich schválime, všetky bez rozdielu (veď tí nacisti neboli o nič horší, konali podľa svojho presvedčenia a robili len to, čo verili, že je správne a bojovali za svoju vlasť...), alebo ich zavrhneme a odsúdime – a znova nutne všetky a bez rozdielu (veď tí Spojenci neboli o nič lepší ako nacisti, zabíjali, pálili, bombardovali mestá, obsadzovali cudzie územia,...).

Zdá sa, že v praxi v Cirkvi nielen, že nevedieme ľudí k obráteniu, ale dokonca ani nevieme, čo si s obrátenými ľuďmi počať a keď prídu, tak ani nevieme, kam ich začleniť.

Nová paradigma Západu, objavujúca sa vo filmoch a podobne: Islam, budhizmus, hinduizmus, lamaizmus, šamanizmus, zen, šintoizmus, new age a všetko ostatné, všetko toto je hodné úcty, lebo to obsahuje hlboké a múdre duchovné náuky. Všade tam je prítomná moc, opravdivé duchovno, hlboká múdrosť. Jediné kresťanstvo nie, kresťanstvo je len primitívna zmes bájok a povier nevedomcov, plná fanatizmu, hlúposti, je slepé a hluché, bezmocné a prázdne a ako jediné nevie o Bohu a duchovnom svete vôbec nič, Cirkev je len mocichtivá despotická organizácia plná prázdnych rituálov a vymyslených dogiem a preto plná zloby, krutosti a nenávisti.

Dôvody sú rôzne a často aj ľudia, vyhlasujúci sa za kresťanov, takto naozaj môžu žiť. Ale jeden dôvod je ten hlavný: Všetky tamtie „duchovnosti“ sa dajú zlúčiť a zladit' a podriadit' tomuto svetu a jeho žiadostivosti, áno, dokonca aj budhizmus prinajmenšom v jeho skrotenej západnej podobe, nie však kresťanstvo. Preto bude vždy terčom nenávisti sveta.

Pokoncilová liturgia je vo svojej prostote krásna. A myslím, že naozaj dobre zodpovedá situácii obráteného človeka, ktorý už prekročil svoj Jordán a v prostote a jednoduchosti *uvol'nenosti* kráča s Pánom ako priateľ s Priateľom, brat s Bratom, do Domu Otca.

Slovníček a vysvetlivky

telo – ak nie je uvedené alebo zjavné inak, používam ho v jeho biblickom zmysle slova: nie na označenie toho, čo je hmatateľné a hmotné, ale na označenie toho, čo je stvorené, smrteľné, závislé, krehké a následkom hriechu dokonca porušené, zranené, slabé a smerujúce k smrti. Synonymami sú *vonkajší človek, starý človek, telesný človek,...*

duch – ak nie je uvedené alebo zjavné inak, používam ho v jeho biblickom zmysle slova: nie na označenie toho, čo je nehmatateľné, neviditeľné a nehmotné, ale na označenie toho, čo je božské, večné, nestvorené, plné Boha a slávy, zbožštené, dokonalé, nesmrteľné. v prvom rade Boh je Duch. Odvodene potom aj zbožšťovaný človek sa stáva božským, čiže duchovným. Synonymami v prípade človek sú *vnútorný človek, nový človek, nové stvorenie, duchovný človek,...*

Ego – označujem ním práve tohto vonkajšieho človeka, ktorého sme si stvorili sami zo svojich myšlienok a ilúzií vo svete bez Boha, ktorý je ovocím hriechu. Jeho opakom je vnútorný človeka, naše pravé Ja, stvorené Bohom a od Boha, avšak hlboko pochované a takmer umírtvené pod nánosom hriechu v nás, obalené ako nejaká múmia nespočetnými „vrstvami“ vonkajšieho človeka. Kristus prišiel oživiť a vzkriesiť nášho vnútorného človeka, naše pravé Ja a oslobodiť ho od hriechu, vonkajšieho človeka, čiže Ega.

Filautia – doslova znamená *milovať seba*. Postoj, ktorým starovekí cirkevní otcovia opisovali povahu hriechu: sebastrednosť, čiže inak aj pýcha. Postoj, kedy dávame do stredu seba a všetko sa točí okolo našich záujmov, toho, čo sa nám páči, čo chceme,... Vráťane náboženstva, keď sa aj modlíme za svoje

záujmy a chceme, aby Boh slúžil našim túžbam a záujmom a plnil naše priania.

svet – je používané v tom význame, ktorý mu dáva Písmo. Označuje zvyčajne ľudskú spoločnosť, ovládanú hriechom, ktorej vládcom je Diabol, „boh tohto sveta“ – možno ešte prípadne jej neblahé vplyvy a efekty na stvorený svet.

zem – označuje stvorenú objektívnu hmotnú realitu, hmotný svet, v ktorom žijeme, stvorenstvo, ktorá je na rozdiel od sveta *dobrá*, stvorená a chcená Bohom, aj keď viac či menej trpiaca a zasiahnutá zlom a hriechom človeka.

prúdiť, prúdenie – autorom pojmu je Mihály Csíkszentmihályi, univerzitný profesor psychológie maďarského pôvodu žijúci v Chicagu, člen Americkej a Maďarskej akadémie vied. Prúdenie – angl. *flow* – je podľa neho taký stav, keď sa človek úplne ponorí do tej činnosti, ktorú robí. Jeho vlastná definícia tohto stavu znie: „*Prúdenie je základom dokonalého zážitku, čiže jav, keď sa pri činnosti tak uvoľníme a rozviažeme, že všetko ostatné popri tom stráca význam, zážitok si naplno užijeme a v aktivite, ktorú robíme, chceme za každú cenu pokračovať výlučne iba pre samotnú aktivitu.*“

dumanie – týmto termínom označujem to, čo sa v angličtine povie *overthinking*. Priveľa myslenia. Nie v zmysle, že sme géniovia a neustále nad niečím veľmi užitočne uvažujeme. *Overthinking* je, keď nad všetkým priveľa špekulujete, neustále sa tým dookola zaoberáte, až natoľko, že vás to oberá o silu, zasieva do vás strach, obavy, neistotu, až vás to nakoniec pritlačí k zemi ako bremeno nad vaše sily – miesto toho, aby ste jednoducho išli a proste urobili to, o čom vám rozum hovorí, že to urobiť treba a že sa to urobiť dá. Alebo slovami internetovaj definície: „...*keď priveľa uvažujete namiesto toho, aby ste išli a urobili čo treba. Je to spôsob myslenia, ktorý*

zbytočne plytvá vašim časom a energiou a bráni vám konať a napredovať vo vašom živote.“

apatheia – termín, používaný stoikmi i v kresťanstve. Možno ho nepoužívam v úplne ortodoxnom zmysle slova, ale pre mňa je apatheia toto: Keď človek žije v Kristovi a nachádza v Ňom také naplnenie svojho života, že už mu nič viac nechýba, po ničom inom netúži ani nedychtí, je naplnený a spokojný a motívom jeho konania a života už nie je *smäd* a *nedostatok* ako predtým, ale *radosť* a *rozkoš* z toho, že môže žiť tú plnosť života, ktorou ho Boh naplnil, ako vraví aj Písmo: *"Ježiš im povedal: Ja som chlieb života. Kto prichádza ku mne, nikdy nebude hladovať, a kto verí vo mňa, nikdy nebude žízniť"* (Jn 6,35) a *"Všetko pokladám za stratu pre vznešenosť poznania Krista Ježiša, môjho Pána. Preň som všetko stratil a pokladám za odpadky, aby som získal Krista."* (Flp 3,8)

hesychia – *„Hesychie (hesychía) - pokoj srdce, stav, v němž mysl není znepokojována ničím vnitřním ani vnějším. Je to osvobození srdce od špatných myšlenek, od vášni a od působení okolního světa. Je to stav přebývání u Boha a v Bohu. Hesychie je jediným způsobem, jak může člověk dosáhnout zbožštění. Hesychie těla je prostředkem k tomu, aby člověk dosáhl hesychie mysli.“* (Michal Dvořáček)

oikos – Pojem používaný obzvlášť v systéme farských evanjelizačných buniek. Označuje sa ním naše najbližšie okolie, tých 10 – 12 ľudí spomedzi *rodiny, susedov, kolegov a priateľov*, ktorí sú nám najbližší a s ktorými zvyčajne aj trávime najviac času.

srdce – na rozdiel od našej kultúry, kde srdce vnímame ako synonymum a sídlo citov, pre Bibliu a kresťanstvo je srdce stredom ľudského bytia, jeho najhlbším ja, samým bytostným stredom, miestom, kde skutočne a najplnšie sme, odkiaľ vychádza všetko ostatné naše konanie. Vnímať niečo srdcom

v kresťanstve neznamená pociťovať niečo ani sa toho „dotýkať“ citovo, ale bytostne.

Farské evanjelizačné bunky (FEB) – Jeden zo spôsobov, ako štrukturovať farnosť do podoby spoločenstva spoločenstiev. Autorom koncepcie je taliansky kňaz Piergiorgio Perini. V súčasnosti je tento spôsob pastorácie oficiálne uznaný a odporúčaný Cirkvou a má svoje stredisko v rámci Pontifikálnej rady pre laikov. Podstatou sú malé skupinky farníkov, ktoré sa raz týždenne schádzajú, sú zo strany kňaza formované, podieľajú sa na živote farnosti a sústredujú sa na jej hlavné poslanie, ktorým je apoštolát hlavne svojho okolia (oikosu) a uvádzanie ľudí do života s Bohom.

skutky – V Písme takto prekladáme dva pojmy: *praxis*, to sú bežné všedné skutky, to čo robíme a konáme bežne, keď sa nevenujeme mimoriadnym veciam, ako je napríklad účasť na bohoslužbách a podobne, jednoducho bežný všedný život; *ergata* sú potom naše *diela*, v zásade to, na čom pracujeme, o čo usilujeme, do čoho investujeme svoje peniaze, čas a sily, to, na čom nám záleží. Významovo by sme sem mohli priradiť ešte *lógiá*, slová, to, o čom sa bežne a radi zhovárame, lebo je to náš život, žijeme tým, záleží nám na tom, dokonca to milujeme: „*Ludia sa budú v deň súdu zodpovedať z každého daromného slova, ktoré vyslovia. Lebo podľa svojich slov budeš ospravedlnený a podľa svojich slov budeš odsúdený.*“ (Mt 12,36-37)

MTD – Moralisticko-terapeutický deizmus. „*V roku 2005 sociológovia Christian Smith a Melinda Lundquist Dentonová skúmali náboženský a duchovný život amerických tínedžerov pochádzajúcich zo širokej škály prostredí. Zistili, že vo väčšine prípadov sa tínedžeri pridržali nejasného pseudonáboženstva, ktoré označili ako moralisticko-terapeutický deizmus (MTD). MTD má päť základných princípov: - Existuje Boh, ktorý stvoril a riadi svet a dozerá na život človeka na Zemi. - Boh chce, aby ľudia boli navzájom k sebe dobrí, milí a féroví, tak ako to učí Biblia a väčšina svetových náboženstiev. - Ústredným cieľom života je byť šťastný a mať zo*

seba dobrý pocit. - Boh nemusí byť v živote človeka zvlášť prítomný, okrem prípadov, keď je potrebný pre vyriešenie nejakého problému. - Dobrí ľudia po smrti idú do neba. Zistili, že takéto krédo je obzvlášť prevládajúce medzi tínedžermi patriacimi ku katolicizmu a hlavnej línii protestantizmu.“ (Rod Dreher, Benediktova voľba)

komunita – pojem, ktorým označujeme stav vzájomných vzťahov medzi ľuďmi (a teda nie nejakú konkrétnu skupinu ľudí). Rôzni psychológovia ho definujú takto: „*Je to stav bytia, hlbokej jednoty s druhými, stav otvorenosti, v ktorom osoby rezonujú navzájom napriek ich rozdielnostiam.*“ (Francis Varela) „*Komunita je skupina dvoch alebo viacerých ľudí, ktorí sú bez ohľadu na ich pôvod, minulosť, ideológiu, vek, rasu, pohlavie, sexualitu alebo politickú príslušnosť schopní akceptovať, transcendovať a oslavovať ich rozdielnosti, odlišnosti čo ich uschopňuje komunikovať efektívne a otvorene, spolupracovať na dosiahnutí cieľov, ktoré boli vytýčené pre spoločné dobro.*“ (Júlia Halamová); „*Ako dôsledok mnohí členovia skupiny budujúcej komunitu prežívajú pocit svojej jedinečnosti a hlbokej spoločnej jednoty, ktorý veľmi zriedkavo alebo vôbec necítili v iných skupinách. ... Komunita je spôsob ako byť spolu, zachovajúc si individuálnu autenticitu aj interpersonálnu harmóniu tak, aby ľudia boli schopní využívať kolektívnu energiu mnohonásobne väčšiu ako je jednoduchý súčet ich individuálnych energií.*“ (M. Scott Peck) Ide teda o „stav“, vzťahy, vyznačujúce sa: na jednej strane slobodou a samostatnosťou jednotlivcov bez toho, aby to narušovalo ich vzájomnú jednotu; a súčasne hlbokou jednotou, ktorú spoločne vytvárajú bez toho, aby kvôli tomu strácali svoju slobodu, samostatnosť a jedinečnosť. Cirkve vo svojej podstate je a má byť dokonalou komunitou po vzore Dokonalej Komunity, *Trojice*.

pseudokomunita-chaos-prázdnota-komunita: Štyri etapy na ceste k stavu komunity, ako ich popisuje M. Scott Peck (porov. knihu *V jiném rytmu*): Predstierané spoločenstvo (pseudokomunita); zmätok (chaos) vzájomný boj

a zápas jej členov o dominanciu; zmierenie, vyprázdnenie (prázdnota) a nakoniec prijatie, spoločenstvo (skutočná komunita). „*Fenomén komunity - spoločenstva umožňuje vytvoriť a zažiť nehierarchické, veľmi hlboké medziľudské väzby, ťažko realizovateľné v súčasnom sociálnom prostredí.*“ (wikipedia)

spiritualita konania – taký môj koncept, ktorý hovorí, že budovať Božie Kráľovstvo – a teda zjednocovať ľudí okolo Krista – sa dá len tak, že spolu žijeme. Spolu žiť ale znamená spoločne niečo konať. Dnes, keď v podstate zanikol spoločný život a spoločná práca na dedine a každý žije inde a pracuje inde, je potrebné zvoliť si inú vhodnú činnosť, často sú to šport alebo záľuby – a tú potom robiť takým spôsobom, aby viedla k priateľstvu, k spoločnému životu, ku Kristovi a ku Kráľovstvu. Jezuiti, Saleziáni, ale mimoriadne úspešne napríklad Skautské hnutie, môžu byť príkladmi presne takejto *spirituality konania*.

Ikigai – „*V japončine znamená ikigai „dôvod existencie“ a je to „dôvod ráno vstať“.* Je to vaša cesta k seberealizácii, ktorá je pre všetkých vo všetkých ohľadoch jedinečná. Ikigai každej osoby je iný, založený na rôznych presvedčeniach a hodnotách a často sa skladá zo štyroch základných faktorov: Čo milujete? V čom ste dobrí? Čo svet potrebuje? Za čo môžete dostať zaplatené? Nájdenie priesečníka medzi týmito vecami vám môže pomôcť žiť šťastným, zmysluplným a naplňujúcim životom.“ (Oliver Olejník a goalcast.com)

Rebríček dominancie: „*Hierarchia dominancie, hoci sa môže zdať, že ide o kultúrny či spoločenský fenomén, funguje už takmer 500 miliónov rokov. Bojovali sme o postavenie skôr, než sme mali kožu, ruky, pľúca či kosti. Len málo vecí je prirodzenejších než kultúra. Hierarchie dominancie sú staršie než stromy. Časť mozgu, ktorá sleduje naše postavenie v hierarchii dominancie, je preto výnimočne stará a dôležitá. Predstavuje hlavný riadiaci systém regulujúci naše vnímanie, hodnoty, pocity, myšlienky a činy.*“

Hlboko v našom vnútri, v samom základe nášho mozgu, pod myšlienkami a pocitmi, funguje neskutočne staré počítadlo. Presne monitoruje naše postavenie v spoločnosti - pre potreby tejto diskusie na škále od jednej do desať. Ak ste číslo jeden, čo predstavuje najvyššie možné postavenie, ste neuveriteľne úspešní. Ak sa, naopak, nachádzate na spodnej, desiatej priečke, bez ohľadu na to, či ste muž alebo žena, nemáte kde bývať (alebo nejde o žiadne lukratívne miesto). Ak práve nehľadáte, konzumujete otravné jedlo. Ste v biednom fyzickom a psychickom stave. Prapôvodná časť vášho mozgu, ktorá sa zameriava na hodnotenie dominancie, si všíma, ako s vami ostatní zaobchádzajú. Na základe toho určí vašu hodnotu a priradí vám nejaké postavenie.“ (Jordan Peterson, 12 pravidiel pre život)

Etapy duchovného rastu podľa M. Scotta Pecka:

PRVÉ štádium nazýva chaoticko-asociálnym. Do tejto etapy sme sa narodili. Vyznačuje sa tým, že jediným hybným motorom nášho konania je naše vlastné chcenie. Poznáte to: *malé dieťa niečo chce a v tomto smere koná bezohľadne a sebecky. Kričí, plače, mláti rukami a nohami a je mu úplne jedno, či práve ruší rodinnú oslavu, alebo budí rodičov uprostred noci... dieťa ešte nedokáže brať nejaké ohľady na iných. Rozhodujúce pre neho je to, čo práve chce, jeho okamžitá nálada, okamžitý nápad...* Táto fáza je chaotická preto, lebo v nej chýbajú normy konania a správania a samotný život postráda nejaký „pevný a záchytný bod“ v podobe istoty: „toto je správne a toto nie je správne“. Je takisto asociálna, lebo znemožňuje (pochopiteľne) vytváranie spoločenstva s ostatnými ľuďmi. Neznamená to, že by ľudia v tejto fáze nevedeli byť disciplinovaní, alebo cieľavedomí – ale len vtedy, ak idú za niečím, čo práve oni sami chcú, alebo za čím práve zatúžili. Podľa odhadov asi 20% ľudí má smolu a z tejto fázy sa nevymotajú ani do dospelosti. Ostatní – spravidlaešte ako deti – „postupujú“ ďalej...

DRUHÉ štádium je formálno-inštitucionálne. Základnou potrebou človeka je totiž potreba pocitu istoty a bezpečia. *Predstavte si len, že by vás nejaký*

stroj času „uniesol“ do nejakého roku 5284, do sveta, v ktorom nič nepoznáte, neviete, ako veci slúžia a čo na čo funguje, čo je nebezpečné a čo nie, ako sa správať, kam ísť, čo robiť, kde nepoznáte nijakého človeka, nemáte domov, nikam nepatríte, nikomu nerozumiete... to je situácia zrelá na zbláznenie sa. Potrebujeme žiť v istote: v istote vzťahov, v istote spoločenstva, ku ktorému patríme, v istote ohľadom našich skutkov a toho, či sú dobré, alebo zlé, či nám prospievajú, alebo ubližujú... Pre ľudí v tejto fáze vývoja je dôležitá vonkajšia príslušnosť k nejakej inštitúcii, či organizácii a dodržiavanie vonkajších pravidiel. Preto sa táto fáza nazýva formálna a inštitucionálna. Hodnoty nadovšetko cenené sú: istota, stálosť, poriadok, zákon... ak jestvuje predstava Boha, je to spravidla predstava Boha, ktorý udržiava poriadok, Boha – Sudcu, ochrancu spravodlivosti, odplatiťa.... Dost' veľa ľudí aj v dospelom veku ostáva stále v tejto rovine, poskytujúcej pocit istoty a bezpečia, plynúcehoz nemenných pravidiel, vážených inštitúcií... Príkladom môže byť človek, ktorého duchovný život spočíva v tom, že si načas „odbavuje“ svoje modlitby, plní dôsledne svoje „náboženské povinnosti“, náleží k tej správnej cirkvi, dodržiava presne definované pravidlá... a desí sa čo i len náznak myšlienky, ktorá by toto všetko mohla spochybníť, alebo narušiť! Niekedy ale ani strach „nezabráni“ tomu, aby človek vstúpil do nasledujúcej fázy vývoja...

TRETIE štádium je štádium skepticko-individuálne. V tejto etape začína (spravidla ešte stále) mladý človek úplne zákonite pochybovať o hodnotách, ktoré doteraz vyznával – a to veľmi úspešne. Vieme už totiž, že jeho „vierovyznanie“ spočívalo do veľkej miery naozaj iba vo vonkajšej príslušnosti „niekam“ a na dodržiavaní nejakých vonkajších pravidiel. Pri kritickom skúmaní tohto stavu nie je problém dospieť k záveru, že zvyk „odrecitovať nejakú akože modlitbu“ sám o sebe predsa nemôže mať nejaký duchovný dopad a pod. Človek odmieta tieto formálne a inštitucionálne prvky ako neautentické a prežitie a často pohrda tými, ktorí sa nimi ešte stále riadia. To je skeptická stránka tejto etapy. Individuálne je preto, že človeka

neuspokojuje „príslušnosť niekam“ na úrovni inštitúcie, organizácie, či cirkvi a hľadá miesto, kde by jeho vzťah mohol byť do hĺbky osobný. Toto obdobie je ale zároveň aj veľkým obdobím hľadania – hľadania skutočných hodnôt, niečoho, čo je reálne, autentické, hlboké. Človek ich bude schopný hľadať všade: od okultizmu cez drogy, vzťahy v pouličnom gangu, vedu, zábavu až k peniazom a majetku. Práve toto hľadanie môže urobiť z tejto fázy nebezpečnú a bolestivú etapu života – pokiaľ sa mladý človek nedočká opravdivej pomoci!

Posledné, ŠTVRTÉ štádium, nazýva Scott Peck mysticko-spoločenským. Je to etapa, kedy sa rodí osobný vzťah medzi človekom a Bohom ako medzi osobou a osobou. Kedy človek začína znova objavovať cirkev (ktorú v tretej etape odvrhol) – ale už nie ako inštitúciu. Tak, ako sa zákonníctvo druhej etapy zmenilo na osobný vzťah k živému Bohu, tak aj chápanie cirkvi sa mení z inštitúcie na spoločenstvo, komunitu s hlboko osobnými vzťahmi. V tejto fáze sa obnovuje záujem o náboženstvo – už nie v zmysle formálnej príslušnosti niekam, ale v zmysle dobrodružnej a vzrušujúcej cesty k svojmu vlastnému zduchovneniu.

Benediktova voľba Roda Drehera – „*Pre náboženských konzervatívcov by bolo lepšie „budovať prosperujúce subkultúry“ ako sa snažiť o obsadenie mocenských pozícií. [...] „Je dôležité vyhnúť sa panikáreniu, ale ľudia si skutočne musia uvedomiť závažnosť hrozieb, ktorým kresťania čelia, a skutočnú, hlbokú náročnosť politického prostredia,“ hovorí Kinzer. „Musia sa vnútorne stotožniť s tým, čo v realite znamená byť v postavení minority, a je skutočne zásadné začať tak uvažovať.“*“ Krátko a stručne, byť kresťanom v dnešnom svete znamená vytvárať malé, čo najviac sa podporujúce a čo najsebestačnejšie *enklávy* civilizácie, kresťanstva, duchovna a skutočnej vzdelanosti uprostred sveta, ktorý znova upadá do barbarstva – tak, ako top pred tisíc rokmi urobil sv. Benedikt a benediktínska rehoľa a tak na Západe zachránila civilizáciu.

Eros – „Aby sme sa vyhli nedorozumeniu, musíme správne definovať, čo rozumiem pod slovom eros. Dovolil by som si definovať eros, ako lásku k človeku vyjadrenú ľudským (zmyslovo vnímateľným) spôsobom. Eros sa vzťahuje k sexualite, ale nekryje sa s ňou. Eros dokáže sexualitu preniknúť, humanizovať a v konečnom dôsledku prevýšiť. Je to energetický potenciál, ktorý nespôsobuje len pohlavnú príťažlivosť, ale vzťahuje (vedie) človeka ku komunikácii, ku svetu, ku prírode, k povolaniu a sociálnemu cíteniu, k umeniu. Bez takto chápaného erosu by neexistovalo ani náboženstvo, ktoré by bolo schopné dotknúť sa ľudského srdca a pohnúť ním.“ (Bernardín Šmíd, OFM)

exámen – Modlitba spytovania svedomia nazývaná tiež Modlitba exámen je veľmi cennou súčasťou duchovného dedičstva, ktoré nám zanechal sv. Ignác Loyolský. Podľa Ignáca je spytovanie svedomia predovšetkým spätným pohľadom na pomáhajúcu a obšťastňujúcu lásku, ktorou sa Boh každý deň dotýka nášho srdca. Tento pohľad síce nevyklučuje hodnotenie nášho vonkajšieho správania, ale prevyšuje ho.

Malá cesta – „Chcem hľadať spôsob, ako prísť do neba po malej, úplne novej ceste. Chcem hľadať spôsob, ako prísť do neba po malej, úplne novej ceste. Žijeme v storočí vynálezov; dnes už netreba namáhavo stúpať po schodoch. Bohatým schody výhodne nahradí výťah. Aj ja by som chcela vynájsť výťah, ktorý by ma vyniesol až k Ježišovi, lebo som príliš malá, aby som vystupovala po namáhavom schodišti dokonalosti. Preto som hľadala vo svätých knihách nejakú zmienku o vytúženom výťahu. A natrafila som na slová, ktoré vyšli z úst večnej Múdrosti: Kto je malý, nech príde ku mne (Prísľ 9,4). A tak som prišla, tušiac, že som našla, čo som hľadala. A pretože som chcela vedieť, môj Bože, čo si počneš s takým malým človečikom, ktorý odpovie na tvoje zavolanie, pokračovala som v pátraní, a hľa, čo som našla: "Ako keď matka teší dieťa, tak ja budem tešiť vás. Na rukách vás budem nosiť a na kolenách kolísať." (Iz 66, 13,12) Výťah, ktorý ma vynesie až do

neba, to sú tvoje ruky, Ježišu. Na to nepotrebujem byť väčšou. Naopak, musím zostať malou, ba stať sa ešte menšou... Naša malá cesta je cesta duchovného detstva, cesta dôvery a úplnej oddanosti... Treba urobiť všetko, čo je v našich silách: dávať bez počítania, stále sa zriekať seba, slovom, dokazovať lásku všetkými malými skutkami, ktorých sme schopní. Ale pretože toto všetko je len maličkosť, je nevyhnutné - keď sme dali všetko, o čom sme si mysleli, že musíme dať - aby sme si priznali, že sme "neužitoční sluhovia" /Lk 17,10/, a predsa dúfali, že Boh nám z milosti dá všetko, po čom túžime. Toto je nádej malých duší, ktoré "bežia" po ceste detstva. Hovorím "bežia", a nie "oddychujú" na nej. Aby sme mohli kráčať po "malej ceste", musíme byť pokorní, chudobní v duchu a jednoduchí.“ (sv. Terézia z Lisieux)

Svätosť – V Písme sa vyskytuje v dvoch rôznych významoch. Prvý je *oddelenosť* od sveta. Táto podoba svätosti je predpoklad a počiatok kresťanského života a v tomto zmysle sú kresťania nazývaní *svätými*. Druhý je dokonalosť ako je dokonalý Boh. Táto druhá podoba svätosti je cieľom kresťanského života, preto o nej Písmo hovorí, že o ňu máme usilovať, lebo bez nej nik neuvidí Pána.